

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Utgiftskapittel: 300–353

Inntektskapittel: 3300–3339 og 5568

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Utgiftskapitler: 300–353

Inntektskapitler: 3300–3339 og 5568

Innhold

Del I	Innledning	9	Kap. 3334 Filmformål m.m.	116
1	Regjeringens kultur- og likestillingspolitikk	11	Kap. 335 Medieformål	117
2	Oversikt over budsjettforslaget for 2020	17	Kap. 3335 Medieformål	127
3	Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak	21	Kap. 337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk	127
Del II	Budsjettforslag	35	Kap. 339 Pengespill, lotterier og stiftelser ..	128
4	Nærmere omtale av bevilgningsforslaget	37	Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	130
	<i>Programkategori 08.10 Administrasjon (kap. 300)</i>	37	Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet	131
	Kap. 300 Kulturdepartementet	37	<i>Programkategori 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering (kap. 350–353)</i>	132
	Kap. 3300 Kulturdepartementet	38	Kap. 350 Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda	134
	<i>Programkategori 08.15 Frivillighetsformål (kap. 315)</i>	39	Kap. 351 Likestilling- og ikke-diskriminering	135
	Kap. 315 Frivillighetsformål	40	Kap. 352 Nedsatt funksjonsevne	140
	<i>Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 320–329)</i>	45	Kap. 353 Likestillings- og diskrimineringsombudet	143
	Kap. 320 Norsk kulturråd	48	Del III Andre saker	147
	Kap. 3320 Norsk kulturråd	57	5 Fordeling av spilleoverskuddet	149
	Kap. 321 Kunstnerformål	57	5.1 Fordeling av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS	149
	Kap. 322 Bygg og offentlige rom	61	5.2 Fordelingen av spilleoverskuddet i 2019	149
	Kap. 3322 Bygg og offentlige rom	70	5.2.1 Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål	149
	Kap. 323 Musikk og scenekunst	71	5.2.2 Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål	151
	Kap. 3323 Musikk og scenekunst	77	5.2.3 Fordeling av spilleoverskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner	155
	Kap. 325 Allmenne kulturformål	77	5.2.4 Fordeling av spilleoverskudd til helse- og rehabiliteringsformål	155
	Kap. 3325 Allmenne kulturformål	84	5.2.5 Grasrotandelen	155
	Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	85	5.2.6 Bingoformål	155
	Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	93	5.2.7 Tiltak mot spilleavhengighet	155
	Kap. 327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	93	6 En ansvarlig og aktiv pengespillpolitikk	156
	Kap. 3327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	95	7 Frivillighetspolitikken	157
	Kap. 328 Museum og visuell kunst	96	8 Samfunnssikkerhet og beredskap	160
	Kap. 329 Arkivformål	105	9 Fornye, forenkle, forbedre	162
	Kap. 3329 Arkivformål	108		
	<i>Programkategori 08.30 Medieformål m.m. (kap. 334–339)</i>	109		
	Kap. 334 Filmformål m.m.	110		

10	Likestilling i budsjettet og oppfølging av aktivitets- og rapporteringspliktene	165	13	Oppfølging av anbefalinger i årsmeldingen for 2017 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter	176
10.1	Status i departementet og de underliggende virksomhetene for 2018	165	Forslag		179
10.2	Kulturdepartementet	168	Vedlegg		
10.3	Virksomhetene under Kulturdepartementet	169	1	Oversikt over tiltak på 78-postene	187
10.4	Institusjoner som mottar tilskudd fra Kulturdepartementet	170	2	Oversikt over tiltak på kap. 326, post 73 Språkorganisasjoner	191
11	Omtale av klima- og miljørelaterte saker	172	3	Oversikt over tiltak som mottok midler i 2019 på kap. 326, post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	192
12	Oppfølging av FNs bærekraftsmål	173	4	Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	193

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak, ordnet etter sesjon og nummer	21	Tabell 4.13	Fordeling av museenes totale kostnader 2016 – 2018	104
Tabell 4.1	Fordelingen av avsetningene til Norsk kulturfond på fagområder	51	Tabell 4.14	Tilgjengelige sider og besøk i Digitalarkivet i 2016, 2017 og 2018	108
Tabell 4.2	Nøkkeltall Fond for lyd og bilde 2017–2018	52	Tabell 4.15	Fordeling av bevilgningen på post 71	120
Tabell 4.3	Norsk kulturfond – hovedfordeling av midler 2018	52	Tabell 4.16	Tall for NRK AS 2014–2019	126
Tabell 4.4	Søknader og tildelinger 2018	53	Tabell 4.17	NRKs inntekter i 2018	126
Tabell 4.5	Norsk kulturfond: Antall planlagte nedslag/aktiviteter i prosjekter som har fått tilskudd i 2018	55	Tabell 5.1	Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2019	150
Tabell 4.6	Antall søkere og tildelinger av stipend og garantiinntekt	61	Tabell 5.2	Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2019	152
Tabell 4.7	Utbetalt vederlag for offentlig bruk av åndsverk	61	Tabell 5.3	Fordeling av spilleoverskuddet til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i 2019	155
Tabell 4.8	Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning og nye tilsagn	65	Tabell 10.1	Kjønnsfordeling i Kulturdepartementet og underliggende virksomheter på kulturområdet. Prosent og tall (N)	167
Tabell 4.9	KORO – antall prosjekter i arbeid 2016–2018	69	Tabell 10.2	Kulturdepartementet (kjønn, lønn, stilling) per 1. oktober 2018. Prosent og tall (N)	168
Tabell 4.10	Utvalgte produksjonstall fra digitaliseringsprogrammet ...	90	Tabell 10.3	Kulturdepartementet (deltid, tilsettingsforhold, permisjon, legemeldt sykefravær, kjønn) per 1. oktober 2018. Prosent	168
Tabell 4.11	Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall, sortert etter fylke	100			
Tabell 4.12	Fordeling av museenes totale inntekter 2016 – 2018	104			

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Utgiftskapitler: 300–353

Inntektskapitler: 3300–3339 og 5568

*Tilråding fra Kulturdepartementet 20. september 2019,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

Del I
Innledning

1 Regjeringens kultur- og likestillingspolitikk

Kulturpolitikken

I Kulturmeldingen som ble lagt fram for Stortinget høsten 2018 presenterte regjeringen forslag til nye nasjonale kulturpolitiske mål. Meldingens utgangspunkt er at kunst og kultur gir viktige bidrag til et levende demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfold, skaperkraft og kreativitet er høyt verdsatt.

Med meldingen har regjeringen utformet følgende overordnede nasjonale mål for kulturpolitikken, som Stortinget har sluttet seg til under behandlingen av Innst. 258 S (2018–2019):

Et fritt og uavhengig kulturliv som

- skaper kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet
- fremmer dannelse og kritisk refleksjon
- tar vare på og formidler kulturarven
- skaper og formidler et kulturtilbud som blir opplevd som relevant, og som representerer befolkningen
- er tilgjengelig for alle og oppmuntrer den enkelte til å oppleve og delta i kulturaktiviteter
- tilbyr møteplasser og bygger fellesskap
- fornyer seg og viser evne til omstilling
- har internasjonal gjennomslagskraft og fremmer interkulturell dialog
- styrker norsk språk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere

Målene er utformet for å tydeliggjøre hvilken rolle kunsten og kulturen spiller i samfunnet, og hvorfor det er nødvendig med en aktiv offentlig kulturpolitikk. Alle tre forvaltningsnivåer og, ikke minst frivillig sektor, har viktige oppgaver. Bare gjennom et samvirke mellom de ulike aktørene kan vi oppnå et sterkt og levende kulturliv, som bygger identitet, dannelse og kompetanse og som åpner opp for fri meningsytring og kritisk refleksjon. Vi trenger et kunst- og kulturliv av høy kvalitet, som er inkluderende for alle uansett bakgrunn. Både som brukere og som produsenter og som inspirerer til kreativitet og nyskaping. Kulturpolitikken kan og skal danne grunnlaget for et levende demokrati.

De nye nasjonale målene vil på ulike måter, og i ulik grad, prege hele det kulturpolitiske feltet og virkemidlene for den statlige kulturpolitikken. Via tilskudd, samarbeidsprosjekter og dialog vil målene legge føringer eller gi inspirasjon for øvrige forvaltningsnivåer, tilskuddsmottakere og for frivillig sektor. De statlige institusjonene innenfor kulturfeltet vil bli utfordret til å bidra til å nå målene. Nye tiltak og satsinger vil bli innrettet i tråd med de nye målene.

Kulturdepartementet har startet prosessen med de framtidige elleve fylkeskommunene om å komme frem til en hensiktsmessig arbeidsdeling som oppfølging av regionreformen. Oppdatert informasjon om prosessen finnes på regjeringens nettsider: www.regjeringen.no/kulturdiallog. I dialogen med fylkeskommunene planlegges det fremtidig samarbeid mellom forvaltningsnivåene for å sikre at vi sammen når målene for den nasjonale kulturpolitikken. Det tas sikte på at Stortinget skal få et helhetlig forslag til behandling i kommuneproposisjonen for 2021, og at endelig beslutning om konkrete oppgaveoverføringer og budsjettkonsekvenser legges frem for Stortingets behandling i budsjettproposisjonene for 2021.

Mediepolitikken

Kulturpolitikk er ytringsfrihetspolitikk. Ytringsfrihet er både grunnlaget og målet for mediepolitikken. Mediepolitikken må legge til rette for god nyhetsproduksjon over hele landet, og en bred offentlig samtale i det digitale mediesamfunnet. Et blikk rundt i verden viser oss kanskje tydeligere enn noen gang verdien av medier vi kan stole på, som drives etter solide redaksjonelle og etiske prinsipper. Medier vi godt kan være uenig med i sak, men som vi vet driver etter et ønske om å få fram viktig og korrekt informasjon og bidrar til en åpen og opplyst diskusjon. Et slikt mediesystem *har* vi i Norge, og den virkelige verdien av dette vil vi ikke se før vi har mistet det. Medielandskapet har endret seg kraftig de siste årene og digitaliseringen har skapt nye måter å både produsere og konsumere nyheter på.

For å skape en mediepolitikk som står seg over tid, foreslo Regjeringen en rekke tiltak i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*. Stortinget sluttet seg til disse, jf Innst. 365 S (2018–2019). Regjeringens overordnede mål for mediepolitikken er formulert i Granavollplattformen.

Mediepolitikken skal stimulere til innovasjon og nyskaping, og samtidig opprettholde den frie pressens tradisjoner og grunnverdier i en ny tid. Regjeringen vil ha en mediestøtte som er forutsigbar, ubyråkratisk og med størst mulig avstand til politiske myndigheter. I Meld. St. 17 (2018–2019) varslet regjeringen at dagens mål for mediestøtten skal videreføres, supplert med følgende mål:

- legge til rette for lokale medier i hele landet og unngå geografiske «hvite flekker» (bevare et finmasket nett av lokale nyhetsmedier) ved å sørge for omfordeling til små, lokale aviser
- legge til rette for samfunns viktig og undersøkende journalistikk og redusere tematiske «hvite flekker»
- bidra til innovasjon og utvikling i mediebransjen
- i minst mulig grad gi insentiv til uheldige tilpasninger

Frivillighet og idrett

Så godt som alle politikkområder har innslag av frivillig aktivitet og frivillige organisasjoner. 13 av 15 departementer yter tilskudd til frivillig virksomhet. De frivillighetspolitiske målene vil være førende for den statlige frivillighetspolitikken uavhengig av samfunnssektor. Kulturdepartementet koordinerer den statlige frivillighetspolitikken.

I mai 2019 behandlet Stortinget Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken*. Meldingen presenterer fire frivillighetspolitiske mål:

- Bred deltakelse
- En sterk og uavhengig sektor
- En forenklingsreform for frivillig sektor
- En samordnet frivillighetspolitikk

Det overordnede målet for idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle. Statlige bidrag skal legge til rette for at alle som ønsker det får mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Regjeringen ønsker å senke terskelen for deltakelse i frivillige organisasjoner innenfor idrett og friluftsliv og å holde kostnadene for å delta så lave som mulig. Statlige bidrag kommer fra spillemidler (overskuddet i Norsk Tipping

AS) og statsbudsjettet. De største tildelingene av spillemidler til idrettsformål går til anleggsbygging, aktivitet i idrettslagene, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) sentralt og til særforbund og idrettskretser. Se mer i del III kap. 5 *Fordeling av spilleoverskuddet*. De største tildelingene fra statsbudsjettet går til ordningene for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner og merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, se del II, kap. 315, post 70 og post 82.

Likestilling og ikke-diskriminering

Innsatsen for likestilling og mot diskriminering skal bidra til gjennomføring av menneskerettighetene i Norge og til en bærekraftig samfunnsutvikling. Diskriminering er et brudd på menneskerettighetene som rammer både enkeltpersoner og samfunnet. Arbeidet for likestilling og mot diskriminering må foregå på alle sentrale samfunnsområder og omfatter en særskilt innsats på områdene likestilling mellom kvinner og menn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, religion og alder. Det er særlig på samfunnsområdene utdanning og arbeidsliv at en styrket innsats for likestilling vil ha effekt både for enkeltindivider, og dermed for samfunnet.

Departementet har følgende mål for arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering i 2020:

- Et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked
- Færre barrierer mot deltagelse i utdanning og arbeidsliv
- Ivareta rettighetene til LHBTIQ personer, bidra til åpenhet og aktivt motvirke diskriminering
- Fremme universell utforming på de områdene utfordringene er størst
- Effektivt håndhevingsapparat på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet
- Bekjempe rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion

Hovedprioriteringer i 2020

Kulturdepartementets forslag til statsbudsjettet for 2020 består av utgiftsbevilgninger på 19,9 mrd. kroner. Forslaget til bevilgninger dekker en stor bredde av virkemidler og tiltak; fra statlige virksomheter og statlig eide selskaper, tilskudd til en rekke kulturinstitusjoner, frivillige organisasjoner, medieaktører og til aktører som skal bidra til å fremme likestilling. I tillegg kommer en rekke stipend-, vederlags- og tilskuddsordninger som er

innrettet mot kunstnerne og hele bredden av norsk kunst og kulturliv. Disse virkemidlene bygger alle på hvert sitt vis opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken som er omtalt over.

I budsjettforslaget for 2020 er følgende hovedprioriteringer lagt til grunn:

Frivillighet og idrett

Regjeringen vil legge til rette for bredde og mangfold gjennom gode støtteordninger for frivilligheten og idretten. Barn og unge skal ha mulighet til å skape sin egen frivillighet og til å organisere sin egen ungdomskultur. Regjeringen vil legge til rette for at flere barn skal få mulighet til å delta i kulturaktiviteter, idrett og fritidstilbud.

- Regjeringen vil trappe opp støtten til frivillig sektor gjennom ordningen for merverdiavgiftskompensasjon, med mål om at ordningen skal være på 1,8 mrd. kroner i 2021. I budsjettforslaget for 2020 foreslås bevilgningen til ordningen økt med 92 mill. kroner, til totalt 1,7 mrd. kroner.
- Regjeringen foreslår å gi tilskudd til flere internasjonale idrettsarrangementer i Norge, herunder å videreføre tilskudd på 15 mill. kroner til Arctic Race of Norway og 10 mill. kroner til andre internasjonale sykkelritt i Norge. Det foreslås videre 15 mill. kroner i tilskudd til X Games og 1 mill. kroner til arrangementet Raw Air for kvinner.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Lotteri- og stiftelsestilsynet med 1,5 mill. kroner for å følge opp tiltakene som regjeringen har varslet i Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheta – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken*. Lotteri- og stiftelsestilsynet vil særlig bidra i arbeidet med digitalisering og forenkling.
- Regjeringen vil styrke det frivillige kulturlivets arbeid og foreslår å sette av 5 mill. kroner til en ny tilskuddsordning for inkludering i kulturliv.

Kunst og kultur

Regjeringens mål er et kulturliv hvor et mangfold av aktører gir varierte opplevelser til flest mulig. Regjeringen vil styrke det frie feltet innen kunst og kultur, med særlig vekt på publikumsrettede tiltak. Kunstnere og kulturarbeidere skal ha gode og forutsigbare ordninger, og det skal legges til rette for at flere kan skape sin egen arbeidsplass. Regjeringen vil satse på kulturell innovasjon og overgang til nye plattformer og formater. Kulturin-

stitusjoner som bidrar til å styrke det kulturelle mangfoldet, er særlig prioritert.

- Regjeringen vil at en større andel av befolkningen skal få ta del i, og oppleve gode kulturopplevelser. I 2019 har Kulturdepartementet fordelt til sammen 18 mill. kroner på ulike tiltak og prosjekter på kulturområdet, som skal stimulere til mangfold, integrering og bekjempelse av fattigdom. Regjeringen foreslår i 2020 å fordele til sammen 24,5 mill. kroner til ulike institusjoner og aktører som har søkt om midler til å gjennomføre prosjekter og tiltak på dette området. Fordelingen av disse midlene framgår av omtalen under de enkelte budsjettkapitlene.
- Regjeringen vil videreføre og styrke gode og langsiktige stipend- og vederlagsordninger for kunstnere. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kunstnerstipendene med nær 22 mill. kroner, hvilket gir rom for å opprette 32 nye arbeidsstipender og 5 nye langvarige stipender for kunstnere. Størrelsen på stipendene foreslås økt med nær 8 600 kroner, en økning på 3,2 pst. I tillegg foreslås bevilgningene til vederlagsordningene for kunstnere økt, blant annet som følge av at det er inngått en ny avtale om bibliotekvederlaget.
- Regjeringen vil legge til rette for profilering og økt eksport av norsk kunst og kultur gjennom gode insentivordninger. Derfor foreslår regjeringen å øke støtten til medlemsorganisasjonene som inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad. Økningen er fordelt på NORLA (4 mill. kroner), Office for Contemporary Art Norway (1 mill. kroner), Music Norway (1 mill. kroner), Danse- og teatersentrum (0,5 mill. kroner), Norwegian Crafts (0,5 mill. kroner) og Norsk filminstitutt (1 mill. kroner).

Språk

Språk må vernes som uttrykk for vår felles kulturarv, og som infrastruktur i samfunnet. Å bygge opp under en offentlighet der hovedspråket er norsk, styrker og utvikler språket, og legger til rette for bred deltakelse. På denne måten er det språkpolitiske hensynet gjennomgående i kultur- og mediepolitikken. Regjeringen vil arbeide for å ivareta norsk tegnspråk, samiske språk og nasjonale minoritetsspråk.

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene med 9,3 mill. kroner til utvalgte språktiltak i 2020, herunder 2,3 mill. kroner til økt satsing på ordboksarbeid, 4,2 mill. kroner til styrking av nynorsk blant annet på digitale flater, 1,3 mill.

kroner til innsamling og forvaltning av stedsnavn og 1,5 mill. kroner til tegnspråk og nasjonale minoritetsspråk.

Digitalisering av kulturarv

Arkivverket og Nasjonalbiblioteket er viktige institusjoner i realiseringen av målet om å ta vare på og formidle kulturarv. Digitaliseringen i samfunnet har skapt både nye utfordringer og muligheter i arbeidet med bevaring og formidling av kulturarv. At befolkningen har innsyn i arkivene er en avgjørende forutsetning for utviklingen av rettsstaten og demokratiet vårt. Det kreves nye løsninger for langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring for å unngå at digitalt skapt kulturarv forringes, blir utilgjengelig eller går tapt. Gjennom digitalisering kan ikke-digitalt kulturarvsmateriale gjøres tilgjengelig for flere, og dermed gi bedre forutsetninger for å forstå dagens samfunn.

Regjeringen foreslår å bevilge 35 mill. kroner til nye løsninger for langtidsbevaring av digitale arkiver og digital tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. Arkivverket skal etablere disse løsningene som nasjonale fellesløsninger for tilgjengeliggjøring av arkiver fra statlig, kommunal og privat sektor. Dette er antatt å koste i alt 140 mill. kroner og planlegges gjennomført over fire år. Utover dette foreslår regjeringen å øke bevilgningsrammen til Arkivverket med 5 mill. kroner til investeringer i ny IT-infrastruktur.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Nasjonalbibliotekets digitaliseringsanlegg i Mo i Rana med 87 mill. kroner. Økningen skal bidra til å utvide kapasiteten ved Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana og til å opprette 70 nye arbeidsplasser ved anlegget. Utbyggingen av Nasjonalbibliotekets digitaliseringsanlegg gir det norske folk bedre tilgang til store deler av den dokumentbaserte kulturarven vår, og samtidig kompensere for tap av arbeidsplasser ved nedleggningen av NRKs lisensavdeling i Mo i Rana.

Museer og visuell kunst

Regjeringen vil vektlegge mangfoldet av kulturarv i Norge og legge til rette for formidling og bevaring av kulturarv i museene.

- Regjeringen foreslår samlede tilskudd på vel 2,2 mrd. kroner til museer og visuell kunst. Det er en økning på 340 mill. kroner.
- Hoveddelen av økningen er økte utgifter til husleie og drift for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design. Nybygget på Vestbanen vil stå ferdig for innflytting og prøvedrift i 2019.

Det nye museet åpner høsten 2020. Regjeringen foreslår et tilskudd på 790,5 mill. kroner, en økning på 280,6 mill. kroner fra 2019.

- Utover dette er det i forslaget innarbeidet økt driftstøtte på 7 mill. kroner til Lillehammer museum som er tillagt et forvaltnings- og formidlingsansvar for Postmuseets samlinger. Videre foreslås tilskuddet til Vest-Agdermuseet økt med 5 mill. kroner for å sikre varig drift, vedlikehold og formidling av veteranskipet D/S Hestmanden. I tillegg er det foreslått å øke tilskudd til flere museer for å dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg eller formidlingsarenaer, samt særskilte økninger til enkelte museer for å styrke deres arbeid med mangfold og inkludering.

Nasjonale kulturbygg

Gjennom ordningen for tilskudd til nasjonale kulturbygg vil regjeringen legge til rette for gode arenaer som stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet.

- Regjeringen foreslår en bevilgning på vel 290 mill. kroner til Nasjonale kulturbygg i 2019, samt en tilsagnsfullmakt på 768,3 mill. kroner for å ferdigstille prosjekter i senere år. Det foreslås å gi tilskudd til 10 nye prosjekter i 2020. Prosjektene har god geografisk spredning og har stor betydning for de aktuelle institusjonene.

Dataspill og regional filmsatsing

Den økende etterspørselen etter dataspill representerer et stort potensial for dataspill som kulturtrykk, næring og fritidsaktivitet. Regjeringen har utarbeidet en strategi for dataspill, som presenterer mål og tiltak for dataspillpolitikken fra 2020 til 2022. Strategien «Spillerom» følges opp med en satsing på dataspill i statsbudsjettet for 2020. Samtidig ønsker regjeringen å bidra til økt konkurranse, større mangfold og bedre kvalitet i film gjennom maktspredning og regionalisering av filmpolitikken.

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til dataspillfeltet med 10 mill. kroner, som skal fordeles med 7 mill. kroner til Filmfondet og 3 mill. kroner til de regionale filmvirksomhetene. I tillegg foreslår regjeringen å øke vektningen av dataspill i eksisterende fordelingsmodeller for statlige tilskudd til regionale filmsentre og filmfond.
- Regjeringen foreslår å bevilge vel 110 mill. kroner til regionale filmvirksomheter. Det er en

økning på nær 18 mill. kroner fra 2019 inkludert 3 mill. kroner forbeholdt dataspill. I tillegg foreslår regjeringen å øke tilskuddet til International Sámi Film Institute med 2,5 mill. kroner.

- Regjeringen vil legge fram et forslag om at tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester må investere en andel av sin omsetning i norsk audiovisuelle produksjoner. Den nærmere innretningen av forslaget vil bli lagt fram i et høringsnotat.

Mediestøtte

Regjeringens mediepolitikk skal legge til rette for ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet, for god nyhetsproduksjon over hele landet, og en bred offentlig samtale i det digitale mediasamfunnet. Regjeringen vil modernisere mediestøtten, blant annet for å legge til rette for lokale medier i hele landet, unngå geografisk «hvite flekker» og legge til rette for innovasjon i bransjen.

- Regjeringen foreslår å bevilge vel 415 mill. kroner i direkte mediestøtte. Produksjonstilskuddet til nyhets- og aktualitetsmedier foreslås økt med 40 mill. kroner. Regjeringen har varslet en omfordeling av produksjonstilskuddet til fordel for små, lokale aviser. Den økte bevilgningen skal bidra til å lette omstillingen for berørte støttemottakere i en overgangsperiode. I tillegg foreslås tilskuddsordningen for innovasjon og utvikling økt med 10 mill. kroner. Økningen skal innrettes mot digitalisering og omstilling i aviser som særlig berøres av endringer i postloven med færre omdelingsdager.

Norsk rikskringkasting – NRK

I forbindelse med behandlingen av Innst. 365 S (2018–2019), jf. Meld. St. 17 (2018–2019), vedtok Stortinget å avvike kringkastingsavgiften fra 1. januar 2020. Fra samme tid skal NRK finansieres over statsbudsjettet.

- Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på vel 6,4 mrd. kroner til NRK. Av dette skal 5,7 mrd. kroner dekke utgifter ved NRKs allmennkringkastingsvirksomhet, mens om lag 687 mill. kroner skal dekke NRKs utgående merverdiavgift. Bevilgningsforslaget er basert på en videreføring av NRKs inntektsgrunnlag i 2019, justert for lønns- og prisvekst og med fratrukk for et årlig effektivitetskrav på 0,5 pst. I tillegg er det i bevilgningsforslaget tatt hensyn til at NRK fortsatt vil ha noen kostnader til drift

og avvikling av lisensavdelingen i Mo i Rana i 2020.

Likestilling og ikke-diskriminering

Regjeringens mål er at alle skal ha like muligheter og frihet til å treffe egne valg. Regjeringen vil arbeide for likeverd og like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering eller kjønnsidentitet. Kulturdepartementet har ansvar for å koordinere og samordne regjeringens likestillingspolitikk. I tillegg har Kulturdepartementet ansvar for en aktiv likestillingspolitikk innenfor egen sektor.

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Diskrimineringsnemnda og Likestillings- og diskrimineringsombudet, blant annet som følge av lovendringer som innebærer at Diskrimineringsnemnda får myndighet til å behandle saker om seksuell trakassering. I tillegg styrkes og konkretiseres aktivitets- og redegjørelsesplikten for arbeidsgivere og myndigheter. Likestillings- og diskrimineringsombudets veilednings- og hjelpetilbud i saker om seksuell trakassering skal samtidig styrkes og utvikles.
- Regjeringen har lagt fram en strategi for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne for perioden 2020–2030. Strategien skal følges opp med en handlingsplan. Regjeringen foreslår å sette av 7 mill. kroner til dette formålet.
- Regjeringen har varslet at den vil legge fram en handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunnlag av etnisitet og religion. I tillegg er det behov for en målrettet innsats mot diskriminering av og hat mot muslimer spesielt.

Fritidskort

Regjeringen vil styrke barns mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. I statsbudsjettet for 2020 foreslår regjeringen å bevilge 60 mill. kroner til forsøk med fritidskortordning for barn fra 6 til fylte 18 år. For nærmere omtale av forslaget vises det til Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjon.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Forvaltningen av Kulturdepartementets politikk-områder skal bygge på solid kunnskap om utviklingstrekk og utfordringer, og om hvordan ulike tiltak og virkemidler fungerer. Forskning, kunnskap og innovasjon er derfor grunnleggende

for utvikling av Kulturdepartementets ansvarsområder.

På Kulturdepartementets budsjett er det satt av midler til forsknings- og utviklingsarbeid, dels gjennom bevilgninger direkte knyttet til formålet, herunder bevilgninger til Norges forskningsråd og til særskilte programmer, og dels til FoU-arbeid i regi av underliggende virksomheter og museer m.m. Den samlede innsatsen på området er i 2019 anslått til å utgjøre om lag 240 mill. kroner.

Fornyelse, forenkling og effektivisering

Regjeringen har et mål om mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser. For å sikre et bærekraftig velferdssamfunn blir det stadig viktigere å gjennomgå offentlig ressursbruk og tilstrebe best mulig bruk av skattebetalernes penger. Det innebærer prioriteringer av utgiftene i statsbudsjettet.

Ny teknologi gir nye muligheter for å utvikle tjenester og kontakt mellom innbyggerne og det offentlige. Regjeringen vil derfor gjennomføre tiltak som bidrar til å forenkle og avbyråkratisere arbeidet innen offentlig forvaltning. Regjeringen vil modernisere offentlige virksomheter med

utgangspunkt i et best mulig tjenestetilbud til den enkelte innbygger på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Som ledd i dette arbeidet har regjeringen innført en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen). Reformen forutsetter at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive. ABE-reformen er også en fast del av budsjettarbeidet, med et årlig krav om å realisere innsparinger på 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet. Virksomhetene har god anledning til å planlegge og gjennomføre tiltak ut fra dette årlige kravet.

På samme måte som det stilles krav til offentlig ressursbruk, vil regjeringen også arbeide for å målrette de statlige overføringene til ulike tilskuddsmottakere. Det innebærer at også de som mottar offentlige tilskudd må se på hvordan midlene brukes, og hvordan de til enhver tid kan anvendes på en mest mulig effektiv måte. Det er tilsvarende viktig med insentiver til å øke kulturinstitusjonenes egne inntekter. Kulturdepartementet har derfor lagt til grunn de samme innsparingskravene for tilskuddsmottakere som for statlige virksomheter. Gevinstene ved det generelle innsparingskravet er omfordelt til prioriterte formål i kulturbudsjettet.

2 Oversikt over budsjettforslaget for 2020

Utgifter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
	Administrasjon				
300	Kulturdepartementet	174 485	169 977	177 310	4,3
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>174 485</i>	<i>169 977</i>	<i>177 310</i>	<i>4,3</i>
	Frivillighetsformål				
315	Frivillighetsformål	1 820 143	1 886 268	1 969 528	4,4
	<i>Sum kategori 08.15</i>	<i>1 820 143</i>	<i>1 886 268</i>	<i>1 969 528</i>	<i>4,4</i>
	Kulturformål				
320	Norsk kulturråd	1 178 327	1 208 106	1 239 820	2,6
321	Kunstnerformål	526 223	556 605	593 990	6,7
322	Bygg og offentlige rom	214 950	366 607	368 280	0,5
323	Musikk og scenekunst	2 825 246	2 921 507	2 995 834	2,5
325	Allmenne kulturformål	477 038	362 989	365 265	0,6
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	826 135	853 612	966 900	13,3
327	Nidaros domkirkes restaurerings- arbeider mv.			89 160	
328	Museum og visuell kunst	1 622 970	1 864 415	2 204 645	18,2
329	Arkivformål	425 727	425 021	457 897	7,7
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>8 096 616</i>	<i>8 558 862</i>	<i>9 281 791</i>	<i>8,4</i>
	Medieformål m.m.				
334	Filmformål m.m.	845 050	826 990	858 260	3,8
335	Medieformål	386 496	595 708	7 062 318	1 085,5
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	48 030	49 170	50 500	2,7
339	Pengespill, lotterier og stiftelser	86 443	87 272	91 900	5,3
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>1 366 019</i>	<i>1 559 140</i>	<i>8 062 978</i>	<i>417,1</i>

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
	Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn				
340	Den norske kirke	2 172 134	2 286 800		-100,0
341	Tilskudd til trossamfunn m.m.	359 342	404 110		-100,0
342	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	137 911	152 159		-100,0
	<i>Sum kategori 08.40</i>	<i>2 669 387</i>	<i>2 843 069</i>		<i>-100,0</i>
	Likestilling og ikke-diskriminering				
350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda			22 260	
351	Likestilling- og ikke-diskriminering			60 685	
352	Nedsatt funksjonsevne			302 200	
353	Likestillings- og diskrimineringsombudet			48 020	
	<i>Sum kategori 08.45</i>			<i>433 165</i>	
	<i>Sum utgifter</i>	<i>14 126 650</i>	<i>15 017 316</i>	<i>19 924 772</i>	<i>32,7</i>

Regjeringen foreslår samlede utgiftsbevilgninger over Kulturdepartementets budsjett på vel 19,9 mrd. kroner. Det er en økning på om lag 4,9 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019.

Ansvar for tros- og livssynsområdet er i 2019 overført fra Kulturdepartementet til Barne- og familiedepartementet. Tilsvarende overtok Kulturdepartementet ansvaret for bevilgningene på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet. Samlet tilsvarer dette en reduksjon på om lag 2,4 mrd. kroner i Kulturdepartementets utgiftsbevilgninger. I budsjettforslaget for 2020 er det innarbeidet en overføring til Norsk rikskringkasting –

NRK på vel 6,4 mrd. kroner. Dette er utgifter som til nå har vært dekket av kringkastingsavgiften.

Dersom en ser bort fra bevilgningsendringene i budsjettforslaget som følger av endringer i departementsstrukturen og finansieringen av NRK, er den samlede utgiftsøkningen i Kulturdepartementets budsjettforslag for 2020 på vel 850 mill. kroner. Det tilsvarer en utgiftsvekst på om lag 6,7 pst. fra Saldert budsjett 2019.

I tillegg til bevilgningene over statsbudsjettet kommer spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS som fordeles til kultur-, idretts- og frivillighetsformål. Tildelingene til disse formålene er omtalt under del III, kap. 5.

Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
Administrasjon					
3300	Kulturdepartementet	443	85	88	3,5
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>443</i>	<i>85</i>	<i>88</i>	<i>3,5</i>
Kulturformål					
3320	Norsk kulturråd	14 186	5 000	4 334	-13,3
3322	Bygg og offentlige rom	299	31 136	31 971	2,7
3323	Musikk og scenekunst	34 610	28 356	29 117	2,7
3325	Allmenne kulturformål	19 360	5 717	2 170	-62,0
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	40 991	26 613	37 328	40,3
3327	Nidaros domkirkes restaurerings- arbeider mv.			34 813	
3329	Arkivformål	24 781	26 205	11 908	-54,6
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>134 227</i>	<i>123 027</i>	<i>151 641</i>	<i>23,3</i>
Medieformål m.m.					
3334	Filmformål m.m.	17 586	12 503	12 839	2,7
3335	Medieformål		4 238	3 954	-6,7
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	15 852	16 547	15 404	-6,9
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>33 438</i>	<i>33 288</i>	<i>32 197</i>	<i>-3,3</i>
Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn					
3342	Kirkebygg og gravplasser	36 461	24 165		-100,0
	<i>Sum kategori 08.40</i>	<i>36 461</i>	<i>24 165</i>		<i>-100,0</i>
Skatter og avgifter					
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet	109 195	102 912	105 960	3,0
	<i>Sum kategori 08.50</i>	<i>109 195</i>	<i>102 912</i>	<i>105 960</i>	<i>3,0</i>
<i>Sum inntekter</i>		<i>313 764</i>	<i>283 477</i>	<i>289 886</i>	<i>2,3</i>

Under Kulturdepartementet blir stikkordet «kan overføres» foreslått knyttet til disse postene utenom postgruppe 30–49

			(i 1 000 kr)	
Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2019	Forslag 2020
315	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	1 213	6 290
321	73	Kunstnerstipend m.m.	7 900	208 680
321	75	Vederlagsordninger	711	220 120
322	21	Spesielle driftsutgifter		37 470
322	70	Nasjonale kulturbygg	249 724	290 600
323	21	Spesielle driftsutgifter	18 878	65 190
325	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter	20 096	24 800
325	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m.	19 953	40 000
326	21	Spesielle driftsutgifter	1 069	16 055
329	21	Spesielle driftsutgifter	13 208	4 582
334	21	Spesielle driftsutgifter		6 540
334	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	77 250	71 360
334	73	Regional filmsatsing		110 210
334	75	Internasjonale film- og medieavtaler		18 670
335	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier	10 771	20 400
339	21	Spesielle driftsutgifter	2 085	5 780
351	21	Spesielle driftsutgifter	2 242	14 240

3 Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak

Nedenfor gis en oversikt over oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Kulturdepartementet. Oversikten inkluderer vedtakene fra stortingssesjonen 2018–2019 og alle vedtak fra tidligere stortingssesjoner hvor rapporteringen ikke ble varslet avsluttet i Prop. 1 S (2018–2019), samt de vedtakene som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 291 S (2018–2019) mente ikke var utkvittert. I enkelte tilfeller kan oppfølgingen av vedtakene være mer omfattende beskrevet under det aktuelle programområdet i proposisjonen. Det vil i disse tilfellene være en henvisning til hvor denne teksten finnes.

I kolonne 4 i tabell 3.1 angis det hvorvidt Kulturdepartementet planlegger at rapporteringen knyttet til anmodningsvedtaket nå avsluttes, eller om departementet vil rapportere konkret på vedtaket også i neste års budsjettproposisjon. Rapporteringen på vedtak som innebærer at departementet skal legge fram en konkret sak for Stortinget, f.eks. proposisjon, stortingsmelding, utredning

e.l., vil normalt avsluttes først når saken er lagt fram for Stortinget.

Selv om det i tabellen angis at rapporteringen avsluttes, vil det i en del tilfeller kunne være slik at oppfølgingen av alle sider av vedtaket ikke er endelig avsluttet. Dette kan f.eks. gjelde vedtak om anmodning til regjeringen om å ivareta særlige hensyn i politikktutformingen på et område, der oppfølgingen vil kunne gå over mange år. Stortinget vil i disse tilfellene holdes orientert om den videre oppfølgingen på ordinær måte, gjennom omtale av det relevante politikkområdet i budsjettproposisjoner og andre dokumenter.

Kulturdepartementet viser til at kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 291 S (2018–2019) har understreket at det i enkelte tilfeller er nødvendig å fremme forslag om at anmodningsvedtaket oppheves før rapporteringen kan avsluttes. Departementet har i tråd med dette fremmet slikt forslag. Det vises til forslagsdelen i denne proposisjonen.

Tabell 3.1 Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak, ordnet etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
2018–2019	37	Idrett som alkoholfri sone	Nei
2018–2019	77	Profesjonelt kringkastingskor	Ja
2018–2019	298	Handlingsplan for økt likestilling i norsk film	Ja
2018–2019	497	Kjønnsnøytrale titler	Nei
2018–2019	706	Endre forskrift om kringkasting	Nei
2017–2018	199	Kunstnermelding	Nei
2017–2018	201	Det frie scenekunstheltet	Nei
2017–2018	599	Veilednings- og hjelpetilbud seksuell trakassering	Ja
2017–2018	602	Lavterskeltilbud seksuell trakassering	Ja
2017–2018	649	Handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering	Nei
2017–2018	688	Lotteritilsynet – mulighet til å kreve årlig rapportering fra bankene	Ja

Tabell 3.1 Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak, ordnet etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
2017–2018	689	Lotteritilsynet – mulighet for å pålegge bankene å avvise transaksjoner	Ja
2017–2018	690	Sterkere begrensninger på reklame for lovlige spillaktører	Nei
2017–2018	691	Lotteritilsynet – mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr	Nei
2017–2018	692	Lotteritilsynet – utvidet mulighet til å granske saker	Nei
2017–2018	694	Innføring av krav om registrert spill for alle digitale pengespill	Ja
2017–2018	695	Innføring av DNS-blokkering av nettsidene til uregulerte spillselskaper.	Nei
2017–2018	729	Utrede tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag	Nei
2017–2018	730	Vurdere regler om at leverandører av nettjenester må bidra til at rettighetshavere får vederlag	Nei
2017–2018	731	Utrede om strømming av åndsverk i klasserom skal bli vederlagspliktig	Nei
2017–2018	741	Oppheve åndsverkloven § 86	Ja
2017–2018	760	Likestillingseffekter av den økonomiske politikken	Ja
2017–2018	894	Tiltak i melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede	Nei
2017–2018	895	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede	Nei
2017–2018	896	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til arbeid	Nei
2017–2018	897	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til helsetjenester	Nei
2017–2018	899	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – vergemålsloven	Nei
2017–2018	900	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – universell utforming skolebygg	Nei
2017–2018	901	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – kjøpe og eie bolig	Nei
2017–2018	902	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – likeverdige tjenester	Nei
2017–2018	903	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – koordinering av tjenester	Nei

Tabell 3.1 Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak, ordnet etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
2017–2018	904	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne	Nei
2017–2018	905	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – fritidsaktiviteter og livssyn	Nei
2017–2018	906	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – skolefritidsordning	Nei
2016–2017	79	Fremtidig organisering og drift av Norges Postmuseum	Ja
2016–2017	431	Lov om medieansvar	Nei
2016–2017	436	Revisjon av kulturlov	Ja
2016–2017	486	Helhetlig vurdering av museumsformen	Nei
2016–2017	638	Hovedbingospill via internett	Nei
2016–2017	640	Endring av forskrift til lov om lotterier	Nei
2016–2017	875	Lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering	Ja
2016–2017	892	Tiltak for å beskytte barn mot pornografi og økt seksualisering	Nei
2016–2017	1119	Videreføre aktivitets- og rapporteringsplikten	Ja
2015–2016	362	Tilskudd til frivillige organisasjoner – i større grad avtaler om tilskudd over flere år	Nei
2015–2016	502	Rammeverket for kringkastingsrådet	Nei
2015–2016	503	Alternative modeller for klageadgang og kontakt med NRK	Ja
2014–2015	60	Nasjonalgalleriet	Nei

Stortingssesjon (2018–2019)

Idrett som alkoholfri sone

Vedtak nr. 37, 20. november 2018

«Stortinget ber regjeringen innlede et samarbeid med idrettens organisasjoner om å styrke arbeidet for å gjøre idrett til en alkoholfri sone.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug V. Bollestad, Jorunn Gleditsch Lossius, Steinar Reiten og Knut Arild Hareide om en offensiv og solidarisk alkoholpoli-

tikk. jf. Dokument 8:141 S (2017–2018) og Innst. 38 S (2018–2019).

Kulturdepartementet har regelmessig dialog med idrettens organisasjoner gjennom oppfølging av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité som tilskuddsmottaker. Oppfølging av anmodningsvedtaket vil inngå i denne dialogen.

Profesjonelt kringkastingskor

Vedtak nr. 77, 3. desember 2018

«Stortinget ber regjeringen vurdere opprettelsen av et profesjonelt kringkastingskor i tilknytning

til NRK som etter modell av Kringkastingsorkesteret skal ha institusjonelle forutsetninger til å drive stabil kunstnerisk virksomhet på høyt nivå.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 2 S (2018–2019), Meld. St. 1, Prop. 1 S og Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2018–2019). Kulturdepartementet har fulgt opp anmodningsvedtaket i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mediemangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*. I stortingsmeldingen konkluderer departementet med at det ikke bør opprettes et profesjonelt kringkastingskor i tilknytning til NRK, på bakgrunn av konsekvenser for NRKs økonomiske handlingsrom og målet om at NRK skal øke delen av ressursene som brukes på eksterne opphavsmenn, utøvere og kreative miljøer. Å drifte et eget kor vil være i strid med denne målsettingen. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Handlingsplan for økt likestilling i norsk film
Vedtak nr. 298, 17. desember 2018

«I den nye handlingsplanen for økt likestilling i norsk film skal følgende virkemidler være inkludert:

- *Det må utarbeides bedre statistikk over kjønnsbalansen i norsk film. NFI må telle mer enn produsent, regissør, manusforfatter og hovedrolle, for eksempel hvilke filmsjangerer kvinner får støtte til, størrelse på budsjett i den enkelte produksjon, størrelse på støttebeløp og kjønnsfordeling og utvikling av lønnsnivå i flere av de ulike yrkesgruppene som er involvert i filmproduksjon.*
- *NFI må kunne redegjøre for hvordan filmene som mottar støtte, bidrar til en mer mangfoldig filmportefølje.*
- *NFI må benytte seg av alle tilgjengelige virkemidler for å øke antall søknader fra kvinner og minoritetsgrupper.»*

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 89 S (2018–2019), jf. Dokument 8:188 S (2017–2018) *Representantforslag om økt likestilling i film- og tv-dramaproduksjon*.

Kulturdepartementet har fulgt opp anmodningsvedtaket blant annet i tildelingsbrevet for 2019 der Norsk filminstitutt (NFI) bes om å videreføre arbeidet for kjønnsbalanse i norsk filmproduksjon og samtidig presisert behovet for at instituttet styrker sitt arbeid med statistikk og analyse.

I NFIs handlingsplan for inkludering og representativitet i norsk film og filmkultur heter det at NFI skal videreføre utarbeidelsen av statistikk for kjønnsbalansen i norsk film. NFI har utarbeidet ytterligere statistikk over kjønnsbalansen i norsk film, som blant annet viser kjønnsbalanse i søknader og tilskudd for de ulike formatene spillefilm, dramaserie, dokumentar og kortfilm. NFI redegjør for hvordan filmene som mottar støtte bidrar til en mer mangfoldig filmportefølje i instituttets årsrapport for 2018. Handlingsplanen viser at NFI vil arbeide med 12 konkrete tiltak for å styrke representativiteten i norsk film og filmkultur frem til 2023 også på andre mangfoldsdimensjoner enn kjønn. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Kjønnsnøytrale titler

Vedtak nr. 497, 30. april 2019

«Stortinget ber regjeringen å sørge for kjønnsnøytrale titler i alle av statens virksomheter. Arbeidet med nye titler må skje i samarbeid med partene i arbeidslivet.»

Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Redegjørelse av kultur- og likestillingsministerens om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer, 30. april 2019. Kulturdepartementet samarbeider med andre departementer og partene i arbeidslivet for å klarlegge problemstillinger og gjennomføring. Stortinget vil bli orientert om oppfølging av vedtaket på egnet måte.

Endre forskrift om kringkasting

Vedtak nr. 706, 21. juni 2019

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift om kringkasting slik at fotball-VM og fotball-EM for kvinner anses som begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning, på linje med andre tilsvarende idrettsarrangementer, og sikres vederlagsfri visning.»

Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Innst. 391 S (2018–2019) *Innstilling fra finanskomiteen om revidert nasjonalbudsjett 2019, om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2019, og om endringer i skatter og avgifter i statsbudsjettet for 2019*.

Kulturdepartementet vil igangsette et arbeid høsten 2019 med sikte på å følge opp anmodnings-

vedtaket ved en endring i kringkastingsforskriften.

Stortingssesjon (2017–2018)

Kunstnermelding

Vedtak nr. 199, 12. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen Kunstnermelding»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket, er Innst. 14 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018).

Kulturdepartementet arbeider med en stortingsmelding om kunstnere og kunstnerpolitikken, som planlegges fremlagt høsten 2019.

Det frie scenekunstheltet

Vedtak nr. 201, 12. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018 legge fram en vurdering av situasjonen for det frie scenekunstheltet, inkludert erfarne grupper som mottar støtte fra Norsk kulturfond, og grupper som får eller har fått støtte over kap. 323 post 71 og 78, og hvordan disse kan sikres forutsigbarhet.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 14 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018).

I Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft* ble det varslet en strategisk gjennomgang av scenekunstheltet. Kulturdepartementet har igangsatt arbeidet med en scenekunststrategi. Regjeringen kommer tilbake til saken på egnede måte.

Veilednings- og hjelpetilbud seksuell trakassering

Vedtak nr. 599, 12. april 2018

«Stortinget ber regjeringen finne en hensiktsmessig måte å styrke veilednings- og hjelpetilbudet til personer som utsettes for seksuell trakassering, som ivaretas av Likestillings- og diskrimineringsombudet.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag om kampen mot seksuell trakassering, jf. Dok. 8:71 S (2017–2018) og Innst. 75 S (2017–2018).

I juni i år vedtok Stortinget endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, der det etableres et lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering, jf. Prop. 63 L (2018–2019) og Innst. 335 L. Driftsbevilgningen til Likestillings- og diskrimineringsombudet foreslås økt med 3 mill. kroner i 2020 for å følge opp disse lovendringene, jf. omtale under kap. 353. Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Lavterskeltilbud seksuell trakassering

Vedtak nr. 602, 12. april 2018

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med sak i forbindelse med statsbudsjettet 2020 om å innføre et lavterskeltilbud for håndhevelse av saker om seksuell trakassering, samt gi Diskrimineringsnemnda myndighet til å gi oppreisning og erstatning i slike saker innenfor diskrimineringslovens område, tilsvarende diskriminering på grunn av etnisitet, kjønn og funksjonshemming.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag om kampen mot seksuell trakassering, jf. Dok. 8:71 S (2017–2018) og Innst. 75 S (2017–2018).

I juni i år vedtok Stortinget endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, der det etableres et lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering, jf. Prop. 63 L (2018–2019) og Innst. 335 L.

Bevilgningene til sekretariatet for Diskrimineringsnemnda foreslås økt med 3 mill. kroner i 2020 for å følge opp disse lovendringene, jf. omtale under kap. 350. Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering

Vedtak nr. 649, 24. april 2018

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag om å utarbeide og iverksette en handlingsplan mot rasisme og diskriminering, jf. Dok. 8: 117 S (2017–2018) og Innst. 210 S (2017–2018). Regjeringen har igangsatt arbeid med en slik handlingsplan.

Lotteritilsynet – mulighet til å kreve årlig rapportering fra bankene

Vedtak nr. 688, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i arbeidet med å gi Lotteritilsynet mulighet til å kreve årlig rapportering fra bankene om transaksjoner til uregulerte spillsselskaper og betalingsleverandører.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018), jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Vedtaket er fulgt opp. I mai 2019 vedtok regjeringen endringer i forskrift om forbud mot betalingsformidling av pengespill som ikke har norsk tillatelse. Endringene innebærer blant annet en opplysningsplikt til Lotteritilsynet for banker og andre foretak som yter betalingstjenester i Norge om selskap som formidler betaling knyttet til pengespill som ikke har tillatelse i Norge. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Lotteritilsynet – mulighet til å pålegge bankene å avvise transaksjoner

Vedtak nr. 689, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i arbeidet med å gi Lotteritilsynet mulighet til å pålegge bankene å avvise transaksjoner til uregulerte spillsselskap.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018), jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Vedtaket er fulgt opp. I mai 2019 vedtok regjeringen endringer i forskrift om forbud mot betalingsformidling av pengespill som ikke har norsk tillatelse. Endringene innebærer at banker og andre foretak som yter betalingstjenester plikter å undersøke alle betalingstransaksjoner som Lotteritilsynet har sendt vedtak om, samt tydeliggjøring av at forbudet også omfatter foretak som gjennomfører betalingstransaksjoner på vegne av pengespillselskap. I tillegg kan Lotteritilsynet nå fatte vedtak identifisert ved navn på pengespillselskap eller andre betalingsformidlere. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Sterkere begrensninger på reklame for lovlige pengespillaktører

Vedtak nr. 690, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere begrensninger på reklame for lovlige pengespillaktører, samt vurdere om andre målemetoder enn pengebruk må brukes i reguleringen av omfanget.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018), jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Oslo Economics har vurdert enerettsaktørenes markedsføringspraksis som en del av utredningen av enerettsaktørenes innretning og praksis. Rapporten ble levert 15. juni 2018. Som en følge av rapporten har Norsk Tipping blitt bedt om å endre deler av sin markedsføringspraksis. Departementet har også endret retningslinjene for markedsføring for Norsk Tipping og Norsk Rikstoto. Departementet vil også vurdere markedsføringsreglene nærmere i det pågående arbeidet med en ny lov om pengespill og tilhørende forskrifter. Regjeringen vil komme tilbake til saken på egnet måte.

Lotteritilsynet – mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr

Vedtak nr. 691, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi Lotteritilsynet mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på forbudet mot markedsføring av uregulerte pengespill.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018), jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Regjeringen vil følge opp vedtaket i det pågående arbeidet med en ny lov om pengespill. Regjeringen vil komme tilbake på egnet måte.

Lotteritilsynet – utvidet mulighet til å granske saker

Vedtak nr. 692, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at Lotteritilsynet skal få utvidet mulighet til å granske saker, blant annet med tilgang til offentlige registre, og til å kreve framlegging av opplysninger fra aktører som helt eller delvis medvirker til

markedsføring eller gjennomføring av uregulerte pengespill.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018). jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Regjeringen vil følge opp vedtaket i det pågående arbeidet med en ny lov om pengespill. Regjeringen vil komme tilbake på egnet måte.

Innføring av krav om registrert spill for alle digitale pengespill

Vedtak nr. 694, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av krav om registrert spill knyttet til alle digitale pengespill, men slik at det kan gis mulighet for unntak for enkelte digitale spill som f.eks. «Pantelotteriet».

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018). jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Lotteritilsynet har på forespørsel fra Kulturdepartementet utredet saken, jf. rapportering på vedtaket i Prop. 1 S (2018–2019) s. 23 annen spalte. Tilsynet leverte sine vurderinger 30. oktober 2018 og 7. mai 2019. Innføring av krav til registrert spill for digitale spill vil være mest aktuelt for en begrenset del av det digitale spillmarkedet, primært entreprenørbingo. Tilsynet anslår imidlertid at tiltak vil kunne bli teknisk krevende å gjennomføre og at innføring vil kreve store ressurser. Hensynet til å begrense problemspilling skal gå foran økonomiske hensyn. Nyten ved slike tiltak som det her er tale om er imidlertid usikker, da det er uklart hvilken ansvarlighetseffekt en registreringsplikt vil kunne få, samtidig som kostnadene er høye. Regjeringen viser til at de har gjennomført og vil iverksette andre tiltak på spillområdet som må antas å være mer effektive og treffe bredere. På denne bakgrunn foreslår regjeringen å oppheve vedtak nr. 694, 7. mai 2018, jf. forslag til vedtak IX. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Innføring av DNS-blokkering av nettsidene til uregulerte spillselskaper

Vedtak nr. 695, 7. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen stanse pengespill hos uregulerte pengespillselskaper ved å innføre

DNS-blokkering av nettsidene deres. Regjeringen bes i budsjett for 2019 omtale fremdriftsplanen for dette arbeidet.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 242 S (2017–2018). jf. Dokument 8:110 S (2017–2018) *Representantforslag om en mer ansvarlig spillpolitikk*. Kulturdepartementet har igangsatt et lovarbeid på pengespillfeltet. Departementet vurderer mulighetene for å pålegge internetttilbydere å opprette såkalt DNS-varsling som et informasjonstiltak, i stedet for DNS-blokkering. Innføring av et mer inngripende tiltak som DNS-blokkering utelukkes ikke på et senere tidspunkt, dersom ordningen med DNS-varsling etter evaluering viser seg å ha mangelfull effekt. Regjeringen vil komme tilbake til saken på egnet måte.

Utrede tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag

Vedtak nr. 729, 15. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen utrede en tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag og komme tilbake til Stortinget med egen sak på egnet måte.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L (2016–2017) *Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven)*.

Departementet vil utrede saken og sende et forslag på alminnelig høring, og deretter komme tilbake til Stortinget. Utredningen vil skje i sammenheng med gjennomføringen av EUs digitalmarkedsdirektiv ((EU) 2019/790), som ble vedtatt i april 2019.

Vurdere regler om at leverandører av netttjenester må bidra til at rettighetshavere får vederlag

Vedtak nr. 730, 15. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere om norske myndigheter kan gi regler som sikrer at leverandører av netttjenester som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder av verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må bidra til at rettighetshaverne får vederlag for slik bruk av deres materiale.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L

(2016–2017) *Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven).*

Den såkalte «value gap»-problematikken gjelder i hele Europa og er omfattet av digitalmarkedsdirektivet ((EU) 2019/790), som ble vedtatt i EU i april 2019. Anmodningsvedtaket vil bli behandlet i forbindelse med gjennomføringen av direktivet.

Utrede om strømming av åndsverk i klasserom skal bli vederlagspliktig

Vedtak nr. 731, 15. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan og hvorvidt verk som overføres i klasserommet, deriblant strømming fra Internett, kan likestilles med eksemplarframstilling i klasserommet, og dermed bli vederlagspliktig, slik at det blir mulig for partene å inngå avtalelisens også for strømming og annen overføring.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L (2016–2017) *Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven).*

Regjeringen vil følge opp anmodningsvedtaket i forbindelse med den varslede gjennomgangen av åndsverklovens undervisningsbestemmelser. Dette vil skje når EUs digitalmarkedsdirektiv ((EU) 2019/790), som ble vedtatt i april 2019, skal gjennomføres i norsk rett, jf. også omtale i Prop. 104 L (2016–2017).

Oppheve åndsverkloven § 86

Vedtak nr. 741, 22. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om opphevelse av § 86 i ny åndsverklov som følge av at melde- og konsesjonsplikten avskaffes.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 278 L (2017–2018), jf. Prop. 56 LS (2017–2018) *Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).*

Vedtaket er fulgt opp. Åndsverkloven § 86 ble foreslått opphevet i Prop. 10 LS (2018–2019) *Endringer i åndsverkloven mv. (portabilitet av nettbaserte innholdstjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 158/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2017/1128 (portabilitetsforordningen).* Proposisjonen ble fremmet i statsråd 2. november

2018. Komiteen sluttet seg til regjeringens forslag, jf. Innst. 82 S (2018–2019), og åndsverkloven § 86 er opphevet med virkning fra 1. august 2019. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Likestillingseffekter av den økonomiske politikken

Vedtak nr. 760, 28. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå likestillingseffektene av den økonomiske politikken og fremme forslag som bidrar til å redusere de økonomiske forskjellene mellom kvinner og menn.»

Vedtaket ble truffet i forbindelse med Redegjørelse av barne- og likestillingsministeren om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer, 22. mai 2018.

Anmodningsvedtaket ble fulgt opp i forbindelse med kultur- og likestillingsministerens likestillingspolitiske redegjørelse 29. april 2019. Rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Tiltak i melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede

Vedtak nr. 894, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding med forslag til tiltak for at utviklingshemmede skal få oppfylt sine menneskerettigheter på lik linje med andre.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtak nr. 894 blir oppfattet som Stortingets hovedvedtak knyttet til representantforslaget om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming. Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om rettighetene til utviklingshemmede. Vedtakene nr. 895–906, med unntak av vedtak 898, er knyttet til tema og innhold i stortingsmeldingen. Kulturdepartementet vil koordinere regjeringens oppfølging av vedtak 894 og tilknyttede vedtak under dette.

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede

Vedtak nr. 895, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på utviklingshemmede rett til å uttrykke sin mening eller hevde sin rett på lik linje med andre.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til arbeid

Vedtak 896, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på tiltak som sikrer utviklingshemmede retten til arbeid, herunder tilrettelagt yrkesfagutdanning.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til helsetjenester

Vedtak 897, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på utviklingshemmedes rett til lik tilgang til helsetjenester av god kvalitet som resten av befolkningen.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – vergemålsloven

Vedtak 899, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der erfaringene med vergemålsloven gjennomgås og foreslå nødvendige lovendringer som sikrer den enkelte vergetrengendes medbestemmelse og rettsikkerhet.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – universell utforming skolebygg

Vedtak 900, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på tilrettelagt undervisning for utviklingshemmede elever i den ordinære skolen, herunder universell utforming av eksisterende skolebygg.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – kjøpe og eie bolig
Vedtak 901, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på at utviklingshemmede skal ha samme mulighet til å kjøpe og eie egen bolig som andre.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – likeverdige tjenester

Vedtak nr. 902, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på å sikre at tjenesteapparatet for mennesker med utviklingshemming innehar tilstrekkelig kompetanse til at utviklingshemmede får likeverdige tjenester innenfor ulike samfunnsområder, på linje med alle andre.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – koordinering av tjenester

Vedtak 903, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på å sikre

god koordinering av tjenestene til utviklingshemmede i overgangssituasjoner og mellom løpende tjenester, internt i kommunene, og mellom kommune, fylkeskommune og stat.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Vedtak nr. 904, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes rettigheter der det legges vekt på å sikre at FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) fullt ut skal gjennomføres på alle relevante samfunnsområder, blant annet gjennom en helhetlig tilnærming på departementsnivå for hvordan man skal nå politiske målsettinger for utviklingshemmede, og sikre en koordinert innsats.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – fritidsaktiviteter og livssyn

Vedtak 905, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge frem en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter der det legges vekt på å sikre alle muligheter til å drive med meningsfulle fritidsaktiviteter og muligheter for livssynsutøvelse.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – skolefritidsordning

Vedtak 906, 12. juni 2018

«Stortinget ber regjeringen legge fram en Stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter, der det foretas en kartlegging av om det er store forskjeller i praksis mellom kommuner og fylkeskommuner, når det gjelder skolefritidsordning/tilbud etter skoletid fra 4. årstrinn til og med videregående skole, herunder innhold i tjenestene og egenbetaling fra foreldrene, og gi en vurdering av i hvilken grad det er opplæringsloven eller lov om helse- og omsorgstjenester, som skal dekke slike tjenester, sett i lys av FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter.»

Anmodningsvedtaket ble gjort i forbindelse med behandling av et representantforslag om rettigheter og likeverd for utviklingshemmede og om tiltak som styrker de grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming, jf. Dok. 8: 172 S (2017–2018) og Innst. 377 S (2017–2018).

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Stortingssesjon (2016–2017)

Framtidig organisering og drift av Norges Postmuseum

Vedtak nr. 79, 29. november 2016

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til fremtidig organisering og drift av Norges Postmuseum i statsbudsjettet for 2018.»

Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Meld. St. 31 (2015–2016) *Postsektoren i endring*, jf. Innst. 76 S (2016–2017).

Posten Norge AS og Lillehammer museum har inngått en særskilt avtale som innebærer at Lille-

hammer museum er tillagt et forvaltnings- og formidlingsansvar for Postmuseets samlinger. Som en del av denne avtalen har Posten Norge AS i en overgangsperiode utbetalt 7 mill. kroner årlig til Lillehammer museum. Tilskuddet fra Posten Norge AS bortfaller fra og med 2020. Som følge av dette foreslår regjeringen å øke statstilskuddet til Lillehammer museum med 7 mill. kroner for å sikre framtidig drift av Postmuseet, jf. omtale under kap. 328. Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen avsluttes.

Lov om medieansvar

Vedtak nr. 431, 17. januar 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede lov om medieansvar, herunder legge til rette for en teknologinøytral lovgivning, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Utredningen bør blant annet omfatte redaktørens ansvar for redaksjonelt stoff, ansvar for brukergenerert innhold, kildevernets beskyttelse og adgangen til å etterforske medienes kilder.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er Innst. 155 S (2016–2017), jf. Dokument 8:102 S (2015–2016) *Representantforslag om lov om medieansvar*.

Kulturdepartementet sendte 9. mai 2018 et forslag til ny medieansvarslov på høring. Høringsfristen var 1. oktober 2018. Lovforslaget innebærer en oppdatering og samling av gjeldende særregulering av rettslig ansvar på medieområdet, og introduserer enkelte nye lovregler. Justis- og beredskapsdepartementet sendte 24. september 2018 på høring et forslag til endringer i kildevernreglene i straffeprosessloven og tvisteloven. Selv om de to lovforslagene er hørt separat, av hhv. Kulturdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, er de utarbeidet i sammenheng og med tett kontakt mellom departementene. Regjeringen tar sikte på å legge en lovproposisjon fram for Stortinget i løpet av høsten 2019.

Revisjon av kulturlov

Vedtak nr. 436, 17. januar 2017

«Stortinget ber regjeringa vurdere ein revisjon av kulturlova, der ulike kulturtiltak, herunder relevant lovgjeving om arkiv, bibliotek og museum, vert sett i samanheng gjennom ei forenkling og samling av dagens oppstykkta regelverk

på feltet og der dei statlige kulturforpliktingane vert konkretisert.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:117 S (2015–2016) og Innst. 157 S (2016–2017) om å gjenopprette stønadsordningen for privatarkiv.

Spørsmålet om revisjon av kulturloven er vurdert i Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*, jf. Innst. 14 S (2018–2019). Ved behandlingen av Meld. St. 12 (2018–2019), jf. Innst. 291 S (2018–2019) skriver kontroll- og konstitusjonskomiteen at anmodningsvedtaket utkvitteres. Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Helhetlig vurdering av museumsreformen

Vedtak nr. 486, 7. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtid utfordringer i et helhetlig tilbud.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag 13 S (2016–2017). Forslaget ble fremmet av stortingsrepresentantene Hege Haukeland Liadal, Svein Harberg, Geir Jørgen Bekkevold, Ib Thomsen og Rasmus Hansson.

I samarbeid med museumsseksjonen i Norsk kulturråd er Kulturdepartementet i gang med å sammenstille eksisterende kunnskap og innhente ny kunnskap om museumsreformen så langt.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en museums melding som, i lys av museumsreformen, skal gjennomgå situasjonen for museumssektoren, inkludert de samiske museene. Meldingen vil også drøfte framtid utfordringer og muligheter for museene, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida*.

Hovedbingospill via internett

Vedtak nr. 638, 2. mai 2017

«Stortinget ber regjeringen innen to år evaluere effektene av at det åpnes for at spillere kan delta i hovedbingospill via internett.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 250 S (2016–2017), jf. Meld. St. 12 (2016–2017) *Alt å vinne – ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk*. Regelverksendringen trådte i kraft i januar 2019. Anmodningsvedtaket innebærer at effekten av regelverksendringen skal evalueres innen to år etter ikrafttredelse, dvs. innen januar 2021. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Endring av forskrift til lov om lotterier mv.

Vedtak nr. 640, 2. mai 2017

«Stortinget ber regjeringen vurdere en endring av Forskrift til lov om lotterier m.v. § 5, punkt 4, med mål om å myke opp forbudet mot interaktive trekninger distribuert via elektroniske kommunikasjonsnett slik at flere aktører kan gis tillatelse til for eksempel å selge skrapelodd via mobilapplikasjoner.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 250 S (2016–2017), jf. Meld. St. 12 (2016–2017) *Alt å vinne – ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk*. Lotteritilsynet har utredet saken på oppdrag fra Kulturdepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering

Vedtak nr. 875, 12. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede et lavterskeltilbud for håndhevelse av forbudet mot seksuell trakassering.»

Vedtaket ble truffet ved behandling av Prop. 80 L (2016–2017) *Lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven)*, jf. Innst. 388 L (2016–2017).

I juni i år vedtok Stortinget endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, der det etableres et lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering, jf. Prop. 63 L (2018–2019) og Innst. 335 L (2018–2019). Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Tiltak for å beskytte barn mot pornografi og økt seksualisering

Vedtak nr. 892, 13. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen utnevne et tverrfaglig utvalg som har som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er Innst. 433 S (2016–2017), jf. Dokument 8:74 S (2016–2017) *Representantskapsforslag om flere tiltak for å beskytte barn mot pornografi.*

7. juni 2019 nedsatte regjeringen et tverrfaglig utvalg som skal vurdere hvordan barn bedre kan beskyttes mot skadelig medieinnhold, særlig på elektroniske plattformer. Utvalgets mandat omfatter skadelig medieinnhold generelt, likevel med særlig vekt på pornografi og seksualisert innhold. I tråd med komiteens merknader i Innst. 433 S (2016–2017), er utvalget først og fremst bedt om å utrede forebyggende, holdningsskapende og kompetansehevende tiltak. Utvalget ledes av advokat Jon Wessel-Aas og skal levere sin utredning innen 1. juli 2020.

Videreføre aktivitets- og rapporteringsplikten

Vedtak nr. 1119, 21. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen bevare aktivitets- og redegjøringsplikten, samt styrke den ved å følge opp Skjeie-utvalgets anbefalinger til endringer, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en sak om dette.»

Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Prop. 81 L (2016–2017) *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)*, jf. Innst. 401 S (2016–2017).

I juni i år vedtok Stortinget endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, med blant annet endringer i aktivitets- og redegjøringspliktene, jf. Prop. 63 L (2018–2019) og Innst. 335 L (2018–2019). Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Stortingssesjon (2015–2016)

Tilskudd til frivillige organisasjoner

Vedtak nr. 362, 17. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen i større grad gi tilskudd til frivillige organisasjoner gjennom avtaler over flere år.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket, er Prop. 1 S (2015–2016) og Innst. 6 S (2015–2016).

Kulturdepartementet følger opp anmodningsvedtaket som del av oppfølgingen av Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken.* Det planlegges blant annet et pilotprosjekt med tilskuddsordninger som skal ta i bruk flerårige avtaler.

Rammeverket for Kringkastingsrådet

Vedtak nr. 502, 1. mars 2016.

«Stortinget ber regjeringen foreslå avgrensning av Kringkastingsrådets mandat, samt endring i oppnevning av medlemmer til Kringkastingsrådet.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er Innst. 178 S (2015–2016), jf. Meld. St. 38 (2014–2015) *Open og opplyst.*

Kulturdepartementet fremmet 29. mars 2019 Prop. 58 L (2018–2019) med forslag til endringer i kringkastingsloven mv. Departementet foreslo bl.a. at reglene for oppnevning av Kringkastingsrådet endres slik at Stortinget oppnevner ti av Kringkastingsrådets fjorten medlemmer, samt at det fastsettes i forskrift at Kringkastingsrådet skal vike i saker som er klaget inn for Pressens Faglige Utvalg.

Anmodningsvedtaket om endring i oppnevning av medlemmer til Kringkastingsrådet er fulgt opp gjennom Stortingets behandling av Innst. 334 L (2018–2019) og lovvedtak 87 (2018–2019). Departementet tar sikte på å fastsette nærmere regler om at Kringkastingsrådet skal vike i saker som er klaget inn for PFU i kringkastingforskriften i løpet av 2019.

Alternative modeller og klageadgang og kontakt med NRK

Vedtak nr. 503, 1. mars 2016

«Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for å ivareta publikums klageadgang og kontakt med NRK.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er Innst. 178 S (2015–2016), jf. Meld. St. 38 (2014–2015) *Open og opplyst*.

12. januar 2018 sendte Kulturdepartementet på høring forslag til endringer i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften. Her drøftet Kulturdepartementet to modeller som kan ivareta publikums klageadgang og kontakt med NRK, henholdsvis et NRK-internt ombud for publikum og et statlig oppnevnt organ. I Prop. 58 L (2018–2019) foreslår regjeringen at Kringkastingsrådet videreføres. Stortinget sluttet seg til dette i behandlingen av Innst. 334 L (2018–2019). Vedtaket er fulgt opp og rapporteringen på anmodningsvedtaket avsluttes.

Stortingssesjon (2014–2015)

Nasjonalgalleriet

Vedtak nr. 60, 1. desember 2014

«Stortinget ber regjeringen vurdere om Nasjonalgalleriet kan være en del av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design uten ny totalrenovering.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015) fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2015 og forslaget til statsbudsjett for 2015.

Granavollplattformen slår fast at regjeringen vil bevare Nasjonalgalleriet som kunstgalleri tilknyttet Nasjonalmuseet, forutsatt at det ikke påløper store kostnader til rehabilitering. I samarbeid med regjeringen utreder Sparebankstiftelsen DNB for tiden ulike alternativ for framtidig bruk av bygningen. Resultatet er forventet fremlagt innen utgangen av 2019 og vil danne grunnlag for det videre arbeidet.

Del II
Budsjettforslag

4 Nærmere omtale av bevilgningsforslaget

Programkategori 08.10 Administrasjon (kap. 300)

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
300	Kulturdepartementet	174 485	169 977	177 310	4,3
	Sum kategori 08.10	174 485	169 977	177 310	4,3

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
01–01	Driftsutgifter	172 561	168 766	176 100	4,3
21–23	Spesielle driftsutgifter	1 924	1 211	1 210	-0,1
	Sum kategori 08.10	174 485	169 977	177 310	4,3

Kap. 300 Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	172 561	168 766	176 100
21	Spesielle driftsutgifter	1 924	1 211	1 210
	Sum kap. 0300	174 485	169 977	177 310

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Kulturdepartementet har ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, likestilling og diskriminering, medier, idrett, frivillighet og pengespill og lotteri.

Bevilgningen på posten skal dekke departementets egne lønns- og driftsutgifter. Det foreslås

en bevilgning på 177,3 mill. kroner, en økning på 4,3 pst. Økningen skyldes primært tekniske omdisponeringer knyttet til endringer i departementsstrukturen mellom Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som departementet får i merinntekter på kap. 3300, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke særskilte driftsutgifter i Kulturdepartementet som ikke naturlig dekkes av bevilgningen på post 01.

Bevilgningen på posten foreslås videreført med 1,2 mill. kroner.

Rapport 2018

Organisering og drift av departementet

I 2018 var hovedoppgavene til departementet knyttet til kultur, medier, frivillighet, idrett, tro- og livssyn. De ulike fagområdene er nærmere omtalt under programkategoriene lenger bak i proposisjonen. Tros- og livssynsfeltet ble i 2019 overført til Barne- og familiedepartementet og omtales derfor i deres proposisjon. Samtidig overtok Kulturdepartementet ansvaret for likestilling og diskriminering, dette feltet omtales således her.

Departementet skal være et utviklingsorientert og effektivt faglig sekretariat for den politiske ledelsen. Departementet skal samtidig være en tydelig etatsstyrer og utføre forvaltningsoppgaver på en god måte. For å nå målene arbeider departementet blant annet med kontinuerlig utvikling av organisasjon, ledelse og medarbeiderskap.

Underliggende virksomheter

Per oktober 2019 har departementet følgende underliggende virksomheter: Arkiverket (Riksarkivet og statsarkivene), Bufdir (likestillingsområdet), Diskrimineringsnemda, Kunst i offentlige rom (KORO), Kulturtanken, Riksteatret, Likestillings- og diskrimineringsombudet, Lotteri- og stiftelsestilsynet, Medietilsynet, Nasjonalbiblioteket, Nidaros domkirkes restaureringsarbeider, Norsk filminstitutt, Norsk kulturråd, Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek og Språkrådet.

Tilskuddsforvaltning

Tilskuddsbevilgninger utgjør den klart største delen av Kulturdepartementets budsjett. Over 80 pst. av de samlede bevilgningene over statsbudsjettet er tilskudd. Mer enn halvparten av budsjettet er fordelt på ulike enkelttilskudd (øremerkede tilskudd), mens de øvrige tilskuddsbevilgningene er fordelt på ulike søkbare ordninger. Enkelttilskuddene forvaltes og utbetales i det meste av departementet. De søkbare ordningene forvaltes i hovedsak av underliggende virksomheter.

Kap. 3300 Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	443	85	88
	Sum kap. 3300	443	85	88

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra egenbetalinger i forbindelse med seminarer, konferanser m.m., jf. kap. 300, post 01.

Programkategori 08.15 Frivillighetsformål (kap. 315)

Utgifter under programkategori 08.15 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
315	Frivillighetsformål	1 820 143	1 886 268	1 969 528	4,4
	Sum kategori 08.15	1 820 143	1 886 268	1 969 528	4,4

Utgifter under programkategori 08.15 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
21–23	Spesielle driftsutgifter	6 442	6 130	6 290	2,6
70–89	Overføringer til private	1 813 701	1 880 138	1 963 238	4,4
	Sum kategori 08.15	1 820 143	1 886 268	1 969 528	4,4

Innledning

Programkategorien omfatter bevilgninger til frivillighetsformål, herunder idrett og frivillig kulturliv.

Departementets hovedoppgaver på disse feltene er:

- forvaltning av tilskudd til frivillige organisasjoner
- samordning av statlig frivillighetspolitikk

Den statlige frivillighetspolitikken omtales i del III, kap. 7 Frivillighetspolitikken.

Mål

Frivilligheten skal være fri fra politisk styring. Statens mål for frivillighetspolitikken skal støtte opp om et levende sivilsamfunn der alle får delta.

De overordnede og nasjonale målene som Stortinget har sluttet seg til ved behandlingen av Innst. 254 S (2018–2019), jf. Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken* vil gjelde for bevilgningene til frivillig sektor.

Det overordnede målet for den statlige idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle.

Aktuelle saker

Forenklingsreform

Det skal være enkelt å søke og rapportere på statlige tilskudd. Bruk av digitale verktøy er med på å legge til rette for dette. Arbeidet med å lage en digital oversikt over statlige tilskuddsordninger, tilskuddsmottakere og tilskuddsbeløp til frivillig sektor er i gang.

Frivillig kulturliv

Regjeringen vil styrke det frivillige kulturlivet, som kor, korps og amatørteater. Det har blant annet vært en økning i bevilgningene til frivillig kulturliv fra spillemidlene til kulturformål. Disse midlene ses i sammenheng med bevilgningene over statsbudsjettet. Målet er å bidra til forenkling og legge til rette for bred deltakelse i frivillig kulturliv. Tilskudd til det frivillige kulturlivet bevilges bl.a. på kap. 323, post 78 og kap. 325, post 78.

Stortingsmelding om den statlige idrettspolitikken
I Granavollplattformen heter det at regjeringen vil legge fram en melding til Stortinget om idrettspolitikken. Kulturdepartementet har igangsatt arbeidet med meldingen. I meldingen skal det drøftes viktige veivalg i idrettspolitikken, herunder sentrale mål, målgrupper og statens rolle i idrettspoli-

tikken. Medvirkning og et godt kunnskapsgrunnlag skal ligge til grunn for arbeidet med meldingen. Kulturdepartementet vil gjennomføre innspillmøter med sentrale organisasjoner og miljøer på feltet. Departementet vil også å innhente innspill direkte fra barn og ungdom som driver med idrett og fysisk aktivitet.

Kap. 315 Frivillighetsformål

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 442	6 130	6 290
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 423 500	1 607 600	1 700 000
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	3 420	4 535	4 540
75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	24 518	3 003	8 168
76	Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge	10 000	10 235	10 000
78	Ymse faste tiltak	12 850	11 905	13 220
79	Til disposisjon	12 410	10 340	6 810
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	304 003	189 400	194 500
86	Tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge	5 000	43 120	26 000
87	Tilskudd til X Games	18 000		
	Sum kap. 0315	1 820 143	1 886 268	1 969 528

Innledning

Kapitlet omhandler tilskudd til frivillig sektor, herunder tilskudd til idrettsformål.

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under de overordnede målene for den statlige frivillighetspolitikken, den statlige idrettspolitikken og nasjonale mål i Kulturmeldingen.

En stor del av oppgaveløsningen skjer i frivillige organisasjoner. Den endelige måloppnåelsen på området vil derfor være avhengig av flere aktører. De frivillige organisasjonene setter selv mål for sin virksomhet og utvikler seg på egne premiser.

Mål og strategier for 2020

Bevilgningene til frivillighetsformål skal bygge opp under en selvstendig frivillig sektor med bred deltakelse og høy aktivitet, jf. programkategori 08.15. Det overordnede målet for den statlige idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle. Bevilgningene til frivillighetsformål bygger også opp under de overordnede og nasjonale målene i Kulturmeldingen, jf. omtale i del I. Blant annet bidrar frivillig sektor til et fritt og uavhengig kulturliv, som gir flere tilgang til, og øker folks bruk av kunst- og kulturuttrykk, og som tilbyr møteplasser og bygger fellesskap.

Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken* fastsetter de frivillighetspolitiske målene:

1. Bred deltakelse
2. En sterk og uavhengig sektor
3. Forenklingsreform
4. En samordnet frivillighetspolitikk

Disse målene er lagt til grunn for bevilgningene til frivillig sektor, herunder idrett.

Budsjettforslag 2020

Post 21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen omfatter midler til forskning, utredning og andre utviklingsoppgaver mv. på frivillighetsområdet.

I tråd med Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken* videreføres tilskudd til Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor med eksisterende overordnede formål og hovedforskningstemaer i et nytt femårig forskningsprogram fra 2020. Temaer som forskningsprogrammet skal dekke er perspektiver på deltakelse, sivilsamfunn og frivillig sektor i endring og rammevilkår.

Senteret er et samarbeid mellom Institutt for samfunnsforskning og NORCE Norwegian Research Centre.

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

Merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner trådte i kraft 1. januar 2010. Ordningen er et sentralt virkemiddel for å styrke organisasjonenes selvstendige stilling og legger til rette for lokal aktivitet og deltakelse. Ordningen er enkel og ubyråkratisk og bidrar til at frivilligheten kan utvikle seg på egne premisser.

Bevilgningen på posten skal kompensere for kostnader frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester i den frivillige- og ikke fortjenestebaserte delen av virksomheten. Det gis kompensasjon innenfor rammen Stortinget har bevilget for det enkelte år. Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortingen være lik for alle godkjente søknader.

Det foreslås en bevilgning på 1,7 mrd. kroner, en økning på 92 mill. kroner eller tilsvarende 5,7 pst. fra 2019. Økningen er en del av opptrappingsplanen som regjeringen varslet i Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken*. Målet er å trappe opp bevilgningen til 1,8 mrd. kroner i 2021.

Mål

Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet.

Kriterier for tildeling

Søkere, underledd og aksjeselskap må være registrert i Frivillighetsregisteret. Mottakere må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. I organisasjoner som består av flere organisasjonsledd, skal søknaden fremmes av sentralledet på vegne av hele organisasjonen.

Oppfølging og kontroll

Ordningen forvaltes av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Lotterinemnda er klageinstans. Sentralledet i organisasjonene har ansvar for oppfølging av egne underledd og skal sørge for at det foreligger relevant dokumentasjon. Lotteri- og stiftelsestilsynet fører kontroll med at bestemmelsene i forskriften og vedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt.

Organisasjonene rapporterer ikke på bruken av midlene. Ordningen ble sist gjennomgått i 2014–2015. Regjeringen vil se nærmere på hvordan merverdiavgiftskompensasjonen til frivillige organisasjoner fungerer i sammenheng med andre tilskuddsordninger med sikte på å nå frivillighetspolitiske mål, jf. Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken*.

Post 72 Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til prosjektstøtteordningen LNU Kultur. Ordningen forvaltes av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Formålet med ordningen er å stimulere til mer kulturaktivitet i landsdekkende barne- og ungdomsorganisasjoner.

Mål

Formålet med ordningen er å gi prosjektstøtte til kulturaktiviteter i regi av landsomfattende barne- og ungdomsorganisasjoner. Ordningen skal bl.a. bidra til økt kulturfaglig kompetanse blant ledere og medlemmer i organisasjonene. Den skal også stimulere til utvikling av nye kulturtiltak i organi-

sasjonene og til utvikling og utprøving av nye modeller og arbeidsmåter i kulturarbeidet.

Kriterier for tildeling

Det er LNU som formulerer konkrete mål og prioriteringer for bruken av midlene.

Oppfølging og kontroll

Det er LNUs ansvar å fordele midlene videre, behandle eventuelle klager samt rapportere til departementet om bruken av midlene på lokalt nivå. Fra statens side vil kontroll og oppfølging av tilskuddet gjelde LNUs disponering av midlene.

Post 75 Herreløs arv til frivillige organisasjoner

Bevilgningen fra posten tilsvarer regnskapsførte inntekter fra herreløs arv fra to år tidligere. Herreløs arv er midler fra dødsbo der avdøde ikke har arvinger. Disse midlene skal fordeles til frivillig virksomhet til fordel for barn og unge. I 2018 var det inntektsført 8,2 mill. kroner fra herreløs arv.

Mål

Formålet med midlene er frivillig virksomhet til fordel for barn og unge. Frivillig virksomhet rettet mot barn og unge med nedsatt funksjonsevne skal prioriteres.

Kriterier for tildeling

Frivillige organisasjoner, på nasjonalt og regionalt nivå, som driver frivillig virksomhet for barn og unge, og som er registrert i Frivillighetsregisteret, kan søke om midler.

Oppfølging og kontroll

Midlene fordeles av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) etter retningslinjer fastsatt av LNU og godkjent av Kulturdepartementet. LNU har ansvar for å behandle klager, rapportere til departementet om bruk av midlene og iverksette nødvendig oppfølging og kontroll med midlene. Departementet vil i 2020 evaluere ordningen og vurdere behov for justeringer.

Post 76 Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge

Formålet med bevilgningen er å bidra til at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, får mulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter sammen med andre barn.

Midler gis til aktører som bidrar til å gi økt tilgang til fritidsaktiviteter for barn og unge. I 2020 vil Kulturdepartementet styrke arbeidet med å inkludere barn og unge i kultur, med særskilt vektlegging av det frivillige kulturlivet. Kulturtanken vil få i oppdrag å etablere en søknadsbasert ordning for inkludering i kulturliv. Det foreslås avsatt 5 mill. kroner til denne ordningen.

På posten foreslås det også 5 mill. kroner til områdesatsinger. For nærmere omtale av områdesatsinger, se Kommunal og moderniseringsdepartementets Prop. 1 S (2018–2019), bl.a. under kap. 590 Planlegging og byutvikling, post 65 Områdesatsing i byer.

Benevnelsen på posten er endret fra Tilskudd til tiltak mot barnefattigdom til Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten omfatter driftstilskudd til Frivillighet Norge samt driftstilskudd til de særskilte idrettsanleggene Vikersund skiflygingsbakke og Lillehammer bob- og akebane.

Frivillighet Norge er et samarbeidsorgan for frivillige organisasjoner og sekretariat for organisasjonenes interessepolitiske arbeid. Tilskuddet inkluderer midler til rekrutterings- og inkluderingsarbeid, herunder midler til en nasjonal nettportal for rekruttering til frivillig innsats (frivillig.no) og utdeling av en årlig nasjonal frivillighetspris på vegne av Kulturdepartementet. I tilskuddet til Frivillighet Norge er det nå innarbeidet 1 mill. kroner til drift av nettportalen frivillig.no. Kulturdepartementet har i de senere år gitt tilskudd til dette formålet fra post 79, jf. omtale nedenfor.

Fordelingen av bevilgningen framgår av vedlegg 1.

Post 79 Til disposisjon

Bevilgningen på posten foreslås stilt til departementets disposisjon og skal dekke nye behov som oppstår i budsjettåret. Bevilgningen skal også dekke prosjekter som ikke naturlig hører hjemme under andre tilskuddsposter.

For 2020 foreslås det at 1 mill. kroner av bevilgningen skal dekke tilskudd til Norges Sjakk-

forbunds prosjekt, *Sjakk og samfunn*. Prosjektet skal fremme sjakk for nye grupper, gjennom samarbeid med eksempelvis kriminalomsorgen, eldreomsorgen og asylmottakene.

Posten har i 2019 dekket et tilskudd på 2 mill. kroner til Tverga – Ressurscenter for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Dette tilskuddet forutsettes i 2020 dekket av spillemidlene fra Norsk Tipping AS til idrettsformål, jf. omtale under del III, pkt. 5.2.2. Videre har det fra posten vært gitt tilskudd til drift av nettportalen frivillig.no. Tilskuddet foreslås fra 2020 innarbeidet i det generelle driftstilskuddet til Frivillighet Norge, jf. omtale ovenfor under post 78. Bevilgningen på posten er som følge av dette foreslått redusert.

Post 82 Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

Frivilligheten bidrar til stor verdiskaping gjennom bygging av idrettsanlegg. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er det viktig for regjeringen å skape gode rammebetingelser for de lagene og foreningene som påtar seg slike investeringer.

Bevilgningen på posten skal kompensere for kostnader som idrettslag og foreninger har til merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg.

Det foreslås en bevilgning på posten på 194,5 mill. kroner. Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortningen være lik for alle godkjente søknader.

Mål

Formålet med ordningen er å lette finansieringen av anleggsinvesteringer og stimulere til en fortsatt bred utbygging av idrettsanlegg.

Kriterier for tildeling

Ordningen omfatter alle som søker om spillemidler og oppfyller vilkårene for å motta spillemidler gjennom Kulturdepartementets tilskuddsordninger for bygging (inkludert rehabilitering) av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, jf. *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet* og *Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter*, med unntak av kommuner/fylkeskommuner og kommunale foretak.

Oppfølging og kontroll

Ordningen forvaltes av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Lotterinemnda er klageinstans. Tilsynet fører kontroll med at bestemmelsene for ordningen

etterleves og kontrollerer innsendt informasjon som har betydning for beregning av kompensasjonsbeløp og tildeling. Den som har søkt om eller har mottatt kompensasjon, må ved forespørsel fra kontrollmyndigheten gi innsyn i underlagsdokumentasjonen for kompensasjonskravet.

Post 86 Tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge

Bevilgningen skal gå til tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge.

For 2020 foreslås følgende fordeling av bevilgningen på posten:

- 10 mill. kroner til internasjonale sykkelritt i Norge
- 15 mill. kroner til X Games
- 1 mill. kroner til arrangementet Raw Air for kvinner

Bevilgningen til tilskuddsordningen for internasjonale sykkelritt i Norge skal tildeles sykkelritt som kan ha deltakende lag på UCI Women's World Tour og UCI World Tour-nivå. For å bidra til å utvikle kvinnesykling, vil internasjonale sykkelritt for kvinner i Norge bli prioritert.

Tilskuddet til arrangementet Raw Air for kvinner skal bidra til utvikling av skihopparrangement for kvinner.

De statlige tilskuddene skal utgjøre et bidrag til gjennomføringen av arrangementene. Det innebærer ikke at staten påtar seg noen økonomiske forpliktelser ut over tilskuddet, eller har et ansvar for arrangementets totalbudsjett.

Tilskudd til sykkelrittet Arctic Race of Norway foreslås fra 2020 overført til kap. 325, post 71, jf. omtale under denne posten.

For å motta statlig tilskudd til idrettsarrangementer er det en forutsetning at arrangementet er fullfinansiert. Det forutsettes også et godt antidopingarbeid og en antidopingavtale godkjent av Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO). En slik avtale innebærer at tilskuddsmottaker enten er bundet av regelverket til World Anti-Doping Agency (WADA) eller har et antidopingprogram som er i overensstemmelse med dette regelverket.

Rapport 2018

Forskning og utredning

Kulturdepartementet inngikk i 2018 en ny toårig forskningsavtale med Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Å fremskaffe ny forskning og følge utvikling og endring over tid i

frivillig sektor er hovedformålet med oppdraget. Formidling og publisering inngår i oppdraget gjennom nettsiden www.sivilsamfunn.no, konferanser, ulike medier og vitenskapelig publisering.

Herreløs arv til frivillige organisasjoner

Rapport om Fordeling av LNU Aktivitetsstøtte – Herreløs arv for 2018 viser at det er gitt 25,4 mill. kroner i tilskudd til 118 prosjekter. Av disse var 38 prosjekter rettet mot barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Til sammen mottok 90 ulike organisasjoner støtte. Gitt mangfoldet i prosjekter og organisasjoner som har fått tilskudd, vurderer departementet måloppnåelsen som god. Hvilke organisasjoner som har fått midler i 2018 er tilgjengelig på LNU nettsider.

Tilskudd til tiltak mot barnefattigdom

Rambøll har på oppdrag fra Kulturdepartementet gjennomført en evaluering av måloppnåelse og effekter i 30 prosjekter som fikk tilskudd fra utlysningene *Stimuleringsmidler til utprøving av fattigdomstiltak på frivillighetsfeltet* i 2015 og *Midler til innsats for at barn som lever i inntektsfattige familier skal få delta i fritidsaktiviteter* i 2016.

Hovedkonklusjoner i evalueringen er at måloppnåelsen samlet sett er god og at tilskuddsmidlene har bidratt til at flere barn og unge som vokser opp i inntektsfattige familier deltar i organiserte fritidsaktiviteter. De fleste tiltakene er videreført til ordinær drift.

De fleste tiltakene har også potensial for overføring til andre steder eller aktører. Noen av tiltakene er allerede overført til andre kommuner i sin helhet. Flere prosjekter har også lagt til rette for umiddelbar overføring ved å dokumentere metoder og utvikle konkrete verktøy som andre kan ta i bruk.

Midlene for 2018 ble tildelt Nasjonalbiblioteket til tiltak i folkebibliotek. Formålet var å utvikle kultur, deltakelse og møteplassfunksjonen for barn og unge i bibliotek, med særskilt innsats for at barn og unge i inntektsfattige familier skulle kunne delta i tilbudet sammen med jevnaldrende.

X Games 2019

X Games er et idrettsarrangement for blant annet ski, snowboard og skateboard. X Games 2019 ble

avholdt på Telenor Arena 31. august 2019. I 2018 ble det bevilget 3 mill. kroner og gitt tilsagn om 15 mill. kroner til dette arrangementet. I tråd med Stortingets vedtak om tilskudd, ble 3 mill. kroner utbetalt som generell driftsstøtte sommeren 2018. De resterende 15 mill. kroner ble utbetalt etter at forutsetningene om fullfinansiering og en antidopingavtale godkjent av Stiftelsen Antidoping Norge var dokumentert innfridd sommeren 2019.

Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

Lotteritilsynet godkjente 474 søknader om kompensasjon. Samlet godkjent søknadssum var 304 mill. kroner. Alle søkere fikk 100 pst. innvilgelse av godkjente søknadsbeløp. Formålet med ordningen er å lette finansieringen av anleggsinvesteringer for idrettslag og foreninger, og dette ivaretas på en god måte gjennom ordningen.

Merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner

24 055 foreninger og lag mottok 1,4 mrd. kroner i 2018, en innvilgelse på 74,5 pst. av godkjent søknadssum. I 2017 mottok 23 500 lag og foreninger 1,3 mrd. kroner, en innvilgelse på 72,8 pst. av godkjent søknadssum. Flertallet av mottakerne er små lag og foreninger. Ordningen når bredt ut i hele organisasjonslivet, både med hensyn til geografi og ulike typer organisasjoner som mottar støtte.

LNU Kultur

Ordningen når stadig nye søkere og grupper av organisasjoner. Et flertall av mottakerne i 2018 var organisasjoner som ikke har kultur som sitt arbeidsfelt, men som tar i bruk ulike kulturformer som virkemiddel i sine prosjekter. Både kulturorganisasjoner og andre organisasjoner får gjennom ordningen mulighet til å prøve ut nye konsepter og utvikle seg innenfor det kulturfaglige. Dette er i tråd med målene for ordningen.

LNU Kultur ble tildelt 3,4 mill. kroner over statsbudsjettet 2018. Ved årsslutt i 2018 var det om lag 1 mill. kroner i restmidler. Disse midlene skal gå til utdeling i restmiddelrunden i 2019. Departementet vil følge opp ordningen, herunder restmiddebeløpet i 2019, og vurdere om innretningen av ordningen bør gjennomgås.

Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 320–329)

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
320	Norsk kulturråd	1 178 327	1 208 106	1 239 820	2,6
321	Kunstnerformål	526 223	556 605	593 990	6,7
322	Bygg og offentlige rom	214 950	366 607	368 280	0,5
323	Musikk og scenekunst	2 825 246	2 921 507	2 995 834	2,5
325	Allmenne kulturformål	477 038	362 989	365 265	0,6
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	826 135	853 612	966 900	13,3
327	Nidaros domkirkes restaurerings- arbeider mv.			89 160	
328	Museum og visuell kunst	1 622 970	1 864 415	2 204 645	18,2
329	Arkivformål	425 727	425 021	457 897	7,7
	Sum kategori 08.20	8 096 616	8 558 862	9 281 791	8,4

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
01–01	Driftsutgifter	1 406 377	1 407 768	1 578 865	12,2
21–23	Spesielle driftsutgifter	165 310	210 309	196 847	-6,4
30–49	Nybygg, anlegg mv.	25 900	32 885	102 000	210,2
50–59	Overføringer til andre statsregnskap	1 089 020	1 051 275	1 078 675	2,6
60–69	Overføringer til kommuner	21 120	21 620	22 200	2,7
70–89	Overføringer til private	5 388 889	5 835 005	6 303 204	8,0
	Sum kategori 08.20	8 096 616	8 558 862	9 281 791	8,4

Innledning

Programkategorien omfatter bevilgninger til kunst- og kulturformål. Midlene til formålet skal bidra til et fritt og uavhengig kulturliv hvor flere gis tilgang til kunst og kulturuttrykk av ypperste

kvalitet. Midlene skal også bidra til å ta vare på og formidle kulturarv, styrke språk som kulturbærer og fremme mangfold, inkludering, dannelselse og demokratisk deltakelse.

Statlige midler til kulturformål forvaltes etter prinsippet om armlengdes avstand. Dette inne-

bærer at tilskuddsmottakerne er faglig uavhengige, og at beslutninger som krever kunst- og kulturfaglig skjønn, ikke underlegges statlig styring.

Mål

De overordnede, nasjonale målene som Stortinget sluttet seg til gjennom Innst. 258 S (2018–2019), jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*, gjelder for bevilgningene til kulturformål. Målene er nærmere beskrevet i del I og kan også brukes som rettesnor for fylkeskommuner og kommuner i det kulturpolitiske arbeidet.

I hvilken grad kunst og kultur får stor verdi for den enkelte og for fellesskapet er avhengig av kvaliteten på det som blir skapt og presentert. Det er et mål å legge til rette for at enkeltkunstnere og kulturinstitusjoner holder høy kvalitet og er verdsett på sitt felt, både nasjonalt og internasjonalt.

Det er et mål å ta vare på og formidle kulturarven for at alle skal ha enkel tilgang til den og mest mulig kulturarvmateriale blir bevart og gjort tilgjengelig for framtiden.

Det er videre et mål å styrke norsk språk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere.

Kunst og kultur skal være tilgjengelig for alle, og statens bevilgninger til feltet skal bidra til dette. Et kulturliv som oppleves relevant og representativt, vil nå ut til flere. Gjennom å vekke engasjement og legge til rette for meningsbrytninger og et mangfold av ytringer, kan økt tilgang til og bruk av kunst- og kulturuttrykk bidra til dannelse og kritisk refleksjon. Et kulturliv som tilbyr møteplasser og fremmer fellesskap, kan medvirke til inkludering og demokratisk deltakelse.

Bevilgningene skal bidra til et kulturliv som fornyer seg og viser evne til omstilling gjennom innovasjon, kunstnerisk risiko og kunnskapsutvikling, som har internasjonal gjennomslagskraft og fremmer interkulturell forståelse.

Enkelte oppgaver innenfor kategorien blir løst av statlige virksomheter. For en stor del er institusjoner og tiltak på kulturområdet organisert som stiftelser, aksjeselskap o.a., og statens rolle er ofte indirekte gjennom å sikre rammevilkårene for disse. Den endelige måloppnåelsen på området vil være avhengig av den samlede innsatsen fra staten, fylkeskommunene, kommunene og de ulike institusjonene som mottar tilskudd.

Hovedprioriteringer

Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida* er et grunnlag for regjeringens videre arbeid på dette området. Prioriteringer og oppfølgingspunkter fra denne meldingen ligger til grunn for hvilke temaer og saker som er aktuelle for oppfølging i 2020.

Kulturdepartementet har startet prosessen med de framtidige elleve fylkeskommunene med sikte på å komme fram til en hensiktsmessig arbeidsdeling som oppfølging av regionreformen. I dialog med fylkeskommunene planlegges det for framtidig samarbeid og strukturert samhandling mellom forvaltningsnivåene for å sikre måloppnåelse for den nasjonale kulturpolitikken. Det endelige resultatet av denne prosessen blir først innarbeidet i Prop. 1 S (2020–2021), men det foreslås allerede nå en overføring av midler til bedriftsnettverk til ny ordning for mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling i fylkeskommunene, jf. kap. 325, post 71.

Aktuelle saker

Kunstnermelding

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2018 ble regjeringen bedt om å komme tilbake til Stortinget med en egen kunstnermelding, jf. anmodningsvedtak nr. 199. Kunstnermeldingen vil gjennomgå statens kunstnerpolitiske virkemidler for å få et grunnlag til å utforme passende tiltak for framtiden. Stortingsmeldingen vil bygge videre på kulturpolitikken som er lagt i Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*.

Scenekunststrategi

Det norske scenekunstheltet har vært i stor vekst og utvikling de siste par tiårene, og det er behov for å se helhetlig på feltet i lys av dette. Departementet arbeider for tiden med en strategi for scenekunstheltet, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*. Formålet med strategien er å peke ut prioriteringer for den profesjonelle scenekunsten for de kommende årene.

Barne- og ungdomskultur

Regjeringen skal legge fram en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur. Gjennom meldingen ønsker regjeringen å løfte fram kunst og kultur for, med og av barn og unge. Formålet er å

heve statusen og kvaliteten på kunst og kultur som skapes for og formidles til barn og unge.

Stortinget har bedt regjeringen legge fram en stortingsmelding om en styrket kulturskole for framtiden. Kulturskolen vil inngå i barne- og ungdomskulturmeldingen. Ved å la kulturskolen inngå i stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur vil regjeringen legge til rette for en god og grundig behandling av dette sentrale kulturtilbudet for og med barn og unge. Samtidig gir det anledning til å se de ulike virkemidlene innen barne- og ungdomskulturfeltet i sammenheng for i enda større grad å komme barn og unge til gode.

Språklov og språkmelding

Språk må ivaretas og utvikles som uttrykk for kultur og identitet, og som en grunnleggende infrastruktur i samfunnet. Regjeringen arbeider med en helhetlig språklov og en ny stortingsmelding om språk. Formålet med loven er å gi det norske språket lovfestet status og sterkere vern. Loven vil også gi anledning til å definere statusen til andre språk i Norge. Lov og melding vil danne et sterkt fundament for en aktiv og sektorovergripende språkpolitikk. Dette er viktig for å sikre det norske språkets posisjon som et helhetlig og samfunnsbærende språk, og for å verne og fremme de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk. Dette er språk som Norge har et spesielt ansvar for å ivareta.

Museumsmelding

Museumsmeldingen skal bygge på de overordnede politiske føringene fra stortingsmeldingen om kultur, Meld. St. 8 (2018–2019). I regjeringsplattformen fremgår det at regjeringen vil gjennomgå statlige virkemidler og finansiering av museene etter konsolideringsprosessen for å sikre forutsigbare rammer. I museumsmeldingen skal situasjonen for sektoren gjennomgås i lys av museumsreformen, og meldingen vil se på framtidsutfordringer for sektoren som helhet. Meldingen skal gjennomgå status for det norske museumslandskapet i dag, inkludert museene under Sametinget, med aspekter som profesjonalisering, digitalisering, eierskapsstrukturer, bygg, økonomi, museenes ulike samfunnsoppdrag og -roller samt museenes kjerneoppgaver. Meldingen skal slik oppsummere museumsreformens effekt på sektoren. Samtidig skal meldingen peke framover og se på muligheter og utfordringer for fornyelse og utvikling av museene inn i en ny tid.

Arkivlov

Utredningen fra Arkivlovutvalget, NOU 2019: 9, ble overlevert til Kulturdepartementet i april 2019. I utredningen foreslås en ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver, og at denne skal erstatte gjeldende arkivlov. Lovutkastet skiller seg fra gjeldende arkivlov særlig når det gjelder virkeområde, dokumentasjonsplikter og automatisert rettsanvendelse. Utredningen er nå på åpen høring med frist 2. desember 2019. Formålet med høringen er å få synspunkter på de enkelte bestemmelser i Arkivlovutvalgets lovutkast.

Digitalisering av kulturarv

Ved Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana vil det i 2020 finne sted en vesentlig oppbygging av kapasiteten for digitalisering og arbeidet med å sikre kildemateriale fra både bibliotek-, arkiv- og museumssektoren. Økningen i antall ansatte nødvendiggjør en videre utvikling av de bygningsmessige rammene for Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana – både med midlertidige løsninger i en overgangsfase og permanente bygninger som sikrer langsiktigheten i dette arbeidet. Utvidelse av fjellhallene med sikringsmagasiner er under gjennomføring.

Regjeringen foreslår 35 mill. kroner i økt bevilgning til Arkivverket for å utvikle nye nasjonale fellesløsninger for å langtidsbevare digitale arkiver og gjøre tilgjengelig digitalt skapte arkiver. Dette er antatt å koste i alt 140 mill. kroner og planlegges gjennomført over fire år. I utviklingsarbeidet vil Arkivverket samarbeide med relevante aktører. Viktige siktemål vil være å forebygge tap av digital dokumentasjon, mer fleksibel håndtering av nye typer digitale arkiver, legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter, øke tilgangen til arkivene for alle innbyggere uavhengig av bosted, øke muligheten for å koble sammen informasjon og dermed produksjon av ny kunnskap, legge til rette for bruk av ny teknologi i analyser av store datamengder samt bedre informasjonssikkerhet og personvern.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Høsten 2020 åpner det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo. Dette gir helt nye muligheter for formidling av et bredt spekter av visuelle kunstuttrykk. Samtidig etablerer dette helt nye rammer for optimal bevaring av nasjonale kunstskatter. Nasjonalmuseet vil i året som kommer stå overfor omfattende logistiske utfordringer i forbindelse med flyttingen av samlingene fra

nåværende bygninger og magasiner til den nye bygningen. Det samlede utstillingsarealet utgjør om lag 13 000 kvm, der det vil bli utstilt om lag 6 000 enkeltobjekter fra samlingene.

Nasjonale kulturbygg

Både museer og andre kulturinstitusjoner trenger bygninger og annen infrastruktur som gir tidsmessige rammer både til formidling og andre funksjoner. Tilskuddsordningen for nasjonale kulturbygg bidrar med statlige investeringstilskudd til bygninger og lokaler som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. I tillegg til allerede vedtatte

prosjekter foreslås det iverksatt ytterligere tiltak med god geografisk fordeling.

Frigjøringsjubileum

Stortingets presidentskap tok på midten av 1990-tallet initiativet til at dampskipet Hestmanden skulle settes i stand til å bli et minnesmerke over de norske krigsseilernes innsats i to verdenskriger. I 2020 skal vi markere 75-årsjubileet for frigjøringen i 1945. Tilskuddet til Vest-Agdermuseet, som forvalter DS Hestmanden, foreslås økt for å sikre permanent drift av dette veteranskipet som et seilende fartøy.

Kap. 320 Norsk kulturråd

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	189 947	183 116	187 800
51	Fond for lyd og bilde	38 880	42 810	43 960
55	Norsk kulturfond	949 500	982 180	1 008 060
	Sum kap. 0320	1 178 327	1 208 106	1 239 820

Innledning

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om at alle skal få tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer fornyelse, mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.20.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at enkeltkunstnere og kulturinstitusjoner skal holde høy kvalitet og være verdsatt på sitt felt, både nasjonalt og internasjonalt. Bevilgningene skal også bidra til et kulturliv som fornyer seg og viser evne til omstilling gjennom innovasjon, kunstnerisk risiko og kunnskapsutvikling, som har internasjonal gjennomslagskraft og fremmer interkulturell forståelse. Kunst og kultur skal være tilgjengelig for alle og statens bevilgninger til feltet skal bidra til dette. Et kulturliv som oppleves relevant og representativt vil nå ut til flere. Et kulturliv som tilbyr møteplasser og fremmer fellesskap kan bidra til inkludering og demokratisk deltakelse.

Gjennom å vekke engasjement og legge til rette for meningsbrytninger og et mangfold av ytringer, kan økt tilgang til og bruk av kunst- og kulturuttrykk bidra til dannelse og kritisk refleksjon.

Norsk kulturråd har flere utviklings- og forvaltningsoppgaver og er i tillegg statens viktigste aktør for det frie kunst- og kulturfeltet (det prosjektbaserte, ikke-institusjonelle feltet). Bevilgningene skal bidra til å løfte fram kunstens og kulturrens rolle i samfunnet og tilrettelegge for kunstnerisk virksomhet og utvikling.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til Norsk kulturråd i 2020 er å

- fremme produksjon og formidling av ulike kunst- og kulturuttrykk
- utvikle rollen som kunnskapsprodusent
- utvikle kunst- og kulturfeltet
- stimulere til profesjonelt kunstnerisk virke
- styrke internasjonalt samarbeid
- bidra til at kunst- og kulturtilbudet oppleves som tilgjengelig, representativt og relevant

Bevilgningene under kapitlet består av driftsmidler til Norsk kulturråd samt avsetninger til Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde.

Kulturrådet er en statlig virksomhet ledet av en direktør underlagt departementets instruksjonsmyndighet samt de kollegiale organene som styrer Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde og Statens kunstnerstipend.

Midlene til Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde og Statens kunstnerstipend skal forvaltes etter prinsippet om armlengdes avstand. Hva gjelder det kunst- og kulturfaglige skjønnet, er de kollegiale organene derfor ikke underlagt departementets instruksjonsmyndighet i sitt arbeid og kan ikke instrueres når det gjelder enkeltvedtak om fordeling av tilskudd og stipend/garantiinntekter.

Norsk kulturråd har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk. Virksomheten gir statlige tilskudd til kunst- og kulturprosjekter over hele landet, driver utviklingsarbeid og er rådgiver for staten i kulturspørsmål.

For omtale av Statens kunstnerstipend, se kap. 321.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for de ansatte i Norsk kulturråd og utgifter til drift av råd, styre og utvalg.

Virksomheten har utviklings- og forvaltningsoppgaver på kulturområdet, herunder tilskuddsforvaltning, statistikk og analyse, oppgaver knyttet til nasjonal museumsutvikling, utvikling av kulturell og kreativ næring og FoU-oppgaver. Til virksomheten ligger også ansvar for internasjonalt samarbeid på kulturfeltet. Virksomheten er videre sekretariat for Norsk kulturfond, Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde.

Norsk kulturråd har kompetanse og flere års erfaring fra mangfolds- og inkluderingsarbeid i kultursektoren. Erfaringer viser imidlertid at prosjektbasert virksomhet ikke er tilstrekkelig for å utvikle et kulturliv som oppleves som relevant for hele mangfoldet i befolkningen, forebygger utenforskap og preges av deltakelse og inkludering. For å sikre en langsiktig virkning av arbeidet skal Kulturrådet ta rollen som nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse i kultursektoren, og styrke sin innsats på feltet. Målet er å utvikle en nasjonal og langsiktig innsats som skal mobilisere til målrettet handling i kulturinstitusjoner og kulturlivet generelt. I budsjettforslaget er det lagt til grunn en økning på 4,4 mill. kroner til

Kulturrådets arbeid med kulturelt mangfold. Satsingen inngår i regjeringens arbeid for å styrke arbeidet med mangfold, inkludering og bekjempelse av fattigdom, jf. omtale under del I.

Videre er bevilgningen på posten økt med 1 mill. kroner som følge av at Kulturrådet har overtatt forvaltningsansvaret for enkelte tilskuddsordninger til nasjonale minoriteter fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Bevilgningen til Norsk kulturråd er økt de siste årene. Deler av økningen har vært knyttet til midlertidige flyttekostnader ved etableringen av nye kontorer i Bodø og Trondheim. I budsjettforslaget for 2020 er det lagt til grunn en reduksjon på 3 mill. kroner som følge av dette.

Gebyr tilknyttet innkjøpsordningene for litteratur bortfaller fra og med 2019. Bevilgningen på posten er som følge av dette redusert med 800 000 kroner, mot en tilsvarende reduksjon i inntektene under kap. 3320, post 01, jf. omtale nedenfor.

Post 01 kan overskrides med inntil samme beløp som Norsk kulturråd får i merinntekter under kap. 3320, post 01 og regnskapsførte inntekter under kap. 3320, post 03, jf. forslag til vedtak II.

Post 51 Fond for lyd og bilde

Fond for lyd og bilde forvaltes av et styre på sju medlemmer som oppnevnes for tre år av gangen. Styreleder oppnevnes av Kulturdepartementet, mens øvrige medlemmer oppnevnes etter innstilling fra rettighetshaverorganisasjonene. Styret i Fond for lyd og bilde oppnevner faglige utvalg og underutvalg som behandler søknader om prosjektstøtte fra fondet. Det er p.t. 37 utvalgsmedlemmer totalt.

Posten gjelder også en kompensasjonsordning med individuell fordeling til rettighetshavere, jf. omtale under kap. 337, post 70.

Mål

Fond for lyd og bilde skal fremme produksjon og formidling av innspillinger av lyd- og filmopptak og fordeles til beste for rettighetshavere innenfor musikk, scene og film.

Fondet er i tillegg en kollektiv kompensasjon til rettighetshavere for den lovlige kopiering av deres verker som skjer til privat bruk.

Kriterier for tildeling

Tildelingene bygger på en helhetsvurdering av de innkomne søknadene. Kvalitetsmessige kriterier

skal legges til grunn for vedtaket. Det skal blant annet legges vekt på følgende momenter:

- Vurderingene skal være basert på kunstnerisk skjønn.
- Midlene skal komme særlig de grupper til gode som er utsatt for privatkopiering.
- Støtten skal være prosjektorientert.
- Støtten skal fremme ny norsk produksjon og framførelse.
- Det skal søkes oppnådd en geografisk og genermessig spredning av støtten.

Oppfølging og kontroll

Sekretariatet skal foreta en generell formalia- og rimelighetskontroll av rapportene. Det vil si å kontrollere at disse er datert og signert og at tallmaterialet ikke virker usannsynlig. Dersom det er vesentlige uklare forhold i rapporteringen, må tilskuddsmottaker bes om en nærmere redegjørelse.

Det skal gjennom stikkprøvekontroll foretas en vurdering av regnskapet mot budsjett og finansieringsplan, for bl.a. å kontrollere at statstilskuddets andel av planlagt finansiering er i henhold til faktisk del.

Fond for lyd og bilde, Kulturdepartementet og Riksrevisjonen kan kontrollere at tilskudd fra fondet nyttes etter forutsetningene, jf. Stortingets bevilgningsreglement § 10, annet ledd og § 12, tredje ledd i lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen.

Post 55 Norsk kulturfond

Norsk kulturfond forvaltes av det kollegiale organet Norsk kulturråd, som er et råd på ti personer oppnevnt av Kulturdepartementet for fire år av gangen. Oppnevningen er rullerende, slik at halvparten av rådets medlemmer står på valg hvert annet år.

Rådet oppnevner fagutvalg, der medlemmene sitter to år av gangen. Sammensetningen av fagutvalgene sikrer bred kunstfaglig kompetanse og skal i tillegg ivareta kjønnsmessig likevekt og geografisk spredning. Det er p.t. 125 utvalgsmedlemmer totalt.

Det er fagutvalgene som i all hovedsak behandler søknader til Kulturfondet etter en første gjennomgang av administrasjonen. Fra 2019 har rådet gitt fagutvalgene full myndighet til å fatte vedtak i enkeltsaker i de fleste tilskuddsordninger.

Rådet kan omgjøre utvalgenes vedtak til søkers gunst. Hvis det oppstår dissens i et fagut-

valg eller saken er viktig eller prinsipiell i den forstand at den krever det brede skjønn som bare kan utøves av et samlet råd, løftes saken til rådet for endelig vedtak.

Mål

Norsk kulturfond har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig.

Kriterier for tildeling

Rådet fatter vedtak om tilskudd på grunnlag av kunst- og kulturfaglig skjønn innenfor de overordnede føringer som er gitt av Stortinget og departementet.

Tildelingene skal baseres på en helhetsvurdering av de innkomne søknadene. Kvalitetsmessige kriterier skal legges til grunn.

Norsk kulturfond har hele landet som virkeområde, herunder Svalbard, og rådet skal tilstrebe god geografisk spredning av tilskuddsmidlene.

Rådet kan fastsette nærmere retningslinjer og tildelingskriterier, herunder presiseringer av hvem som kan søke. Disse publiseres på Kulturrådets nettsider.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottaker skal snarest mulig, og senest tre måneder etter at tiltaket er gjennomført, sende inn en rapport om gjennomføringen av tiltaket og en regnskapsrapport som viser hvordan tilskuddet fra Norsk kulturfond er brukt. Ytterligere rapporteringskrav og krav til regnskap skal framgå av tilskuddsbrevet.

Norsk kulturråd kan kontrollere at tilskudd nyttes etter forutsetningene, jf. Stortingets bevilgningsreglement § 10.

Dersom mottakeren ikke nytter tilskuddet etter forutsetningene, kan Kulturrådet kreve at utbetalte tilskudd betales tilbake.

Bevilgningsforslag 2020

Bevilgningen skal dekke tilskuddsordninger og avsetninger under Norsk kulturfond. Gjennom tildelinger fra Norsk kulturfond stimuleres i hovedsak den frie delen av kulturlivet. I tillegg tildeles tilskudd til en rekke organisasjoner og virksomheter.

Tabell 4.1 Fordelingen av avsetningene til Norsk kulturfond på fagområder

	2019	2020
Allmenne kulturformål	68 244	70 565
Visuell kunst	127 739	131 185
Musikkformål	387 640	397 000
Scenekunstformål	164 233	168 665
Litteraturformål	199 235	204 610
Kulturvernformål	35 089	36 035
Sum	982 180	1 008 060

Fondsavsetningen fordeles på bakgrunn av kunst- og kulturfaglige vurderinger og kan nyttes til enkeltstående og flerårige prosjekter og til tiltak av mer varig karakter.

Det foreslås en økning på 2 mill. kroner på posten til en videreføring av aspirantordningen. Ordningen skal sikre en mer mangfoldig rekruttering til kunst- og kulturrelaterte yrker, og inngår som en del av regjeringens arbeid for å styrke arbeidet med mangfold, inkludering og bekjempelse av fattigdom, jf. omtale under del I.

Regjeringen foreslår å øke tilskuddsordningen til nasjonale minoriteter, som forvaltes av Norsk kulturråd, med 0,5 mill. kroner. Økningen skal legges til rette for flere språk- og litteraturprosjekter for nasjonale minoriteter, jf. omtale under del I.

I forbindelse med Kulturrådets omlegging av tilskuddsordningen for kirkemusikk overføres 1,1 mill. kroner fra posten til ordningen Aktivitetsmidler for kor, jf. også omtale under kap. 323, post 78 og del III, pkt. 5.2.1.

Samlet foreslås det en bevilgning på posten på vel 1 mrd. kroner. Norsk kulturråd har anledning til å omdisponere mellom avsetningene til de ulike formålene. Tabell 4.1 viser rådets fordeling av budsjettavsetningene mellom ulike fagområder i 2019 og en videreføring av denne fordelingen basert på bevilgningsforslaget på posten. Den faktiske fordelingen på fagområdene i 2020 vil bli fastsatt av Norsk kulturråd.

Institusjoner mv. med fast årlig tilskudd over statsbudsjettet skal som hovedregel ikke innvilges tilskudd fra Norsk kulturfond. Unntak kan vurderes bl.a. for å fremme institusjonenes samarbeid med det frie feltet.

Rapport 2018

Rapporten nedenfor gir en samlet vurdering av måloppnåelsen basert på den årlige rapporterin-

gen fra Norsk kulturråd om oppnådde resultater for 2018. Tall er i all hovedsak hentet fra Kulturrådets årsrapport for 2018. Rapport for Statens kunstnerstipend finnes under kap. 321.

Målene for bevilgningen til Norsk kulturråd i 2018 var å legge til rette for produksjon og formidling av ulike kunst- og kulturuttrykk, utvikle museumssektoren, styrke internasjonalt samarbeid på kulturfeltet samt lette etablering og stimulere utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke.

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for å være tilfredsstillende.

Produksjon og formidling av ulike kunst- og kulturuttrykk

Fond for lyd og bilde

Bevilgningen til Fond for lyd og bilde for 2018 var 38,9 mill. kroner, en økning på 830 000 kroner fra året før. For å sikre en mest mulig effektiv forvaltning av tilskuddsordningene har styret i 2018 hatt aktiv dialog med fagutvalgene og relevante aktører i kunst- og kulturlivet. Med utgangspunkt i innspillene ble prosjektstøtten til billedkunst og markedsføringsordningen på musikk styrket i fordelingen av fondets midler.

Det ble gitt tilskudd til prosjekter innenfor produksjon og formidling av lydopptak, scenekunstforestillinger, foto, videokunst, digital kunst, konsertvirksomhet, komponering og utvikling av tekst til musikk, manuskriptutvikling, foto, videokunst og digital kunst. Videre gir fondet tilskudd til produksjon av kortfilm, dokumentarfilm og ny norsk musikk i audiovisuelle produksjoner samt produksjon og formidling av prosjekter sammensatt på tvers av de nevnte kategoriene. Fond for lyd og bilde bidro også med støtte til markedsføring av musikkutgivelser og kortfilm/dokumen-

tarfilm samt gjenopptakelse og markedsføring av sceneforestillinger på nye arenaer.

God geografisk spredning er ett av flere hensyn det legges vekt på i den samlede vurderingen av søknader til fondet. Fordelingen av fondets

midler på fylkene basert på søkers adresse viste at det var Oslo, Akershus, Hordaland og Trøndelag som mottok flest tilskudd i 2018.

I 2018 ble det mottatt 2 687 søknader, og 23 pst. av dem ble innvilget.

Tabell 4.2 Nøkkeltall Fond for lyd og bilde 2017–2018

	2017	2018
Antall søknader	2 894	2 687
Antall tildelinger	586	608
Søknadssum (i 1 000 kroner)	252 110	233 149
Tildelt sum (i 1 000 kroner)	38 755	40 071

Samlet tildelingssum inkluderer overføring av ubrukte midler fra tidligere år og tilbakeføring av midler for ikke-fullførte prosjekter.

Norsk kulturfond

Rådet er gitt fullmakt til å omdisponere mellom fondets avsetninger og har i 2018 foretatt omdisponeringer mellom fagområdene tilsvarende 5 pst. av fondets midler.

For å sikre en effektiv tilskuddsforvaltning arbeidet rådet i 2018 med å forenkle og samordne tilskuddsordningene i Kulturfondet. Det ble særlig lagt vekt på å gjennomgå retningslinjene for de ulike ordningene, slik at formål, krav til søknader og kriterier for vurdering av søknader skal være så klare og presise som mulig for søkere.

Rådet tar i bruk ulike virkemidler for å nå målet om å bidra til at kunst og kultur gjøres tilgjengelig for flest mulig over hele landet. Geografisk spredning er ett av flere hensyn det legges vekt på i den samlede vurderingen av søknader.

Norsk kulturfond bevilget 136 mill. kroner til prosjekter rettet mot barn og unge i 2018, 10 mill. kroner mer enn året før. Bevilgningene utgjør 14 pst. av Norsk kulturfonds totale budsjett, og er fordelt på alle kunstfeltene under kulturfondet.

Tabell 4.3 Norsk kulturfond – hovedfordeling av midler 2018

	2018
Allmenne kulturformål	63 288
Visuell kunst	130 626
Musikk	380 040
Scenekunst	154 150
Litteratur	186 995
Kulturvern	34 401
Totalt	949 500

Tabell 4.4 Søknader og tildelinger 2018

	Søknader	Tildelinger
Allmenne kulturformål	321	117
Visuell kunst	1 346	422
Musikk	3 091	1 340
Scenekunst	1 400	352
Litteratur	1 593	885
Kulturvern	249	119
Totalt	8 027	3 256

Sett bort fra innkjøpsordningene for litteratur mottok fondet 6 911 søknader i 2018, som er ca. 400 færre enn året før. Antall tildelinger gikk opp fra 2 545 til 2 657. Tildelingsprosenten gikk opp fra 36 pst. til 38 pst.

Allmenne kulturformål

Avsetningen for allmenne kulturformål har også i 2018 blitt benyttet til tverrgående tilskuddsordninger, forsøksordninger og særskilte satsinger. Under avsetningen gis det tilskudd til bl.a. kulturbygg og arenaer, til å øke mangfoldet i kunst- og kulturinstitusjonene, til flerkunstneriske prosjekter og til kuratoropphold og andre former for samarbeid. I tillegg kommer forsøksordningen som har gitt tilskudd til å styrke kunst- og kulturkritikken i norsk offentlighet. Den er i 2019 erstattet av kulturfondets nye tilskuddsordning for tidsskrifter og kritikk.

Under allmenne kulturformål ble det i 2018 mottatt 321 søknader, og 36 pst. av dem ble innvilget.

Visuell kunst

Avsetningen til visuell kunst ble i 2018 benyttet til tilskudd til produksjon, formidling og dokumentasjon av uttrykk innenfor alle sjangre. Det gis tilskudd til utstillinger, visningssteder, kunstfestivaler, publikasjoner, manusutvikling, assistenter, utstyr og drift. Avsetningen til visuell kunst ble i 2018 økt med 7 mill. kroner, noe som gjorde at særlig de større kunsthallene og visningsstedene på driftstøtteordningen fikk styrket sine tildelinger.

Fordi kvaliteten og antall bevilgninger til kunstfaglige publikasjoner og manusutvikling har økt de siste årene, har Kulturrådet fra 2018 opprettet en egen avsetning til dette formålet. Kultur-

rådet har også igangsatt et arbeid som undersøker mulighetene for å etablere en formidlingsordning for kunstbøker.

Under visuell kunst ble det i 2018 mottatt 1 346 søknader, og 31 pst. av dem ble innvilget.

Musikkformål

Avsetningen til musikkformål legger til rette for at musikkuttrykk av høy kvalitet blir skapt, produsert og formidlet til publikum over hele landet. Større musikkproduksjoner, konsertprogrammer av høy kvalitet og produksjon og formidling til barn og unge ble prioritert i 2018.

Som følge av Stortingets øremerkede økning på 10 mill. kroner til festivaler og arrangører vedtok rådet også en økning av rammen til tilskudd til musikkfestivaler på 8,7 mill. kroner. Økningen gjorde det mulig å kun gjennomføre en moderat nivåutjevning på tilskuddene.

Det var i 2018 en tydelig tendens til at komponister og utøvere i større grad samarbeider om verk og det å skape musikk. Mer musikk blir til gjennom samspillsprosesser, låtskrivere, produsenter, studioproduksjon og i samarbeid på tvers av kunsthøgskolen. Aktørene i feltet er i stigende grad oppmerksomme på at verkene må få betydning for et større publikum og nå flere arenaer og formidlingsplattformer.

Ordningen med de regionale kompetansesentrene har i 2018 hatt som mål å ta et større regionalt ansvar og være åpne for hele det profesjonelle musikkfeltet uavhengig av sjangre.

Under musikkformål i 2018 ble det mottatt 3 091 søknader, og 43 pst. av dem ble innvilget.

Scenekunstformål

Avsetningen til scenekunstformål skal legge til rette for eksperimentering, utforskning, nyfortolk-

ning og samarbeid på tvers av uttrykksformer og sjangre, og de ulike tilskuddsordningene skal bidra til å styrke scenekunstheltets kunstneriske aktiviteter.

Antallet nasjonale visningssteder for scenekunst har økt etter at en ny ordning for arrangørstøtte ble etablert i 2014. I 2018 har Kulturrådet lyktes både med å styrke flere av de etablerte arrangørene samt rekruttere fire nye arrangører ved dette årets tildeling.

Det var i 2018 et godt tilfang av søknader om produksjonsstøtte til prosjekter rettet mot målgruppen barn og unge, og ikke minst viser gjestespillordningen at norske produksjoner for et ungt publikum er etterspurt av internasjonale arenaer.

Under scenekunstformål ble det totalt mottatt 1 400 søknader i 2018, og 25 pst. av dem ble innvilget.

Litteraturformål

Avsetningen til litteraturformål skal stimulere til at en sammensatt norsk litteratur av høy kvalitet fortsatt blir skrevet og når ut til publikum over hele landet. Innkjøpsordningene for litteratur utgjør hoveddelen av denne avsetningen og bidrar til både økte forfatterinntekter, styrking av de redaksjonelle miljøene og tilgjengeliggjøring av litteratur i folkebibliotekene.

I 2018 ble til sammen 600 nye titler i de ulike sjangrene distribuert til folkebibliotekene. 78 pst. av titlene ble også kjøpt inn som e-bok, noe som betyr at Kulturrådet de siste årene har gitt folkebibliotekene tilgang til i underkant av 2000 e-bøker. I 2018 ble det også igangsatt en egen forsøksordning som skal stimulere forfattere, illustratører og tegneserieskapere til å samarbeide med barn og unge om å skape litteratur.

Under litteraturformål i 2018 ble det mottatt 477 søknader (unntatt innkjøpsordningene), og 58 pst. av dem ble innvilget.

Kulturvernformål

Avsetningen til kulturvernformål skal stimulere til innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling av kulturvernmateriale i Norge. Kulturrådet har i 2018 gitt både prosjektstøtte til konkrete aktiviteter og driftsstøtte til landsdekkende organisasjoner med viktige funksjoner innenfor kulturvernfeltet. Formidling av kulturarv og historie i form av faglitteratur og dokumentarfilmer har blitt spesielt prioritert i 2018.

Under kulturvernformål ble det i 2018 mottatt 249 søknader, og 48 pst. av dem ble innvilget.

Tabell 4.5 Norsk kulturfond: Antall planlagte nedslag/aktiviteter i prosjekter som har fått tilskudd i 2018

Fylke	Nedslag	Prosent
Akershus	1 065	5,5
Aust-Agder	809	4,2
Buskerud	852	4,4
Finnmark	832	4,3
Hedmark	825	4,3
Hordaland	1 214	6,3
Møre og Romsdal	823	4,3
Nordland	917	4,8
Nord-Trøndelag	815	4,2
Oppland	840	4,4
Oslo	2 284	11,9
Rogaland	946	4,9
Sogn og Fjordane	780	4,1
Sør-Trøndelag	1 012	5,3
Svalbard	711	3,7
Telemark	860	4,5
Troms	891	4,6
Vest-Agder	836	4,3
Vestfold	848	4,4
Østfold	867	4,5
Utlandet	203	1,1

Tallene er basert på søkerens egne opplysninger. Inkluderer ikke innkjøpsordningene for litteratur.

Digitalisering og effektmåling

Kulturrådet har i digitaliseringsarbeidet i 2018 hatt særlig fokus på brukerinvolvering, tjenestesign og innføring av ny og moderne testmetodikk. Med dette oppnådde Kulturrådet en mer effektiv gjennomføring av digitaliseringsprosjektene, som både gir økt treffsikkerhet i nye tjenester og ressursbesparing for prosjektdeltakere og utviklere.

I 2018 ble prosjektet Statistikk og analyse i Norsk kulturråd (SANK) intensivert. De nye systemene gjør det mulig å ta ut rapporter som gir økt innsikt i effekten av Kulturrådets tilskuddsordninger.

Kunnskapsproduksjon

Kulturrådet arbeider for å styrke kunnskapsproduksjonen om kunst- og kulturlivet, både for å sikre at Kulturrådets virkemidler er mest mulig treffsikre, og for å levere et godt kunnskapsgrunnlag til utviklingen av norsk kulturpolitikk. I 2018 publiserte Kulturrådet bøker om forståelsen av kunstnerisk kvalitet og om forholdet mellom kunst og makt, og igangsatte prosjekter om barn og unges opplevelse av kunst og kultur, om visuell kunst i Norge og om kunst og sosiale fellesskap.

Kulturrådet arbeidet i 2018 med evalueringer av egne tilskuddsordninger for å undersøke hvordan de svarer på kulturlivets behov, bl.a. en gjennomgang av Kulturrådets virkemidler på litteraturfeltet. Tre ulike utredninger om scenekunst ble levert i 2018, samt en utredning om vilkårene for

kulturtidsskriftene i Norge. Kulturrådet har i tillegg igangsatt følgeforskning på regjeringens satsing på kulturell og kreativ næring. Bransjestatistikken *Kunst i tall* leveres også årlig fra Kulturrådet.

Utvikling av museumssektoren

Kulturrådet innhenter årlig rapportering og statistikk for museene og har i 2018 også beskrevet utviklingstrekk på nasjonalt nivå og vurdert hvert museum. De faglige vurderingene ble aktivt brukt i dialog med og utvikling av museene, både av Kulturrådet, Kulturdepartementet og museene selv. Kulturrådet bidro også til å utvikle museumssektoren gjennom tildeling av flerårige prosjekt- og utviklingsmidler, gjennom å arrangere fagdager, utgi publikasjoner og gjennom annet museumsfaglig arbeid.

Kulturrådets tre utviklingsprogrammer for perioden 2018–2020 tar tak i tre sentrale og gjennomgående utfordringer for den norske museumssektoren: behovet for økt digitalisering og digital tilgjengeliggjøring av museenes samlinger, museenes endrede makt- og ansvarsrolle i samfunnet, og øke forskningsinnsatsen i norske museer. Gjennom programmene ga Kulturrådet i 2018 tilskudd på totalt 20,4 mill. kroner til 23 ulike utviklingsprosjekter. 10 av de tildelte prosjektene var i regi av faglige museumsnettverk, med samlet nedslagsfelt i alle landets fylker. Prosjektene skal ha overføringsverdi, slik at de også bidrar til bred utvikling av museumssektoren. Dette har bidratt til økt samarbeid, bedre infrastruktur og kompetanseheving i museene.

Kulturrådet forvalter også sikringsmidler til museene, og her ble det i 2018 tildelt 8,9 mill. kroner fordelt på 52 ulike prosjekter. Midlene bidrar til økt sikkerhet for kulturarvsmateriale i museene, gjennom forebyggende arbeid og økt planmessighet i sikringsarbeidet.

Mengden digitalt tilgjengelig kulturarv for museene øker. 794 000 gjenstander og 1 560 000 fotografier var tilgjengelige digitalt i 2018. Dette er en økning på 136 000 fotografier og 132 000 digitalt tilgjengeliggjorte gjenstander sammenlignet med året før.

Kulturrådets oversikt viser at museene har høy formidlingsaktivitet og stabile eller økende besøkstall, at samlingsforvaltningen preges av økende grad av planmessighet og bedret oversikt over samlingene, og at forskningsaktiviteten øker.

Internasjonalt samarbeid på kulturfeltet

Kulturrådet har som mål å styrke det internasjonale samarbeidet på kulturfeltet og bidra til samarbeid og utveksling innenfor hele Kulturrådets virkeområde. Kulturrådet har i 2018 særlig arbeidet med Kreativt Europa og EØS-midlene, med UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven og bidratt til økt samarbeid og utveksling gjennom prosjektet *Inkluderende kulturliv i Norden*.

Kulturrådet har også hatt ansvaret for å koordinere arbeidet med EU-programmet Kreativt Europa i Norge, og i 2018 har elleve samarbeidsprosjekter med norske partnere fått støtte gjennom dette programmet. I tillegg fikk tre prosjekter støtte gjennom den spesielle utlysningen i anledning Kulturarvåret 2018.

Gjennom EØS-midlene får norske kunstnere og kulturaktører muligheten til å samarbeide med utenlandske partnere. Kulturrådet har i 2018 arbeidet med utforming av programmene for neste periode, der det legges sterkere vekt på publikumsutvikling, entreprenørskap og regional utvikling enn tidligere. Gjennom ordningen for norsk-islandske kulturprosjekter som Kulturrådet forvalter ble det tildelt 1,7 mill. kroner fordelt på 24 prosjekter.

Kulturrådet var i 2018 prosjektleder for det treårige nordiske prosjektet *Inkluderende kulturliv i Norden*. Prosjektet har identifisert flere utviklingstrekk som vil ligge til grunn for det videre arbeidet med mangfold og inkludering i den nordiske kultursektoren. Det er behov for tettere samarbeid med utveksling av erfaringer på forvaltningsnivå mellom landene og for å stimulere kulturfeltets egne initiativer.

Etablering og utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke

Kulturrådet har fått i oppdrag å arbeide særskilt med kulturell og kreativ næring, som en del av regjeringens satsing. En seksjon for kreativ næring ble opprettet ved Kulturrådets nye kontor i Trondheim, og det ble etablert to nye tilskuddsordninger. Samtidig ble sekretariatsfunksjonene for Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde flyttet til kontoret for å kunne se virkemidlene i kunstnerøkonomien i sammenheng.

Kulturrådets mål med dette arbeidet er å bidra til at norsk kunst og kultur oppnår økte inntekter basert på kunstnerisk virksomhet. Målgruppene er kunstnere og mindre virksomheter som arbeider med distribusjon, formidling, markedsføring

eller salg av kulturelle uttrykk, samt regionale kompetansemiljøer som støtter opp om disse. Satsingen omfatter ti fagområder: visuell kunst, musikk, scenekunst, litteratur, kulturarv, film, arkitektur, design, mote og dataspill.

De to tilskuddsordningene hadde i 2018 en samlet ramme på 18,4 mill. kroner, som ble fordelt på totalt 57 prosjekter. Samtidig igangsatte Kultur-

rådet i 2018 et treårig utviklingsprosjekt med tittelen *Kulturøkonomi*, som har som overordnet mål å styrke verdikjedene i hele kulturøkonomien.

Videre bidrar Statens kunstnerstipend til Kulturrådets oppnåelse av målet om å lette etablering og stimulere utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke, jf. omtale under kap. 321.

Kap. 3320 Norsk kulturråd

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	7 587	5 000	4 334
03	Refusjon	6 599		
	Sum kap. 3320	14 186	5 000	4 334

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Norsk kulturråd, jf. kap. 320, post 01.

Administrasjonskostnader knyttet til forvaltning av spillemidler blir bl.a. ført på posten.

Gebyr tilknyttet innkjøpsordningene for litteratur bortfaller fra og med 2019. Det foreslås å

redusere bevilgningen på posten med 800 000 kroner, mot en tilsvarende reduksjon av utgiftsbevilgningen på kap. 320, post 01.

Post 03 Refusjoner

Posten gjelder eventuelle refusjoner, jf. kap. 320, post 01.

Kap. 321 Kunstnerformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
71	Statsstipend	10 986	11 895	10 410
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	184 972	193 100	208 680
74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	135 179	148 430	154 780
75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	195 086	203 180	220 120
	Sum kap. 0321	526 223	556 605	593 990

Innledning

Bevilgningene til kunstnerformål bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om at alle skal få tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.20.

Bevilgningene skal legge til rette for enkeltkunstneres virke og en nyskapende norsk kunstscene med internasjonal gjennomslagskraft. Det er et mål at kunsten og kunstnerne bidrar til meningsbrytning og et mangfold av ytringer som vekker engasjement og styrker befolkningens grunnlag for dannelse og kritisk refleksjon.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til kunstnerformål i 2020 er å legge til rette for

- utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke
- et mangfold av kunstneriske yringer
- at opphavere sikres vederlag for offentlig bruk av sine åndsverk

Kapitlet omfatter statsstipend og ordninger under Statens kunstnerstipend som forvaltes av Norsk kulturråd, og utstillingshonorar, bibliotekvederlag, visningsvederlag, samt vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og øvrige trossamfunn.

Bevilgningene skal lette etablering og stimulere til utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke. Det skal legges til rette for at enkeltkunstnere kan bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv. Opphavsretten og avtalene om vederlagsordningene skal sikre opphavere vederlag og bidra til å bedre kunstnerøkonomien.

Bevilgninger fra flere kapitler både i programkategori 08.20 og 08.30 bidrar til dette formålet.

Ordningene under Statens kunstnerstipend er regulert av forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Forvaltningen ivaretas av Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Utvalget oppnevnes av Kulturdepartementet. 23 stipendkomiteer, i all hovedsak oppnevnt av kunstnerorganisasjoner, innstiller saker til Utvalget for beslutning.

Vederlagsordningene er regulert av avtaler mellom departementet og organisasjoner for opphavere innen aktuelle områder. Forvaltningen ivaretas av disse organisasjonene. Fra 2019 inngår filmvederlaget i bibliotekvederlagsordningen.

Kunstnermelding

Da Stortinget behandlet Innst. 14 S (2017–2018), jf. Prop. 1 S (2017–2018), ble regjeringen bedt om å komme tilbake til Stortinget med en egen kunstnermelding, jf. anmodningsvedtak nr. 199. Kunstnermeldingen vil gjennomgå statens kunstnerpolitiske tiltak for å få et grunnlag til å utforme passende tiltak for fremtiden. Stortingsmeldingen vil bygge videre på kulturpolitikken som er lagt i Meld. St. 8 *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida* (2018–2019). Meldingen skal etter planen legges fram i løpet av høsten 2019.

Budsjettforslag 2020

Post 71 Statsstipend

Bevilgningen under denne posten går til statsstipendiater. Ved inngangen til 2020 er det 21 statsstipendiater, og tre av disse vil gå av med pensjon i løpet av året. Det vil ikke bli utnevnt nye stipendiater i 2020.

Post 73 Kunstnerstipend m.m., kan overføres

Posten omfatter arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere, diversestipend, diversestipend for nyutdannede kunstnere, æresstipend/-lønn, samt fire stipend til nordiske forfattere. Bevilgningen dekker også vederlag til stipendkomiteene, som gir sakkyndig innstilling om fordeling av midlene til utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Mål

Formålet med stipendene er å bidra til at målene i den statlige kunstnerpolitikken nås ved å legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere, gjennom direkte tilskudd fra staten, kan bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv.

Kriterier for tildeling

Stipend tildeles etter søknad fra den enkelte kunstner. Ved tildeling av stipend skal det bare legges vekt på kunstnerisk aktivitet og kvalitet. Utvalget skal påse at lov- og regelanvendelse og saksbehandling er korrekt.

Oppfølging og kontroll

Statens kunstnerstipend skal utarbeide årsrapport og statistikk for virksomhetene.

Personer som er tildelt kunstnerstipend har plikt til å sende rapport om bruken av stipendet til Utvalget. Sekretariatet for Utvalget gjennomgår rapportene for å vurdere om bruken av stipendet er gjennomført etter forutsetningen for tildelingen, jf. § 10 i forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Bevilgningsforslag 2020

Samlet foreslås det en bevilgning på om lag 209 mill. kroner på posten. Det er en økning på om lag 15,6 mill. kroner fra Saldert budsjett 2019. Regjeringen foreslår å etablere 32 nye arbeidsstipend-

hjemler og det er foreslått å øke arbeidsstipendets størrelse med 8 583 kroner, noe som utgjør en økning på 3,2 pst.

For øvrig foreslås bevilgningen fordelt på følgende stipendordninger:

Diversestipend og diversestipend for nyutdannede kunstnere

Det foreslås 16 mill. kroner til diversestipend og 16,9 mill. kroner til diversestipend for nyutdannede kunstnere i 2020. Utvalget for statens kunstnerstipend kan vurdere eventuell overføring mellom disse ordningene ut fra endringer i kunstnergruppens sammensetning og behov.

Arbeidsstipend

Det foreslås 532 ordinære arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere. Utvalget for statens kunstnerstipend fastsetter antall kvoter fordelt mellom ordinære arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere. Arbeidsstipendets størrelse foreslås økt fra 268 222 kroner til 276 805 kroner, mens antallet hjemler foreslås økt fra 500 til 532.

Andre stipend

Det foreslås avsatt midler til 184 stipend for eldre fortjente kunstnere. Stipendet er på 20 000 kroner. Ordningen er under utfasing og det vil ikke bli tildelt nye stipender. En æreslønn på 200 000 kroner videreføres i 2020.

Post 74 Garantiinntekter og langvarige stipend, overslagsbevilgning

Bevilgningen gjelder garantiinntekter, stipend for etablerte kunstnere og stipend for seniorkunstnere.

Det tildeles ikke nye garantiinntekter, da ordningen er under utfasing. I henhold til forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, kan kunstnere få sin garantiinntektshjemmel omdannet til tiårig stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere.

Mål

Formålet med ordningene er å bidra til at målene i den statlige kunstnerpolitikken nås ved å legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere, gjennom direkte tilskudd fra staten, kan bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv.

Kriterier for tildeling

Stipend tildeles etter søknad fra den enkelte kunstner. Ved tildeling av stipend skal det bare legges vekt på kunstnerisk aktivitet og kvalitet. Utvalget skal påse at lov- og regelanvendelse og saksbehandling er korrekt.

Oppfølging og kontroll

Statens kunstnerstipend skal utarbeide årsrapport og statistikk for virksomhetene.

Personer som er tildelt garantiinntekt eller kunstnerstipend har plikt til å sende rapport om bruken av stipendet/garantiinntekten til Utvalget. Sekretariatet for Utvalget gjennomgår rapportene for å vurdere om bruken av stipendet/garantiinntekten er gjennomført etter forutsetningen for tildelingen, jf. § 10 i forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Bevilgningforslag 2020

Det foreslås en bevilgning på posten på om lag 155 mill. kroner. Utover økning i stipendsatsene er det i budsjettforslaget innarbeidet midler til fem nye langvarige stipender.

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter ved totalt 118 garantiinntekter og 372 stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere i 2020. I løpet av 2020 vil det bli frigjort totalt 32 hjemler som kan tildeles som stipend fra måneden etter at de blir frigjort.

Stipendenes størrelse foreslås økt fra 268 222 kroner til 276 805 kroner, mens antallet hjemler økes fra 485 til 490.

Post 75 Vederlagsordninger, kan overføres

Bevilgningene på posten skal dekke utgifter ved statens inngåtte avtaler om bibliotekvederlag, visningsvederlag, samt vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i kirker og trossamfunn. Pilotprosjektet med utstillingshonorar dekkes også over denne posten.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet midler til å dekke økte utgifter til bibliotekvederlaget. Vederlaget er regulert i ny avtale for perioden 2019–2021, jf. nedenfor. Filmvederlaget er fra 2019 en del av bibliotekvederlaget.

Utstillingshonorar

Pilotprosjektet utstillingshonorar ble evaluert i 2018 og evalueringen viser at ordningen ble godt

mottatt. Bevilgningen på 6 mill. kroner og innretningen for utstillingshonoraret fortsetter i sin form i 2020, i påvente av nærmere behandling i den kommende kunstnermeldingen.

Bibliotekvederlag

Bibliotekvederlaget er en kulturpolitisk ordning der staten årlig bevilger et kollektivt vederlag for utnyttelse av verk som er utgitt i Norge, og som disponeres for utlån i offentlige bibliotek. Ordningen er regulert i lov av 29. mai 1987 nr. 23 om bibliotekvederlag. Fra 2019 er ordningen lagt om slik at vederlaget knyttes til bestanden av unike verk tilgjengelig for utlån, i stedet for antall fysiske eksemplarer i bibliotekenes samlinger. Med omleggingen er dermed ordningen tilpasset utviklingen i moderne bibliotekdrift, bl.a. ved å være uavhengig av hvorvidt verkene er tilgjengelige som fysiske eksemplarer eller digitalt. Bibliotekvederlagets størrelse fastsettes som tidligere etter avtale med forhandlingsberettigede organisasjoner. Filmvederlaget som utbetales til Norsk filmvederlagsfond, er fra 2019 en del av bibliotekvederlaget.

Det er i 2019 inngått avtale om bibliotekvederlag for årene 2019–2021 som gir opphaverne et vederlag i 2019 på 126 mill. kroner, og en årlig økning tilsvarende økningen i verkbestanden med en enhetspris justert i tråd med årlig prisvekst (konsumprisindeksen).

Visningsvederlag

Vederlaget gjelder visning av norsk og samisk visuell kunst i offentlige eller offentlig støttede institusjoners eie. Vederlaget fordeles til godkjente fond og forvaltes av organisasjoner for opphavere innen områder loven gjelder. Ordningen er regulert i lov 28. mai 1993 nr. 52 om vederlag for visning av billedkunst og kunsthåndverk mv. Avtalen om vederlagets størrelse ble inngått for perioden 2008–2010 og fornyes deretter automatisk for

ett år av gangen inntil den sies opp skriftlig. Vederlaget reguleres årlig ved at det først gis et tillegg på 4,25 pst., og deretter et tillegg lik rammen for lønnsoppjøret i staten (samlet begrenset oppad til 8,25 pst.).

Vederlag for musikk brukt i gudstjenester m.m.

Vederlaget omfatter framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og øvrige trossamfunn. Vederlaget utbetales gjennom TONO. De årlige avtalene framforhandles i løpet av høsten, og tar hensyn til pris- og lønnsvekst samme år.

Rapport 2018

Målene for bevilgningene til kunstnerformål i 2018 var å lette etablering og stimulere utvikling av profesjonelt kunstnerisk virke og å sikre opphavere vederlag for offentlig bruk av åndsverk. Sammensetningen av de ulike stipendordningene retter seg mot ulike behov hos kunstnere som bidrar til å sikre innholdsproduksjon til et mangfoldig og nyskapende kunstliv i Norge. Bevilgningen til vederlagsordningene sikrer opphavere vederlag og bedrer kunstnerøkonomien.

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for 2018 å være tilfredsstillende. Statens kunstnerstipend hadde en avsetning på 327,7 mill. kroner i 2018. Arbeidsstipendenes størrelse ble i 2018 økt til 261 539 kroner og stipendstørrelsen for etablerte kunstnere og seniorkunstnere, samt for garantiinntekten, ble økt til 251 320 kroner etter forskriftsendring. Etterspørselen etter stipend er stor, og det kunstneriske nivået blant søkerne er høyt. Statens kunstnerstipend mottok i underkant av 8 500 søknader og tildelte 882 stipend. Stipendiatenes rapportering om bruken av tildelte midler viser at stipendene er et viktig virkemiddel i etableringsfasen så vel som for å sikre utviklingen av profesjonelle kunstnerskap.

Tabell 4.6 Antall søkere og tildelinger av stipend og garantiinntekt

Stipendordning	Søknader		Nytildelte/mottakere	
	2017	2018	2017	2018
Arbeidsstipend	2 888	2 857	167/351	178/353
Arbeidsstipend yngre/nyetablerte kunstnere	1 226	1 232	84/149	90/147
Diversestipend	2 417	2 992	376	366
Diversestipend nyutdannede kunstnere	379	292	237	214
Stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere	915	1 109	29/307	34/336
Stipend for eldre fortjente kunstnere	0	0	201	197
Garantiinntekt	0	0	177	148

Statsstipendiatene avgir årlig rapport om sitt arbeid til departementet. I 2018 var antall statsstipendiater 23.

For 2018 ble det tildelt 6 mill. kroner til pilotprosjektet utstillingshonorar, fordelt på 24 statlig støttede visningssteder.

For å sikre opphavere vederlag for offentlig bruk av åndsverk, ble det i 2018 fordelt midler under følgende ordninger:

Tabell 4.7 Utbetalt vederlag for offentlig bruk av åndsverk

Vederlag	(i mill. kroner)	
	2017	2018
Bibliotekvederlag, 16 fond i 24 organisasjoner	109,6	112,3
Visningsvederlag, 4 fond	64,2	68,8
Vederlag til TONO for musikk brukt i gudstjenester mv.	2,2	2,2
Filmvederlag for bruk av audiovisuelle verk til bibliotek mv., Norsk filmvederlagsfond	5,8	5,8

Kap. 322 Bygg og offentlige rom

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	18 040	23 147	23 750
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		36 500	37 470
50	Kunst i offentlige rom	4 940	12 500	12 500
70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	188 200	290 600	290 600
78	Ymse faste tiltak	3 770	3 860	3 960
	Sum kap. 0322	214 950	366 607	368 280

Innledning

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under de nasjonale målene om at bevilgningene til kultur- og kunstformål skal bidra til et fritt og uavhengig kulturliv som er tilgjengelig for alle og fremme mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.20.

Egnede lokaler for kunst og kultur legger til rette for at kulturlivet kan tilby møteplasser og arenaer for kulturaktiviteter og skape og formidle kunst og kultur av høy kvalitet tilgjengelig for alle. Det settes krav om at lokaler for kulturaktivitet som oppføres med statlige midler, skal ha høy arkitektonisk kvalitet. God arkitektur skal gi attraktive, funksjonelle og universelt utformede byggverk og omgivelser. Gode fysiske rammevilkår kan sikre at kulturarven kan bevares og formidles til et bredt publikum. God kunst i offentlige inne- og uterom legger til rette for at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet i samspill med omgivelsene, og fremmer kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Kulturdepartementet har også et ansvar knyttet til styrking av den offentlige debatten og arenaer for kritisk refleksjon om arkitektur og kunst i offentlige rom.

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Kunst i offentlige rom (KORO), investeringstilskudd til nasjonale kulturbygg, og driftstilskudd til flere mindre institusjoner og tiltak innenfor området arkitektur og offentlig rom. Kapitlet omfatter også omtale av statlige byggeprosjekter hvor Kulturdepartementet er oppdragsgiver.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til bygg og offentlige rom i 2020 er å legge til rette for

- produksjon, bevaring, formidling og etterspørsel av ulike visuelle kunstuttrykk
- oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon

Kunst i offentlige rom

KORO er statens fagorgan for kunst i offentlige rom og landets største produsent av visuell kunst. KORO er årlig involvert i om lag 250 kunstprosjekter over hele landet og ved norske utenriksstasjoner. Kjernevirksomheten til KORO er å gjennomføre kunstprosjekter i nye statlige bygg. Et resultat av KOROs arbeid er en statlig kunstsamling på om lag 7000 verk.

KORO har som hovedoppgave å sikre at flest mulig skal kunne oppleve kunst av høy kvalitet i offentlige inne- og uterom over hele landet. Oppdraget ivaretas gjennom produksjon, forvaltning og formidling av kunst, samt gjennom funksjonen som kompetansesenter for kunst i offentlige rom. KOROs arbeid skal også bidra til å utvikle samtidskunsten og med å gi kunstnerne oppdrag og inntekter. For å sikre kvalitet og legitimitet er KOROs kunstfaglige arbeid omfattet av prinsippet om armlengdes avstand.

Nasjonale kulturbygg

Gode arenaer stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet. Målet med tilskudd til Nasjonale kulturbygg er å bidra med investerings-tilskudd som delfinansiering til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging eller nybygg. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet. Hovedregelen er at den maksimale statlige tilskuddsandelen er 1/3 av den delen av prosjektet som er i samsvar med målene for posten.

Statlige byggeprosjekter

Kulturdepartementet er oppdragsgiver for statlige byggeprosjekter i kultursektoren. Dette gjelder lokaler for statlige etater, enkelte store nasjonale institusjoner og samiske prosjekter, hvor gjeldende praksis er at bygg normalt oppføres i regi av Statsbygg på oppdrag fra Kulturdepartementet. Midler til slike statlige byggeprosjekter fremmes over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Regelverket for håndtering av slike byggesaker forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og det stilles også krav om ekstern kvalitetssikring for prosjekter som antas å ha et kostnadsnivå over terskelverdien fastsatt av Finansdepartementet.

Prosjektet om et nybygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanen er det mest omfattende prosjektet under gjennomføring. Nasjonalmuseets nye lokaler skal etter planen åpne for publikum høsten 2020. Målet med nybygget er å skape et vitalt, nasjonalt forsknings- og formidlingscenter for de visuelle kunstartene. Museet skal være en nyskapende møteplass der et bredt sammensatt publikum skal oppleve og få kunnskap om de visuelle kunstartene, og nybyg-

get skal markere Nasjonalmuseet som en utstillings- og formidlingsarena på internasjonalt nivå. Nybygget innebærer en betydelig satsing på visuell kunst, og bygningen vil i seg selv utgjøre et eksempel på fremragende arkitektur.

Det er store behov for økt kapasitet for å dekke uløste magasinbehov for Nasjonalbiblioteket og Arkivverket. I 2017 ble bygging av et samlokalisert prosjekt om nytt sikringsmagasin og nytt arkivmagasin i Nasjonalbibliotekets anlegg i fjellet i Mo i Rana igangsatt. Arkivverket og Nasjonalbiblioteket samarbeider om å utvide og sikre magasin kapasiteten gjennom en magasinutvidelse på til sammen 110 000 hyllemeter og en mangedobling av den digitale magasin kapasiteten. Prosjektet forventes ferdigstilt i andre halvår 2021.

Nasjonalbiblioteket har også behov for lokaler for 70 nye medarbeidere ved sitt anlegg i Mo i Rana, jf. nærmere omtale under kap. 326.

Det er også flere uløste behov når det gjelder rehabilitering og oppgradering av lokaler for scenekunst. Både Nationaltheatret og Den Nationale Scene har behov for rehabilitering, og det samiske nasjonalteatret Beaviváš har behov for nye lokaler.

Statsbygg har på oppdrag fra Kulturdepartementet igangsatt forprosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret. Regjeringen legger vekt på at Nationaltheater-bygningen må bevares samtidig som teatret også i fremtiden skal ha lokaler som legger til rette for teaterdrift av høy kunstnerisk kvalitet.

Det er på oppdrag fra Kulturdepartementet blitt gjennomført konseptvalgutredning med etterfølgende ekstern kvalitetssikring KS1 for Den Nationale Scene. I 2018 ble det gjennomført en supplerende utredning til KS1 for å utrede et tilleggsalternativ for Den Nationale Scene, og på grunnlag av dette har regjeringen besluttet videre utvikling av flere av alternativene før det tas endelig konseptvalg. Uavhengig av konseptvalg gjennomføres det rehabilitering av tak og fasader ved teatret.

Når det gjelder samiske kulturbygg har Sametinget gjennom flere år lagt særlig vekt på å finne en god og snarlig løsning for det sørsamiske museet Saemien Sijte i Snåsa, som har behov for nye lokaler. Prosjektet om nybygg for Saemien Sijte ble igangsatt i 2019. Målet for prosjektet er at Saemien Sijte skal ha funksjonelle lokaler og uteområder slik at museet kan forvalte, formidle, forske på og fornye sørsamisk identitet, språk og kulturarv, være arena og møtested og fungere som samisk forsknings- og formidlingsinstitusjon, og

gi publikum økt kunnskap og forståelse om sørsamisk historie, kultur og tilstedeværelse.

Sametinget har også trukket fram nye lokaler for det samiske nasjonalteatret Beaviváš og et nytt samisk kunstmuseum som høyt prioriterte prosjekter i årene framover. Sametinget har igangsatt en utredningsprosess knyttet til ev. nytt samisk kunstmuseum. Statsbygg har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet å gjennomføre avklaringsfase for et alternativ med samlokalisering av Beaviváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Kunst i offentlige rom (KORO), samt evaluerings- og kvalitetsutviklingsarbeid og visse felles tiltak på departementets område.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som KORO får i merinntekt på kap. 3322, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen gjelder hovedsakelig prosjektkostnader som KORO har i kunstprosjekter ved nye statlige bygg (oppdragsvirksomhet). Disse midlene finansieres i sin helhet ved inntekter fra statlige byggherrer/oppdragsgivere, hovedsakelig av Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjennom Statsbygg. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som KORO får i merinntekt på kap. 3322, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Bevilgningen omfatter også KORO's prosjektkostnader for de søkbare kunstordningene som KORO forvalter. Prosjektkostnadene knyttet til disse ordningene er budsjettert til om lag 5,6 mill. kroner i 2020.

Post 50 Kunst i offentlige rom

Det er foreslått en bevilgning på 12,5 mill. kroner i 2020 på posten. Bevilgningen skal benyttes til den nye lokalsamfunnsordningen (LOK) som ble etablert i 2019, samt utfasing av de tidligere tilskuddsordningene KOM og URO. Departementet foreslår at KORO får fullmakt til å gi tilsagn til kunstproduksjon på inntil 10 mill. kroner utover bevilgningen i 2020 til disse ordningene, jf. forslag til vedtak III.

Mål

Målet med tilskuddet til lokalsamfunnsordningen (LOK) er todelt: å stimulere til produksjon av kommunale og fylkeskommunale kunstprosjekter av høy kvalitet, og til formidlingstiltak- og kompetanseutviklingstiltak som skal bidra til økt kunnskap og interesse for kunst i offentlige rom. Tilskuddet er rettet mot regionale og lokale miljøer.

Tilskuddet er et budsjettstyrt rammetilskudd. KORO disponerer tilskuddet.

Kriterier for tildeling

I tillegg til de årlige prioriteringene som fremgår av utlysningen, legges det vekt på at kunstprosjektene har høy kunstfaglig kvalitet og gjenspeiler et mangfold innenfor samtidskunsten. Det legges også vekt på at budsjett og fremdriftsplan fremstår som realistiske, og at prosjektet fremstår som gjennomførbart. Når det gjelder formidlings- og kompetanseutviklingstiltak anser KORO det som en fordel at tiltaket arrangeres av kommune/fylke og kunstsenter/kunstinstitusjon i et samarbeid. Søkerens egenandel må dekke minst 20 pst. av totalbudsjettet for formidlings- og kompetanseutviklingstiltak.

Oppfølging og kontroll

De krav som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverk for økonomistyring i staten, gjelder på vanlig måte. KORO har fastsatt retningslinjer for tilskuddsordningen. KORO rapporterer på grunnlag av tilskuddsmottakernes slutt-rapport årlig til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Post 70 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Bevilgningen på posten gjelder tilskudd til nasjonale kulturbygg.

Mål

Gode arenaer stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet. Målet med tilskudd til Nasjonale kulturbygg er å bidra med investeringstilskudd som delfinansiering til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

Kriterier for tildeling

Forslag om tilskudd til Nasjonale kulturbygg gjelder prosjekter som oppføres av kommunale, regionale eller private byggherrer. Kulturdepartementet har publisert kriterier og nærmere retningslinjer om tilskudd på departementets hjemmeside. Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging eller nybygg. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet. Hovedregelen er at den maksimale statlige tilskuddsandelen er 1/3 av den delen av prosjektet som er i samsvar med målene. Alle prosjekter gjennomgår en faglig kvalitetssikring, og eventuelle nye tiltak blir prioritert ut fra kvalitet og behov etter en samlet politisk vurdering av alle innkomne søknader hvert år. Tilskudd og ev. tilsagnsfullmakt utover bevilgningsåret fastsettes hvert år i statsbudsjettet.

Oppfølging og kontroll

De krav som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring gjelder på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for økonomiforvaltning og -kontroll for investerings-tilskudd fra Kulturdepartementet fastsettes av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Prosjektsøknader 2020

For 2020 er det vurdert i alt 24 prosjektsøknader til Nasjonale kulturbygg. Prosjektene fordeler seg over hele landet og knytter i hovedsak an til museer og scenekunstinstitusjoner. Det er 17 av søknadene som er fornyet fra tidligere år, mens syv er nye. Prosjektene omfatter både nybygg og oppgraderinger/ombygging av eksisterende bygningssmasse. Samlet er det søkt om nær 1 mrd. kroner.

Innenfor foreslått ramme og tilhørende tilsagnsfullmakt for utbetaling i senere budsjettår er det foreslått å gi tilslutning til ti nye prosjekter. Prosjektene har god geografisk spredning, og de er alle omsøkte tiltak som anses som viktige for de aktuelle institusjonene. Tiltakene har god lokal og regional oppslutning og er vurdert til å holde høy faglig kvalitet.

En forutsetning for statlig medvirkning er et forpliktende vedtak fra kommunen og fylkeskommunen om medfinansiering. Kulturdepartementet har derfor ikke funnet det mulig å prioritere søknaden *Jakten på sølvet* fra Norsk Bergverkmu-

seum på Kongsberg. Søknaden og prosjektet er for øvrig vurdert til å være av god kvalitet, og anses å ville dekke museets behov for god forvaltning, formidling og sikring av sine samlinger. Museet har funnet betydelig grad av privat medfinansiering, og Buskerud fylkekommune har også nylig gjort vedtak om bidrag. Prosjektet vil imidlertid ikke kunne prioriteres fra statens side uten medvirkning også fra Kongsberg kommune.

Bevilgningsforslag 2020

Det er foreslått en bevilgning på 290,6 mill. kroner til nasjonale kulturbygg i 2020. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsfullmakt på 768,3 mill. kroner utover bevilgningen for 2020, jf. forslag til vedtak III. Forslag til fordeling av bevilgning og nye tilsagn framgår av tabell og omtale nedenfor:

Tabell 4.8 Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning og nye tilsagn

Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	(i mill. kroner)	
				Bevilgn. forslag 2020	Gjenstår til senere år
Munchmuseet, nybygg i Bjørvika, Oslo	2014	605	300	100	205
Dalane folkemuseum, Jøssingfjord vitenmuseum, Nedre Helleren kraftstasjon	2015	26	20	6	0
Museum Stavanger, nybygg Norsk grafisk museum, Stavanger	2016	30	27	3	0
Bergen kommune, ombygging av Sentralbadet i Bergen til scenekunsthuss	2017	230	160	15	55
Museene i Sør-Trøndelag, nytt museumsanlegg ved Orkla industrimuseum	2017	35	17	5	13
Østfoldmuseene, <i>Nye Væveri av 1907</i> – fellesmagasin Halden	2018	9	5	4	0
Norsk Folkemuseum, rehabilitering av <i>Bybygg</i> , fase 3	2018	10	4	6	0
Anno museum, dokumentasjonssenter på Elverum	2018	90	11	12	67
Mjøsmuseet, oppføring av gjenstandsmagasin	2018	4,4	2,9	1,5	0
Telemark museum, nytt museumsbygg i Brekkeparken i Skien	2018	45	10	10	25
Vinje kommune / Nynorsk kultursenter – tilbygg Vinjesenteret	2018	8,4	3,1	2	3,3
Sørlandets kunstmuseum – <i>Kunstsiloen</i>	2018	175	10	50	115
Stavanger kommune – <i>Nye Tou Scene</i> , byggetrinn 2	2018	13,3	7,3	3	3
Hardanger og Voss museum, ny basisutstilling ved Voss folkemuseum	2018	4	2	2	0
Sunnmøre museum, ombygging av <i>Borgundgavlen</i>	2018	3,9	2	1,9	0
Teater Avant Garden, Rosendal – scenekunsthuset i Trondheim	2018	7,5	4	3,5	0
Helgeland museum, nytt museumsanlegg i Sjøgata i Mosjøen	2018	32,5	5	8	19,5

Tabell 4.8 Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning og nye tilsagn

Prosjekter	Vedtaksår	(i mill. kroner)			
		Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag 2020	Gjenstår til senere år
Vadsø kommune/Varanger museum Vadsø museum, ombygging av NRK-bygg til kvenmuseum	2018	43	10	7	26
Østfoldmuseene – ombygging av <i>St. Olavs Vold</i> arbeiderbolig, Sarpsborg		11,8	0	2	9,8
Museene i Akershus – <i>Viken bygningsvern-senter</i> ved Follo museum, Drøbak		16	0	3	13
Norsk Industriarbeidermuseum – museumsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork		11	0	5	6
Dalane Folkemuseum – formidling i <i>Jøssingfjord Vitenmuseum</i> og <i>Helleren-husene</i>		10	0	1	9
Museum Stavanger, fornying av basisutstillinger ved gamle Stavanger Museum		11,2	0	4,4	6,8
Bymuseet i Bergen – <i>Bryggens Museum</i> , rehabilitering og oppgradering		16	0	4	12
Museum Vest – <i>Bergens Sjøfartsmuseum</i> , modernisering av museumsbygg		6	0	3	3
Sunnhordland museum – <i>Nye Sunnhordlandstunet</i> , fornying av administrasjonssenteret		15,2	0	5	10,2
Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde		40	0	8,3	31,7
Kristiansund kommune – nye lokaler for Operaen i Kristiansund og Nordmøre museum		150	0	15	135
Sum prosjekter med tilsagn		1 659,2	600,3	290,6	768,3

Nye prosjekter foreslått på posten Nasjonale kulturbygg

Østfoldmuseene – ombygging av St. Olavs Vold arbeiderbolig, Sarpsborg

Foreslått tilsagn: 11,8 mill. av et totalbudsjett på 35,4 mill. kroner

Østfoldmuseene vil istandsette den fredede teglbygningen St. Olavs Vold ved Borgarsyssel museum i Sarpsborg. Bygningen ble oppført i 1840-årene for ansatte ved Borregaard fabrikker, og består av i alt 20 boliger med ett rom og kjøkken. Bygget skal brukes som arena for formidling av regionens rike arbeider- og gründerhistorie, med mål om å stimulere unge til utdanning og fremtidig verdiskapning.

Museene i Akershus – Viken bygningsvern-senter ved Follo museum, Drøbak

Foreslått tilsagn: 16 mill. av et totalbudsjett på 28 mill. kroner

Museene i Akershus vil i samarbeid med Østfoldmuseene bygge opp et kompetanseverksted som skal være en felles arena for tradisjonshåndverk og bygningsvern for hele regionen. Utgangspunktet er det eksisterende bygningsvern-senteret ved Follo museum i Drøbak. Verkstedet skal være en møteplass og formidlingsarena for materiell og immateriell kultur innenfor ulike håndverksfag. Det er en forutsetning for det statlige tilskuddet at også den omsøkte finansieringsandelen fra fylkeskommunen innvilges.

Norsk Industriarbeidermuseum – sikrings- og formidlingsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork

Foreslått tilsagn: 11 mill. fra KUD (og 11 mill. fra KLD) av et totalbudsjett på 60 mill. kroner

Norsk Industriarbeidermuseum på Rjukan i Telemark vil etablere et sikrings- og formidlingsbygg over restene av Norsk Hydros hydrogenfabrikk på Vemork. Anlegget ble brukt av tyskerne under 2. verdenskrig til å produsere tungtvann til bruk i utviklingen av atombomber, og ble sprengt av norske sabotører i 1943. Disse hendelsene skal synliggjøres gjennom en industriarkeologisk utgraving av tungtvannskjelleren. Regjeringen foreslår å bidra med til sammen 22 mill. kroner fordelt mellom Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet, der hvert departement bidrar med 11 mill. kroner hver.

Dalane Folkemuseum – formidling i Jøssingfjord Vitenmuseum og Helleren-husene

Foreslått tilsagn: 10 mill. av et totalbudsjett på 31 mill. kroner

Jøssingfjord Vitenmuseum ønsker å synliggjøre sammenhengen mellom natur, mennesker og teknologi i Jøssingfjord og Dalane, samt å formidle dette på måter som vekker interesse for realfag blant barn og unge. Museet skal formidle både naturvitenskap og kulturhistorie, med fokus på geologi og bergverk. Like ved det nye museumsbygget ligger den gamle husmannsplassen Helleren under en fjellhammer, med trehus som trenger bedre tilrettelegging for formidling til besøkende.

Museum Stavanger, fornying av basisutstillinger ved gamle Stavanger Museum

Foreslått tilsagn: 11,2 mill. av et totalbudsjett på 30 mill. kroner

Museum Stavanger ønsker å fornye basisutstillingene i den naturhistoriske avdelingen av gamle Stavanger museum samt i Stavanger maritime museum. De to nye utstillingene vil komplementere hverandre og formidle historier som til sammen bidrar til en bedre forståelse av endringsprosesser i klimaet, miljøet og samfunnet, særlig rettet mot de oppvoksende generasjonene.

Bymuseet i Bergen – Bryggens Museum, rehabilitering og oppgradering

Foreslått tilsagn: 16 mill. av et totalbudsjett på 26,5 mill. kroner

Bymuseet i Bergen viser til store behov for rehabilitering og oppgradering av sin avdeling ved Bryggens Museum. Prosjektet omfatter bl.a. rehabilitering av betongfasader, legging av nytt tak, utskiftning og oppgradering av teknisk infrastruktur samt universell tilrettelegging. Moderne energiokonomiske og bærekraftige løsninger for oppvarming og ventilasjon vil gi bedre forhold for ansatte og besøkende.

Museum Vest – Bergens Sjøfartsmuseum, modernisering av museumsbygg

Foreslått tilsagn: 6 mill. av et totalbudsjett på 23 mill. kroner

Bergens Sjøfartsmuseum er fra 2019 konsolidert inn som en avdeling under Museum Vest. Sjøfartsmuseets bygg nærmer seg 60 år og er i hovedsak i original utførelse fra åpningsåret. Det er avdekket betydelige behov for oppgraderinger og tiltak for å sikre et funksjonelt og forsvarlig museumsanlegg. Behovene innbefatter bl.a. oppgradering av yttertak og sørvegg, nye himlinger, gulv og heis i utstillingsarealene, og renovering og sikring av vinduer samt nytt ventilasjonsanlegg i administrasjonsfløyen.

Sunnhordland museum – Nye Sunnhordlandstunet, fornying av administrasjonssenteret

Foreslått tilsagn: 15,2 mill. av et totalbudsjett på 46,5 mill. kroner

Sunnhordland museum viser til store behov for nye administrasjons-, utstillings- og formidlingslokaler ved sin hovedarena på Leirvik på Stord. Planen er å rehabilitere og utvide eksisterende bygg for å sikre universell utforming og tilgang for alle, etablere forsvarlige magasinforhold for gjenstandssamlingene samt gi bedre forhold for både ansatte og besøkende.

Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde

Foreslått tilsagn: 40 mill. av et totalbudsjett på 65 mill. kroner

Musea i Sogn og Fjordane har kjøpt en eskefabrikk i Angedalen utenfor Førde sentrum i den hensikt å bruke lokalene som fellesmagasin. Prosjektet skal utnytte eksisterende fabrikkbygg i

størst mulig grad, med vekt på økonomi og bærekraft, og sikre gode og moderne oppbevaringsforhold for museets samlinger. Magasinet skal også inneholde en seksjon med formidlingsopplegg for publikum.

Kristiansund kommune – nye lokaler for Operaen i Kristiansund og Nordmøre museum

Foreslått tilsagn: 150 mill. av et totalbudsjett på 450 mill. kroner

Dette prosjektet vil sikre nye, samlokaliserte lokaler for både Operaen i Kristiansund AS og Stiftelsen Nordmøre museum. Begge er institusjoner som mottar årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet, og begge har uttrykt betydelige behov for nye, moderne lokaler. Det nye bygget ligger i Kristiansund sentrum og vil i tillegg inneholde arealer for kulturskole og bibliotek. Hele byggeprosjektet har en kostnadsramme på 690 mill. kroner, men den delen av prosjektet som inngår i beregningsgrunnlaget for statstilskuddet har en kostnadsramme på 450 mill. kroner. Prosjektet forventes å gi både operaen og museet økt kapasitet og kvalitet, bredere og mer variert tilbud, samt økt produksjon og styrket publikumskontakt.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten gjelder tilskudd til tiltak innenfor området arkitektur og offentlig rom. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2020 på denne posten, framgår av vedlegg 1.

Rapport 2018

Målene for bevilgningene til bygg og offentlige rom i 2018 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike visuelle kunstuttrykk, samt oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

Rapporten under omfatter resultatene av disse bevilgningene, med unntak av avsetningen til det visuelle kunstfeltet under Norsk kulturfond, herunder avsetningen til Rom for kunst, som rapporteres under kap. 320.

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for bevilgningene til bygg og offentlige rom for å være tilfredsstillende.

Kunst i offentlige rom (KORO)

KORO har prosjektlederansvar i alle prosjekter som settes i gang i kunstordningen for statlige nybygg, og forvaltet i 2018 i tillegg fire søkbare tilskuddsordninger.

Målet for bevilgningen til KORO er å sikre at flest mulig skal kunne oppleve kunst av høy kvalitet i offentlige inne- og uterom. Samlet sett vurderer departementet at måloppnåelsen for bevilgningene til KORO er tilfredsstillende, jf. rapport nedenfor.

Som ledd i oppfølgingen av evalueringsrapporten om KOROs virksomhet, er tilskuddsordningene på post 50 gjennomgått og har dannet grunnlag for omlegging av virksomheten i 2019.

I 2018 var KORO prosjektleder, produsent og/eller tilskuddsyter i 282 prosjekter. Av disse var 80 knyttet til statlige nybygg og seks prosjekter i uterom og byutviklingsprosjekter. Det ble gitt tilskudd til 50 nye prosjekter gjennom de søkbare kunstordningene for kommunale og fylkeskommunale kunstprosjekter (KOM) og kunstproduksjon i uterom (URO). Produksjon av kunsten, og spesielt den bygningsintegrerte kunsten, strekker seg normalt over tre-fire år. De fleste kunstprosjektene omfatter mer enn ett kunstverk, og antallet varierer fra ett til flere titalls verk per prosjekt. Dette medførte oppdrag og inntekter til 64 kunstnere og 43 kunstkonsulenter, i tillegg til utbetaling til 23 kunstnere for 60 kunstverk i første byggetrinn for det nye Barne- og ungdomssykehuset ved Haukeland universitetssykehus i Bergen.

Antall søknader til kunstordningene for KOM og URO har som forventet vært nedadgående i 2018, som følge av utviklingen med større vekt på samarbeid, og at KORO i mindre grad går inn som rent økonomisk bidragsyter. Arbeidet med å styrke det regionale samarbeidet rundt den kommunale kunstordningen ble tillagt stor vekt. Det ble gitt tilskudd til prosjekter over hele landet.

KORO har i 2018 samarbeidet med lokale motakerinstitusjoner over hele landet om forvaltning av kunsten. Forvaltningsseksjonen har bidratt med preventiv forvaltning i alle nystartede prosjekter og også i forbindelse med omplassering av verk fra samlingen. KORO har gjennomført informasjonstiltak i ulike medier om nyproduserte kunstverk og også om verk fra samlingen. KORO har prioritert arbeidet med kunnskapsformidling og kompetanseutvikling i 2018 gjennom konferansevirksomhet, forelesninger og et nytt samlingbasert fordypningsprogram «Kuratorpraksis + det offentlige rom».

Tabell 4.9 KORO – antall prosjekter i arbeid 2016–2018

	2016	2017	2018
Statlige bygg	100	106	66
Leiebygg/eldre statsbygg	12	25	14
Kommunale og fylkeskommunale bygg	107	118	124
Offentlige uterom	38	67	78
Sum	257	291	282

Kilde: KORO

Nasjonale kulturbygg

På denne posten gis det tilskudd og tilsagn om tilskudd som strekker seg over flere budsjettår. I 2018-budsjettet bevilget Stortinget tilskudd og tilsagn til i alt 17 ulike byggeprosjekter fra denne posten. Prosjektene omfatter både museer og scenekunstarenaer, og har god geografisk spredning. Det største av prosjektene er det nye Munch-museet i Bjørvika, som ventes åpnet for publikum i 2020. Ansvaret for gjennomføringen av byggeprosjektene på denne posten ligger hos tilskuddsmottakeren. Departementet følger opp prosjektene ut fra fremdrift og de rapporterte likviditetsbehovene.

Poster på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett – statlige byggeprosjekter

Videreføring av igangsatte prosjekter – status

Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen

Stortinget vedtok igangsetting av prosjektet i juni 2013. Aktiviteter som ble gjennomført på byggeplassen i 2018, har hatt hovedvekt på innvendige arbeider, de store tekniske entreprisene, fasadearbeider som muring og vindusmontering og igangsetting av utomhusarbeider.

Utgiftene til byggeprosjektet til Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen bevilges på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Utgiftene til løst brukerstyr i det nye museet bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Statsbygg organiserer og styrer brukerstyrsprosjektet som en integrert del av byggeprosjektet, men likevel slik at det framgår at selve byggeprosjektet og brukerstyrsprosjektet finansieres over separate budsjettposter.

Byggeprosjektet gjennomføres innenfor husleieordningen i staten, og etter ferdigstillelse vil bygningen eies og forvaltes av staten ved Statsbygg. Prosjektet skal etter planen ferdigstilles i 2019, og Nasjonalmuseet vil starte innflytting i museet i løpet av 2019. Budsjettforslag om bevilgning til å dekke utgiftene til kostnadsdekkende husleie og økte kostnader for museumsdriften er fremmet over kapittel 328, post 70.

Fjellanlegget i Mo i Rana

Stortinget vedtok i desember 2016 igangsetting av prosjektet i 2017. Prosjektet er i gjennomføringsfase og skal etter planen ferdigstilles andre halvår 2021. Aktiviteter som ble gjennomført i 2018, har hatt hovedvekt på detaljprosjektering og sprenging og sikring av nye bergrom i fjellet.

Utgiftene til byggeprosjektet for nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og nytt magasin for Arkivverket i Mo i Rana bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Norsk helsearkiv på Tynset

Stortinget vedtok i juni 2017 igangsetting av prosjektet i 2017. Hovedvekten av arbeidet for å oppføre og ferdigstille bygget foregikk i 2018. Det ble i 2018 også arbeidet med kontrahering og montering av lagringsløsning. Byggeprosjektet ble ferdigstilt første kvartal 2019.

Utgiftene til byggeprosjektet for Norsk helsearkiv på Tynset bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

Norsk helsearkiv ble etablert første halvår 2019, og ble offisielt åpnet 4. juni 2019. Forslag om bevilgning til drifts- og investeringsutgifter knyttet til Norsk helsearkivs drift i 2020, herunder kostnadsdekkende husleie, lønnsutgifter og løst bru-

kerutstyr og inventar, er fremmet over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, kap. 704 Norsk helsearkiv, post 01 og 21.

Saemien Sijte

Stortinget vedtok i desember 2018 igangsetting av prosjektet om nybygg for Saemien Sijte i 2019. Prosjektet er i gjennomføringsfase og forventes å være ferdigstilt i andre halvår 2021.

Utgiftene til byggeprosjektet for nybygg for Saemien Sijte bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 2445, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter.

I tråd med gjeldende prosedyre for samiske kulturbygg vil prosjektet realiseres som et ordinært prosjekt innenfor husleieordningen i staten. Dette innebærer at Statsbygg vil være byggherre, eier, forvalter og utleier av nybygget.

Rehabilitering av Nationaltheatret

Stortinget vedtok i forbindelse med 2018-budsjettet bevilgning til oppstart av forprosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret. Kulturdepartementet har gitt Statsbygg i oppdrag å føre prosjektet fram til ferdig forprosjekt, og arbeidet ble igangsatt i andre halvår 2018. Når forprosjektet er ferdigstilt skal det gjennomgå ekstern kvalitets-sikring KS2.

Utgiftene til forprosjektering av rehabiliteringen av Nationaltheatret bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap.

530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 30 Prosjektering av bygg.

Utgiftene til prosjektering av teaterteknikk og brukerutstyr bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Status for øvrige statlige byggeprosjekter

Det samiske nasjonalteatret Beavváš har behov for nye lokaler. Regjeringen besluttet i 2018 å legge samlokalisering av Beavváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino til grunn for videre planlegging av nybygg for disse virksomhetene. Statsbygg har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet igangsatt avklaringsfase for et alternativ med samlokalisering av Beavváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole. Avklaringsfasen skal etter planen ferdigstilles andre halvår 2019. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

Nobels Fredssenter har i dialog med Kulturdepartementet uttrykt at dagens lokalisering ikke vil kunne gi institusjonen fullgode rammevilkår. Statsbygg har på oppdrag fra Kulturdepartementet satt i gang en utrednings- og forprosjektprosess for rehabilitering og tilpasning av Bankplassen 4 for Nobels Fredssenter. Det er lagt til grunn at prosjektet skal gjennomføres som et brukerfinansiert prosjekt innenfor husleieordningen i staten.

Kap. 3322 Bygg og offentlige rom

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	299	136	139
02	Inntekter ved oppdrag		31 000	31 832
	Sum kap. 3322	299	31 136	31 971

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter knyttet til prosjekter i regi av Kunst i offentlige rom (KORO) m.m., jf. kap. 322, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter knyttet til KOROs oppdragsvirksomhet ved kunstprosjekter ved nye statlige bygg, jf. kap. 3322, post 02, med tilsvarende utgiftspost kap. 322, post 21, Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Kap. 323 Musikk og scenekunst

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	92 629	97 297	99 135
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 195	63 480	65 190
22	Forsvarets musikk	46 400	47 500	48 750
60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	21 120	21 620	22 200
70	Nasjonale institusjoner	1 463 865	1 505 230	1 548 890
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	774 210	797 405	817 730
73	Region- og distriktsopera	59 760	63 585	64 870
78	Ymse faste tiltak	302 067	325 390	329 069
	Sum kap. 0323	2 825 246	2 921 507	2 995 834

Innledning

Bevilgningene til musikk og scenekunst bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om at alle skal få tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.20.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at musikk- og scenekunstinstitusjoner skal holde høy kvalitet og være verdsatt på sitt felt, både nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig at institusjonene arbeider aktivt for å være relevante og representative, for å nå ut til flere med det de tilbyr. Økt deltakelse vil bygge fellesskap som kan bidra til bedre inkludering og styrket demokrati. Bevilgningene skal også legge til rette for et musikk- og scenekunsttilbud som styrker befolkningens grunnlag for dannelse og kritisk refleksjon gjennom å vekke engasjement og tilrettelegge for meningsbrytning og et mangfold av ytringer.

Bevilgningene skal bidra til å sikre rammevilkårene for institusjonenes produksjon og formidling av musikk og scenekunst og sette dem i stand til å bidra til den samlede måloppnåelsen i et langsiktig perspektiv.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til musikk og scenekunst i 2020 er å legge til rette for

- produksjon og formidling av musikk- og scenekunstuttrykk av høy kvalitet
- kunstnerisk utvikling og fornyelse
- et musikk- og scenekunsttilbud som er tilgjengelig for et bredt publikum

Kapitlet omfatter bevilgningene til Riksteatret og tilskudd til sju nasjonale institusjoner, 18 region-/landsdelsinstitusjoner, åtte region- og distriktsoperaer og en rekke andre mindre tiltak på musikk- og scenekunstmrådet. De nasjonale institusjonene er fullt ut finansiert av staten, mens finansieringen av region- og landsdelsinstitusjonene er delt mellom statlig og regionalt/lokalt nivå.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene har ulik størrelse og profil, og har også ulike rammebetingelser når det gjelder økonomiske, geografiske, befolkningsmessige og markedsmessige forhold. Institusjonene bidrar samlet til måloppnåelsen på feltet og skal ikke hver for seg innfri alle mål. Institusjonene definerer selv målene for sin virksomhet på bakgrunn av de nasjonale målene

for kulturpolitikken og målene for bevilgningene til musikk og scenekunst.

Riksteatret er den eneste statlige virksomheten på scenekunstmrådet. Teatret ble opprettet ved lov i 1948 og har som formål «å fremja arbeidet med å føra dramatisk kunst ut til folket i bygd og by og på andre tenlege måtar å auka kjennskapen til god dramatisk kunst», jf. lov om Riksteatret av 13. desember 1948. Gjennom å tilby profesjonell scenekunst i hele landet supplerer teatret det øvrige scenekunsttilbudet. Teatret har årlig et allsidig repertoar med 10–12 produksjoner på om lag 70 faste spillesteder over hele landet. Riksteatret presenterer både egenproduksjoner, samarbeidsproduksjoner og innkjøpte produksjoner fra andre teatre og frie grupper.

Nationaltheatrets hovedbygning er fra 1899 og har behov for rehabilitering. Forprosjektet for byggeprosjektet og brukerutstyrsprosjektet ble igangsatt i 2018 og videreføres i 2020, jf. omtale under kap. 322. Nationaltheatret har en viktig rolle og et særlig ansvar for å bidra med teaterfaglig kunnskap i den videre utviklingen av prosjektet. Teatret må sette av tilstrekkelige personalmessige ressurser til dette.

Det norske scenekunstheltet har vært i stor vekst og utvikling de siste par tiårene og det er behov for å se helhetlig på feltet i lys av dette. Departementet arbeider for tiden med en strategi for scenekunstheltet, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*. Formålet med strategien er å peke ut prioriteringer for den profesjonelle scenekunsten for de kommende årene.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal i hovedsak dekke driftsutgiftene ved Riksteatret, utenom turnévirkosomheten. Utgifter til turnévirkosomheten dekkes av post 21, jf. omtale nedenfor.

Videre skal bevilgningen dekke husleie for Rikscenens lokaler, samt utgifter til evaluerings- og kvalitetsutviklingsarbeid og visse fellestiltak på musikk- og scenekunstmrådet i departementets regi.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter under kap. 3323, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen skal dekke utgifter til Riksteatrets turnévirkosomhet, jf. omtale på post 01.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter på kap. 3323, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 22 Forsvarets musikk

Bevilgningen på posten skal dekke 40 pst. av utgiftene til drift av fire av korpsene i Forsvarets musikk, jf. omtale på kap. 1720 Felleskapasiteter i Forsvaret, post 01 Driftsutgifter.

I tråd med Stortingets vedtak har Forsvarsdepartementet og Kulturdepartementet i 2017–2019 gjennomført et arbeid for å utrede om kommuner og fylkeskommuner skal finansiere deler av virksomheten til Forsvarets musikk, jf. Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016).

Utredningen konkluderer med at Forsvarets musikk har betydning for Forsvaret og sivilsamfunnet. Forsvarets musikk oppfattes å representere Forsvaret på en god måte, i tillegg til å bidra til lokalt musikkliv. Fylkeskommuner og kommuner bidrar med prosjektstøtte til Forsvarets musikk i svært varierende grad. Utredningen anbefaler at kommuner og fylkeskommuner ikke pålegges å bidra med driftsstøtte til Forsvarets musikk. Både forsvarsministeren og kultur- og likestillingsministeren har gitt sin tilslutning til anbefalingen. Departementene vil dermed ikke gå videre med saken. Forsvarets musikk vil fortsette å samarbeide med kommuner og fylkeskommuner om konkrete prosjekter, der finansiering også vil komme fra kommuner og fylkeskommuner.

Post 60 Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge

Bevilgningen på denne posten gjelder driftstilskudd til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge, som består av Musikk i Nordland, Musikk i Troms, Musikk i Finnmark og Nordnorsk Jazzsenter. Staten dekker 75 pst. og regionen 25 pst. av det offentlige tilskuddet til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen på denne posten gjelder driftstilskudd til institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse institusjonene.

Regjeringen vil styrke arbeidet med kulturelt mangfold, integrering og likestilling, jf. omtale

under del I. Som et ledd i dette er det i bevilgningsforslaget innarbeidet økte tilskudd på 2,2 mill. kroner til Det Norske Teatret til videreføring av aktiviteten på Rommen Scene, samt 0,5 mill. kroner til Oslo-Filharmonien og 1,4 mill. kroner til Dansens Hus.

Fordeling av bevilgningen

	(i 1 000 kr)	
	2019	2020
Dansens Hus	49 630	52 370
Den Nationale Scene	125 000	128 370
Den Norske Opera & Ballett	639 600	656 800
Det Norske Teatret	180 650	187 230
Musikkselskapet Harmonien	137 850	141 570
Nationalteatret	203 800	209 300
Oslo-Filharmonien	168 700	173 250
Sum	1 505 230	1 548 890

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Bevilgningen på denne posten gjelder driftstilskudd til institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel på 30 pst., jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 0,7 mill. kroner i tilskuddet til Carte

Blanche for å styrke kompaniets kunstneriske aktivitet og utvikling. Videre er det i tilskuddet til Sogn og Fjordane Teater innarbeidet en økning på 1 mill. kroner til Nynorskhuset i Førde, jf. omtale av regjeringens satsing på språktiltak under del I. I tilskuddet til Teater Innlandet er det innarbeidet en økning på 1,5 mill. kroner til å styrke turnéaktiviteten i regionen, jf. omtalen av regjeringens satsing på kulturelt mangfold under del I.

Fordeling av bevilgningen

	(i 1 000 kr)	
	2019	2020
Brageteatret – Regionteater for Buskerud	16 700	15 650
Carte Blanche	27 720	29 160
Det Norske Blåseensemble anno 1734	25 730	26 420
Haugesund Teater	12 930	13 280
Hordaland Teater	16 155	16 590
Hålogaland Teater	52 400	53 310
Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet	123 100	124 920
Nordland Teater	28 250	29 010
Arktisk Filharmoni ¹	63 350	65 060
Rogaland Teater	62 800	64 490
Sogn og Fjordane Teater	19 870	21 400
Stavanger Symfoniorkester	86 150	88 470
Teater Ibsen – Telemark og Vestfold Regionteater	27 460	28 200
Teater Innlandet	26 070	27 420
Teatret Vårt – Regionteatret i Møre og Romsdal	30 550	31 370
Trondheim Symfoniorkester & Opera	88 600	90 990
Trøndelag Teater	74 110	76 110
Turnéteatret i Trøndelag	15 460	15 880
Sum	797 405	817 730

¹ Nordnorsk Opera og Symfoniorkester endret navn til Arktisk Filharmoni fra 1. januar 2019.

Post 73 Region- og distriktsopera

Bevilgningen på denne posten gjelder driftstilskudd til operatiltakene som er ført opp i tabellen

nedenfor. Finanseringen av operatiltakene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel på 30 pst., jf. forslag til vedtak V, nr. 2.

Fordeling av bevilgningen

	(i 1 000 kr)	
	2019	2020
Bergen Nasjonale Opera	21 180	21 740
Opera Nordfjord	5 290	5 030
Opera Rogaland	1 570	1 610
Opera Trøndelag	4 700	4 825
Opera Østfold	6 090	6 250
Operaen i Kristiansund	16 260	16 690
OscarsborgOperaen	4 075	4 185
Ringsakeroperaen	4 420	4 540
Sum	63 585	64 870

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten skal dekke tilskudd til ymse faste tiltak på musikk- og scenekunstheltet inkludert tilskudd til ulike frivillige aktører.

Innenfor avsetningen til amatørteaterformål videreføres tilskuddene til Buskerud Teater, Norsk Revyaglig Senter/Norsk Revyfestival, Hålogaland Amatørteaterselskap og Vestlandske Teatersenter, med sikte på overføring til fylkene fra 2021.

Tilskudd til Musikkutstysrordningen og Aktivitetsmidler til kor har til nå vært finansiert både av bevilgningene på posten og av spillemidlene fra Norsk Tipping AS til kulturformål. Fra 2020 foreslås ordningene i sin helhet finansiert av spillemidlene. Regjeringen legger til grunn at den samlede tildelingen til formålene vil bli videreført på samme nivå, jf. omtale under del III, pkt. 5.2.1.

I budsjettforslaget er det innarbeidet økninger på henholdsvis 1 mill. kroner til Music Norway og 0,5 mill. kroner til Danse- og teatersentrum for å styrke organisasjonenes innsats gjennom nettverket Norwegian Arts Abroad, jf. omtale under del I.

Teater Manu er Norges eneste profesjonelle teater som har tegnspråk som scenespråk. Dette gjør teatret til en viktig arena for utvikling og formidling av språket. Som del av regjeringens satsing på språktiltak er det i tilskuddet til Teater Manu innarbeidet en økning på 1 mill. kroner. Videre er det i bevilgningsforslaget innarbeidet 0,6 mill. kroner til Nordic Black Theatre til videreføring av prosjektet «Slipp Botsen fri». Dette inngår også som en del av tiltakspakken for kulturelt mangfold.

Det foreslås en bevilgning på 329,1 mill. kroner på posten. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til framgår av vedlegg 1.

Rapport 2018

Rapporten omfatter tiltakene under kap. 323. I tillegg rapporteres resultatene for Beaivváš Sámi Našunálateáhter, som i 2018 mottok statlig tilskudd gjennom Sametinget fra bevilgningen på kap. 325, post 53.¹

Målene for bevilgningene til musikk- og scenekunstformål i 2018 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike musikk- og scenekunstuttrykk. Institusjonene avgir rapport om sin virksomhet til departementet. Rapportene inngår i en samlet vurdering av institusjonenes måloppnåelse.

For den enkelte institusjon varierer ofte aktiviteten, publikumsopplutningen og det økonomiske resultatet fra et år til et annet. Det samlede publikumsbesøket og produksjonsaktiviteten ved musikk- og scenekunstinstitusjonene er likevel i hovedsak stabilt.

For å få større kunnskap om måloppnåelsen på kulturområdet har departementet siden 2012 gjennomført evalueringer av de nasjonale og regionale musikk- og scenekunstinstitusjonene. Evalueringer er et virkemiddel for å sikre kunstnerisk utvikling og for at felles ressurser kan utnyttes best mulig i arbeidet med å tilby kunst av høy kvalitet til publikum. Evalueringer av institusjoner på feltet som er gjort siden 2012, viser tilfredsstillende

¹ Kilde: Institusjonenes årsrapporter.

lende måloppnåelse når det gjelder kvalitet og ressursutnyttelse, samtidig som rapportene også peker på områder der den enkelte institusjon har et forbedringspotensial.

I 2019 ble det på oppdrag av Kulturdepartementet gjennomført en evaluering av Teater Innlandet, Turnéteatret i Trøndelag, Carte Blanche og Dansens hus, i all hovedsak med gode resultater. Evalueringsperioden var 2015–2018. Evalueringen tok utgangspunkt i hver institusjons egenart og forutsetninger, og la særlig vekt på kunstnerisk kvalitet og effektiv ressursutnyttelse. Resultatene er presentert i rapporten *Rom for trinn og tale. Evaluering av Teater Innlandet, Turnéteatret i Trøndelag, Carte Blanche og Dansens hus* (Proba-rapport nr. 2019-06).

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for bevilgningene til musikk- og scenekunstformål i 2018 for å være tilfredsstillende.

Institusjonene

Riksteatret og de 25 nasjonale og regionale musikk- og scenekunstinstitusjonene som mottar faste, årlige tilskudd under kapitlet, presenterte i 2018 om lag 13 300 forestillinger, konserter og formidlingsaktiviteter som samlet om lag 2,4 mill. publikummere. Antallet forestillinger, konserter og formidlingsaktiviteter og publikumsbesøket har økt sammenlignet med gjennomsnittet for årene 2014–2017. Dette skyldes til en viss grad at institusjonene nå rapporterer om formidlingsaktiviteter på en mer ensartet måte enn tidligere. Med formidlingsaktiviteter menes arrangementer som ikke primært er av kunstnerisk aktivitet, men som for eksempel prøver å gi en dypere innsikt i og økt engasjement for institusjonenes kunstneriske aktiviteter, og å øke tilgjengeligheten til disse.

Riksteatret

Målene for Riksteatret i 2018 var at teatret skal gi et allsidig repertoar og et landsdekkende tilbud av scenekunstforestillinger, samt ha bred publikums-

oppslutning og være en aktiv samarbeidspartner i scenekunstheltet.

I 2018 presenterte Riksteatret et allsidig repertoar som ble vist på 73 spillesteder over hele landet. Teatret spilte 481 forestillinger for om lag 140 000 publikummere. I tillegg ble det vist 35 forestillinger i samproduksjon med andre teatre for om lag 14 000 publikummere på disse teatrenes scener. Totalt antall produksjoner var tolv. Av disse var fire innkjøpte og resten egenproduserte eller produsert i samarbeid med andre teatre og grupper.

Riksteatret legger vekt på samarbeid med andre institusjoner og grupper i scenekunstheltet. Blant samarbeidspartnere i 2018 var Det Norske Teatret, Kilden Teater, Feelgood Scene, Oslo Nye Teater, Hålogaland Teater, Haugesund Teater og Sogn og Fjordane Teater.

Turnévirkosomhet

Institusjonenes turnévirkosomhet gir flere tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet. I 2018 gjennomførte orkestrene og scenekunstinstitusjonene vel 2 800 forestillinger, konserter og formidlingsarrangementer på turné i Norge for et publikum på om lag 414 500. Både publikum og antall forestillinger og konserter på turné har økt sammenlignet med gjennomsnittet for årene 2014–2017.

Andre musikk- og scenekunsttiltak

Det ble i 2018 bevilget midler til faste tiltak, jf. postene 60, 73 og 78, som også bidro til eller tilrettela for produksjon og formidling av musikk og scenekunst.

Beaivváš Sámi Našunálateáhter, som mottar statlig tilskudd gjennom Sametinget, viste 151 forestillinger for om lag 8 300 publikummere i 2018. 104 av teatrets forestillinger ble spilt på turné for et publikum på vel 4 500.

Det ble også bevilget tilskudd til flere mindre aktører og organisasjoner av landsomfattende karakter på musikk- og scenekunstområdet.

Kap. 3323 Musikk og scenekunst

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	284	336	345
02	Billett- og salgsinntekter m.m.	34 326	28 020	28 772
	Sum kap. 3323	34 610	28 356	29 117

Post 01 Ymse inntekter

Posten omfatter ymse inntekter ved Riksteatret, jf. kap. 323, post 01.

Post 02 Billett- og salgsinntekter m.m.

Posten gjelder salg av billetter og program ved Riksteatret m.m., jf. kap. 323, post 21.

Kap. 325 Allmenne kulturformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	87 426	77 610	74 550
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 983	28 219	24 800
52	Norges forskningsråd	12 000	13 785	14 155
53	Sametinget	83 700		
71	Kultur som næring	56 600	62 985	65 940
72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 415	11 555	11 860
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	35 496	40 000	40 000
78	Ymse faste tiltak	45 390	52 215	51 220
79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 01</i>	8 838	7 830	10 600
82	Nobels Fredssenter	31 290	32 030	32 890
85	Gaveforsterkningsordning	50 000		
86	Talentutvikling	38 900	36 760	39 250
	Sum kap. 0325	477 038	362 989	365 265

Innledning

Bevilgningene til allmenne kulturformål bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om at alle skal få tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.20.

Bevilgningene skal legge til rette for et kunst- og kulturtilbud som styrker befolkningens grunnlag for dannelse og kritisk refleksjon, gjennom å vekke engasjement og tilrettelegge for meningsbryting og et mangfold av ytringer. Et aktivt arbeid for at kunst- og kulturtilbudet kan oppleves som relevant og representativt vil gjøre kunst- og kulturuttrykk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for

flere og fremme fellesskap som kan bidra til inkludering og demokratisk deltakelse. Det er særlig viktig at alle barn og unge skal ha tilgang til et kulturtilbud med høy kvalitet, aktualitet og relevans, og få anledning til å delta og utfolde seg i et fritt og uavhengig kulturliv.

Bevilgningene skal videre bidra til et kulturliv som fornyer seg og viser evne til omstilling gjennom innovasjon, kunstnerisk risiko og kunnskapsutvikling, som har internasjonal gjennomslagskraft og fremmer interkulturell forståelse.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til allmenne kulturformål i 2020 er å legge til rette for

- formidling av profesjonell kunst og kultur til barn og unge
- kulturforskning og kunnskapsutvikling
- støtte til talentutvikling
- internasjonalt kultursamarbeid
- kultursamarbeid over grensene i nordområdene
- kultur som næring
- kulturelt mangfold

Kapitlet omfatter bevilgningen til den statlige virksomheten Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge (DKS), midler til forskning og utvikling, kulturell og kreativ næring, norsk-russisk og annet internasjonalt arbeid i nordområdene og europeisk kultursamarbeid. I tillegg omfatter kapitlet Nobels fredssenter og talentutvikling samt tilskudd til en rekke institusjoner og tiltak som på ulike måter bidrar til å nå målene.

Kulturtanken ivaretar det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skolesekken (DKS) for alle kunst- og kulturuttrykk og forvalter statlige midler til DKS-ordningen. Kulturtanken er organisert som en virksomhet under Kulturdepartementet, med et mandat fastsatt av Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet i fellesskap. Kulturtanken initierer forsknings- og utviklingsarbeid og stimulerer til og samarbeider med ulike fagmiljøer om slikt arbeid på regionalt og nasjonalt nivå. Kulturtanken vil videreføre ulike samarbeids- og utviklingsprosjekter sammen med tilskuddsmottakere og andre DKS-aktører. Kulturtanken vil i tillegg bl.a. bidra i arbeidet med barne- og ungdomskultur og til å bedre mulighetene for barn og unges deltakelse.

Departementet arbeider for tiden med en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida*. Gjennom meldingen ønsker regjeringen å løfte frem kunst og kultur for, med og av barn og

unge. Formålet er å heve statusen og kvaliteten på kunst og kultur som skapes for og formidles til barn og unge.

Stortinget har bedt regjeringen legge frem en stortingsmelding om en styrket kulturskole for fremtiden. Kulturskolen vil inngå i barne- og ungdomskulturmeldingen. Ved å la kulturskolen inngå i stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur, vil regjeringen legge til rette for en god og grundig behandling av dette sentrale kulturtilbudet for og med barn og unge. Samtidig gir det anledning til å se de ulike virkemidlene innen barne- og ungdomskulturfeltet i sammenheng for i enda større grad å komme barn og unge til gode.

Med bevilgningen til Norges forskningsråd legger staten til rette for kulturforskning og kunnskapsutvikling ved å bidra til finansiering av langsiktig forskning av høy kvalitet og til styrking av relevante forskningsmiljøer, jf. kap. 325, post 53 og kap. 335, post 73. Forskningsprogrammet KULMEDIA er videreført i en ny femårsperiode fra 2019. Programmet bidrar til ny forskningsbasert kunnskap om kulturlivet og mediene.

Videre legges det til rette for forskning og kunnskapsutvikling i underliggende etater og tilskuddsinstitusjoner, i hovedsak museene, gjennom bevilgninger og tilskudd. Virksomhetene bestemmer selv sine kunnskapsbehov og forskningstema. Departementet finansierer dessuten statistikkproduksjon og enkelte kunnskapsprosjekter i egen regi, jf. også kap. 325, post 21.

Regjeringens satsing på kultur og næring skal bidra til å styrke kunst- og kultursektorens økonomiske bærekraft ved å vektlegge kulturens næringspotensial. Ved å styrke kunnskapen om kultur som næring og bidra til at kunst- og kulturproduksjoner når et større publikum og marked, kan et større verdiskapingspotensial realiseres og flere kunst- og kulturarbeidere kan livnære seg av det de skaper. Staten støtter derfor opp om tiltak som bidrar til kunnskap og kompetanseutvikling og til å styrke verdikjeden og kompetansemiljøer i alle deler av landet, samt tiltak som legger til rette for investering i norsk innhold, kulturell innovasjon og eksport.

Bevilgningen til kultursamarbeid i nordområdene støtter opp om regjeringens nordområdeinnsats. Gjennom deltagelse i internasjonale samarbeidsfora i regionen, finansiering av kulturprosjekter og bidrag til utvikling av nettverk og samarbeidsarenaer bidrar satsingen til samarbeid og kommunikasjon over grensene i nordområdene.

Gjennom tilskudd til en rekke ulike institusjoner og tiltak støtter bevilgningen opp under regjeringens satsing på kulturelt mangfold. Bevilgnin-

gen skal bidra til å sikre at kulturlivet oppleves som relevant og representativt for hele befolkningen, at det oppleves som tilgjengelig og fremmer frihet og mulighet for den enkelte til å uttrykke seg.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge samt evaluerings- og kvalitetsutviklingsarbeid og andre typer fellestiltak på kulturområdet i departementets regi.

I og med at skolekonsertordningen er avviklet bortfaller Kulturtankens inntekter på området. Utgiftsbevilgningen foreslås som følge av dette redusert med 3,7 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon i inntektsbevilgningen på kap. 3325, post 01, jf. omtale nedenfor.

For å dekke økte honorarutgifter for fire klagenemnder underlagt Kulturdepartementet er posten i tillegg redusert med 676 100 kroner, jf. kap. 912 Klagenemndsekretariatet, post 01 Driftsutgifter på Nærings- og fiskeridepartementets budsjett.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Kulturtanken får i merinntekter på kap. 3325, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen omfatter midler til forskning, utredninger og statistikk, samt spesielle driftsutgifter på Kulturdepartementets ansvarsområder, herunder digitaliserings- og omstillingsprosjekter. Midlene på posten nyttes både til prosjekter i regi av Kulturdepartementet og til prosjekter i regi av Kulturdepartementets underliggende virksomheter.

Det foreslås en bevilgning på 24,8 mill. kroner på posten.

Post 52 Norges forskningsråd

Posten omfatter bevilgninger til forskning på kulturområdet og forvaltes av Norges forskningsråd. Det bevilges midler til to forskningsprogrammer: KULMEDIA og SAMKUL. KULMEDIA skal bidra med ny kunnskap om kultur- og mediesektoren. Det bevilges også midler til KULMEDIA på kap. 335, post 73. SAMKUL-programmet skal bidra

med ny kunnskap om kulturelle dimensjoner ved aktuelle samfunnsutfordringer.

Kulturdepartementet styrer midlene i samsvar med departementenes felles styringssystem for Forskningsrådet som koordineres av Kunnskapsdepartementet.

Regjeringen har fastsatt fem mål for Norges forskningsråd: økt vitenskapelig kvalitet, økt verdiskaping i næringslivet, møte store samfunnsutfordringer, et velfungerende forskningssystem og god rådgiving. Målene er felles for alle departementenes bevilgninger til Forskningsrådet.

Post 71 Kultur som næring

Bevilgningene på posten skal dekke utgifter knyttet til tiltak som styrker kunnskapen om kultur som næring og kompetansen om entreprenørskap og forretningsdrift. Videre skal de dekke utgifter til tiltak som skal bidra til at kunst- og kulturproduksjoner og store arrangementer når et større publikum og marked.

Tilskudd til sykkelrittet Arctic Race of Norway var i 2019 budsjettert på kap. 315, post 86 Tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge. Tilskuddet til dette arrangementet er primært næringspolitisk begrunnet og foreslås på denne bakgrunn overført til posten.

Bevilgningen på posten har til nå omfattet tilskudd til bedriftsnettverk som en del av oppdraget til Innovasjon Norge. Som oppfølging av regionreformen foreslås denne bevilgningen og oppdragsgiveransvaret overført til fylkeskommunene fra 2020. Bevilgningen på posten er som følge av dette redusert med 4,1 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 535, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling (ny post), jf. omtale i Prop. 1 S (2019–2020) Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har i 2019 lagt frem en strategi for kultur og reiseliv, *Noreg som attraktiv kulturdestinasjon*. Kulturdepartementet har i 2018 og 2019 fordelt i alt 16,4 mill. kroner fra posten til særskilte tiltak i forbindelse med iverksettelse og oppfølging av denne strategien. Posten er som følge av dette redusert med 8,4 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner har vært disponert av Innovasjon Norge.

Fordelingen av bevilgningen på posten framgår av tabellen nedenfor.

Fordeling av bevilgningen

	(i 1000 kr)	
	2019	2020
Innovasjon Norge	32 000	25 640
Norsk kulturråd	24 785	25 300
Arctic Race of Norway		15 000
Kultur og reiseliv	6 350	
Sum	62 985	65 940

Mål

Regjeringens satsing på kultur og næring skal bidra til å styrke kunst- og kultursektorens økonomiske bærekraft ved å vektlegge kulturens næringspotensial. Regjeringen vil styrke den private finansieringen og sikre at den norske kulturelle og kreative næringen reelt sett har like gode vilkår som andre næringer. Regjeringen vil legge til rette for økt eksport gjennom gode insentivordninger og større samling av kompetanse i klyngemiljøer i alle deler av landet.

Satsingen har som mål å bidra til vekst, verdiskaping og arbeidsplasser gjennom økt investering i og omsetning av kunst- og kulturproduksjoner.

Kriterier for tildeling

Oppdraget til Innovasjon Norge skal bidra til å oppfylle selskapets mål om flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter og innovative næringsmiljøer. Tiltakene skal forsterke Innovasjon Norges innsats overfor bedrifter med vekstambisjoner og potensial innen kulturell og kreativ næring og gi slike virksomheter enklere tilgang til finansielle strukturer og kompetanse som muliggjør entreprenørskap, verdiskaping og vekst. Tiltak som låneordninger, eksportprogram, klynge- og investorprogram er en del av oppdraget til Innovasjon Norge. Målet er å øke norske bedrifters og investorers investering i og omsetning av kulturelle og kreative produkter og tjenester, rettigheter og talenter, samt utvikle flere vekstkraftige virksomheter som omsetter kulturelt og kreativt innhold nasjonalt og internasjonalt. Ordningene skal innrettes i tråd med betingelsene i det alminnelige gruppeunntaket (GBER) for støtte som er forenlig med EØS-avtalen, jf. GBER, artiklene 1–9 og artiklene 14, 16 og 26.

Oppdraget til Norsk kulturråd omfatter tilskuddsordninger, kompetanseprogram og andre tiltak rettet mot kunstnere, institusjoner og mindre, kulturbaserte bedrifter. Tiltakene skal bidra til økte inntekter ved at kunst- og kulturproduksjoner når et større publikum og marked. Videre skal de bidra til å styrke støtteapparatet rundt de skapende og utøvende kunstnerne i hele landet, samt stimulere til prosjekter som tester nye metoder og modeller med vekt på det digitale markedet.

Oppfølging og kontroll

Kravene som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring i staten vil gjelde på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for tilskuddsordningene vil bli fastsatt av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

Bevilgningene på posten omfatter tilskudd til norsk-russisk kultursamarbeid og arbeid med å utvikle kultursamarbeid over grensene i nordområdene.

Av avsetningen på posten forslås det tildelt 2,5 mill. kroner til Pikene på broen og 2,3 mill. kroner til Samovarteateret. I tillegg foreslås 3,0 mill. kroner til kulturprogrammet Barentskult, tilsvarende bidraget fra de andre tilskuddspartene. Det fordeles også midler til Barentssekretariatet på inntil 0,6 mill. kroner for bistand i det norsk-russisk kultursamarbeidet og 0,3 mill. kroner i bidrag til Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap.

Resten av avsetningen fordeles etter utlysning til prosjekter for utvikling av norsk-russisk kultursamarbeid. Det norsk-russiske kultursamarbeidet følger treårige programmer som rulleres i

samarbeid med det russiske kulturministeriet. Inneværende programperiode er 2019–2021.

Mål for ordningen

Kulturpolitikken understøtter de overordnede målene for regjeringens nordområdesatsing. Kultursektoren bidrar på ulike måter til lokal og regional nærings- og samfunnsutvikling og til internasjonal kontakt og samarbeid i nord. Kultursektoren bidrar også til kunnskap og innsikt om Arktis. Det er økt interesse i kultursektoren for utfordringer og muligheter knyttet til hele det arktiske området.

Kunst og kultur skaper kontaktoflater mot nabolandene som kan virke samlende, og som er egnet for langsiktig kontakt uavhengig av politiske svingninger på andre områder. Kulturpolitikken bidrar til samarbeid og kommunikasjon over grensene i nord. Det er avsatt midler til finansiering av kulturprosjekter og utvikling av nettverk og samarbeidsarenaer.

Kulturdepartementet viderefører deltakelsen i Barentssamarbeidet, Den nordlige dimensjon og Østersjøsamrådet.

Kriterier for tildeling

Tildeling av midler under det treårige samarbeidsprogrammet for norsk-russisk kultursamarbeid skjer etter utlysning og søknad til prosjekter som bidrar til utvikling av kultursamarbeidet over grensene i nord. Midler gis til aktører på profesjonelt nivå.

Oppfølging og kontroll

De kravene som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring i staten vil gjelde på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for tilskuddsordningene vil bli fastsatt av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Post 75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres

Posten skal dekke utgifter til norsk deltakelse i EUs program for kultur og audiovisuell sektor, *Kreativt Europa 2014–2020*. Nærmere 40 land deltar i programmet som har en samlet ramme på 1,46 mrd. euro. Norske kultur- og medieaktører har mulighet til samarbeid, nettverk og utvikling og tilgang på finansiering. Formålet med Kreativt

Europa er todelt; fremme kulturelt og språklig mangfold og kulturarv og fremme konkurransevnen i kulturelle og kreative sektorer. Ansvar for å veilede og informere norske søkere til programmet er delt mellom Kulturrådet og Norsk filminstitutt, med Kulturrådet som koordinerende enhet. Bevilgningen på posten er tilpasset størrelsen på Norges bidrag de siste årene.

Posten dekker også Norges årlige bidrag til Europarådets utvidede delavtale om europeiske kulturveier og Norges årlige bidrag til fondet som er opprettet under UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven. Bidraget utgjør én prosent av Norges ordinære årlige bidrag til UNESCO.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten skal dekke tilskudd til ulike allmenne kulturformål. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til framgår av vedlegg 1.

Tilskuddet til Foreningen Norden vil som for 2019 bl.a. omfatte tilskudd til nordisk informasjonsvirksomhet.

Tilskuddet til Norges Døveforbund foreslås overført til kap. 326, post 73, jf. omtale på posten.

På posten er det innarbeidet et tilskudd på 2,3 mill. kroner til Balansekunst, som er et samarbeid mellom 70 norske kunst- og kulturorganisasjoner som arbeider for et likestilt og mangfoldig kulturliv. Videre foreslås tilskuddet til Dissimilis økt med 1,1 mill. kroner for å styrke deres arbeid med mangfold, likestilling og inkludering. Økningene er en del av regjeringens arbeid for å styrke mangfold og likestilling på kulturområdet, jf. omtale under del I.

Post 79 Til disposisjon, kan nyttes under post 01

Bevilgningen på posten foreslås stilt til departementets disposisjon og skal dekke nye behov som oppstår i budsjettåret. Posten skal også dekke prosjekter som ikke naturlig hører hjemme under andre tilskuddsposter.

I bevilgningsforslaget for 2020 er det innarbeidet tilskudd på 1 mill. kroner til Jakob Sandesenteret i Fjaler og 1,5 mill. kroner til istandsetting av Knut Hamsuns private bibliotek i dikterstuen på Nørholm. Videre er det satt av 0,5 mill. kroner til Girl Tech Fest 2020, et teknologiarrangement for jenter i 3.-5. klasse med mål om å øke andelen jenter som studerer datateknologi og realfag etter fullført videregående skole. Sistnevnte er en del av regjeringens satsing på likestilling og mangfold.

I tillegg er det satt av 350 000 kroner til Arne Nordheims komponistpris i 2020. Prisen er på 200 000 kroner og deles ut hvert annet år. I tillegg skal avsetningen dekke Ultima Oslo Contemporary Music Festivals utgifter til administrasjon.

Post 82 Nobels Fredssenter

Bevilgningen omfatter tilskudd til drift av Nobels Fredssenter. Hoveddelen av driftsutgiftene, utstillinger og fornyelser av disse, særskilte arrangementer og andre aktiviteter forutsettes dekket ved andre inntekter.

Fredssenteret har behov for større lokaler til formidling av fredsarbeid. Det utredes om den gamle Norges Bank-bygningen på Bankplassen kan være egnet for Fredssenterets behov, jf. omtale under kap. 322.

Post 86 Talentutvikling

Bevilgningen på denne posten gjelder Talent Norge AS, som stimulerer privat støtte til programmer for kunstfaglig utvikling av talenter på vei mot en profesjonell karriere. Virksomheten opererer innenfor alle kunstfelt og samarbeider med private bidragsytere gjennom økonomiske modeller som sikrer at minimum 50 pst. av støtten til satsingene er private bidrag. Midlene deles ut over tid til hovedsakelig flerårige programmer og prosjekter.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 1,5 mill. kroner til Talent Norges kvinnesatsing. Satsingen har som formål å bidra til å motvirke strukturer i samfunnet som opprettholder skjevfordeling som påvirker kvinners muligheter til å utøve sitt kunstneriske virke. Økningen er en del av regjeringens satsing på likestilling og kulturelt mangfold, jf. omtale under del I.

Mål for ordningen

Målet for ordningen er utvikling av de fremste kunstneriske talentene i Norge i et samarbeid mellom staten og private aktører, og slik bidra til et kulturliv på høyt internasjonalt nivå og flere kunstnere i verdensklasse.

Kriterier for tildeling

Ordningen er rettet mot tidligtalenter og virtuoser forut for en eventuell høyere kunstfaglig utdanning, samt nyutdannede musikere, dansere, visuelle kunstnere og arkitekter med flere som er i en

overgangsfase mellom faglig utdanning og kunstnerisk virke.

Oppfølging og kontroll

Talent Norge skal utarbeide årsrapporter og statistikk for virksomheten. Det rapporteres årlig til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Rapport 2018

Kunstformidling i skolen

Kulturtankens virksomhet har som mål å sikre en effektiv og god forvaltning og styringsstruktur i Den kulturelle skolesekken (DKS), høy kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet på DKS-tilbudet innen alle kunstretninger, og samarbeid med kultur- og utdanningssektor om innhold og kvalitet i DKS. Ved utgangen av 2018 var Kulturtanken bemannet med 40,2 årsverk, som er en nedgang fra 45 årsverk i 2017. Kulturtanken forvaltet 285 mill. kroner i 2018 fra overskuddet fra Norsk Tipping AS til Den kulturelle skolesekken. Av disse midlene ble 256 mill. kroner fordelt til fylkeskommunene og 29 mill. kroner til direktetekommunene i ordningen. Av midlene fordelt til fylkeskommunene utgjorde øremerkede midler til skolekonser-tordningen rundt 31 mill. kroner. Skolekonser-tordningen ble avsluttet sommeren 2018.

Kulturtanken har opprettet flere ressursgrupper og brukerutvalg tilknyttet de ulike kunst- og kulturfeltene som er representert i DKS (film, musikk, litteratur, scenekunst, visuell kunst og kulturarv) og samarbeider tett med både kunst-, kultur- og skolesektor samt kommuner og fylkeskommuner. Hovedprosjekt for ny nasjonal portal og fagsystem for Den kulturelle skolesekken ble igangsatt i begynnelsen av 2018, med støtte fra medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekt forvaltet av Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi).

Kulturell og kreativ næring

Bevilgningen til kulturell og kreativ næring i 2018 hadde som mål å bidra til vekst og utvikling ved å vektlegge kultur som næring og legge til rette for entreprenørskap i kultursektoren. Kulturdepartementet iverksatte i 2017 en målrettet satsing på kulturell og kreativ næring. Satsingen ble videreført og forsterket i 2018.

For å bidra til økt investering i, og omsetning av kunst- og kulturproduksjoner, økt kunnskap om kultur som næring og flere vekstkräftige

bedrifter fikk Innovasjon Norge bevilgningen på 30 mill. kroner til kompetanse- og eksportprogram (Litteratur ut i verden), bedriftsnettverk, investorforum og enklere tilgang til låne- og investeringskapital.

Kulturrådet fikk videreført bevilgningen som skal styrke enkeltkunstneres muligheter for økte inntekter, legge til rette for mindre virksomheter som utgjør støtteapparatet rundt utøvende og skapende virksomhet, og de regionale kompetansemiljøene som støtter opp om disse. I tillegg fikk Norsk kulturråd en økt bevilgning på 12 mill. kroner på kap. 320, post 01 til en utvidet satsing på kulturell og kreativ næring som også omfatter etablerte kulturinstitusjoner.

For å styrke aktørene som markedsfører og selger norsk kunst og kultur internasjonalt, fikk de seks organisasjonene i Norwegian Arts Abroad som er på Kulturdepartementets budsjett (Norsk filminstitutt, Music Norway, Norwegian Crafts, Danse- og teatersentrum, Office for Contemporary Art og NORLA) videreført bevilgningen på til sammen 6 mill. kroner.

Kulturdepartementet har igangsatt en følgeevaluering som skal vurdere innretningen på og effekten av regjeringens satsing på kulturell og kreativ næring. Sluttrapport vil foreligge ultimo 2022, og det vil framlegges delrapporter underveis.

For å styrke kunnskapen om den økonomiske utviklingen i den kulturelle og kreative næringen og det norske musikkfeltet ble det utlyst et oppdrag om en utredning som skal kartlegge musikkfeltets økonomi, verdikjede, markedsstruktur og pengestrømmer. Sluttrapport for utredningen som skulle foreligge ultimo desember 2018, ble utsatt til januar 2019.

Strategi for kultur og reiseliv

Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet la frem en strategi for kultur og reiseliv, *Noreg som attraktiv kulturdestinasjon*, i juni 2019. Strategien er en del av oppfølgingen av reiselivsmeldingen Meld. St. 19 (2016–2017) *Opplev Norge – unikt og eventyrlig*. Målet med strategien er å styrke Norges posisjon som attraktiv kulturdestinasjon for å bidra til større verdiskaping i kultur- og næringsliv innenfor bærekraftige rammer. For å nå målet prioriteres disse fire innsatsområdene: Samspill mellom kultur og reiseliv, kunnskaps- og kompetansebygging, kulturelle reiseopplevelser og profilering av Norge som kulturdestinasjon.

Et samarbeidsråd for kultur og reiseliv, som hadde som formål å komme med innspill til strategiarbeidet, ble oppnevnt av regjeringen i 2017. Rådet var virksomt i to år. De la frem sine første anbefalinger i 2017 og fulgte opp med to innspillsrapporter i 2018 og 2019.

Kultursamarbeid over grensene i nordområdene

For 2018 var målene for bevilgningene til kultursamarbeid i nordområdene på kap. 325, post 72 å legge til rette for kultursamarbeid over grensene i nordområdene.

Kulturdepartementet ga tilskudd blant annet til Pikene på broen, Samovarteateret og Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap.

Som del av nordområdearbeidet deltar Kulturdepartementet i Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap (NDPC). I mai 2018 undertegnet Norge sammen med Finland, Latvia, Polen, Russland og Sverige en avtale om opprettelse av sekretariatet for kulturpartnerskapet.

Kreativt Europa

EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Kreativt Europa, gir norske aktører innen TV, film, kunst og kultur mulighet til å samarbeide internasjonalt og til å nå ut til et større publikum.

Totalt elleve norske kunst- og kulturaktører fra et bredt spekter og fra hele landet deltar i flerårige prosjekter som fikk finansiering i 2018 fra delprogrammet KULTUR i Kreativt Europa. Støtten i 2018 til *Europeiske samarbeidsprosjekter* med norske deltakere var på om lag 7,5 mill. euro. Det var totalt 42 norske aktører involvert i søknader om samarbeidsprosjekter, seks av disse søkte som prosjektledere. Tildeling av støtte fra programmet henger svært høyt; av 530 søknader fra nærmere 40 land ble bare 103 innvilget i 2018. Norske aktører er også godt representert i ordningen *Europeiske plattformer* for talentutvikling og promotering, med deltakelse i fire plattformer som går over fire år fra 2017.

Over 49 mill. kroner gikk i 2018 til den norske audiovisuelle bransjen fra delprogrammet MEDIA i Kreativt Europa. Dette er et svært godt resultat for Norge og en økning fra 2017. Det ble gitt støtte til blant annet utviklingsprosjekter for film og TV, dataspill og distribusjonsstøtte.

Midtveisevalueringen (ved Menon Economics levert april 2018) av den norske deltakelsen i Kreativt Europa til 2017 viser at Norge så langt har fått ut noe mindre enn innbetalingen. Evalueringen viser også at deltakelsen gir verdier utover

finansiering. Aktiv og forpliktende samhandling med andre europeiske aktører gir kunnskap og læring, faglig og kunstnerisk utvikling og økt kulturelt og språklig mangfold. Deltakelse åpner dører til andre og nye finansieringskilder og nettverk. Deltakelse gir muligheter for større publikum og marked og kan ha betydning for økonomi og aktivitet i kulturorganisasjoner.

Forskning

Kulturdepartementets bevilgning til Forskningsrådet har finansiert forskning av høy kvalitet innenfor departementets ansvarsområder, først og fremst på kultur- og mediefeltet. Gjennom finansiering av større forskerprosjekter som omfatter mange rekrutteringsstillinger, er det oppnådd økt kompetanse og kapasitet i forskningsmiljøene. Forskningen er godt forankret internasjonalt. Det kan vises til gode resultater for vitenskapelig publisering og høy aktivitet også i allmenn- og brukerrettet formidling. KULMEDIA-programmets første periode ble avsluttet i 2018, og neste programperiode med start fra 2019 ble forberedt.

Forskningen på Kulturdepartementets sektorområder samsvarer med de langsiktige prioriteringene i Meld. St. 4 (2018–2019) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028*, og særlig innenfor området *Samfunnssikkerhet og samholdighet i en globalisert verden*. Samlet resultat av virksomheten til Norges forskningsråd i 2018 er

omtalt i Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon for 2020.

Nobels Fredssenter

Nobels Fredssenter presenterer fredsprisvinnerne og deres arbeid, Alfred Nobel samt problemstillinger knyttet til krig, fred og konfliktløsning. Senteret hadde et innholdsrikt program i 2018 med om lag 60 ulike arrangementer, inkludert blant annet 22 debatter/samtaler, 11 konserter, ni utstillinger og seks filmvisninger. De fleste arrangementene var gratis for publikum, og totalt antall besøkende i 2018 var om lag 240 000.

Talentutvikling

Talent Norge har siden etableringen i 2015 bidratt til å bygge opp talentsatsinger verdt mer enn 272 mill. kroner. 112 mill. kroner er tildelinger fra Talent Norge, mens 161 mill. kroner er utløst av private bidragsytere. De 44 satsingene i porteføljen finansierer rundt 600 talentutviklingsplasser i året.

Talent Norge har i 2018 lagt til rette for erfaringsutveksling og kompetanseoverføring mellom selskapets satsinger, og bidratt til å berike og styrke det profesjonelle kulturlivet gjennom utvikling av de fremste kunstneriske talentene i Norge i et samarbeid mellom staten og private aktører.

Kap. 3325 Allmenne kulturformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	19 360	5 717	2 170
	Sum kap. 3325	19 360	5 717	2 170

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder Kulturtankens inntekter fra prosjektvirksomhet m.m., jf. kap. 325, post 01. Bevilg-

ningen foreslås redusert med 3,7 mill. kroner som følge av avviklingen av skolekonsertordningen, jf. omtale på kap. 325, post 01.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	633 365	641 287	722 180
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 216	15 635	16 055
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 254	23 855	52 800
73	Språkorganisasjoner	25 280	26 790	32 310
74	Det Norske Samlaget	16 330	17 720	19 195
75	Tilskudd til ordboksarbeid	6 000	9 330	11 830
78	Ymse faste tiltak	62 840	66 955	63 475
80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	50 850	52 040	49 055
	Sum kap. 0326	826 135	853 612	966 900

Innledning

Bevilgningene til språk-, litteratur- og bibliotekfeltet bygger opp under regjeringens mål om et levende demokrati der alle er frie til å ytre seg, der mangfold, skaperkraft og kreativitet er høyt verdsatt. Et inkluderende samfunn der kunst og kultur av ypperste kvalitet inspirerer, samler og lærer oss om oss selv og om omverden. Regjeringen skal arbeide for at språk vernes og utvikles både som kulturuttrykk og identitetsmerke, og som et middel for kommunikasjon og samfunnsdeltakelse. Norsk er fellesspråk og det samfunnsbærende språket i Norge. Samtidig har Norge et spesielt ansvar for å bevare og fremme de samiske språkene, nasjonale minoritetsspråk og norsk tegnspråk. Gjennom bevilgninger til litteratur- og bibliotekformål bidrar regjeringen til en norskspråklig offentlighet med bred deltakelse. Litteraturen er uttrykk for kunstnerisk og intellektuell skaperkraft og kreativitet, og står i en særstilling i arbeidet med å forvalte og fornye språket. Lesing og leselyst er en nøkkel til dannelse og refleksjon, og å kunne tilegne seg kunnskap og forståelse. Bibliotekene forvalter og formidler den historiske og samtidige språk- og litteraturarven. Gjennom å stille litteratur og annen informasjon til veie, og ved å være lokale møteplasser, bidrar bibliotekene til kunnskap, dannelse og refleksjon.

Det meste av bevilgningen under kapitlet går til driften av Nasjonalbiblioteket, jf. post 01. Også Språkrådet og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) budsjetteres på post 01. Under kapitlet gis

det ellers tilskudd til språkorganisasjoner og andre særlige tiltak innen språk-, litteratur- og bibliotekfeltet.

Størstedelen av statens bevilgninger til litteraturformål gjelder innkjøps-, vederlags- og stipendordninger. Disse er budsjettert under kap. 320 og kap. 321. Bevilgningene til litteratur under kap. 326 gjelder tilskudd til særlige formål og tiltak, blant annet til NORLA – Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet, Norsk barnebokinstitutt og Norsk Forfattersentrum, jf. post 78.

Mål og strategier for 2020

Følgende mål er lagt til grunn for bevilgningen under kapitlet:

- Bevilgningene skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som aktiv formidler av kunnskap og kulturarv, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt.
- Nasjonalbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, arbeide aktivt for å gjøre samlingene og informasjon om disse tilgjengelig, samt bidra til utvikling av folkebiblioteksektoren og lokalhistoriefeltet.
- Det skal legges til rette for at personer som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst, har god tilgang til litteratur og bibliotektenester.
- Språkrådet skal gjennom målrettede aktiviteter fremme norsk språks status og bruk på utsatte samfunnsområder.

- Det skal legges til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur og god tilgjengelighet for alle.

Nasjonalbiblioteket er en statlig virksomhet som har som oppgave å sikre avlevering og bevaring av publisert materiale fra alle publiseringsplattformer, og som gjennom dette er en viktig kilde til kunnskap om Norge og norske forhold.

Ved å tilgjengeliggjøre og formidle kulturarven skal Nasjonalbiblioteket både være kilde til forskning, læring og språkutvikling og bidra til å skape identitet og tilhørighet. Nasjonalbiblioteket skal medvirke til å utvikle moderne og relevante norske bibliotek.

Nasjonalbiblioteket har status som forskningsinstitusjon.

Gjennom et flerårig digitaliseringsprogram er nå det meste av Nasjonalbibliotekets omfattende boksamling digitalisert. Nasjonalbibliotekets digitaliseringsprogram omfatter også andre av bibliotekets samlinger, som kringkasting, aviser, film, fotografi og tidsskrifter, og digitaliseringen av disse vil være et hovedsatsingsområde i årene framover.

Nasjonalbibliotekets samlinger øker i volum fra år til år, noe som gir utfordringer med hensyn til lagringskapasitet og forsvarlig bevaring. For å møte utfordringene i årene framover startet arbeidet med bygging av et nytt sikringsmagasin i fjellet i Mo i Rana i 2017. Magasinet er planlagt ferdigstilt i 2021 og skal romme arkiver både for Nasjonalbiblioteket og Arkivverket.

Regjeringen har i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* lagt til grunn at kringkastingsavgiften avvikes fra 1. januar 2020, og at NRK fra samme tidspunkt finansieres ved bevilgning over statsbudsjettet. Stortingets flertall sluttet seg til dette i behandlingen av Innst. 365 S (2018–2019). Innsparingen ved at det ikke lenger skal kreves inn kringkastingsavgift er bl.a. forutsatt nyttet til å utvide Nasjonalbibliotekets virksomhet i Mo i Rana, noe som vil gi nye arbeidsplasser.

Nasjonalbiblioteket er statens utviklingsorgan for biblioteksektoren og skal bidra til utvikling og styrking av landets folke- og fagbibliotek. Driften av landets folkebibliotek er en kommunal oppgave, mens universitetene og høyskolene har de største og viktigste fagbibliotekene. Nasjonalbiblioteket forvalter og tildeler prosjekt- og utviklingsmidler til styrking av folkebibliotekene.

Regjeringen la i september frem Nasjonal bibliotekstrategi for perioden 2020–2023. Dette er en oppfølging av Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida*. Strategien

beskriver hvordan staten best kan bidra til en god utvikling av bibliotekene og inspirere kommunene til egen satsing. Strategien gjelder for et samlet bibliotekfelt og legger vekt på at bibliotekene skal styrkes som en del av grunnstammen i demokratiet. Folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek skal i strategiperioden utvikle seg som relevante og viktige institusjoner for å bidra til folkeopplysning og dannelse i befolkningen. Det legges frem konkrete tiltak langs tre hovedlinjer som sammen vil bidra til å oppnå målet: (i) aktiv formidling, (ii) samarbeid og utvikling og (iii) infrastruktur.

Språkbanken er en tjeneste i Nasjonalbiblioteket som ble etablert i 2010. Språkbanken inneholder digitale tekst- og taledata som danner grunnlag for utvikling av språkteknologi på norsk. Disse digitale språkressursene skal brukes til utvikling av kommersielle og ikke-kommersielle språkteknologiske produkter, offentlige tjenester og språkforskning.

Nasjonalbiblioteket har om lag 420 årsverk og er lokalisert på Solli plass i Oslo og i Mo i Rana, der det meste av bibliotekets samlinger er oppbevart.

Norsk lyd- og blindeskriftbiblioteks (NLB) oppgave er å bidra til at personer med en funksjonsnedsettelse som medfører vansker med å lese trykt tekst, får god tilgang til litteratur og bibliotektenester. Innsatsen skal gi målgruppen bedre mulighet til å delta i kulturliv, utdanning og samfunnsliv, og dermed bidra til økt samfunnsmessig likestilling.

Arbeid langs to hovedspor er viktig for NLBs måloppnåelse: For det første skal NLB produsere og låne ut bøker, tidsskrifter og aviser i punkt-skrift og lydformat. Tilbudet omfatter allmenn litteratur for alle aldersgrupper, samt studielitteratur for studenter ved universitet, høyskoler og fagskoler. Videre har samarbeid med og pådriverarbeid overfor andre relevante aktører vist seg å være viktig for at NLBs målgruppe skal få et best mulig tilbud. NLB har et nært samarbeid med utgivere av litteratur, utdanningssektoren og biblioteksektoren for øvrig. I 2019 har NLB i samarbeid med Høgskolen i Innlandet igangsatt et forskningsprosjekt for å bedre tilgangen til studielitteratur i tilrettelagte formater for studenter som har behov for det. Digitalisering i bokbransjen kan i større grad komme målgruppen til gode, ved at utgiverne velger digitale formater som gjør NLBs tilretteleggingsoppgave enklere. I noen tilfeller vil økt universell utforming gi leserne tilgang til litteratur uten ytterligere behov for tilrettelegging. I 2020 vil NLB fortsette dialogen med bransjen om dette.

NLB har 42 ansatte og er samlokalisert med Nasjonalbiblioteket og Språkrådet på Solli plass i Oslo.

Språkrådet er statens fagorgan for språk og skal følge opp språkpolitikken.

Den overordnede vurderingen er at det norske språket står sterkt, men at nynorsk er mer utsatt enn bokmål. På enkelte samfunnsområder er bruken av engelsk økende, blant annet i høyere utdanning og forskning, i arbeids- og næringslivet og på digitale plattformer. Dette er en bekymring dersom vi i framtida skal bevare norsk som et komplett og samfunnsbærende språk. Språkrådet skal arbeide for å styrke norsk språks status og bruk i samfunnet. Dette omfatter rådgivings- og pådriverarbeid for å sikre at språkpolitikken følges opp som sektorovergripende politikkområde, både i forvaltningen og på samfunnsområder hvor norsk er under press. Et av innsatsområdene for Språkrådet i 2020 og årene som kommer, er å arbeide for at offentlige og private virksomheter i Norge får økt tilgang til og tar i bruk språkteknologi på norsk.

Språkrådet skal bidra til at norsk er et godt og velfungerende kultur- og bruksspråk, og har ansvar for å forvalte de to målformene nynorsk og bokmål. Arbeidet med revisjon av *Nynorskordboka* og *Bokmålsordboka*, i samarbeid med Universitetet i Bergen, fortsetter i 2020. Revisjonsarbeidet skal sikre at alle språkbrukere får oppdatert tilgang til riktig rettskriving. Dette er spesielt viktig i skolen.

Språksituasjonen i Norge preges av et stadig større mangfold. Flerspråklighet er et gode både på samfunnsnivå og for den enkelte språkbruker. Språkrådet har ansvar for å synliggjøre og styrke norsk tegnspråk og de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, rom og romani. Sametinget har ansvar for de samiske språkene.

Språkrådet har 35 ansatte og er samlokalisert med Nasjonalbiblioteket og NLB på Solli plass.

Regjeringen arbeider med en helhetlig språklov og en stortingsmelding om språk, jf. omtale under programkategori 0820.

Regjeringen foreslår en satsing på 9,3 mill. kroner til språk i 2020. Midlene er plassert på forskjellige kapitler og poster, og skal blant annet bidra til styrking av nynorsk litteratur- og medietilbud, språk- og litteraturprosjekter for nasjonale minoritetsspråk, norsk tegnspråk som scene-språk, ordboksarbeid og forvaltning og innsamling av stedsnavn.

Litteraturen står i en særstilling som bærer og formidler av det norske språket og av norsk skriftkultur. De fremste virkemidlene som benyttes for

å nå de litteraturpolitiske målene, er Kulturrådets innkjøpsordninger, fastprisordningen, momsfri-tak for papirbøker og e-bøker, samt stipend og vederlagsordninger. Dette er viktige virkemidler også for å bevare og styrke norsk som samfunnsbærende fellesspråk.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker lønns- og driftsutgifter for Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet, foruten 5,6 mill. kroner til Statens kartverk for ivaretagelsen av forvaltningsoppgaver etter stedsnavnloven. Bevilgningen dekker dessuten enkelte utgifter i departementets regi.

Regjeringen foreslår at det i 2020 opprettes 70 nye arbeidsplasser ved Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana, som følge av nedleggelsen av NRKs lisensavdeling i Mo i Rana. Utvidelsen av kapasiteten muliggjør en styrket satsing på digitalisering og formidling av kulturarvsmateriale. Dette gjelder samlingene i Nasjonalbiblioteket som ennå ikke er digitalisert. I tillegg skal Nasjonalbiblioteket i samarbeid med Arkivverket digitalisere papirbasert arkivmateriale som skal avleveres eller er avlevert til Arkivverket. Satsingen i Mo i Rana omfatter også digitalisering av fotografier, film og lydopptak som forvaltes av norske arkiver og museer.

Nasjonalbiblioteket har ikke plass i eksisterende lokaler til 70 nye medarbeidere og økt produksjon, og vil derfor måtte utvide produksjons-, logistikk- og kontorarealer. Utover økte lønnsutgifter krever utvidelsen av virksomheten økte utgifter til drift. Økte driftsutgifter gjelder personalkostnader (reiser, møter, IT-utstyr), husleiekostnader ved midlertidige lokaler (oppføring og senere demontering av brakkerigg) og økte vedlikeholdsutgifter (vedlikeholdsavtaler) for nytt utstyr. Posten foreslås styrket med 58,8 mill. kroner for å dekke de økte driftskostnadene som følger av utvidelsen i Mo i Rana, jf. omtale under del I og post 45 nedenfor.

Økningen på 10 mill. kroner til satsing på grunnlagsressurser til utvikling av språkteknologi som ble lagt inn i budsjettet for 2019, videreføres i 2020. Nasjonalbiblioteket og Språkrådet skal følge opp et forpliktende samarbeid om satsingen som omfatter koordinert bruk av språkbankens ressurser og Språkrådets virkemiddelapparat.

Revidert lov om stedsnavn trådte i kraft 1. juli 2019. Som ledd i Regjeringens satsing på språk foreslås det å øke bevilgningen til Språkrådet med

750 000 kroner til utvikling av et e-læringskurs om loven. Formålet med kurset er å øke kompetansen og kvaliteten i saksbehandlingen i stedsnavnsaker.

Offentlig utvalg for punktskrift, som er administrativt forankret i Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, arbeider med en veileder for tilrettelegging av punktskrift på papir og på leselist. Som del av språksatsingen foreslås det en økning på 100 000 kroner til arbeidet.

Med bakgrunn i at virksomhetene på posten forventer økte inntekter er bevilgningen på posten økt med 10 mill. kroner mot tilsvarende økning i inntektsbevilgningen på kap. 3326, post 01.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter på kap. 3326, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten omfatter midler til bl.a. utvikling og drift av infrastruktur og fellestjenester for folkebibliotekene. Departementet kan gi Nasjonalbiblioteket oppdrag knyttet til slik utvikling. Det er et stort behov i biblioteksektoren for sentral utvikling og tilrettelegging av infrastruktur og fellestjenester, som felles bibliotek-søk, nasjonalt autoritetsregister og bibliografiske data i riktig kvalitet. Eventuelle gavemidler som Nasjonalbiblioteket mottar til bestemte prosjekter, kan utgiftsføres på posten. Posten skal også dekke utgifter til oppdragsvirksomhet i regi av Språkrådet og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek.

Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter på kap. 3326, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen gjelder Nasjonalbibliotekets investeringer. Bevilgningen skal i hovedsak dekke oppgraderinger og utskiftninger av den tekniske infrastrukturen, inkludert digitalt sikringsmagasin.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 28,4 mill. kroner for å dekke investeringskostnadene som Nasjonalbiblioteket vil få som følge av utvidelsen av virksomheten i Mo i Rana, jf. omtale under del I og kap. 326, post 01. Investeringene gjelder anskaffelse av maskiner, utstyr og nye produksjonslinjer, samt utvidelse og drift av digitalt sikringsmagasin.

Post 73 Språkorganisasjoner

På denne posten gis det tilskudd til språkorganisasjoner og andre språktiltak. Bevilgningsforslaget er budsjettetert og fordelt slik det framgår av vedlegg 2.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 2,7 mill. kroner som del av regjeringens satsing på språktiltak, jf. omtale under del I.

Av denne økningen skal 1,2 mill. kroner fordeles til Landssamanslutninga av nynorsk kommunar (LNK) til videre drift av satsingen på nyhetsstoff på nynorsk på nett for barn og unge; framtida.no og framtidajunior.no. Videre foreslås tilskuddet til Nynorsk pressekontor (NPK) økt med 1 mill. kroner. Økningen skal legge til rette for ferdigstilling og videreutvikling av NPKs verktøy for automatisk oversettelse av tekst fra bokmål til nynorsk. Tilskuddsordningen for innsamling av stedsnavn, som forvaltes av Språkrådet, foreslås økt med 0,5 mill. kroner. Stedsnavn er viktig kulturhistorisk materiale. Økningen legger til rette for innsamling av stedsnavn fra deler av landet som til nå er mindre dekket.

Tilskuddet til Norges Døveforbund har tidligere vært budsjettetert på kap. 325, post 78, men foreslås fra 2020 budsjettetert under denne posten. Hensikten er å markere at tilskuddet til organisasjonen må ses i en språkpolitisk sammenheng. Tilskuddet skal gå til språkpolitisk arbeid og kulturarbeid i regi av Døveforbundet.

Post 74 Det Norske Samlaget

Bevilgningen på posten skal gå til Det Norske Samlagets arbeid med å styrke nynorsk språk, litteratur og kultur gjennom å gi ut et bredt tilbud av bøker på nynorsk.

Tilskuddet til Det Norske Samlaget foreslås økt med 1 mill. kroner for å legge til rette for flere digitale lydbøker på nynorsk for barn og unge. Økningen er en del av regjeringens satsing på språk, jf. omtale under del I.

Post 75 Tilskudd til ordboksarbeid

Språkrådet og Universitetet i Bergen har siden 2018 arbeidet med revisjon av *Nynorskordboka* og *Bokmålsordboka*. Dette arbeidet videreføres i 2020 med en avsetning på 5,5 mill. kroner på posten.

I 2019 er det også bevilget til sammen 4 mill. kroner på posten til arbeidet med digitalisering og videreutvikling av de to dokumentasjonsordbøkene over norsk språk: Det Norske Akademis ordbok og Norsk Ordbok. Tilskudd til Norsk Ordbok

og Det Norske Akademis ordbok videreføres med 2 mill. kroner til hvert av prosjektene.

Universitetet i Bergen har ansvar for revisjon av *Nynorskordboka* og *Bokmålsordboka*, digitalisering og videreutvikling av Norsk Ordbok og forvaltning av Språksamlingene. Som del av regjeringens satsing på språk foreslås det å bevilge ytterligere 2 mill. kroner til det samlede ordboksarbeidet i 2020 i regi av Universitetet i Bergen. Departementet vil legge vekt på at arbeidet med ulike ordboksverk sees i sammenheng, og at det bygges opp et vitenskapelig fagmiljø i leksikografi.

I tillegg foreslås en økning på 300 000 kroner i engangstilskudd til Det Norske Akademis ordbok. Det har skjedd endringer i rammene for drift og organisering av arbeidet med ordboken. Departementet mener at organiseringen av ordboksarbeidet i dag er for fragmentert og vil derfor se nærmere på den samlede innsatsen i den kommende språkmeldingen. Dette inkluderer arbeidet med Det Norske Akademis ordbok.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter tilskudd til blant annet NORLA – Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet, Norsk Forfattersentrum, Norsk barnebokinstitutt, litteraturhus m.m.

I forbindelse med at Norge er gjesteland på bokmessen i Frankfurt i 2019, fikk NORLA tilsagn om støtte på 30 mill. kroner fordelt på 2018 og 2019 for gjennomføring av prosjektet, hvorav 10 mill. kroner er bevilget på Kulturdepartementets budsjett for hvert av årene. Tilsagnet til NORLA er innfridd i budsjettet for 2019, og tilskuddet er derfor redusert tilsvarende. Prosjektet har medført rekordhøy etterspørsel etter norsk litteratur i utlandet. Med bakgrunn i dette og som ledd i regjeringens satsing på profilering og eksport av norsk kunst og kultur i utlandet, foreslås det å innarbeide en økning på 4 mill. kroner i det ordinære driftstilskuddet til NORLA, jf. omtale under del I.

Bevilgningen på posten er videre foreslått økt med 1,5 mill. kroner til Litteraturhuset i Trondheim.

63,5 mill. kroner er budsjettert med slik fordeling som framgår av vedlegg 1.

Post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket

På denne posten gis det tilskudd til ulike bibliotek- og litteraturrelaterte tiltak. Nasjonalbiblioteket forvalter bevilgningen og fastsetter den endelige fordelingen av tilskuddene på posten etter en faglig

vurdering. Følgende mottar tilskudd fra denne posten: Døves Tidsskrift, Finsk bibliotekjeneste, Norges blindforbund – Punktskriftrykkeriet, lyd- og videobøker, Norsk bibliotekforening, Døves Media, Blindes Media og Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde. Videre gis det tilskudd til bibliotekjeneste i fengsel.

Oversikt over tiltak som fikk midler fra denne posten i 2019, framgår av vedlegg 3.

Posten foreslås redusert med 3,3 mill. kroner. Enkelte av tiltakene som i dag finansieres over kap. 326, post 80 vil bli finansiert av spilleoverskuddet til Norsk Tipping AS. Det er lagt til grunn at de samlede overføringene til formålene skal videreføres i 2020, jf. omtale under del III, pkt. 5.2.1.

Rapport 2018

Rapporten omfatter biblioteksektoren, med særlig vekt på Nasjonalbiblioteket og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek. Rapporten omfatter også Språkrådets virksomhet. Også enkelte nøkkeltall fra litteraturfeltet er tatt med, jf. ellers rapporteringen under kap. 320 og kap. 321.

Under kap. 326 gis det tilskudd til særlige formål og tiltak som bidrar til de overordnede målene for bevilgningene under kapitlet. Rapporteringen om bruken av disse tilskuddene inngår i departementets samlede vurdering av måloppnåelse på de enkelte områdene og er ikke omtalt særskilt her.

Det er departementets vurdering av de ulike måleindikatorene for bibliotek-, språk- og litteraturfeltet at måloppnåelsen for 2018 har vært tilfredsstillende.

Bibliotek

For Nasjonalbiblioteket gjaldt følgende mål i 2018:

- Bevilgningene skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som aktiv formidler av kunnskap og kulturarv, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt.
- Nasjonalbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, arbeide aktivt for å gjøre samlingene og informasjon om disse tilgjengelig, samt bidra til utvikling av folkebiblioteksektoren og lokalhistoriefeltet.

Ved å utvikle og utvide samlingen har Nasjonalbiblioteket i 2018 tatt vare på det publiserte materialet og gjort en større del av vår felles historie tilgjengelig for samtiden og ettertiden. Det pliktavleverte materialet blir bevart i egne magasiner, i

både fysisk og digitalt format. Alt materialet er registrert og katalogisert for å gjøre det lett å finne igjen for bruk.

Den analoge pliktavleveringen holder seg stabil. For de fleste materialtypene var nivået i 2018 sammenlignbart med nivået i 2017. For tidsskriftstitler har det vært en reell nedgang over flere år.

Innføring av digital pliktavlevering har vært høyest prioritert i arbeidet med samlingsutvikling i 2018. Digital pliktavlevering av aviser kom i ordinær drift mot slutten av året. 210 av ca. 250 aktive avistitler i Norge ble avlevert digitalt. Totalt ble det i løpet av året avlevert digitalt 29 963 aviser, noe som er en økning på 69 pst. fra 2017. Digital pliktavlevering av musikk ble også etablert i 2018, og det ble digitalt avlevert 131 385 timer med radiosendinger og 107 201 timer med fjernsyns-sendinger. Det avleveres nå 15 radiokanaler og 13 fjernsynskanaler. I 2018 ble det samlet inn ca. 5,7 mrd. filer fra den norske delen av internett.

Gjennom Nasjonalbibliotekets digitaliseringsprogram blir stadig mer av bibliotekets samlinger digitalisert. Tilveksten i det digitale sikringsmagasinet var om lag 1 petabyte i 2018. Dette er en kombinasjon av digitalt avlevert og digitalisert innhold. Totalt har Nasjonalbiblioteket 8,4 petabyte med unikt digitalt innhold i det digitale sikringsmagasinet. Siden alt bevares i tre kopier er det totalt om lag 25 petabyte med data.

I løpet av 2018 har Nasjonalbiblioteket digitalisert 26 297 bøker og 8 075 tidsskrifthefter og økt

tempoet i digitaliseringen av aviser. Ved utgangen av året var ca. 50 pst. av alle aviser utgitt i Norge digitalisert. Videre har Nasjonalbiblioteket prioritert å digitalisere foto, som har ført til at det er digitalisert 45 pst. flere fotografier i 2018 enn i 2017.

Nasjonalbiblioteket har i 2018 også prioritert å digitalisere lydbærere som står i fare for å gå tapt. Arbeidet på dette området er oppskalert og effektivisert, og har ført til en betydelig økning på 82 pst. av digitalisert lydmateriale, sammenlignet med 2017. Digitaliseringen av lydopptak, musikk og radio gjøres etter en plan om å systematisk digitalisere alle magnetiske lydopptak over en periode på 15 år, slik at innholdet på opptakene bevares mens det ennå er mulig å spille dem av.

Nasjonalbiblioteket har digitalisert arkivmateriale for Arkivverket i 2018. Etter en prøveperiode i 2017 har produksjonen gått for fullt gjennom hele 2018. Folketellingen fra 1920, som består av 4,4 mill. sider, ble ferdigdigitalisert i oktober. De digitale dokumentene vil bli gjort allment tilgjengelig i Arkivverkets Digitalarkiv i 2020, når opplysningene i dem ikke lenger er taushetsbelagte. Videre digitaliseres utvalgte branntakstprotokoller, som tilgjengeliggjøres fortløpende i Digitalarkivet.

Tabellen nedenfor viser noen av resultatene fra digitaliseringsprogrammet de siste tre årene.

Tabell 4.10 Utvalgte produksjonstall fra digitaliseringsprogrammet

Materiale	Antall 2015	Antall 2016	Antall 2017	Antall 2018
Bøker (sider)	5,4 mill.	6,1 mill.	5,5 mill.	4,3 mill.
Tidsskrift (sider)	1,5 mill.	0,4 mill.	0,5 mill.	0,7 mill.
Aviser (sider)	3,7 mill.	4,5 mill.	4,6 mill.	6,2 mill.
Foto (antall fotografier)	49 000	50 000	287 000	415 622
Musikkarv – notemanuskript (sider)	29 000	26 000	18 000	26 893

I 2018 ble Bokhylla-avtalen med Kopinor utvidet til også å omfatte digitale tidsskrifter. Dette innebærer at i tillegg til alle bøker utgitt i Norge til og med år 2000, vil også utvalgte tidsskrifter utgitt i samme tidsperiode bli åpent tilgjengelig via Nasjonalbibliotekets nettside. Antallet besøk på Nasjonalbibliotekets nettsider nb.no og bibliotekutvikling.no økte med 5 pst. fra 2017, til 4 904 220 besøk.

Regler i forskrift til åndsverkloven om tilgang til pliktavlevert materiale til forskning og dokumentasjonsformål trådte i kraft 1. juli 2018. Nasjonalbi-

blioteket har i 2018 etablert en digital tilgang til det pliktavleverte materialet for universitet- og høyskolesektoren og startet utprøvingen av denne mot slutten av året.

I 2018 har Nasjonalbiblioteket arbeidet med større byggeprosjekter på Solli plass. Det nye kartsenteret og tilpasning av bygget for å huse en permanent utstilling vil åpne i løpet av 2019. Byggearbeidet førte til færre midlertidige utstillinger i utstillingslokalene på Solli plass. Det var i alt seks utstillinger i 2018, mot ti i 2017. En av hoved-

utstillingene var i anledning A.O. Vinjes 200-årsmarkering. Det ble laget en plakattutstilling for folkebibliotekene til André Bjerkes 100-årsjubileum, og Nasjonalbibliotekets publikumsarealer ble tatt i bruk for en utstilling om kvinnekamp i litteraturen.

Nasjonalbiblioteket er med sine samlinger, fagkompetanse og sine publikumstjenester en viktig del av infrastrukturen for norsk forskning. I 2018 har Nasjonalbiblioteket deltatt i syv større forskningsprosjekter med støtte fra Forskningsrådet og har utgitt en rekke vitenskapelige artikler, bøker og fagskrifter.

Nasjonal bibliotekstrategi 2015–2018 har vært utgangspunktet for Nasjonalbibliotekets arbeid i 2018 med utvikling av folkebibliotekene. I forbindelse med at strategiperioden avsluttes, ble det i 2018 gjennomført en evaluering av strategien. Evalueringen viste blant annet at andelen av befolkningen som oppga å ha besøkt et bibliotek siste år, vokste med 14 pst. fra 40 til 54 pst. fra 2015 til 2018. Veksten er knyttet til arbeidet med å utvikle bibliotekene som møteplasser og arenaer for samtale, debatt og kulturformidling.

Nasjonalbiblioteket forvalter og tildeler prosjekt- og utviklingsmidler til bibliotekene i tråd med føringene i Nasjonal bibliotekstrategi, finansiert ved spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS. Nasjonalbiblioteket tildelte 14 mill. kroner til arenautvikling i norske folkebibliotek i 2018. Til sammen 142 tiltak fra alle deler av landet fikk midler gjennom denne tildelingen. Siden 2014 er det tildelt over 70 mill. kroner til arenautvikling i folkebibliotekene og nesten fire femtedeler av kommunene i landet – til sammen 335 kommuner – har mottatt midler til dette. I 2018 er det også tildelt 16 mill. kroner til 56 nyskapende prosjekter og utviklingstiltak i bibliotekene.

Kulturdepartementet tildelte 10 mill. kroner i 2018 til folkebibliotek for å styrke arbeidet mot barnefattigdom. Målet var å gi mulighet til å prøve ut ulike metoder og tilnæringsmåter for å gi barn og unge tilgang til bibliotekstjenester og deltakelse i organiserte aktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi. Midlene ble forvaltet av Nasjonalbiblioteket og tildelt til prosjekter i 13 forskjellige byer.

Statistikken for folkebibliotekene i 2018 viste økende aktivitet for sjette år på rad, med 24,9 mill. besøkende. Barn og unge låner flere bøker enn noen gang, og det totale bokutlånet er stabilt. Statistikken viser også at det har vært en betydelig økning av ulike arrangementer i regi av folkebibli-

otekene. Om lag 60 000 arrangementer ble gjennomført i 2018.

Målet for bevilgningen til Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) i 2018 var å legge til rette for at personer som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst, har god tilgang til litteratur og bibliotekstjenester. NLB har arbeidet for å nå målet gjennom produksjon og utlån av allmenn litteratur og studielitteratur i tilrettelagte formater, og gjennom utstrakt utviklingsvirksomhet, samarbeid og pådriverarbeid, både nasjonalt og internasjonalt. Gjennom sin virksomhet har NLB bidratt til likestilling for personer i målgruppen.

Det var registrert nær 64 000 lånere i NLB i 2018, en økning på rundt 24 000 lånere fra året før. Mange unge lånere har kommet til som følge av utlåns- og distribusjonssamarbeidet med Statped som ble satt i gang i 2017. Samtidig øker tallet på lånere i alle aldersgrupper, noe som ses sammenheng med utstrakt samarbeid mellom NLB, interesseorganisasjoner og andre som er i kontakt med NLBs målgrupper. Blant annet gis det informasjon om NLBs tilbud gjennom Røde Kors besøksvennordning.

Det samlede utlånet av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur har økt med 7 pst. i 2018, og det er god tilvekst av titler i alle formater. 94 pst av studielitteraturen i lydbokformat ble produsert med talesyntese. Dette medfører reduksjon i produksjonstid og er viktig for studentene.

Samarbeid med andre institusjoner, sektorer og bransjer er viktig for å sikre NLBs målgruppe et godt tilbud. NLB har i 2018 igangsatt et samarbeid med Forleggerforeningen med flere med mål om å bidra til at mer av litteraturen som gis ut i handel, er tilgjengelig for NLBs målgruppe på utgivelsestidspunktet. Utlåns- og distribusjonssamarbeidet med Statped som startet i 2017, er videreført og ytterligere tilpasset i 2018. Samarbeidet innebærer at elever får enklere tilgang til bøker fra Statped og NLB på samme sted. For det offentlige medfører tiltaket en betydelig administrativ forenkling og effektivisering.

NLB driver kontinuerlig utviklingsarbeid for å forbedre og effektivisere produksjon, distribusjon og formidlingsløsninger. Dette gir lånerne et bedre tilbud, samtidig som ressursbruken kan vris fra arbeidskrevende prosesser til utviklings- og informasjonsarbeid. Viktige prosjekter i 2018 har vært å utvikle et nytt verktøy for produksjon av punktskrift, og videreutvikling av NLBs nettsider samt verktøy for avspilling av lydbøker på telefon, nettbrett og datamaskiner.

Språk

Hovedmålet for Språkrådet i 2018 var gjennom målrettede aktiviteter å fremme norsk språks status og bruk på utsatte samfunnsområder.

I 2017 nedsatte Språkrådet et tverrfaglig ekspertutvalg som fikk i oppdrag å identifisere og beskrive de viktigste områdene hvor det bør settes inn krefter for å nå de langsiktige målene for den norske språkpolitikken. Utvalget leverte sin rapport i november 2018. Rapporten er ment som et grunnlag for utforming av framtidens språkpolitikk og vil bli et viktig arbeidsdokument for Språkrådet i årene som kommer.

Språkrådet arbeider for at den sektorovergripende språkpolitikken skal komme språkbrukerne og samfunnet til gode. Kunnskapssektoren er et særlig viktig område. I 2018 la Språkrådet fram en veiviser for god parallellspråkbruk i universitets- og høyskolesektoren. Hensikten med veiviseren har vært å skape bevissthet om og gi råd om hvordan institusjonene i praksis kan ivareta norsk fagspråk. Språkrådet ser at flere institusjoner har benyttet veiviseren i utforming av språkpolitiske retningslinjer.

Samfunnet trenger et godt normert skriftspråk og lett tilgjengelig og oppdatert informasjon om hva som er godt og korrekt norsk. I 2018 har Språkrådet i samarbeid med Universitetet i Bergen startet arbeidet med å revidere *Nynorskordboka* og *Bokmålsordboka*. Ordbøkene er tilgjengelige på nett og i app. Det var 45,5 mill. søk i ordbøkene i 2018, og over 38 000 personer hadde lastet ned appen til mobiltelefon eller nettbrett.

Språkrådet er statens fagorgan i språkspørsmål og skal følge opp språkpolitikken, særlig på utsatte samfunnsområder. Språkrådet har i 2018 satt søkelys på flere saker som gjelder nye navn på offentlige organer og stedsnavn.

Interessen for godt og korrekt språk er stor i Norge. En undersøkelse som Språkrådet fikk

gjennomført i 2018, viser at mer enn 90 pst. av Norges befolkning kjenner til Språkrådet og at det er stor oppslutning om hovedmålene for Språkrådets arbeid.

Litteratur

Salget av bøker i allmenntil markedet hadde i 2018 en nedgang på 5,6 pst. mot 3,3 pst. i 2017, viser tall fra Bransjestatistikken til Den norske Forleggerforening. Det generelle bildet er at salget av fysiske bøker faller, mens digitale produkter øker. Det er særlig strømming av lydbøker som har hatt omsetningsvekst og til en viss grad kan sies å kanibalisere markedet for trykte bøker. Det norske bokmarkedet omsetter et stort mangfold av titler. Bokhandlerforeningen oppgir at om lag 49 000 ulike titler ble solgt i bokhandelen og de 100 mestselgende titlene sto for 20 pst. av salget. Norsk litteratur i utlandet satte også i 2018 nye rekorder, som en klar effekt av forberedelsene av satsingen på Norge som gjesteland på Bokmessen i Frankfurt i 2019. Totalt 639 bøker, hvorav 479 skjønnlitterære titler og 160 faglitterære utgivelser, ble oversatt til 45 språk med støtte fra NORLA. Av dette fikk 197 bøker med barne- og ungdomslitteratur støtte. Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen får gjennomført en leserundersøkelse i befolkningen annet hvert år. Undersøkelsen for 2017 viste at lesing totalt sett holder seg stabilt på et høyt nivå, men en nedgang over flere år i antall leste bøker i aldersgruppene fra 25 til 59 år, og aldersgruppen 15 til 24 år har den største andelen ikke-lesere. Nedgangen i salget av bøker i allmenntil markedet kan gi en indikasjon på at denne trenden ikke har snudd. Regjeringen har i 2019 brukt 30 mill. kroner på Bokåret 2019, med mål om å øke lesingen i befolkningen. Dette er også et hovedmål i Nasjonal bibliotekstrategi 2020–2023.

Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	26 291	10 730	21 018
02	Inntekter ved oppdrag	14 700	15 883	16 310
	Sum kap. 3326	40 991	26 613	37 328

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet, jf. kap. 326, post 01.

Med bakgrunn i at særlig Nasjonalbiblioteket forventer økte inntekter som følge av bl.a. nye oppgaver og økt samarbeid med andre virksomheter, foreslås bevilgningen på posten økt med 10

mill. kroner mot tilsvarende økning av kap. 326, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten omfatter oppdragsinntekter for Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet, samt gaver mv., jf. kap. 326, post 21.

Kap. 327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	81 112	68 108	79 350
70	Utenlandske krigsgraver i Norge	19 976	40 470	3 710
71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	5 800	5 940	6 100
	Sum kap. 0327			89 160

Bevilgningene under kapitlet var tidligere budsjettert under kap. 342 Kirkebygg og gravplasser. Bevilgningen på post 70 omfattet da tilskudd til sentrale kirkebygg og gravplasser. Hoveddelen av dette ansvaret er i 2019 overført til Barne- og familiedepartementet som følge av at ansvaret for tros- og livssynssaker nå hører inn under dette departementet.

Innledning

Kapitlet omfatter i første rekke bevilgning til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) og er dermed knyttet til det overordnede kulturpolitiske målet om å verne og formidle kulturarven. Det innebærer blant annet å vekke interesse for og formidle kunnskap om kulturarven blant folk og gjøre den tilgjengelig for fremtidige generasjoner. Bevilgningen bygger opp under flere øvrige kulturpolitiske mål, blant annet målet om at kulturlivet skal fremme dannelses og kritisk refleksjon og samfunns målet som sier at kunst og kultur av ypperste kvalitet skal inspirere, samle og lære oss om oss selv og om verden. NDR forvalter Nidarosdomen, Erkebispegården, har ansvaret

for den statlige pilegrimssatsingen og forvalter tilskudd til regionale pilegrimssentre. Videre gis det tilskudd til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge over kapitlet.

Mål og strategier for 2020

- Nidarosdomen og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper.
- Nidarosdomen og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper.

- Nidaros domkirkes restaureringsarbeider skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.
- Pilegrimssatsingen skal bidra til verdiskaping og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Den skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpen og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.
- Krigsgravene skal holdes i hevd og forvaltes med den verdighet deres egenart tilsier.

NDR er en statlig virksomhet med oppgave om å ivareta det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidaros domkirke og sørge for at kirken og Erkebispegården er tilgjengelige og presenteres for publikum på en god måte. Restaureringen av domkirken ble påbegynt i 1869 og regnes som avsluttet i 2001. Det antikvariske arbeidet er en kontinuerlig prosess. Den store utfordringen er å finne stein som har god nok kvalitet. Det pågår en stadig utskifting av stein i ulike deler av bygget. I Erkebispegården er det Artilleribygningen som representerer den største utfordringen. Dette er en trebygning fra 1809 som krever et omfattende restaurerings- og vedlikeholdsarbeid. Restaureringen var planlagt fullført i 2019, men har vist seg langt mer ressurskrevende enn beregnet. Det betyr at restaureringen tidligst kan ferdigstilles i 2021.

Pilegrimssatsingen skal stimulere til økt pilegrimsvandring. Tilrettelegging av pilegrimsleden fra Oslo til Trondheim med god merking og egnede overnattingssteder er en viktig forutsetning for dette. Tett samarbeid mellom regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv er også viktige elementer i pilegrimssatsingen.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke driftsutgiftene for Nidaros domkirkes restaureringsarbeider. Driftsutgiftene på posten er delvis finansiert gjennom salgs- og billettinntekter, jf. kap. 3327, postene 01 og 02.

Med bakgrunn i at Nidaros domkirkes restaureringsarbeider forventer økte inntekter er bevilgningen på posten økt med 10 mill. kroner mot tilsvarende økning i inntektsbevilgningen på kap. 3327, post 01. Utover dette er bevilgningen på posten en videreføring av bevilgningen som tidligere var budsjettet på kap. 342, post 01.

Post 01 kan overskrides med samme beløp som virksomheten får i merinntekter på kap. 3327, postene 01 og 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 70 Utenlandske krigsgraver i Norge

Bevilgningen på posten er knyttet til at staten har ansvar for å forvalte og vedlikeholde 28 000 utenlandske krigsgraver i Norge.

Utgiftene til vedlikeholdet av krigsgravene dekkes av staten gjennom tilskudd til de lokale gravplassmyndighetene. I mange lokalsamfunn er krigsgravene viktige steder for minnemarkeringer og kunnskapsoverføring. Det samlede tilskuddet er budsjettet med 3,7 mill. kroner som representerer en videreføring av bevilgningen til formålet i 2019. Falstadsenteret får et fast tilskudd på om lag 470 000 kroner for registrering og formidling av dokumentasjon om krigsgravene, jf. nettstedet *krigsgraver.no* som har informasjon om krigsgravlagte i Norge.

Post 71 Tilskudd til regionale pilegrimssentre

Formålet med tilskuddet er å stimulere pilegrimssatsingens fire arbeidsområder: miljø, næring, kirke og kultur, og bevilgningsforslaget representerer en videreføring av bevilgningen til formålet i 2019. Tilskuddet forvaltes av Nidaros domkirkes restaureringsarbeider.

Rapport 2018

Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Følgende mål ble lagt til grunn for bevilgningen til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider i 2018:

- Nidarosdomen og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper.
- Nidarosdomens og Erkebispegårdens historie skal formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper.
- NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.
- Pilegrimssatsingen skal bidra til verdiskaping og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Den skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpen og inkludere

rende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.

NDR har arbeidet med flere store og ressurskrevende oppgaver i 2018 knyttet til sikring, vedlikehold og restaurering av domkirken og Erkebispegården. Restaureringen av Kongeinngangen – portal på sørsiden av Nidarosdomen – er blant de største prosjektene. I sesongen 2018 ble hovedbuen – Kongeinngangens aller mest detaljrike bygningsdel, med utallige utsmykninger, mange fra middelalder (datert 1235) – restaurert med høy kvalitet på utført arbeid. Videre ble det i 2018 arbeidet med prosjektering og full finansiering av ny innvendig belysning i Nidarosdomen.

I 2018 ble leveranser av stein sikret, og NDR kom godt i gang med kartlegging av fremtidig behov og muligheter for tilgang på stein av riktig kvalitet. Arbeidet med Artilleribygningen i Erkebispegården er utført i henhold til prosjektplan i 2018.

NDR har gjennom hele 2018 arbeidet med forberedelsene til NDRs 150 års-jubileum i 2019. Målsetningen for jubileet er å øke kunnskapen om den håndskompetanse NDR innehar, ivaretar og utvikler for kommende generasjoner.

Nærmere 480 000 har besøkt Nidaros domkirke og Erkebispegården i 2018. Tallet inkluderer også deltakere på konserter og kirkelige handlinger. I 2017 ble det registrert rundt 20 000 flere besøkende, noe som delvis skal relateres til medieoppmerksomheten Erkebispegården fikk i forbindelse med innspillingen av NRK-serien «Anno».

NDR har arbeidet strategisk med å bygge gode samarbeidsrelasjoner for pilegrimsarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt. I 2018 har arbeidet med utvikling av en ny langtidsplan for pilegrimssatsing fortsatt. Målet er å styrke pile-

grimsleden som attraktivt reisemål nasjonalt og internasjonalt. Arbeidet forventes ferdigstilt i 2019. NDR har også arbeidet med utformingen av en bærekraftig modell for nordisk samarbeid om Europeisk Kulturveg.

Arbeidet med utvikling av en ny digital plattform som skal styrke pilegrimens digitale brukereise, ble startet opp i 2018. Plattformen skal lanseres i november 2019.

Bruken av pilegrimsledene har økt jevnt over flere år. Dette illustreres blant annet i antallet overnattingsdøgn på Gudbrandsdalsleden. I 2018 ble det registret 18 588 overnattingsdøgn, hvilket innebærer en økning på i overkant 1000 døgn sammenlignet med i 2017.

Det er departementets vurdering at måloppnåelsen i 2018 har vært tilfredsstillende.

Vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge

Følgende mål ble lagt til grunn for bevilgningen i 2018:

- Gravplassene skal holdes i hevd og forvaltes med den verdighet som deres egenart tilsier.

Departementet gjennomfører jevnlig inspeksjonsreiser til krigsgravplassene i Norge. Fra inspeksjonene rapporteres det om et jevnt over godt vedlikehold. Norske krigsgraver i utlandet blir vedlikeholdt og ivaretatt etter avtale med Commonwealth War Graves Commission.

Det store flertallet av krigsgraver i Norge er lokalisert i Oslo, Bergen, Trondheim, Narvik, Alstahaug og Saltdal. Kommunene rapporterer årlig til departementet om virksomheten. I 2018 var tilskuddet til kirkelige fellesråd og kommuner for vedlikehold av krigsgraver på 2,8 mill. kroner.

Det er departementets vurdering at måloppnåelsen i 2018 har vært tilfredsstillende.

Kap. 3327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter			30 710
02	Leieinntekter m.m.			4 103
	Sum kap. 3327			34 813

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak salgs- og billettinntekter og refusjon for oppgaver som NDR utfører for andre, jf. kap. 327, post 01.

NDR har de siste par årene arbeidet målrettet for å øke interessen for bygningene og historien og for å bedre tilbudet for besøkende. Arbeidet har resultert i økt publikumstilstrømning og økte

inntekter. Bevilgningen på posten foreslås som følge av dette økt med 10 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 327, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder i hovedsak inntekter fra utleie i Erkebispegården, jf. kap. 327, post 01.

Kap. 328 Museum og visuell kunst

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
70	Det nasjonale museumsnettverket	1 515 660	1 747 630	2 076 125
78	Ymse faste tiltak	107 310	116 785	128 520
	Sum kap. 0328	1 622 970	1 864 415	2 204 645

Innledning

Bevilgningene til museum og visuell kunst bygger opp under de nasjonale målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av ypperste kvalitet, å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse, å tilby møteplasser og bygge fellesskap, samt å samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv. Museer er viktige kulturarvsinstitusjoner som danner vår kulturelle ballast og utvider forståelsen av oss selv. Gjennom forvaltning og formidling av kulturarven bidrar museer til kunnskap, dannelse og kritisk refleksjon. Kulturarven representerer vår felles historie og medvirker til å skape identitet, innsikt, engasjement og tilhørighet. Regjeringen skal arbeide for å verne om vår mangfoldige kulturarv, vekke interesse for og formidle kunnskap om kulturarven og gjøre den tilgjengelig for fremtidige generasjoner. Tilgjengeliggjøring og formidling av kulturarven er en demokratisk rett.

Kapitlet omfatter årlige driftstilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket, ymse tiltak på kulturvernområdet, samt midler til andre institusjoner og tiltak som formidler visuell kunst.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til museum og visuell kunst er å legge til rette for at

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse

- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap
- visuelle kunstuttrykk skapes, formidles og blir etterspurt

Under kapitlet bevilges det midler til en rekke institusjoner og tiltak som i ulik grad bidrar til å nå målene innenfor dette området. Institusjonene og tiltakene definerer selv målene for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

Museum

Det viktigste statlige virkemidlet på området er tilskudd til Det nasjonale museumsnettverket, som er et resultat av museumsreformen. Reformen ble iverksatt i 2001 og pågår fremdeles. Ved årtusenskiftet var det om lag 350 museer som direkte eller indirekte mottok støtte fra Kulturdepartementet. Gjennom en sammenslåingsprosess av mindre og mellomstore museer er antallet museumsinstitusjoner som mottar statlig tilskudd sterkt redusert. I 2020 omfatter Det nasjonale museumsnettverket 61 institusjoner. Målene med reformen har vært å profesjonalisere driften og styrke fagmiljøene ved de museene som mottar fast, årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet. Dette bidrar til å løfte kvaliteten på museenes arbeid og derved også tilbudet til allmennheten.

I enkelte deler av landet er det ønskelig å få iverksatt ytterligere konsolideringer for å oppnå

mer bærekraftige institusjoner. Det pågår viktige prosesser i flere fylker, og fra statlig hold føres det en løpende dialog med involverte parter for å sikre framdrift og vurdere mulige løsninger.

Regjeringen har satt i gang arbeidet med ny museumsmelding som bl.a. skal gjennomgå situasjonen for sektoren i lys av museumsreformen og se på fremtidsutfordringer og muligheter for utvikling av museumssektoren, jf. nærmere omtale under programkategori 08.20.

Museene skal gi både kunnskap og opplevelse. De skal være tilgjengelige for alle og være relevante og aktuelle samfunnsinstitusjoner som fremmer kritisk refleksjon og skaper innsikt. En aktiv formidling er derfor viktig både i et demokratisk perspektiv og i et allment kulturperspektiv. Det siste tiåret har formidlingsaktiviteten ved museene økt betydelig. Dette gjelder både økning i besøk og utvikling av ulike andre publikumsaktiviteter som bl.a. teaterforestillinger, konserter og seminarer. Museene er en viktig møteplass for et bredt sammensatt publikum. Flere museer har behov for mer og bedre arealer til formidling; mange museer arbeider med planer for nye og bedre helårs utstillingsarenaer.

For å beholde og ytterligere øke sitt publikum må museene ha en enda tydeligere satsing på gode formidlingsstrategier. God formidling forutsetter institusjoner som har en kvalifisert tilnærming til både formidlingsoppgavene, kunnskapsutviklingen og bevaringsfunksjonene.

Forskning og kunnskapsutvikling anses som en av de sentrale oppgavene ved norske museer. For at museene kan drive meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsvirksomhet, må de utvikle et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning. Det er stadig flere museer som har planer og strategier for å løfte den vitenskapelige kompetansen i institusjonene. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer.

Formidling, forskning og kunnskapsutvikling baserer seg på det materielle grunnlaget som samlingene representerer. Dette betinger at samlingene forvaltes på en god og gjennomtenkt måte, med planer for utvikling og oversikt over tilstand, omfang og kvalitet. Det er viktig å utvikle museenes samlingsplaner for å integrere samlingsarbeidet tettere med forsknings- og formidlingsarbeidet. Flere museer har utfordringer knyttet til forvaltning av samlingene. Gode magasiner, tilgang til konserveringstjenester og håndverkere som mestrer gamle teknikker og ferdigheter, er knapphetsfaktorer.

Skværriggerne

Kulturdepartementet gir årlig driftstilskudd til tre store seilskuter som er i aktiv drift som flytende kulturminner. Det gjelder barken Statsraad Lehmkuhl og fullriggerne SS Sørlandet og Sk/S Christian Radich, som har hjemmehavn i henholdsvis Bergen, Kristiansand og Oslo. Disse tre skværriggerne ble bygd som skoleskip i første halvdel av 1900-tallet for opplæring av sjøfolk.

Visuell kunst

Det visuelle samtidskunstfeltet har gjennomgått store endringer de siste 20 årene. Kunstscenen består i dag av et stort mangfold av kunstuttrykk og en rekke institusjoner og formidlingsarenaer spredt over hele landet.

Gjennom museumsreformen ble en rekke kunstmuseer konsolidert med andre museumstyper. Dette har bl.a. medført at den visuelle kunsten har fått flere formidlingsarenaer, samt at det visuelle feltet kan sees i sammenheng med kulturhistoriske samlinger. Bevilgningene til visuell kunst er fordelt over flere budsjettkapitler under programkategori 08.20.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Den største enkeltsatsingen innenfor det visuelle kunstfeltet er for tiden nybygget for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanen i Oslo, jf. også omtale under kap. 322.

Nasjonalmuseet er landets fremste institusjon for samling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.

Det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo skal etter planen åpne for publikum høsten 2020. Det nye museet blir Nordens største kunstmuseum med mer enn 90 utstillingsrom, og der ca. 6 000 gjenstander skal formidles i den nye, faste samlingsutstillingen. Den store lyshallen på hele 2 400 kvadratmeter skal brukes til skiftende utstillinger. Dette vil gi helt nye muligheter for formidling av et bredt spekter av visuelle kunstuttrykk. Samtidig etablerer bygget helt nye rammer for optimal bevaring av nasjonale kunstsatter.

Ideen om Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble lansert i St.meld. nr. 22 (1999–2000) *Kjelder til kunnskap og opplevelse*, ABM-meldingen. Stortinget sluttet seg til dette, og Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst ble opprettet av staten ved Kultur- og kirke departementet 01.07.2003. Virksomhetene ved de tidligere institusjonene

Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet i Oslo og Norsk Arkitekturmuseum inngikk i det nye museet. Fra 01.07.2005 ble Riksutstillingsens virksomhet innlemmet i Nasjonalmuseet, og i 2014 fikk museet forvaltningsansvaret for Villa Stenersen.

Stiftelsen Nasjonalmuseet har inngått avtaler med staten, Stiftelsen Kunstindustrimuseet i Oslo og Stiftelsen Arkitekturmuseet om drifts- og forvaltningsansvar for museumssamlingene. Ifølge avtalen mellom staten ved Kulturdepartementet og Stiftelsen Nasjonalmuseet tilhører de statlige samlingene fortsatt staten.

Fra første stund var det en forutsetning at Nasjonalmuseet måtte få helt andre bygningsmessige rammevilkår enn det de tidligere lokalene kunne gi, samt å samle aktivitetene på ett sted, bl.a. for å få til mer rasjonelle driftsforhold og bedre sikrings- og utstillingsforhold. Stortinget besluttet i 2013 å reise et nytt bygg for Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo, jf. Prop. 108 S (2012–2013) *Nybygg for Nasjonalmuseet på Vestbanen* og Innst. 337 S (2012–2013). Målet med nybygget er å skape et vitalt, nasjonalt forsknings- og formidlingscenter for de visuelle kunstartene. Museet skal være en nyskapende møteplass der et bredt sammensatt publikum skal oppleve og få kunnskap om de visuelle kunstartene, og nybygget skal markere Nasjonalmuseet som en utstillings- og formidlingsarena på internasjonalt nivå.

Nasjonalmuseet flytter sin tidligere virksomhet fra Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet og administrasjonen i Kristian Augusts gate 23 til nybygget på Vestbanen. I tillegg avvikles størstedelen av de eksterne magasinene og verkstedsfasiliteter Nasjonalmuseet har disponert til nå.

Nasjonalgalleriet skal bevares som formidlingsarena tilknyttet Nasjonalmuseet, forutsatt at det ikke påløper store kostnader til rehabilitering. Den videre bruken er under utredning, jf. nærmere omtale under del I, pkt. 3 *Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak*.

Inngåelse av avtale om garantiansvar for kunst

For større utenlandske utstillinger som skal vises ved norske museer, kan Kongen i statsråd inngå avtaler om garantiansvar innenfor en totalramme som årlig fastsettes av Stortinget. Norsk kulturråd administrerer ordningen, og det er utarbeidet et eget regelverk som angir forsikringsvilkår.

I forbindelse med flytting til nytt bygg har Munchmuseet meldt behov for en ekstraordinær forsikringsramme til innlån av utenlandsk kunst

til åpningsutstillingen. Utstillingen vil strekke seg over årsskiftet til våren 2021. Også flere andre utstillinger som planlegges i 2020 vil strekke seg inn i 2021. For å imøtekomme museenes behov foreslås et vedtak om en garantiramme på 15 mrd. kroner som skal gjelde fram til 1. mai 2021.

Forslaget til ramme tar utgangspunkt i samlet estimert forsikringsverdi av innlån fra eiere i utlandet, basert på forhåndsinnmeldte behov fra norske visningsinstitusjoner for utstillinger i 2020, jf. forslag til vedtak IV. Regjeringen tar fra 2021 sikte på å erstatte dagens garantiordning med en tilskuddsordning slik at museene selv kan inngå ordinære forsikringsavtaler i markedet.

Budsjettforslag 2020

Post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Bevilgningen på denne posten gjelder ordinært driftstilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket. I 2020 omfatter museumsnettverket 61 enheter.

Stortinget har bedt regjeringen om å fremme forslag til framtidig organisering og drift av Norges Postmuseum, jf. nærmere omtale under del I, pkt. 3 *Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak*. I tilskuddet til Lillehammer museum er det foreslått en økning på 7 mill. kroner for å sikre framtidig drift av Postmuseet.

Vest-Agder-museet har forvaltnings- og formidlingsansvar for veteranskipet D/S Hestmanden – museum over krigsseilernes viktige innsats i to verdenskriger. Skipet vil spille en viktig rolle i markeringen av at det i 2020 er 75 år siden slutten på andre verdenskrig. I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 5 mill. kroner til Vest-Agder-museet for å sikre varig drift, vedlikehold og formidling av veteranskipet.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design vil flytte inn i nybygget på Vestbanen i løpet av 2019. Det nye museet skal etter planen åpne for publikum høsten 2020, og i perioden fram mot åpningen skal museet gjennomføre prøvedrift, flytte virksomheten og samlingene og etablere de nye utstillingene. Byggeprosjektet oppføres innenfor husleieordningen i staten, og i 2020 vil det være helårseffekt på den kostnadsdekkende husleien. Det foreslås å øke tilskuddet til museet med halvårseffekt for kostnadsdekkende husleie og økte kostnader til museumsdriften i nybygget i 2020, jf. tidligere bevilget halvårseffekt fra 2019. Byggeprosjektet er nærmere omtalt under kap. 322. Samlet foreslås det et tilskudd til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på

790,5 mill. kroner. Det er en økning på 280,6 mill. kroner fra 2019.

I tilskuddet til Museet Midt er det foreslått en økning på 1 mill. kroner knyttet til museets arbeid med utvikling av Trønderrockmuseet.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet 1 mill. kroner til Oslo Museum, 1,7 mill. kroner til Stiklestad Nasjonale Kultursenter og 0,3 mill. kroner til Nord-Troms Museum for å styrke museenes arbeid med mangfold og inkludering, jf. omtale under del I.

Det foreslås å øke tilskudd til flere museer for å dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg eller formidlingsarenaer. Dette gjelder Nordlandsmuseet (Jektefartsmuseet), Sør-Troms Museum (Trondenes middelaldergård), Museum Nord (Hurtigrutemuseet), Jærmuseet (Vitenfabrikken og studiemagasin) og Norsk Folkemuseum (Bybygg).

Rindal kommune er fra 1. januar 2019 del av Trøndelag fylkeskommune. Nordmøre museum sa opp sin avtale med Rindal kommune om sin

museumsavdeling i Rindal. Det legges til grunn at Nordmøre museums avdeling i Rindal integreres i Museene i Sør-Trøndelag fra 2020. På bakgrunn av dette flyttes det statlige tilskuddet til skimuseet fra Nordmøre museum til Museene i Sør-Trøndelag.

To av de nåværende enhetene – Sunnmøre museum og Kulturkvartalet i Ålesund – har fattet vedtak om konsolidering med virkning fra 1. september 2019. Den sammenslåtte museumsenheten endrer navn til Musea på Sunnmøre.

Nynorsk kultursentrum har i dag forvaltningsansvar for Vinje-fondet. Nynorsk kultursentrum har varslet om at ordningen ikke fungerer etter formålet. Det foreslås at Nynorsk kultursentrum disponerer de øremerkede midlene til andre formål innenfor sin virksomhet til å fremme bruken av nynorsk språk i media, samt andre tiltak rettet mot arbeid for nynorsk skriftkultur.

Tabell 4.11 Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall, sortert etter fylke

Museum	(1 000 kr)			
	Årsverk 2018	Besøk 2018	Bevilget 2019	Forslag 2020
Galleri F15 (tidl. Punkt Ø)	12,8	21 431	12 700	13 040
Østfoldmuseene	73,6	85 743	30 800	30 630
MiA – Museene i Akershus	113,7	232 721	29 050	29 830
Henie Onstad Kunstsenter	19,8	89 206	12 960	13 305
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	197,6	582 620 ¹	509 900	790 500
Norsk Folkemuseum	232,3	574 830	168 620	173 920
Norsk Teknisk Museum	68,9	216 015	33 445	33 340
Oslo Museum	40,8	86 017	14 335	14 720
Anno museum	130,7	195 167	65 000	66 750
Gudbrandsdalsmusea	13,6	71 935	4 745	4 875
Lillehammer museum	92,4	204 085	65 980	74 760
Mjøsmuseet	23,1	60 704	9 635	9 895
Randsfjordmuseet	22,0	30 969	7 705	7 910
Valdresmusea	18,9	48 936	11 020	11 315
Blaafarveværket	39,6	147 723	10 275	10 550
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie	14,7	42 819	8 045	8 260
Norsk Bergverksmuseum	21,8	52 083	17 475	17 155
Buskerudmuseet	74,6	99 410	22 525	23 130
Preus museum	9,4	15 390	13 885	14 260
Vestfoldmuseene	70,5	145 674	37 960	38 980
Norsk Industriarbeidermuseum	43,8	93 532	19 480	20 005
Telemark Museum	44,9	53 613	15 370	15 780
Vest-Telemark Museum	20,6	32 056	7 085	7 275
Aust-Agder museum og arkiv	54,1	53 656	22 470	23 075
Næs Jernverksmuseum	7,4	13 906	2 520	2 590
Sørlandets Kunstmuseum	22,1	44 490	11 895	12 215
Vest-Agder-museet	56,3	122 266	22 840	28 445
Dalane Folkemuseum	17,8	42 939	3 745	3 845
Haugalandmuseet	18,6	33 747	5 785	5 940
Jærmuseet	79,7	222 373	19 170	20 535
Museum Stavanger	58,5	218 675	20 335	20 880
Ryfylkemuseet	17,6	29 328	6 155	6 320
Baroniet Rosendal	22,2	71 837	1 960	2 015

Tabell 4.11 Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall, sortert etter fylke

Museum	(1 000 kr)			
	Årsverk 2018	Besøk 2018	Bevilget 2019	Forslag 2020
Bymuseet i Bergen	63,9	156 781	18 875	18 880
Hardanger og Voss museum	63,2	56 143	10 905	11 195
KODE Kunstmuseer og komponisthjem	75,7	266 980	26 430	27 140
Museum Vest, inkl. Bergens sjøfartsmuseum	58,7	215 997	18 640	19 135
Museumssenteret i Hordaland	45,8	28 903	12 120	12 445
Kraftmuseet (tidl. Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum)	16,7	22 875	6 935	7 120
Sunnhordland Museum	9,1	37 074	3 230	3 320
Musea i Sogn og Fjordane	55,0	64 294	37 580	38 595
Musea på Sunnmøre ²	44,7	160 026	23 425	24 055
Nordmøre museum	31,0	76 651	8 935	8 260
Nynorsk kultursentrum	24,2	31 795	20 500	21 050
Romsdalsmuseet	25,3	107 877	9 255	9 505
Museene i Sør-Trøndelag	221,0	296 446	126 100	130 415
Museet Midt	44,2	85 877	12 090	13 415
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	62,7	175 466	26 280	27 685
Helgeland Museum	52,2	74 542	18 025	18 510
Museum Nord	50,9	238 127	21 410	22 635
Norsk Luftfartsmuseum	31,9	63 337	13 665	14 030
Nordlandsmuseet	45,6	67 444	16 545	17 990
Midt-Troms Museum	19,3	31 853	4 605	4 730
Nordnorsk Kunstmuseum	10,4	77 081	22 940	23 555
Nord-Troms Museum	6,8	12 405	4 290	4 605
Perspektivet Museum	8,5	29 534	3 660	3 760
Sør-Troms Museum	27,4	57 792	10 725	11 760
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark	20,8	51 073	5 885	6 045
Varanger museum	26,8	43 024	14 070	14 450
Verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum	28,7	56 500	3 745	3 845
Svalbard Museum	12,0	51 460	1 895	1 950
Sum	2 936,9	6 673 253	1 747 630	2 076 125

¹ Museet hadde et totalt besøk på 630 243 i 2018. Besøkstallet i tabellen (582 620) er oppgitt etter fratrekk av besøkende i andre museer hvor vandreutstillingen i regi av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design har vært vist i løpet av 2018; dette for å unngå dobbelrapportering. Nedgangen i besøkstallet er liten tatt i betraktning at Museet for samtidskunst stengte i september 2017 grunnet flytting til Vestbanen.

² Ny konsolidert museumsenhet for Kulturkvartalet og Sunnmøre museum. Tallene for Kulturkvartalet og Sunnmøre museum er oppført samlet.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen skal dekke tilskudd til ymse faste tiltak på området museum, kulturvern og visuell kunst. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2020 på posten, framgår av vedlegg 1.

I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning på 1,1 mill. kroner for å styrke virksomheten i regi av Kunstneres hus.

Regjeringen foreslår videre å øke støtten til medlemsorganisasjonene som inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad, jf. omtale under del I. Tilskuddet til Office for Contemporary Art Norway (OCA) foreslås økt med 1 mill. kroner for å styrke det internasjonale arbeidet. Tilsvarende foreslås også tilskuddet til Norwegian Crafts økt med 0,5 mill. kroner.

Seilskipet Statsraad Lehmkuhl, med hjemmehavn i Bergen, er det største og eldste av de tre skværriggerne på statsbudsjettet. I tilskuddet til seilskipet er det foreslått en økning på 6 mill. kroner for å håndtere større vedlikeholdskostnader og klargjøring av skipet før den store jordomseilingen i 2021–23, der bærekraftige norske interesser vil bli fremmet som ledd i FN's havsatsingstiar.

Rapport 2018

Rapporten omfatter museene og andre tiltak under kap. 328.

Målene for bevilgningene til museer og visuell kunst i 2018 var å legge til rette for at

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse
- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap
- visuelle kunstuttrykk skapes, formidles og blir etterspurt

Institusjonene bidrar i ulik grad til å nå disse målene. Institusjonene er ulike både når det gjelder størrelse og bredde i forvaltningsansvar, og definerer selv mer konkrete mål for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for bevilgningene til museum og visuell kunst for å være tilfredsstillende.

Det nasjonale museumsnettverket

Denne rapporten bygger på innsendte rapporter og statistikk fra museene² på Kulturdepartemen-

tets budsjett. Samlet sett viser rapporteringen at bevilgningen til museene er disponert i samsvar med målene og de faglige forventningene som kan stilles til profesjonell museumsdrift. Tall for hele museumssektoren blir publisert av Statistisk sentralbyrå og Norsk kulturråd.

Fornyng

Museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle

Det foregår fremdeles konsolideringsprosesser i museumssektoren. Lillehammer museum og Lillehammer Kunstmuseum ble fra og med 2018 en konsolidert museumsenhet. Museum Vest og Bergen Sjøfartsmuseum la grunnlaget for konsolidering med virkning fra mai 2019.

Med få unntak er samtlige rapporterende museer med i ett eller flere av de faglige museumsnettverkene som ble etablert for å utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse, samt utvikle kompetanse og ny kunnskap i museumssektoren. Rapporteringen gir inntrykk av at nettverksdeltakelsen oppleves som viktig for å utvikle og styrke arbeidet i museene.

Museumsprogrammer utlyst av Norsk kulturråd er et annet sentralt virkemiddel for utvikling av museumssektoren. De tre programområdene for perioden 2018–2020 er *Digitalisering og digital samlingsforvaltning*, *Samfunnsrolle, makt og ansvar* og *Forskning i museer*. Programarbeidet gir et grunnlag for langsiktighet i prosjekter og kunnskapsoverføring mellom museene, og programmene bidrar til å øke kvalitet, kunnskap og kompetanse i landets museer.

Det er fortsatt store variasjoner i hvorvidt museene rapporterer om eget arbeid med samfunnsrelevante og aktuelle temaer, om deltakelse i demokratiske prosesser gjennom refleksjoner og debatt og om museenes rolle som arenaer for ytring. Hva museene fyller samfunnsrolle- og fornyingsbegrepene med varierer også, noe som lar seg forklare ut fra museenes ulike formål, samlinger og geografisk tilknytning. Rapporteringen vitner likevel om at museene på sitt beste er arenaer for dialog, for språk- og kulturoplæring, og at de løfter fram aktuelle problemstillinger som spenner fra inkludering i arbeidslivet på den ene side,

² Dette omfatter rapportering fra museer på kap. 328, post 70, samt følgende institusjoner på kap. 328, post 78: Astrup Fearnley Museet, Det Internasjonale Barnekunstmuseet, Jødisk museum i Oslo, Kistefos-museet, Norsk Skogfinsk Museum, Jødisk Museum Trondheim og Skibladner.

til klima- og miljøutfordringer, barnefattigdom, mangfold og utenforskap på den annen side.

Museene er viktige forvaltere og formidlere av immateriell kulturarv, og 87 pst. av museene rapporterte om arbeid på dette området. Det varierer hvor målrettet og systematisk arbeidet drives, men det er rapportert om tiltak som bidrar til dokumentasjon og innsamling, kompetansebygging og overføring av kunnskap på ulike områder, f.eks. når det gjelder bygningshåndverk og annet tradisjonshåndverk, folkemusikk og folkedans og etablering av kvensk språksenter.

Museene er også viktige lokale møteplasser og samarbeidsarenaer med frivillige. I 2018 ble det utført frivillig innsats tilsvarende 175 ubetalte årsverk ved de rapporterende museene. I alt var det om lag 4 700 frivillige personer knyttet til de samme museene.

Formidling

Museene formidler kunnskap og opplevelse

Museene på Kulturdepartementets budsjett hadde om lag 6,9 mill. besøkende i 2018. Det er en nedgang på 2,3 pst. fra året før, da flere museer rapporterte om besøksrekorder. Variasjoner i besøkstall kan i noen grad knyttes til særskilte utstillinger, og regelmessige større arrangementer som foregår hvert annet eller tredje år. Flere museer har pekt på at den uvanlig varme sommeren i Sør-Norge i rapporteringsåret virket negativt inn på museumsbesøket. Under Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design var både Kunstindustrimuseet (oktober 2016) og Museet for samtidskunst (september 2017) stengt for publikum i flytteperioden.

Antallet utstillinger og arrangementer viser at formidlingsaktiviteten var høy også i 2018. Det ble rapportert om 2 130 utstillinger i 2018, av disse var om lag 720 nye. Rapporteringen peker på behov for oppgradering av utstillings- og undervisningsarealer. Museene framstår som viktige arenaer i lokalmiljøet, og tilbyr også et bredt spekter av aktiviteter og publikumsarrangementer, mye av dette er ikke målbart. Av rapporterte arrangementer var det vel 6 200 åpne møter og om lag 1 500 konserter. Rapporteringen for 2018 vitner også om en sektor som i stor grad tar i bruk nye virkemidler for å nå ut til andre målgrupper enn dem som vanligvis oppsøker museets faste tilbud. Flere museer driver formidling i nye sammenhenger og på eksterne arenaer, og museene samarbeider med andre kulturinstitusjoner som bl.a. bibliotek og kulturhus for å skape nye opplevelser.

76 pst. av museene har formidlingsplaner og 80 pst. rapporterte også om særskilt plan for formidling til de viktige målgruppene barn og unge. Disse målgruppene utgjorde 23 pst. av samlet besøk i 2018. Museene rapporterte at om lag 697 000 barn og unge har deltatt i pedagogisk tilbud, om lag 8 pst. flere enn året før. Antallet elever som deltok på opplegg gjennom Den kulturelle skolesekken økte med 11 pst. til 219 000 elever. Mange museer arbeider godt og aktivt med formidling på ulike digitale flater, men dette blir i liten grad fanget opp av statistikken.

DigitaltMuseum er museenes felles publiseringskanal og leverer dessuten innhold til flere digitale tjenester. Nettstedet besøkes i økende grad og hadde ca. 3,4 mill. besøk i 2018.

Forvaltning

Museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige

Utviklingen av museenes samlingsforvaltning kjennetegnes av økende grad av planmessig virksomhet, bedre oversikt over samlingene, økende bruk av standarder/anbefalinger, kontrollert innsamling og marginal avhending. Hovedutfordringer er restanser innen digitalisering og tilgjengeliggjøring (spesielt foto), magasinkapasitet og vedlikeholdsetterslep (særskilt for antikvariske bygninger).

I hovedsak fortsatte den positive utviklingen innen museenes samlingsforvaltning i 2018. Museene er i ferd med å få på plass planverk for dette forvaltningsområdet og har i hovedsak kontroll på innsamlingen. Oversikten over samlingene er bedre. Selv om restansene for digitalisering og tilgjengeliggjøring fortsatt er store, har flere museer gjort positive framskritt gjennom konkrete mål og nye metoder. Oppbevaringsforholdene er fremdeles en utfordring mange steder, men det er en tydelig tendens at museene i større grad søker å løse disse utfordringene i fellesskap. Bygningsvernet er en stor ressursmessig utfordring, men flere museer har godt samarbeid med både myndigheter og private aktører. Til tross for disse positive tendensene er utfordringer innen samlingsforvaltning fortsatt store.

Stadig flere museer har gjennomgått samlingene med tanke på vurdering og prioritering. Samtidig tyder museumsundersøkelsen som ble gjennomført i 2018 på at det er relativt få museer som har gjennomført reelle prioriteringsprosesser, og avhendingen er fremdeles svært moderat. Flere museer har gjort positive framskritt innen registrering og digitalisering. Flere regionale fel-

lestiltak, både innen samlingsforvaltning og magasinbygg, er en annen positiv tendens.

Mange museer har prioritert sikringsarbeidet og gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for helhetlige sikringsplaner. 80 pst. av museene har vedtatte planer for sikring. Også i 2018 var det et stort antall søknader til den statlige ordningen for sikringsmidler til museene, forvaltet av Norsk kulturråd. Museumsstatistikken viser stabile lave tall for tilfeller av brann og tyveri, men det er likevel behov for videre satsing på dette området.

Forskning

Museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap

For 2018 oppgav 61 pst. av museene at de hadde forskningsplan. Det ble rapportert om 282 ansatte med forskningskompetanse, og antallet ansatte med doktorgrad øker. Det ble publisert 73 fagfellevurderte artikler i 2018. Forskning er langsiktig

prosess der innsatsen ikke nødvendigvis gjenspeiles i årlig statistikk som viser ferdigstilt arbeid. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer, og det ble rapportert om en økning av antallet formaliserte FoU-samarbeid i 2018.

Universell utforming

Ved nye museumsbygg stilles det krav til universell utforming, men bevaringshensyn og fredningsbestemmelser knyttet til historiske bygninger er en utfordring for museumssektoren når det gjelder fysisk tilrettelegging. Av museene med tilskudd fra Kulturdepartementet opplyste 91 pst. at én eller flere av museets formidlingsarenaer har tilrettelagte lokaler. Bare 64 pst. av museene oppgir at museet følger DIFIs retningslinjer for universell utforming av nettsider rettet mot allmenheten.

Økonomiske nøkkeltall

Tabell 4.12 Fordeling av museenes totale inntekter 2016 – 2018

Inntektstype	Pst. av totale inntekter 2016	Pst. av totale inntekter 2017	Pst. av totale inntekter 2018
Egeninntekter	24,5	27,1	28
Tilskudd fra Kulturdepartementet	46,3	44,3	43,6
Samlet regionalt tilskudd	23,1	22,8	22,6
Annet offentlig tilskudd	6,1	5,8	5,8

Museenes totale inntekter i 2018 utgjorde i underkant av 3,7 mrd. kroner. Gaver og sponsorinntekter utgjorde om lag 229 mill. kroner (22 pst.) av de totale egeninntektene. De fleste museene tar inn-

gangspenger, men har ordninger der enkelte grupper besøkende slipper gratis inn eller det er fri inngang for alle til enkelte tider.

Tabell 4.13 Fordeling av museenes totale kostnader 2016 – 2018

Kostnadstype	Pst. av totale kostnader 2016	Pst. av totale kostnader 2017	Pst. av totale kostnader 2018
Lønns- og pensjonskostnader	51,2	51,8	52,6
Drift av lokaler, husleie og vedlikehold	17,4	18,7	17,3
Varer og tjenester, andre driftskostnader	29,1	27,4	28,2
Avskrivninger	2,3	2,1	2,0

Museenes totale kostnader utgjorde vel 3,5 mrd. kroner i 2018. Lønns- og pensjonskostnadene er samlet sett ganske stabile, og utgjør sammen med

drift, leie og vedlikehold av lokaler om lag 70 pst. av museenes utgifter.

Kap. 329 Arkivformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	384 970	385 311	392 100
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 516	18 975	4 582
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 646	9 030	49 200
78	Ymse faste tiltak	8 595	11 705	12 015
	Sum kap. 0329	425 727	425 021	457 897

Innledning

Bevilgningene under kapitlet understøtter departementets overordnede mål om å ta vare på og formidle kulturarv. Arkiver er unike kilder til kunnskap om vår samtid og fortid. Arkiver bidrar til å sikre dokumentasjon om samfunnet for å kunne bruke den til å bevare og videreutvikle Norge som rettsstat og demokrati. Arkiver er viktige for forskning og utvikling av ny kunnskap, for dokumentasjon av rettigheter samt for offentlighet og demokratisk deltakelse. Arkiver er avgjørende for forsvarlig offentlig virksomhet og for å dekke enkeltpersoners og gruppers behov for å kjenne egen historie og kultur. Arkiver bidrar til kulturelt mangfold. Arkiver inneholder dokumentasjon av at handlinger og hendelser har funnet sted og at vedtak er gyldige. Arkivene er derfor en avgjørende del av infrastrukturen i en rettsstat. Kontroll med offentlige organers myndighetsutøvelse krever mulighet for innsyn i arkivene. Åpen tilgang til arkiver beriker kunnskapen om samfunnet, fremmer demokrati og beskytter innbyggernes rettigheter.

Mål og strategier for 2020

Bevilgningene til Arkivverket i 2020 skal fremme følgende mål:

- nasjonens arkiver representerer en helhetlig samfunnsdokumentasjon
- velfungerende dokumentasjonsforvaltning i offentlig sektor
- sterke og synlige arkivinstitusjoner og fagmiljøer i alle deler av landet

- avleverte arkiver er bevart og tilgjengeliggjort uavhengig av lagringsmedium og format

Kapitlet omfatter drifts- og investeringsutgifter for Arkivverket, som budsjetteres på postene 01, 21 og 45. Kapitlet omfatter også tilskudd til tre tiltak på arkivområdet, som budsjetteres på post 78.

Arkivfunksjoner

Digitaliseringen av samfunnet har forandret måten kommunikasjon skjer på og hvordan informasjon blir brukt og tolket. Med digitaliseringen er det mulig å innhente og sammenstille informasjon fra forskjellige kilder i stadig mer sammensatte prosesser. Å kjenne opphavet til og ansvaret for informasjonen er avgjørende når arkivmateriale skal brukes som dokumentasjon.

Offentlige virksomheter har arkivplikt og skal overføre sine eldre og avsluttede arkiver til arkivdepot. Private bedrifter, organisasjoner og personer har verken arkivplikt eller plikt til å overføre arkiver til depot. Bevaring av privatarkiver avtales mellom representanter for de som har skapt arkivene og arkivbevarende institusjoner. Privatarkiver er bevart i Arkivverket, i fylkeskommunale, kommunale og private arkivinstitusjoner, i museer og bibliotek.

Noen arkivfunksjoner som tidligere ble ivare tatt av egne arkivtjenester, er spredt til flere enheter i den enkelte virksomheten. I tillegg har virksomhetene tatt i bruk spesialiserte fagsystemer for behandling av bestemte sakstyper. Det er også innført hel eller delvis automatisering av rutinemessig behandling av enkeltsaker. Digitaliserin-

gen av virksomhetsprosesser har skapt nye utfordringer og muligheter i arbeidet med arkivfunksjoner.

Arkivverkets oppgave er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning og sikre, bevare og tilgjengeliggjøre et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver. Arkivverket er statens arkivmyndighet og bevaringsinstitusjon for arkiver. Som direktorat og faglig myndighet har Arkivverket ansvar for arkivfaglige standarder, retningslinjer og forskrifter, og for tilsyn og veiledning med offentlig arkivarbeid. Som bevaringsinstitusjon har Arkivverket ansvar for å langtidsbevare, tilgjengeliggjøre og formidle statlige arkiver og prioriterte privatarkiver. Arkivverket skal iverksette overordnet nasjonal politikk på arkivfeltet og bidra til utvikling og styrking av arkivsektoren.

Nye måter å løse oppgavene på i offentlig sektor, kombinert med økt kompleksitet i håndtering av dokumentasjon, medfører at også Arkivverket må løse oppgaver på nye måter. Arkivverket vil motta store mengder data i årene framover, og etaten vil i løpet av kort tid bli en av de største forvalterne av data i Norge. Arealbehovet for statlige papirarkiver kan reduseres ved at dokumenter digitaliseres. For å håndtere dataveksten samt bevare og gjøre samfunnets arkiver tilgjengelig for bruk må omstillingen og oppgraderingen av Arkivverket videreføres.

Digitalarkivet er en nasjonal fellesløsning for digital tilgjengeliggjøring av arkiver. Alle arkivinstitusjoner, også kommunale og private, har mulighet til å publisere sine arkiver i Digitalarkivet. Ved å ta i bruk løsningen kan arkivinstitusjoner få gjort sine arkiver tilgjengelige for allmenheten uten begrensning av geografi og tid. Fellesløsningen gjør det mulig å effektivisere oppgaveløsninger i arkivinstitusjonene og forbedre og utvikle nye tjenester.

I arbeidet med privatarkiver er det bl.a. fastsatt en nasjonal strategi og fylkesvise bevaringsplaner. Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek har gjennomført et metodeprosjekt for digital bevaring av privatarkiver. Kunnskap og erfaringer fra dette prosjektet skal trekkes inn i den videre innsatsen for metodeutvikling, kompetanse og formidling av god praksis i hele arkivsektoren.

Arkivlovutvalget overleverte 2. april 2019 utredningen NOU 2019: 9 *Fra kalveskinn til data-sjø – Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver*. Utredningen er sendt på høring med frist 2. desember 2019. Departementet vil etter å ha behandlet utredningen og høringssvarene komme tilbake til Stortinget vedrørende den videre oppfølgingen av utredningen.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkivverket.

Arkivverket samarbeider med Nasjonalbiblioteket om bevaring og digitalisering av papirarkiver i Nasjonalbibliotekets lokaler i Mo i Rana. Fra og med budsjettet for 2018 ble bevilgningen til Arkivverket økt med 5 mill. kroner for å dekke utgifter til samarbeidsløsningen. Økningen videreføres i 2020.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter på kap. 3329, post 01.

Norsk helsearkiv er en avdeling i Arkivverket. Norsk helsearkivs virksomhet foreslås bevilget under Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, se omtale i Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten skal dekke utgiftene til Arkivverkets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter fra oppdragsvirksomheten. De siste årene har 10 mill. kroner av bevilgningen vært knyttet til overføringer fra Helse- og omsorgsdepartementet til Arkivverket for å finansiere interimorganisasjonen for Norsk helsearkiv. I 2019 ble Helsearkivet etablert og interimsvirksomheten avviklet. I tillegg forventer Arkivverket nedgang på 5 mill. kroner i utgifter til andre oppdrag. Bevilgningen på posten foreslås som følge av dette redusert med 15 mill. kroner.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter på kap. 3329, post 02.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen på posten skal gå til Arkivverkets investeringer.

De eksisterende løsningene for vedlikehold og langtidsbevaring av digitale arkiver er ikke dimensjonert for den økende datamengden Arkivverket mottar. Det er derfor risiko for at dataene forringes og ødelegges, og for at det opprinnelige informasjonsinnholdet endres. Verken dagens lagring og backup eller skylagring vil kunne løse denne utfordringen. Det må etableres løsninger som ivaretar informasjonssikkerhet, formatkonvertering,

etterprøvnbarhet og lesbarhet over lang tid for å holde tritt med den teknologiske utviklingen.

Verken Arkivverket eller kommunal sektor har tilfredsstillende løsninger som gir innbyggerne tilgang til offentlige digitalt skapte arkiver. Dette gjør at mange arkiver i praksis er utilgjengelige. Digitale arkiver har potensial til å bidra til verdiøkning av tjenester, men denne muligheten begrenses ved at det ikke er mulig å gjenbruke, viderebruke og sammenstille dataene på en systematisk måte.

Det foreslås å øke posten med 35 mill. kroner til nye løsninger for langtidsbevaring av digitale arkiver og digital tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. Dette er antatt å koste i alt 140 mill. kroner og planlegges gjennomført over fire år. Arkivverket skal etablere disse løsningene som nasjonale fellesløsninger. I utviklingsarbeidet med de to tiltakene vil Arkivverket ha løpende dialog med viktige samarbeidspartnere som KS, kommunale arkivinstitusjoner og pilotbrukere.

De to fellesløsningene vil bli utviklet parallelt. I løsningen for langtidsbevaring skal digitale arkiver tas imot, bli testet og tilført nødvendige metadata. Dette vil sikre at brukskopier av arkivene i neste runde kan tilgjengeliggjøres på en trygg måte i Digitalarkivet. Etablering av en fellesløsning for langtidsbevaring vil bl.a. redusere tapet av digital dokumentasjon spesielt i kommunal sektor, øke fleksibiliteten i håndtering av nye typer digitale arkiver, og legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter. Utvikling av Digitalarkivet for tilgjengeliggjøring av alle typer arkiver vil bl.a. øke tilgangen til arkivene for alle innbyggere uavhengig av bosted, øke muligheten for sammenkobling av informasjon og dermed produksjon av ny kunnskap, gi mulighet for bruk av ny teknologi i analyser av store datamengder og gi bedre informasjonssikkerhet og personvern.

I tillegg er det i bevilgningsforslaget innarbeidet en økning på 5 mill. kroner til investeringer i ny IT-infrastruktur for sikkerhetskopiering og bevaring av data og oppgradering av nettverk. Investeringene er nødvendig for at Arkivverket skal motta en økende mengde digitale arkiver og behandle og lagre disse sikkert. Investeringen er også nødvendig for at Arkivverket skal kunne utvide dagens tjenester og utvikle nye tjenester.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten omfatter driftstilskudd til de to privatarkivinstitusjonene Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek og Misjons- og diakoniarkivet, VID. Fra posten gis også tilskudd til Stiftelsen

Asta til forvaltning, vedlikehold og utvikling av informasjonssystemet Asta og Arkivportalen.

Oversikt over størrelsen på de foreslåtte tilskuddene framgår av vedlegg 1.

Rapport 2018

Rapporten gjelder Arkivverkets virksomhet. Følgende mål ble lagt til grunn for bevilgningene til Arkivverket i 2018:

- nasjonens arkiver representerer en helhetlig dokumentasjon av samfunn og kultur
- velfungerende dokumentasjonsforvaltning i offentlig sektor med effektiv dokumentfangst
- sterke og synlige arkivinstitusjoner og fagmiljøer i alle deler av landet
- avleverte arkiver er bevart og tilgjengeliggjort uavhengig av lagringsmedium og format.

Arkivverket videreførte arbeidet med nye prosesser for forenkling av overføring av digitalt skapte arkiver fra arkivskapende virksomheter til arkivdepoter. Arkivverkets testverktøy som kvalitets-sikrer digitale arkiver før overføring, har effektivisert overføringen. Arkivverket utredet i 2018 ulike løsninger på problemer som er felles for virksomheter i offentlig sektor. Etaten etablerte *Forvaltningsforum for arkiv* som et rådgivende organ for arkivsektoren.

Arkivverket oppdaterte flere veiledere for god praksis. Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivarbeidet i 18 statlige virksomheter og 57 kommuner i 2018. Tilsynene ble gjennomført etter en metodikk som legger vekt på risikobaserte vurderinger i utvelgelse av virksomheter som skal få tilsyn. Kommuner i sammenslåingsprosesser ble prioritert.

Tilgangen til arkivene ble forbedret gjennom å øke det digitale innholdet. Arkivverket fortsatte samarbeidet med Nasjonalbiblioteket om skanning av arkivmateriale. I 2018 ble 7,5 mill. sider av det mest brukte arkivmateriale digitalisert, hvorav 4,4 mill. sider ble skannet av Nasjonalbiblioteket og 3,1 mill. sider av Arkivverket. Etaten publiserte 10 mill. nye sider i Digitalarkivet. Arkivverket samarbeidet med frivillige og kommersielle aktører om å transkribere tekst. Dette resulterte i 2,7 mill. nye poster med søkbare data.

Digitalarkivet har tidligere vært Arkivverkets nettsted for publisering av digitaliserte arkiver. I 2018 ble Digitalarkivet utvidet til et nasjonal fellesløsning for tilgjengeliggjøring av arkiver fra statlig, kommunal og privat sektor. Det ble dermed lagt til rette for at brukere av arkivene får én inngang til søk i og framvisning av digitalt arkivmateriale fra offentlige og private arkivinstitusjoner.

Tabell 4.14 Tilgjengelige sider og besøk i Digitalarkivet i 2016, 2017 og 2018

	(i mill.)		
	2016	2017	2018
Antall tilgjengelige sider	27,2	33,2	43,3
Besøk	5,4	6,8	5,9
Antall besøkende	1,3	1,6	1,0

Nedgangen i antall besøk og besøkende for Digitalarkivet fra 2017 til 2018 har sammenheng med omstruktureringer av Arkivverkets nettside, arkivverket.no. Bl.a. har debattforumet og brukerveiledninger blitt flyttet fra digitalarkivet.no til arkivverket.no.

Arkivverket har gjennomført en undersøkelse som viser at 84 pst. av brukerne helt eller delvis finner den informasjonen de søker etter på etatens nettside. Hele 90 pst. av brukerne i undersøkelsen svarer at nettsiden innfrir forventningene.

Kap. 3329 Arkivformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	8 833	6 626	6 804
02	Inntekter ved oppdrag	15 948	19 579	5 104
	Sum kap. 3329	24 781	26 205	11 908

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder salgs- og husleieinntekter i Arkivverket og inntekter fra ulike samarbeidsprosjekter og tjenester i Arkivverket, jf. kap. 329, post 01

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder oppdragsinntekter i Arkivverket, jf. kap. 329, post 21. De siste årene har 10 mill. kro-

ner av bevilgningen vært knyttet overføringer fra Helse- og omsorgsdepartementet til Arkivverket for å finansiere interimorganisasjonen for Norsk helsearkiv. I 2019 ble Helsearkivet etablert og interimsvirksomheten ble avviklet. I tillegg forventer Arkivverket nedgang på 5 mill. kroner i andre oppdragsinntekter. Bevilgningen foreslås som følge av dette redusert med 15 mill. kroner.

Programkategori 08.30 Medieformål m.m. (kap. 334–339)

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
334	Filmformål m.m.	845 050	826 990	858 260	3,8
335	Medieformål	386 496	595 708	7 062 318	1 085,5
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	48 030	49 170	50 500	2,7
339	Pengespill, lotterier og stiftelser	86 443	87 272	91 900	5,3
	Sum kategori 08.30	1 366 019	1 559 140	8 062 978	417,1

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
01–01	Driftsutgifter	252 320	242 954	254 490	4,7
21–23	Spesielle driftsutgifter	18 572	17 496	14 740	-15,8
50–59	Overføringer til andre statsregnskap	510 300	520 160	527 160	1,3
70–89	Overføringer til private	584 827	778 530	7 266 588	833,4
	Sum kategori 08.30	1 366 019	1 559 140	8 062 978	417,1

Innledning

Programkategorien omfatter bevilgninger til film- og medieformål.

De overordnede og nasjonale målene som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av Innst. 258 S (2018–2019), jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft*, vil også gjelde for film- og mediefeltet. Målene er nærmere beskrevet i del I.

Regjeringen vil legge til rette for ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet, god nyhetsproduksjon over hele landet og en bredt anlagt offentlig samtale i det digitale mediasamfunnet. Dette fremmer dannelse og kritisk refleksjon samt styrker de norske og de samiske språkene. Mediepolitikken skal stimulere til innovasjon og

nyskaping, og samtidig opprettholde den frie pressens tradisjoner og grunnverdier i en ny tid. Lov- og forskriftsverket på medieområdet skal være oppdatert og mest mulig teknologinøytralt, understøtte mediernes demokratiske funksjon og legge til rette for faktisk ytringsfrihet for borgerne. Regjeringen vil ha en mediestøtte som er forutsigbar, ubyråkratisk og med størst mulig avstand til politiske myndigheter. I behandlingen av Innst. 365 S (2018–2019), jf. Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* sluttet Stortingets flertall seg til flere endringer i de direkte mediestøtteordningene og finansieringen av NRK. Dette er nærmere beskrevet under kap. 335.

Norsk audiovisuelt innhold er et kulturuttrykk på lik linje med andre kunst- og kulturuttrykk. Regjeringen vil stimulere til verdiskaping og investeringer i norsk innhold og sikre at den norske kulturnæringen har minst like gode rammebetingelser som andre næringer. For å styrke norsk språk, identitet og kultur vil regjeringen legge til rette for at det produseres audiovisuelt innhold på norsk og samisk av høy kvalitet, og at dette er tilgjengelig for et bredt publikum.

Kategorien omfatter også bevilgninger til drift av Lotteri- og stiftelsestilsynet, jf. omtale av spill-

politikken i del III, samt kompensasjon for kopiering av åndsverk til privat bruk.

En stor del av oppgaveløsningen på mediefeltet skjer av ikke-statlige aktører. Statens virkemidler inngår i en større sammenheng, og måloppnåelsen er avhengig av innsats fra både staten, de private aktørene og til en viss grad kommunesektoren. Statens rolle er ofte indirekte gjennom å sikre rammevilkår for aktørene. Dette skjer gjennom utforming av regelverk og økonomiske virkemidler.

Kap. 334 Filmformål m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	172 028	112 055	115 150
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 421	6 375	6 540
50	Filmfondet	510 300	520 160	527 160
72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	41 880	71 360	71 360
73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	85 351	92 355	110 210
75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	17 245	18 180	18 670
78	Ymse faste tiltak	5 825	6 505	9 170
	Sum kap. 0334	845 050	826 990	858 260

Innledning

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om å gi alle tilgang til et fritt og uavhengig kulturliv av ypperste kvalitet, som fremmer mangfold, inkludering, dannelse og demokratisk deltakelse, jf. omtale under programkategori 08.30.

Bevilgningene skal stimulere til verdiskaping og investeringer i norske filmer, serier og dataspill og sikre at den norske kulturnæringen har minst like gode rammebetingelser som andre næringer. For å styrke norsk språk, identitet og kultur er det derfor et mål å legge til rette for at det produseres og formidles audiovisuelt innhold på norsk og samisk språk av høy kvalitet, og at dette er tilgjengelig for et bredt publikum. Bevilgningene skal videre stimulere til et tilbud av audiovisuelt innhold som styrker befolkningens grunnlag for dannelse og kritisk refleksjon, gjennom å vekke enga-

sjement og tilrettelegge for meningsbryting og et mangfold av ytringer.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene på filmområdet er å legge til rette for

- et bredt og variert filmtilbud av høy kvalitet
- god formidling og tilgjengeliggjøring for publikum
- solid publikumsoppslutning
- en profesjonell filmbransje med sunn økonomi

Målene for bevilgningene på dataspillområdet er å legge til rette for

- et variert tilbud av norske dataspill av høy kvalitet
- en profesjonell og mangfoldig dataspillbransje
- gjennomslagskraft for norske dataspill
- en inkluderende og tilgjengelig dataspillkultur

Statens fremste virkemiddel for å oppnå målene er bevilgningen til Norsk filminstitutt (NFI), som er statens forvaltningsorgan på filmområdet og dataspillområdet. NFI skal, innenfor de rammene og ressursene som til enhver tid er fastsatt av departementet, arbeide for å nå målene for den statlige film- og dataspillpolitikken samt være rådgiver for staten i film- og spillpolitiske spørsmål. NFI tildeles tilskudd til utvikling, produksjon, lansering og formidling av filmer og serier samt til utvikling og lansering av dataspill. Videre forvalter Norsk filminstitutt insentivordningen for film- og serieproduksjon og gir tilskudd til samproduksjoner med andre land. Virksomheten tilrettelegger også for deltakelse og synliggjøring av norske produksjoner internasjonalt, arbeider med formidling av film i Norge og utvikler kunnskap og kompetanse om den audiovisuelle bransjen i Norge.

En stor utfordring på filmområdet er å etablere gode forretningsmodeller for produksjon, distribusjon og tilgjengeliggjøring av innhold som er tilpasset det digitale markedet. De hurtige endringene på filmområdet gjør det nødvendig med en gjennomgang av tilskuddsordningene for å vurdere om de er tilpasset endringene og sikre at de bidrar til å nå de filmpolitiske målene. Kulturdepartementet har gitt Menon Economics i oppdrag å evaluere tilskuddsordningene. Departementet og Norsk filminstitutt vil på grunnlag av evalueringen utarbeide forslag til endringer i innretningen av forskriftene som regulerer tilskuddsordningene. Endringsforslagene vil bli gjenstand for alminnelig høring.

Da Stortinget behandlet Innst. 83 S (2015–2016), jf. Meld St. 30 (2014–2015) *En framtidstrettet filmpolitikk*, ba flertallet regjeringen om å legge fram et forslag om medfinansiering av audiovisuelle produksjoner så snart et endringsdirektiv til EU-direktivet om audiovisuelle medietjenester var vedtatt. Direktivet for audiovisuelle medietjenester åpner for å pålegge aktører i verdikjeden en plikt til å bidra til finansiering av audiovisuelle produksjoner. Endringsdirektivet ble vedtatt i desember 2018. Regjeringen tar sikte på å legge fram et forslag om at tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester må investere en andel av sin omsetning i norske audiovisuelle produksjoner. Den nærmere innretningen av forslaget vil bli lagt fram i et høringsnotat.

Kinobesøk utgjør den største inntektskilden for norsk film, og kinoene gir et betydelig bidrag til måloppnåelse på filmområdet. Kinoene er også en viktig møteplass og arena for fellesskap for mange. Bygdekinoen bidrar til å gjøre kinoopplevelser tilgjengelig på steder uten fast kino. Den

digitale utviklingen i hjemmevideo- og serie-markedet utfordrer kinoens posisjon i markedet og lokalsamfunnet rundt. Kulturdepartementet vil utarbeide en strategi for kino og filmformidling for å utvikle en politikk for dette området.

Den internasjonale dataspillbransjen er i rask vekst og er en driver innen innovasjon og teknologisk utvikling. Norsk spillbransje har vist en positiv utvikling de siste årene, men framstår likevel som fragmentert med mange små selskaper. I Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – En kulturpolitikk for framtida* ble det varslet at Kulturdepartementet ville legge fram en dataspillstrategi som skal se nærmere på rammevilkårene for spillbransjen og sette mål for dataspillpolitikken. Strategien ble lagt fram av Kulturdepartementet i 2019. Strategien inneholder mål for dataspillpolitikken, en gjennomgang av feltet, samt tiltak og satsingsområder for å styrke oppnåelsen av de kulturpolitiske målene fram mot 2022. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til dataspillfeltet i 2020, jf. omtale under post 50 og post 73, samt å øke vektningen av dataspill i eksisterende fordelingsmodeller for statlige tilskudd til regionale filmsentre og filmfond.

NFI etablerer i 2019, i samråd med FilmReg, en nasjonal filmkommisjon tilknyttet insentivordningen for film- og serieproduksjoner. Den nasjonale filmkommisjonen skal bidra til å realisere målet om en profesjonell bransje med sunn økonomi ved å markedsføre Norge som innspillingsland og formidle henvendelser fra produsenter videre til regionale filmkommisjoner. De regionale filmkommisjonene skal fortsatt finansieres av regionene, mens den nasjonale overbyggingen finansieres av staten.

Regionale filmvirksomheter (regionale filmsentre og filmfond) utgjør en viktig del av den nasjonale film- og dataspillpolitikken. Det er behov for støtteordninger og støttespillere innen film og dataspill både på regionalt og nasjonalt nivå. De regionale filmsentrene benytter de statlige tilskuddene til utvikling og produksjon av kort- og dokumentarfilm og til utvikling av dataspill, kompetansetiltak lokalt og tiltak for barn og unge. Regionale filmfond er viktige støttespillere for de mest konkurransedyktige prosjektene og selskapene. Regionale filmfond bidrar med økte midler til utvikling og produksjon av norske filmer og spill ved å skaffe minst like mye regionale midler som det statlige tilskuddet utgjør. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til de regionale filmvirksomhetene i 2020, jf. post 73.

Statens eierskap i Filmparken AS bidrar til å oppnå det filmpolitiske målet om en profesjonell

filmbransje med sunn økonomi. Regjeringen har besluttet å utsette salget av statens aksjer i Filmparken AS inntil videre. Det har oppstått økt etter spørsmål etter studiókapasitet særlig til dramaserier som følge av konkurransen mellom digitale visningsledd. I 2018 gikk Filmparken AS med overskudd, og den positive utviklingen ser ut til å vedvare. Det arbeides framover med utvikling av selskapet i lys av ny markedssituasjon.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke lønns- og driftsmidler til Norsk filminstitutt samt evaluering- og kvalitetsutviklingsarbeid og visse felles tiltak på film- og medieområdet i departementets regi.

Regjeringen vil øke tilskuddet til virksomhetene som inngår i nettverket Norwegian Arts Abroad, jf. omtale under del I. Målet er å fremme eksport og profilering av norsk kultur i utlandet. Bevilgningen til Norsk filminstitutt er med bakgrunn i dette økt med 1 mill. kroner.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomheten får i merinntekter på kap. 3334, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på posten omfatter oppdragsvirksomhet ved Norsk filminstitutt.

Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes oppdragsinntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomheten får i merinntekter på kap. 3334, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Filmfondet

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til filmfeltet; fra utvikling og produksjon til lansering, formidling og tilgjengeliggjøring av audiovisuelt innhold. Tilskudd til utvikling og lansering av dataspill er også inkludert i bevilgningen.

Mål

Tilskuddene skal overordnet sett bidra til at det lages og formidles audiovisuelle verk av høy kulturell verdi og kunstnerisk kvalitet samt bidra til en audiovisuell bransje med sunn økonomi.

Kriterier for tildeling

Tilskuddsordningene forvaltes av Norsk filminstitutt i henhold til gjeldende forskrifter. NFI fastsetter fordeling av midler til de ulike tilskuddsordningene innenfor posten. Ved fordelingen av midler skal NFI innhente synspunkter fra ulike aktører på filmfeltet.

Oppfølging og kontroll

De kravene som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring i staten, vil gjelde på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for tilskuddsordningene fastsettes av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Budsjettforslag 2020

Bevilgningen på posten foreslås økt med 7 mill. kroner til satsing på dataspill, jf. omtale under del I og post 73.

For å bidra til oppnåelse av målet om avbyråkratisering og større maktspredning på kulturområdet overføres midlene i tilskuddsordningen til filmkulturelle tiltak til de regionale filmsentrene fra 2020. Tilskuddsordningen, som til nå har vært underlagt Norsk filminstitutt, retter seg mot arrangører av filmkulturelle arrangementer som er åpne for allmennheten, blant annet mindre filmfestivaler, lokale filmseminarer og visninger av film. Overføringen kan ses i sammenheng med ny organisering og ansvarsdeling på kulturområdet, jf. stortingsflertallets forutsetninger ved behandlingen av Innst. 258 S (2018–2019), jf. Meld. St. 8. (2018–2019) *Kulturens kraft*.

Post 72 Insentivordning for film- og serieproduksjoner, kan overføres

Bevilgningen på posten dekker tilskudd til insentivordningen for film- og serieproduksjoner. Insentivordningen er en refusjonsbasert ordning hvor produksjoner som skal produseres helt eller delvis i Norge, og som kvalifiserer til gitte kriterier, kan søke om tilskudd på inntil 25 pst. av godkjente kostnader.

Mål

Ordningen skal bidra til å øke antallet store internasjonale film- og serieproduksjoner i Norge for å fremme norsk kultur, historie og natur. Ordning-

gen skal også bidra til økt erfaring og kunnskap i den norske filmbransjen, stimulere til vekst, en bærekraftig norsk filmbransje og økt internasjonalt samarbeid.

Kriterier for tildeling

NFI fatter vedtak om tilskudd på grunnlag av kulturfaglig skjønn og vurderinger innenfor gjeldende forskrift om insentivordning for film- og serieproduksjoner og føringer som er gitt av Stortinget og departementet.

Oppfølging og kontroll

De kravene som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring i staten, vil gjelde på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for tilskuddsordningene fastsettes av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Post 73 Regional filmsatsing, kan overføres

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til ulike regionale filmtiltak. Den regionale filmsatsingen er en del av den samlede nasjonale filmpolitikken og dekker tilskudd til regionale filmsentre og filmfond samt tilskudd til drift av Bygdekinoen og tilskudd til Tvibit. Tilskuddene til regionale filmsentre og filmfond forvaltes av Norsk filminstitutt.

Mål

Formålet med de statlige tilskuddene til regional filmvirksomhet er å bidra til økt konkurranse, større mangfold og bedre kvalitet i film gjennom en maktspredning og regionalisering av filmpolitikken. I tillegg skal de regionale filmvirksomhetene bidra til å dyrke frem sterke regioner i norsk kulturliv, slippe lokale krefter til, få flere stemmer i tale og gi barn og unge en inngangsport til filmkultur. De regionale filmsentrene har som formål å utvikle en regional filmkultur gjennom å bygge opp talenter, øke filmkompetansen blant barn og unge og bidra til å utvikle og profesjonalisere filmbransjen i regionen. De regionale filmfondene har som formål å bygge og styrke en profesjonell filmbransje i regionen.

De regionale filmvirksomhetene mottar statlige tilskudd til ulike regionale filmtiltak og kan også benytte de statlige tilskuddene til utvikling av dataspill. Regjeringen ønsker at regionale filmvirksomheter i sitt arbeid spiller og bygger opp

under utviklingen som skjer i egne regioner, også på dataspillfeltet.

Kriterier for tildeling

Tilskudd til regionale filmsentre og regionale filmfond forvaltes av Norsk filminstitutt. Midlene til regionale filmsentre fordeles etter fastsatte kriterier, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Midlene til regionale filmfond fordeles etter fastsatte kriterier, jf. Prop. 1 S (2018–2019). Regionale filmsentre og filmfond skal fordele statlige tilskuddsmidler etter samme forskrifter som Norsk filminstitutt. Tilskuddene kan ikke nyttes til drift. Regionale filmsentre og filmfond kan vektlegge prosjektets regionale tilknytning i sin vurdering av og prioritering mellom søknader om tilskudd.

Oppfølging og kontroll

De kravene som stilles for forvaltning av statstilskudd i henhold til regelverket for økonomistyring i staten, vil gjelde på vanlig måte. Overordnede retningslinjer for tilskuddsordningene fastsettes av departementet. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.

Budsjettforslag 2020

Departementet foreslår å øke bevilgningen med 17,8 mill. kroner.

Av den foreslåtte økningen foreslås 10,5 mill. kroner fordelt til regionale filmfond og 7 mill. kroner til regionale filmsentre. Minst 3 mill. kroner av den foreslåtte økningen skal benyttes til dataspillformatet. Av økningen til regionale filmsentre skal 1 mill. kroner forbeholdes Viken filmsenter for å dekke filmsentertilbudet i Oslo. Tilskuddet til Viken filmsenter fastsettes som en separat tildeling utenfor beregningsmodellen for regionale filmsentre.

Tilskuddet til Bygdekinoen foreslås videreført med 9,8 mill. kroner, og tilskuddet til filmvekstsenteret Tvibit i Tromsø foreslås videreført med 2,6 mill. kroner.

Post 75 Internasjonale avtaler, kan overføres

Bevilgningen på posten skal dekke faste, årlige tilskudd til tiltak som er forankret i internasjonale film- og medieavtaler. Det gjelder Eurimages, Nordisk Film & TV Fond og Det Europeiske Audiovisuelle Observatoriet.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen på posten dekker ulike faste tiltak innenfor film- og medieområdet.

Tilskuddet til Internasjonalt Samisk Filminstitutt (ISFI) foreslås økt med 2,5 mill. kroner. Økningen går til drift av ISFI og tilskudd til samiske audiovisuelle produksjoner. Formålet er å sikre ISFI en bedre driftssituasjon, slik at virksomheten kan videreføre og styrke satsingen på produksjon av samiske audiovisuelle verk.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til på denne posten i 2020, fremgår av vedlegg 1.

Rapport 2018

Norsk filminstitutt (NFI) har et bredt sett av tiltak og virkemidler som skal bidra til å oppfylle de filmpolitiske målene som i 2018 var et bredt og variert tilbud av audiovisuelt innhold av høy kvalitet, god formidling og tilgjengeliggjøring, solid publikumsoppslutning og en profesjonell filmbransje med sunn økonomi. NFIs virksomhet kan deles i de tre hovedfunksjonene: tilskuddsforvalter, kunnskaps- og kompetansesenter og filmformidler. Til sammen fordelte NFI 649 mill. kroner i 2018 gjennom de ulike tilskuddsordningene for utvikling, produksjon, lansering, filmformidling, innkjøpsordninger, stipender, insentivordning og tilskudd til de regionale filmvirksomhetene. Det er departementets vurdering at målene for filmpolitikken i stor grad ble oppnådd i 2018.

Et bredt og variert tilbud av høy kvalitet

NFI kanaliserte nesten 450 mill. kroner i tilskuddsmidler til de produserende bransjene for film, serier, dokumentar og dataspill (de audiovisuelle bransjene) i 2018. Disse tilskuddsmidlene er det viktigste virkemiddelet for å oppnå målene om mangfold og kvalitet i norsk film og spill. Gjennom forvaltning av tilskuddene sikrer og bidrar NFI til et bredt og variert tilbud av høy kvalitet. NFI er den største finansieringskilden til film i Norge, og uten tilskuddsmidlene herfra ville majoriteten av dagens norske filmer og en betydelig andel av dagens norske dokumentarer og dataspill trolig ikke blitt produsert.

Bredde og variasjon i tilbudet innebærer blant annet at norske filmer, serier, dokumentarer og dataspill skal oppleves som relevante og være representative for hele befolkningen. Bredde og variasjon i tilbudet ivaretas særlig av NFIs arbeid for inkludering og representativitet. I 2018 utarbeidet NFI handlingsplanen *Relevans. Publikum.*

Bærekraft for inkludering og representativitet, som skisserer nye tiltak innenfor alle NFIs virksomhetsområder. Et sentralt mål med planen er at norsk film og filmkultur i større grad skal speile befolkningen og den samtiden vi er en del av, både når det gjelder kjønn, etnisitet, urfolk og nasjonale minoriteter, alder, seksuell orientering, funksjonsevne og sosial bakgrunn. NFI har utvidet praksisen med moderat kjønnskvoltering i tilskuddsordningene, og i 2018 var den totale kvinneandelen for alle formater på 51 pst.

NFI bidrar også til at det lages filmer til barn. I 2018 ga NFI 82,7 mill. kroner i produksjons- og etterhåndstilskudd til barnefilm. Beløpet var i 2017 på 147,5 mill. kroner. Det er naturlig at tilskuddsbeløpet varierer fra år til år.

Produksjon av spillefilm er fortsatt sentrert rundt Oslo og Akershus, mens den geografiske spredningen er større for tilskudd til dataspill og dokumentar. Tilskudd til regionale filmsentre og filmfond bidrar til å styrke produksjonsmiljøene for spillefilm, kortfilm, serier, dokumentarer og dataspill i ulike deler av landet. Gjennom utbetaling av 119 mill. kroner i 2018 til produksjonstilskudd i produksjonsmiljøer utenfor hovedstadsregionen og midler til regionale filmvirksomheter bidro NFI til et større mangfold i tilbudet ved at flere stemmer og historier fra hele landet kom til uttrykk. Prosjekter fra Oslo var overrepresentert i både søknads- og tilskuddsmengde, men andelen innvilgede tilskudd for hovedstadsregionen lå tett opp mot gjennomsnittet på 29 pst. for hele landet.

Å gi objektive vurderinger og rapporteringer av kvalitet er svært utfordrende. Kvalitet oppfattes gjerne subjektivt og forskjellig på tvers av formater og sjangere. Tidligere etablerte kvalitetskriterier utfordres og endres kontinuerlig. NFI benytter norsk films anerkjennelse internasjonalt som et mål på kvaliteten på norsk film. Norske spillefilmer, dokumentarer og kortfilmer deltok 53 ganger på anerkjente, internasjonale festivaler i 2018. Norske spillefilmer, dokumentarer, kortfilmer, dramaserier og spill vant eller ble nominert til 36 prestisjetunge priser, og et klart flertall av filmene hadde mottatt tilskudd fra NFI. Særlig drama-seriene har fått stor oppmerksomhet og anerkjennelse internasjonalt i 2018.

De audiovisuelle produksjonenes tilgjengelighet og oppslutning i markedet indikerer også kvalitet. Rapporteringen for disse punktene nedenfor viser relativt gode oppslutningsresultater for spillefilm og dramaserier i Norge i 2018 og en særlig positiv utvikling for dramaserier de siste årene. Tilgjengeligheten av norsk film på SVOD-plattformene (streaming, video on demand) er fortsatt

relativt lav, men utviklingen har vært positiv de siste tre årene, særlig i 2018.

NFI har i 2018 lagt til rette for tilbud av audiovisuelle verk av høy kunstnerisk kvalitet og kulturell verdi. Det har instituttet gjort ved å vurdere kvaliteten på alle audiovisuelle verk og ved å gi tilskudd til kunstnerisk nyskapende produksjoner og til produksjoner med stort publikumspotensial. Kvalitet handler også om talentutvikling og eksperimentering. NFI tilbyr relevante kurs, verksteder og seminarer for bransjen og bidrar slik til utvikling og økt kompetanse. Utviklingsprogrammet UP, et nytt program for kvinnelige filmskapere i samarbeid med Talent Norge, trekkes frem som ett av NFIs virkemidler fra 2018 for å skape god og vedvarende kjønnsbalanse i norsk film.

God formidling og tilgjengeliggjøring for publikum

Norsk filminstitutt (NFI) har det nasjonale ansvaret for filmformidling. Formidling av film og filmkultur handler om å tilrettelegge for økt tilgang til norske og utenlandske filmer utover det som er lønnsomt i markedet. Det handler også om å formidle filmhistorie og kunnskap om norsk og internasjonal film, og om å sette filmer inn i et større kulturelt og samfunnsmessig perspektiv. Filmformidlingsarbeid kan også være av mer pedagogisk art, og det kan bidra til at barn og unge blir reflekterte og kritiske brukere av audiovisuelle verk.

NFI bidrar til at alle disse aspektene ivaretas, både gjennom tilskudd til festivaler og cinematek og klubbvirksomhet, og gjennom tilskudd til distribusjon og tilskudd til filmkulturelle tiltak over hele landet. NFI tildelte til sammen 20 mill. kroner til 24 norske filmfestivaler og 2,7 mill. kroner i tilskudd til 136 filmarrangementer utover filmfestivalene i 2018.

Besøket på Cinematekets egne visninger var i 2018 på 59 532 personer, som er noe lavere enn foregående år, men likevel det nest høyeste i Cinematekets historie. Filmmuseet og visninger i regi av eksterne arrangører hadde også en besøksnedgang i 2018. I 2018 ga NFI tilskudd til 36 utenlandske kvalitetsfilmer, Film & Kinos markedsføringskampanjer og tre norske tidsskrifter som øker publikums kunnskap om norsk og utenlandsk kvalitetsfilm.

Norsk filminstitutt arbeider for å gjøre norsk film synlig og tilgjengelig på ulike visningsplattformer. Alt i alt er tilgangen på nyere norske filmer god. Innkjøpsordningene til bibliotekene bidrar til at ulike format, inkludert spill, er tilgjengelig på bibliotek. I 2018 ble 97 filmer (spillefilmer, dokumentarer og kortfilmer) og 10 spill tilgjengelig-

gjort gjennom innkjøpsordningene. Norsk film er generelt godt tilgjengelig på kino og TVOD-plattformer (TV on demand), men i relativt lav grad tilgjengelig på SVOD-plattformer. De siste årene har likevel tilgjengeligheten til norsk film på SVOD-plattformer hatt en positiv utvikling, og i 2018 var 26 pst. av alle kinofilmene fra 2013–2017 tilgjengelig på disse plattformene.

Solid publikumsoppslutning

Publikumsoppslutning vurderes på bakgrunn av norske filmer og seriers markedsandel på kino, tv og strømmetjenester. 2018 var et godt år for norsk kinofilm og norske serier. Norsk kinofilm hadde tre millioner besøkende på kino, og for første gang var markedsandelen for norsk kinofilm på over 25 pst. Markedsandelen til norske dramaserier på VOD-tjenestene (video on demand) i Norge var på 12,5 pst. i 2018, og korrigert for enkeltsuksessen «Skam» har denne utviklingen jevnt over vært positiv for norske serier de siste tre årene. Til tross for det relativt lave andelsnivået tolkes tendensen positivt da den viser at den norske bransjen i økende grad tilbyr produkter som vinner i det internasjonale seriemarkedet, uten å være avhengig av enkeltstående suksesser.

Norsk filminstitutt har tilskuddsordninger som stimulerer til å lage filmer med stort publikumspotensial, slik som tilskudd etter markedsvurdering og etterhåndstilskudd. I markedsordningen vurderes filmene ut fra markeds potensial og må ha et publikumsestimat på minimum 200 000 besøkende. NFI delte ut 44 mill. kroner gjennom markedsordningen for spillefilm i 2018. Filmene som var produsert med tilskudd fra markedsordningen oppnådde vesentlig høyere besøks tall enn annen film i 2018, og dette tyder på at ordningen fungerer i tråd med hensikten. Etterhåndstilskudd skal stimulere til blant annet økt produksjon av filmer med høyt publikumspotensial. Tilskuddet er en automatisk ordning hvor filmer med et besøkstall på kino over en viss grenseverdi mottar tilskudd proporsjonalt med inntektene fra rettighetssalg opp til en forhåndsbestemt maksimumsum. NFI delte ut 138,2 mill. kroner til spillefilm og dokumentarer gjennom etterhåndstilskuddet i 2018, hvorav 134,5 mill. kroner gikk til spillefilm. Tilskudd til lansering bidrar til at filmene når ut til publikum og realiserer sitt publikumspotensial i Norge og utlandet. I 2018 ble 29,6 mill. kroner delt ut i lanseringstilskudd til spillefilm, dokumentar og dataspill i Norge, hvorav 28,8 mill. kroner gikk til spillefilm. 9,7 mill. kroner ble delt ut i internasjonalt lanseringstilskudd til spillefilm,

kortfilm, dokumentar, dramaserier og dataspill, og disse midlene ble i langt større grad jevnt fordelt mellom formatene.

For å øke internasjonal publikumsoppslutning om norske audiovisuelle produksjoner er det en sentral oppgave for NFI å legge til rette for deltakelse for norske bransjeaktører på internasjonale arenaer. En særskilt satsing i 2018 for NFI lå i arbeidet med å forberede Norge som fokusland under Berlinale 2019. NFI hadde også en egen internasjonal satsing på dataspill i 2018, som innebar ekstra midler til internasjonal lanseringsstøtte for dataspill og kompetansehevende tiltak gjennom programmet Game Plan Asia.

En profesjonell bransje med sunn økonomi

Norsk filminstitutt skal legge til rette for at den audiovisuelle bransjen har økonomi til å drive på en god måte. Markedet for audiovisuelle produkter på norsk er for lite til at bransjen i Norge kan oppnå målet uten bevilgninger fra filmfondet. Filmfondet er den største finansieringskilden for produksjon av norsk film og det viktigste virkemiddelet instituttet har for å påvirke økonomien i den audiovisuelle bransjen. Gjennom fordeling av tilskudd fra filmfondet i henhold til forskrift om audiovisuell produksjon bidrar NFI til kontinuitet i

fagmiljøene, samt til risikoreduksjon for private investorer og risikoreduksjon gjennom de mest økonomisk kritiske fasene av audiovisuelle produksjoner. Særlig rammetilskuddene til produksjonsforetak og etterhåndstilskudd trekkes frem som ordninger som bidrar til profesjonalitet i bransjen.

NFI skal bidra slik at den audiovisuelle bransjen har kompetanse til å drive på en profesjonell måte. NFI bidrar primært til dette ved å tilby kurs og rådgivning, tilskudd til kompetansetiltak, filmrekrutteringsstipend og stipend til kurs i utlandet. En strategisk viktig satsing for NFI i 2018 var UP, et nytt utviklingsprogram for kvinnelige filmskaperne, utviklet i samarbeid med Talent Norge. Samtidig bidrar NFIs internasjonale arbeid og samproduksjonstilskudd også til kompetanseheving, mens insentivordningen for film og serieproduksjon styrker kompetanse og erfaring hos norske filmarbeidere gjennom samarbeid med utenlandske aktører.

For å bidra til at bransjen har kompetanse til å drive på en profesjonell måte produserer NFI også kunnskap og statistikk som kommer bransjen til gode. I 2018 publiserte NFI blant annet rapporter om norsk films tilgjengelighet på nye visningsplattformer og om kjønnsbalansen i norsk film.

Kap. 3334 Filmformål m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Ymse inntekter	6 086	5 813	5 969
02	Inntekter ved oppdrag	10 178	6 690	6 870
70	Gebyr	1 322		
	Sum kap. 3334	17 586	12 503	12 839

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra salg og distribusjon av film, video og dvd, inntekter fra Cinemateket i Oslo og Filmmuseet samt inntekter knyttet til mediedesken i EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Kreativt Europa. I tillegg omfatter

posten inntekter fra egenandeler for kurs og diverse andre inntekter ved Norsk filminstitutt.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter fra oppdragsvirksomhet ved Norsk filminstitutt, jf. kap. 334, post 21.

Kap. 335 Medieformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter		52 042	53 220
21	Spesielle driftsutgifter		2 706	2 420
70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting		135 000	135 000
71	Mediestøtte	313 157	318 000	415 230
72	Innovasjon og utvikling	6 998	10 000	
73	Medieforskning	21 526	22 130	22 706
74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	14 580	19 870	20 400
75	Tilskudd til samiske aviser	28 100	33 770	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 135	2 190	
79	Norsk rikskringkasting AS – NRK			6 413 342
	Sum kap. 0335	386 496	595 708	7 062 318

Innledning

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken om et demokratisk samfunn med en åpen og opplyst offentlig samtale der alle er frie til å ytre seg.

Gjennom å legge til rette for ytringsfrihet, pressefrihet, tilgjengelighet, nyhetsproduksjon over hele landet og en bredt anlagt offentlig samtale i det digitale mediasamfunnet, skal bevilgningene understøtte mediens demokratiske funksjon. Videre skal bevilgningene bidra til dannelse og kritisk refleksjon gjennom å vekke engasjement og legge til rette for meningsbryting, et mangfold av yringer og reell ytrings- og informasjonsfrihet.

Bevilgningene skal stimulere til innovasjon og nyskaping, samt opprettholde den frie pressens tradisjoner og grunnverdier.

Bevilgningene skal bidra til å styrke norsk språk, de samiske språkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere.

Mål og strategier for 2020

Bevilgningene til medieformål skal legge til rette for

- ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet

- et mangfold av redaktørstyrte medier over hele landet og en bredt anlagt offentlig samtale i det digitale mediasamfunnet
- innovasjon, utvikling og nyskaping i mediebransjen, og samtidig opprettholde den frie pressens tradisjoner og grunnverdier i en ny tid
- bidra til å styrke den kritiske medieforståelsen i befolkningen

Som varslet i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*, vil regjeringen videreføre dagens mål for mediestøtten, supplert med følgende mål om at mediestøtten skal:

- legge til rette for lokale medier i hele landet og unngå geografisk hvite flekker (bevare et finmasket nett av lokale nyhetsmedier) ved å sørge for omfordeling til små, lokale aviser
- legge til rette for samfunns viktig og undersøkende journalistikk og redusere tematisk hvite flekker
- bidra til innovasjon og utvikling i mediebransjen
- i minst mulig grad gi insentiv til uheldige tilpasninger

Kapitlet omfatter driftstilskudd til den statlige virksomheten Medietilsynet. Medietilsynet er statens forvaltningsorgan på medieområdet og skal, innen-

for de målsettinger, rammer og ressurser som til enhver tid er fastsatt av departementet, arbeide for å nå målene for den statlige mediepolitikken. Kapitlet omfatter også kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting, produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier, tilskudd til innovasjon og utvikling, tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, tilskudd til medieforskning, tilskudd til samiske aviser og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark.

NRK har tidligere vært finansiert via kringkastingsavgiften. Kringkastingsavgiften avvikles 1. januar 2020, i tråd med Stortingets behandling av Innst. 365 S (2018–2019), jf. Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfald og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*. Fra og med 2020 vil Norsk rikskringkasting AS (NRK) finansieres på kap. 335, post 79.

Ny finansieringsmodell for NRK

Regjeringen konkluderte med at kringkastingsavgiften ikke lenger er et framtidsrettet og stabilt finansieringsalternativ for NRK i Meld. St. 15 (2016–2017) *Eit moderne og fremtidsretta NRK*. Stortingets flertall sluttet seg til at kringkastingsavgiften må erstattes av en ny og mer treffsikker ordning, jf. Innst. 332 S (2016–2017). I Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfald og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* foreslo regjeringen å avvike kringkastingsavgiften fra 1. januar 2020, og at NRK fra samme tid finansieres over statsbudsjettet. Stortingets flertall sluttet seg til regjeringens forslag, jf. Innst. 365 S (2018–2019).

Bevilgningsforslaget for tilskuddet til NRK er omtalt på kap. 335, post 79.

En konsekvens av at det fra og med 1. januar 2020 ikke lenger skal kreves inn kringkastingsavgift, er at NRKs lisensavdeling i Mo i Rana blir lagt ned. Regjeringen har varslet at deler av innsparingen i NRK, som følge av nedleggelsen av lisensavdelingen, skal benyttes til å opprette nye arbeidsplasser ved Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana, jf. kap. 326, post 01. Deler av innsparingen skal også brukes til en midlertidig økning av mediestøtten for å lette omstillingen for støttemotakere som blir berørt av den varslede omfordelingen av mediestøtte til fordel for små lokale aviser, jf. omtale på kap. 335, post 71.

Samling av mediestøtten

Regjeringen vil samle bevilgningene til mediestøtteformål under ett budsjettkapittel. Samlingen av den direkte mediestøtten omtales videre på kap. 335, post 71.

Videre vil regjeringen etablere et uavhengig råd, Mediestøtterådet. Medietilsynet skal være sekretariat for rådet og stå for utbetaling av midler til mottakerne. Mediestøtterådet kan tidligst være i drift i 2021, og vil da få ansvar for å fordele midler mellom tilskuddsordninger som utgjør direkte mediestøtte og ha kompetanse til å fastsette forskrifter for disse ordningene. Rådets virksomhet skal skje innenfor rammene av et eget regelverk og overordnede føringer fra Stortinget. I løpet av 2020 tar regjeringen sikte på å legge fram en lovproposisjon med forslag til formelle rammer for Mediestøtterådet og rådets uavhengighet, i tillegg til lovfesting av ordningen med fireårige økonomiske rammer for mediestøtten. Stortingets flertall sluttet seg til forslaget om å etablere Mediestøtterådet i behandlingen av Innst. 365 S (2018–2019), jf. Meld. St. 17 (2018–2019).

Endringer i produksjonstilskuddet

Regjeringen ønsker at utformingen av mediestøtten i minst mulig grad skal gi insentiv til uheldige tilpasninger. I beregningen av produksjonstilskudd er opplag og utgaver de mest sentrale kriteriene, jf. forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier. Dagens støttesystem har enkelte uheldige sider, og ideelt sett bør det primært være kostnadsforhold og hensyn til leserne som påvirker for eksempel hvor mange utgaver et medium gir ut hver uke. Utformingen av mediestøtten bør ikke påvirke dette, og departementet vil derfor sette i gang en gjennomgang av mediestøtteordningene i samråd med Medietilsynet, med sikte på å avgrense potensialet for uheldige tilpasninger.

For å legge til rette for lokale medier i hele landet, unngå geografisk «hvite flekker» og fremme innovasjon i bransjen vil regjeringen sørge for en omfordeling av produksjonstilskuddet til fordel for små, lokale aviser, jf. kap. 335, post 71.

Fram til Mediestøtterådet opprettes vil Kulturdepartementet i samarbeid med Medietilsynet sette i gang en omlegging av støtteordningene i tråd med de utvidede målene for mediestøtten.

FM etter 2021 og lokalradio

FM-sendingene fra de riksdekkende radioaktørene Radio Norge, P4 og NRK ble avvirket etter en regionvis plan i 2017. Lokalradioer utenfor de store byene har anledning til å fortsette å sende på FM ut 2021. I Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfald og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* varslet regjeringen at den ville komme tilbake til Stortinget i løpet av 2019 om vilkårene for en

eventuell ytterligere forlengelse av FM-konsesjoner for lokalradio etter 2021. På oppdrag fra Kulturdepartementet har Medietilsynet utredet saken.

Medietilsynet oversendte 8. mai 2019 en rapport til departementet om lokalradio på FM. I rapporten anbefaler tilsynet at eksisterende FM-konsesjoner for lokalradio forlenges med 5 år, til 31. desember 2026. Tilsynet begrunner dette med hensynet til blant annet lokalradioenes viktige betydning for det norske mediemangfoldet, og det faktum at mesteparten av inntektene til lokalradioene kommer fra FM-virksomheten.

Medietilsynet anbefaler strengere rammevilkår for slukkeområdene (dvs. områdene i og rundt de fire største byene) i den nye forlengelsesperioden. Stortinget besluttet ved behandlingen av Meld. St. 24 (2014–2015) *Rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet* (Lokalradiomeldingen) at kun ikke-kommersielle nisjekanaler skulle ha adgang til å sende på FM i slukkeområdene etter at rikssendingene på FM ble avvirket i 2017. Disse aktørene er derfor underlagt strengere regulatoriske rammebetingelser enn øvrige lokalradioer i Norge. Medietilsynet har erfart at regelverket for nisjekanaler i slukkeområdene har blitt utfordret gjennom markedsmessige og forretningsmessige tilpasninger, noe som har vist seg vanskelig og ressurskrevende å håndheve. På denne bakgrunn foreslår Medietilsynet at det innføres totalforbud mot å sende reklame, ha sponsorater eller benytte produktplassering i sendingene i slukkeområdene. I tillegg foreslår tilsynet at det innføres et konsesjonsvilkår om at konsesjonæren selv må bruke konsesjonen. Videre anbefaler tilsynet at det ikke skal kunne tildeles nye konsesjoner, og at det ikke skal være anledning til å overdra konsesjonene til andre i disse områdene. Utenfor slukkeområdene foreslår ikke tilsynet innstramninger og åpner for at det etter en konkret vurdering bør være mulig å tildele nye konsesjoner. Videre anbefaler Medietilsynet en midlertidig utvidelse av tilskuddsordningen for lokale lyd- og bildemedier, slik at ordningen også åpner for å gi driftsstøtte til lokalradiostasjoner.

Departementet legger til grunn at lokalradioene trenger mer tid til å gjennomføre den digitale overgangen og at en midlertidig forlengelse av konsesjonene vil ha positive økonomiske virkninger for lokalradioene. På bakgrunn av dette vil departementet be Medietilsynet om å sette i gang et arbeid for at eksisterende FM-konsesjoner for lokalradio forlenges både i og utenfor slukkeområdene i fem år, fra 1. januar 2022 til 31. desember 2026. Videre vil departementet følge opp tilsynets anbefalinger om nye vilkår for den nye forlengelsesperioden i og

utenfor slukkeområdene. Dette forutsetter endringer i forskrift om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester (kringkastingsforskriften). Forslagene vil følgelig bli sendt på ordinær høring.

Departementet er videre innstilt på å sende på høring forslag om å endre tilskuddsordningen ved å åpne for å gi driftsstøtte til radiostasjoner som ønsker å digitalisere stasjonen, og som for eksempel ønsker å leie sendetid hos anleggskonsesjonærer i Lokalradioblokka. Slik vil tilskuddsordningen til lokale lyd- og bildemedier gi radiostasjoner som fremdeles sender på FM større kraft til å gjennomføre digitaliseringen, og de stasjoner som allerede sender på DAB vil kunne få økonomisk bidrag til å fortsette med dette. Departementet presiserer at forslaget om å åpne for driftsstøtte til radiostasjoner som ønsker å digitalisere ikke vil ha betydning for størrelsen på den økonomiske rammen for tilskuddsordningen.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Medietilsynet forvalter de statlige virkemidlene på Kulturdepartementets ansvarsområder og er departementets rådgivende organ på disse områdene. Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Medietilsynet samt mindre utredningsoppgaver på medieområdet.

Medietilsynet skal i perioden framover forbedre og gjennomføre en omlegging av mediestøtteordningene, herunder også bidra til å etablere Mediestøtterådet. I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 1 mill. kroner til formålet.

Medietilsynet har over flere år gjennomført Barn og medier-undersøkelsen. Undersøkelsen har vært finansiert med bidrag fra flere departementer og har utviklet seg til å bli en del av Medietilsynets faste oppgaver. Bevilgningen til Medietilsynet er som følge av dette økt med 360 000 kroner, jf. omtale på post 21.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter ved oppdrag som Medietilsynet utfører på vegne av andre.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 360 000 kroner mot en tilsvarende reduksjon av inntektsbevilgningen på kap. 3335, post 02 og en økning på kap. 335, post 01, jf. omtale på kap. 335, post 01.

Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes oppdragsinntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som

Medietilsynet får i merinntekter på kap. 3335, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 70 Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting

Bevilgningen på posten skal dekke kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting i henhold til kunngjøring av avtale om allmennkringkasting 23. juni 2017. Departementet inngikk avtale om kommersiell allmennkringkasting med TV 2 26. september 2018. Avtalen trådte i kraft 1. januar 2019 og varer til 31. desember 2023. Kompensasjonen skal bidra til å opprettholde mediemangfoldet, sikre en reell konkurrent til NRK og sikre produksjon av riksdekkende nyhetssendinger utenfor Oslo, jf. Innst. 235 S (2016–2017) og Meld. St. 14 (2016–2017) *Kommersiell allmennkringkasting*.

Budsjettforslaget på posten er basert på at statens økonomiske forpliktelser kan beløpe seg på inntil 135 mill. kroner i 2020, i henhold til avtalen.

Post 71 Mediestøtte

Regjeringen varslet i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* at den direkte mediestøtten skal samles i én post på statsbudsjettet.

Tabell 4.15 Fordeling av bevilgningen på post 71

Betegnelse	(i 1 000 kr)		
	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
Produksjonstilskudd	313 000	318 000	358 100
Innovasjon og utvikling	7 000	10 000	20 250
Tilskudd til samiske aviser	28 100	33 770	34 630
Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 100	2 190	2 250
Sum			415 230

Produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier
Produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier skal bidra til et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier over hele landet og kan gis til nyhets- og aktualitetsmedier på alle publiseringsplattformer, med unntak av kringkasting og lokalkringkasting. Produksjonstilskuddet forvaltes av

Fra og med budsjettåret 2020 samles derfor bevilgningen som utgjør den direkte mediestøtten under post 71 Mediestøtte. Bevilgningen på posten omfatter produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (tidligere kap. 335, post 71), innovasjons- og utviklingstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (tidligere kap. 335, post 72), tilskudd til samiske aviser (tidligere kap. 335, post 75) og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark (tidligere kap. 335, post 77).

For å sikre forutsigbarhet i mediepolitikken vil regjeringen foreslå å lovfeste en modell der den økonomiske rammen for mediestøtten fastsettes for fire år av gangen. Rammen blir fastsatt av Stortinget i romertallsvedtak, på grunnlag av en budsjettproposisjon hvor Kulturdepartementet hvert år etter stortingsvalg vil presentere størrelsen på de langsiktige økonomiske rammene. Stortingets flertall sluttet seg til etableringen av fireårige rammer for mediestøtten ved behandlingen av Innst. 365 S (2018–2019). I praksis betyr det at de økonomiske rammene for den direkte mediestøtten behandles av Stortinget hvert fjerde år. Kulturdepartementet foreslår at den direkte mediestøtten i perioden 2020 til 2022 justeres årlig for pris- og lønnsvekst, jf. forslag til vedtak VIII.

Medietilsynet og fordeles i henhold til gjeldende forskrift.

Budsjettforslaget bygger på en videreføring av tilskuddsordningen fra 2019, justert for pris- og lønnsvekst. Utover dette foreslås posten økt med 30 mill. kroner for å lette omstillingene for støtte-mottakere som blir berørt av den varslede omfordelingen av mediestøtten til fordel for små, lokale aviser.

Mål

Produksjonstilskuddet skal stimulere til et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy kvalitet og uavhengig journalistikk, inkludert medier i markeder som er for små til å være bærekraftige og alternativer til de ledende mediene i større markeder. Tilskuddsmidler kan kun benyttes til produksjon og utgivelse av hovedmedium og tilknyttet medieprodukt.

Kriterier for tildeling

Produksjonstilskuddet forvaltes av Medietilsynet og fordeles i henhold til gjeldende forskrift. Forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier stiller nærmere krav til medier som kan gis tilskudd. Generelle vilkår omfatter bl.a. at tilskudd etter denne forskriften bare kan gis til nyhets- og aktualitetsmedier som har som hovedformål å drive journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt til allmennheten.

Videre er det en rekke vilkår knyttet til bl.a. opplag, organisering, bruk av tilskuddsmidler, overskudd, utbytte og transaksjoner som må oppfylles.

Oppfølging og kontroll

Medieselskap som søker tilskudd, plikter å gi innsyn i alle opplysninger som finnes nødvendig til gjennomføring av og kontroll med tilskuddsordningen og til utarbeidelse av statistikk over den økonomiske utviklingen i dagspressen.

Riksrevisjonen og Kulturdepartementet har adgang til å iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene benyttes etter forutsetningene.

Innovasjon og utvikling

I tråd med Stortingets behandling av Innst. S 400 (2017–2018), jf. Prop. 85 S (2017–2018), ble det i statsbudsjettet for 2018 vedtatt å opprette en tilskuddsordning for innovasjon og utvikling. Ordningen forvaltes av Medietilsynet etter forskrift som trådte i kraft 1. juli 2018.

Posten foreslås økt med 10 mill. kroner som følge av vedtatte endringer i postloven, jf. Innst. 302 L (2018–2019). Avisene vil ha behov for å omstille seg til en situasjon med færre omdelingsdager. Økningen skal innrettes mot digitalisering og omstilling i aviser som særlig berøres av endringer i postloven.

Mål

Tilskuddsordningen skal fremme mediemangfold og en opplyst offentlig samtale gjennom å stimulere til redaksjonell, innholdsrettet innovasjon og utvikling hos nyhets- og aktualitetsmedier.

Kriterier for tildeling

Tilskuddet tildeles nyhets- og aktualitetsmedier etter nærmere bestemmelser i forskrift om innovasjons- og utviklingstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier. Det stilles krav til selve mediet, i tillegg til at visse vilkår knyttet til prosjektet må være oppfylt. Medier som får tilskudd må bl.a. ha som hovedformål å drive journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt til allmennheten. Flere nyhets- og aktualitetsmedier kan søke sammen om tilskudd til fellesprosjekter, og søker kan samarbeide med aktører utenfor bransjen for å realisere prosjektet.

Tilskudd kan gis til innovasjons- og utviklingsprosjekter som utvikler redaksjonelt innhold eller utvikler eller implementerer nye løsninger for produksjon, publisering, spredning eller konsum av redaksjonelt innhold. Det kan også gis tilskudd til forprosjekter for utvikling av slike innovasjons- og utviklingsprosjekter.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottaker skal rapportere om gjennomføringen av prosjektet til Medietilsynet. Rapporten skal redegjøre for om tiltaket er gjennomført i tråd med forutsetningene for tilskuddet. Regnskap som viser disponering av tilskuddet skal vedlegges rapporten.

Medietilsynet har ansvar for kontroll med tilskuddsmottakers rapportering.

Tilskudd til samiske aviser

Bevilgningen omfatter tilskudd til samiske aviser og er regulert i forskrift. Tilskuddsordningen forvaltes av Medietilsynet. I tråd med Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* tar regjeringen sikte på å sende på høring et forslag om å gjøre tilskuddsordningen til samiske aviser plattformnøytral.

Mål

Tilskuddet til samiske aviser og samiskspråklige avissider skal legge til rette for demokratisk debatt, meningsdanning og språkutvikling i det

samiske samfunnet. Med samisk avis menes aviser som har den samiske befolkningen som hovedmålgruppe. Midlene fordeles av Medietilsynet.

Kriterier for tildeling

Tilskudd ytes til samiske aviser som oppfyller kriteriene som framkommer av forskrift om tilskudd til samiske aviser. Vilåårene som må oppfylles omfatter bl.a. ulike krav til innhold i avisen, salg og opplag. Videre stilles det krav til organisering og drift av avisene.

Oppfølging og kontroll

Aviser som søker tilskudd plikter å gi innsyn i forretningspapirer og andre opplysninger som finnes nødvendig til gjennomføring av og kontroll med tilskuddsordningen og til utarbeidelse av statistikk over den økonomiske utviklingen i samisk presse. Riksrevisjonen og Kulturdepartementet har adgang til å iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene benyttes etter forutsetningene.

Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark

Bevilgningen omfatter det særskilte distribusjonstilskuddet til avisene i Finnmark. Tilskuddet kommer i tillegg til eventuelt produksjonstilskudd. Midlene fordeles av Medietilsynet.

Mål

Topografi, spredt bosetning og klima gjør avisdistribusjon mer utfordrende i Finnmark. For å støtte distribusjonen av aviser i fylket fordeler Medietilsynet et eget distribusjonstilskudd til aviser i Finnmark.

Kriterier for tildeling

Støtten blir fastsatt ut fra mengden av dokumenterte postdistribuerte eksemplarer av papiravisen. Antallet distribuerte eksemplarer til husholdninger med posten ligger til grunn for kompensasjonsberegningen. Det blir ikke tatt hensyn til papir-eksemplarer som blir distribuert med bud.

Post 73 Medieforskning og etterutdanning

Bevilgningen på posten går til medieforskning og etterutdanning og skal bidra til økt kunnskap om mediens betydning for samfunnsutviklingen m.m. KULMEDIA (2014–2018) har vært et hand-

lingsrettet forskningsprogram under Forskningsrådet med hovedmål om å bedre kunnskapsgrunnlaget for utforming av kultur- og mediepolitikk. Det er bestemt å videreføre tilskuddet til forskning på kultur- og mediefeltet i en ny femårsperiode fra 2019.

Midlene til anvendt medieforskning blir fordelt av Medietilsynet på grunnlag av en innstilling fra Rådet for anvendt medieforskning.

Av foreslått bevilgning går om lag

- 8,3 mill. kroner til forskningsprogrammet for kultur- og mediesektoren (KULMEDIA), jf. nærmere omtale på kap. 325, post 52
- 3,9 mill. kroner til Rådet for anvendt medieforskning
- 2,2 mill. kroner til Statistisk sentralbyrå – Norsk mediebarometer
- 2,3 mill. kroner til medienorges statistikkdata-base
- 5,4 mill. kroner til etterutdanning i mediebransjen via Institutt for Journalistikk
- 0,6 mill. kroner til Landslaget for lokalaviser

For 2020 har Rådet for anvendt medieforskning (RAM) følgende mandat:

- fordele midler til forskning og utviklingsarbeid om medier og mediebruk der aktuelle prosjekter skal ha en klart definert teoretisk og praktisk nytteverdi
- være en premissleverandør for Kulturdepartementet og legge til rette for forskning og utviklingsarbeid som departementet har behov for
- medvirke til at resultatene blir gjort lett tilgjengelige

Post 74 Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, kan overføres

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til lokal-kringkastingsformål og digitaliseringstiltak i lokalradiosektoren. Ordningen forvaltes av Medietilsynet i henhold til forskrift om tilskudd til lokale lyd- og bildemedier. Tilskudd kan gis til lokalkringkastingskonsesjonærer, registrerte kringkastere, nasjonale sammenslutninger for lokale lyd- og bildemedier og anleggskonsesjonærer. Et foretak kan maksimalt motta 200 000 euro i tilskudd fra denne eller andre offentlige tilskuddsordninger over en periode på tre regnskapsår. Medietilsynet har i en evaluering av støtteordningen fra mai 2018 sagt at støttetaket er for lavt og at ordningen derfor bør notifiseres slik at en får mulighet til å heve taket. Departementet har iverksatt en prosess med sikte på å notifisere støtteordningen for lokale lyd- og bildemedier til

ESA, slik at taket på støtten til enkeltaktører kan heves. Departementet ønsker også å sende på høring forslag om å endre tilskuddsordningen ved å åpne for å gi driftsstøtte til radiostasjoner som ønsker å digitalisere stasjonen, og som for eksempel ønsker å leie sendetid hos anleggskonsesjonærer i Lokalradioblokka.

Mål

Tilskuddsordningen har som hovedmål å bidra til mediemangfold, yringsfrihet og styrking av de lokale lyd- og bildemedienes demokratiske funksjon i samfunnet. Tilskuddsordningen skal bidra til digitalisering av lokalradio, produksjon av programmer med høy teknisk og innholdsmessig kvalitet, videreutvikling av det enkelte lokalmediets egenart og kompetanseutvikling og samarbeid mellom ulike lokalmedier. Tilskuddet kan gis i ulike former, herunder investeringstilskudd, driftstilskudd, prosjekttilskudd, tilskudd til kompetansehevede tiltak og tilskudd til utviklingsprosjekter.

Kriterier for tildeling

Ordningen forvaltes av Medietilsynet i henhold til forskrift om tilskudd til lokale lyd- og bildemedier. Om lag halvparten av midlene skal øremerkes digitalisering av lokalradio. Forskriften definerer nærmere hvilke kriterier som ligger til grunn for vurdering av søknader til de ulike formålene.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottaker skal oversende Medietilsynet rapport om gjennomføringen av tiltak så snart som mulig. Rapporten skal gjøre rede for om tiltaket er gjennomført i tråd med forutsetningen for tilskuddet. Medietilsynet har ansvar for kontroll med tilskuddsmottakers rapportering. Medietilsynet, Kulturdepartementet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Post 79 Norsk rikskringkasting – NRK

Mål

Allmennkringkasting er et statlig virkemiddel som skal bidra til at hele befolkningen får tilgang til et bredt innholdstilbud. Som virkemiddel innebærer allmennkringkasting økonomiske fordeler/privilegier til kringkastingsselskap, som til gjengjeld tar på seg visse plikter med hensyn til innholdet. Tilskuddet til NRK skal sikre et ikke-kom-

mersielt allmennkringkastingstilbud av høy kvalitet.

Kriterier for måloppnåelse

NRKs kringkastingsvirksomhet og andre aktiviteter reguleres i flere lover, forskrifter og retningslinjer. Kringkastingsloven definerer NRKs formål – å drive allmennkringkasting og virksomhet som har sammenheng med dette. NRKs egne vedtekter setter ramme for NRKs oppdrag og hvordan det skal forstås og utføres, og definerer at selskapets formål er å tilby allmennkringkasting for hele Norges befolkning i radio og fjernsyn samt på øvrige medieplattformer. NRK-plakaten er en del av selskapets vedtekter. Den er et måldokument som definerer Stortingets krav og forventninger til NRK, og setter rammene for NRKs samfunnsoppdrag.

Oppfølging og kontroll

Eierstyringen av NRK skjer på generalforsamlingen, i samsvar med reglene i aksjeloven. Det er Kulturdepartementet ved kultur- og likestillingsministeren som utgjør generalforsamlingen i NRK AS. NRKs vedtekter definerer at styret hvert år skal legge fram for generalforsamlingen en plan for virksomheten i selskapet med datterselskaper, som bl.a. omfatter: selskapets og datterselskapes hovedvirksomhet i de kommende år, selskapets økonomiske utvikling, vesentlige investeringer og analyse av NRKs drift de foregående år. For at departementet skal kunne utøve eierrollen på en forsvarlig måte, er det likevel nødvendig å ha jevnlig kontakt med selskapet gjennom året. Dette utøves blant annet gjennom fastlagte, halvårige kontaktmøter mellom Kulturdepartementet og NRK.

NRK sender hvert år en rapport til Kulturdepartementet om kostnadseffektiviteten i selskapet. Formålet med denne rapporten er å gi publikum innsyn i ressursbruken i selskapet og ivareta kontrollhensyn.

Medietilsynet fører tilsyn med om allmennkringkasterne oppfyller sine allmennkringkastingsforpliktelser. NRK utarbeider hvert år et allmennkringkasterregnskap som oversendes til Medietilsynet og som ligger til grunn for tilsynets vurdering av om NRK innfrir sine forpliktelser. Medietilsynet utarbeider en egen rapport hvor tilsynsresultatet presenteres. Medietilsynets rapport blir behandlet på den ordinære generalforsamlingen i NRK. Generalforsamlingens behand-

ling av rapporten omtales i Kulturdepartementets budsjettproposisjon.

Bevilgningsforslag 2020

Bevilgningsforslaget på posten er basert på en videreføring av NRKs inntektsgrunnlag i 2019, justert i takt med årlig pris- og lønnsvekst, og med fratrukk for et årlig effektiviseringskrav på 0,5 pst. NRK har i 2019 lagt til grunn samlede inntekter fra kringkastingsavgiften på nær 5,7 mrd. kroner.

Som følge av at kringkastingsavgiften avvikles 1. januar 2020, skal NRKs lisensavdeling i Mo i Rana legges ned. NRK har i 2019 budsjettet med kostnader på 139,2 mill. kroner til innkreving av lisensavgift og drift av lisensavdelingen. I bevilgningsforslaget er det tatt hensyn til de innsparingene NRK vil ha ved at selskapet ikke lenger skal kreve inn kringkastingsavgift.

NRK vil fortsatt ha kostnader til drift og avvikling av lisensavdelingen, anslått til 66 mill. kroner. Det er NRKs ansvar å avvikle lisensavdelingen, følge opp fordringer over tid og vurdere hvor lenge det er behov for å opprettholde drift ved lisensavdelingen. Kompensasjon for disse kostnadene er innarbeidet i tilskuddet og forutsettes videreført de to neste årene.

Som beskrevet i Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*, vil regjeringen innføre fireårige styrings-signaler for NRKs økonomiske ramme. Kulturdepartementet foreslår at NRKs økonomiske ramme for årene 2020–2022 justeres årlig i takt med pris- og lønnsvekst, minus et effektiviseringskrav på 0,5 pst., jf. forslag til vedtak VIII.

Kringkastingsavgiften er i dag merverdiavgifts-pliktig med redusert sats på 12 pst. NRK har følgende fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser til kringkastingsvirksomheten. Merverdiavgiften er derfor nøytral for NRK i valget mellom egenproduksjon (uten avgift) og kjøp fra eksterne (med avgift). Ny finansieringsordning medfører usikkerhet om omfanget av NRKs fradragsrett. For at merverdiavgiften fremdeles skal være nøytral for NRK, foreslår regjeringen at dagens ordning videreføres ved at det ilegges merverdiavgift med redusert sats på det statlige tilskuddet til NRKs allmennkringkastingsvirksomhet. Forslaget forutsetter endringer i merverdiavgiftsloven § 5-7, se omtale i Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll 2020*. I tillegg må bestemmelsen om finansiering mv. av NRK justeres i kringkastingsloven § 6-4. Endringene sikrer at dagens situasjon med fradragsrett for inngående merverdiavgift videreføres for NRK.

Med et statlig tilskudd på vel 5,7 mrd. kroner til NRKs allmennkringkastingsvirksomhet i 2020, vil merverdiavgiften utgjøre 687,1 mill. kroner. Beløpet som skal dekke NRKs utgående merverdiavgift inngår i det samlede bevilgningsforslaget på 6,4 mrd. kroner.

Tilskuddet vil forvaltes av Medietilsynet, som vil forestå utbetalingene til NRK.

Rapport 2018

Samtidig som forretningsmodellene til avisene og tv-virksomhetene er satt under press, er det norske medielandskapet fortsatt preget av stort mangfold og stabilitet. Samlet sett vurderer departementet at målene for bevilgningene til medie-sektoren i hovedsak er innfridd, jf. rapport nedenfor.

Mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier

Et av målene for 2018 var at bevilgningene under kapitlet skal legge til rette for et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier, karakterisert av høy kvalitet og uavhengig journalistikk på alle plattformer. I internasjonal sammenheng ligger antall aviser og utgiversteder i Norge stabilt på et svært høyt nivå. Produksjonstilskuddet har særlig bidratt til stabilitet i antallet små lokalaviser. Ved utgangen av 2018 ble det gitt ut 223 aviser på 184 ulike steder i Norge, hvorav 158 aviser mottok produksjonstilskudd. Fallet i papiroplaget fortsatte i 2018, men som følge av sterk vekst i digitalopplaget økte avisenes totalopplag i likhet med i 2017. Totalopplaget for aviser tilsluttet Mediebedriftenes Landsforening og Landslaget for lokalaviser økte med 2,2 pst. fra 2017 til 2018.

Medietilsynet gjennomfører årlige undersøkelser av den økonomiske situasjonen i norsk presse og kringkasting. Som i 2017 hadde norsk avisbransje god lønnsomhet også i 2018. Driftsresultatet var på 824 mill. kroner i 2018. I 2018 var avisenes driftsinntekter på samme nivå som i 2017 og endte på 11,5 mrd. kroner. Inntektsfallet avisene har opplevd de seneste årene har bremsert kraftig opp. Fra 2014 til 2017 mistet avishusene 2 mrd. kroner i driftsinntekter. Avishusene har mistet mer enn 34 pst. av reklameinntektene de siste fem årene, og reklameinntektene ble redusert med 119 mill. kroner i 2018. Fallet skjer på papir, mens de digitale reklameinntektene økte i 2018. De fleste avishusene har endret sin digitale strategi fra i hovedsak å hente inntekter fra salg av annonseplass på nett, til også å ta betalt for digitalt redaksjonelt innhold. De totale brukerinntektene

til avisene økte med 2 pst. til nær 6,7 mrd. i 2018. Dette utgjorde nesten 58 pst. av de totale driftsinntektene.

Av de 158 avisene som mottok produksjonstilskudd i 2018, sendte 149 inn opplysninger til Medietilsynet om driftsøkonomien i 2018. Disse avisene hadde samlet et driftsunderskudd før produksjonstilskudd på 184 mill. kroner. Det er en resultatforbedring på vel 20 mill. kroner fra 2017. Etter støtte hadde avisene samlet et overskudd før skatt på 133 mill. kroner i 2018, en økning på 16 mill. kroner fra året før. 116 av 149 aviser gikk med overskudd etter støtte i 2018.

Som en oppfølging av forslag fra Mediemangfoldsutvalget bestemte regjeringen å innføre en ny tilskuddsordning for nyhets- og aktualitetsmedier i 2018. Tilskuddsordningen trådte i kraft 1. juli 2018, og Medietilsynet forvalter ordningen. I 2018 fordelte Medietilsynet 7 mill. kroner til 18 prosjekter. Medietilsynet fikk inn 71 søknader og det ble søkt om over 32 mill. kroner.

FM-sendingene fra de riksdekkende radioaktørene Radio Norge, P4 og NRK ble avvirket etter en regionvis plan i 2017. Lokalradioer utenfor de store byene har anledning til å fortsette å sende på FM ut 2021. Mangfoldet av radiokanaler har økt etter overgangen til digital radio. Ved utgangen av 2018 var det 30 riksdekkende radiokanaler på DAB. Det var 195 lokalradiokonsesjoner i FM, 147 lokalradiokonsesjoner i Lokalradioblokka, i tillegg til 13 i Riksblokk II.

Lokalkringkasterne har gått gjennom store endringer de to siste årene. De tyngste lokalradioaktørene, målt etter omsetning, har alle innstilt sine sendinger i FM-nettet. Mesteparten av inntektene som genereres i lokalradiobransjen kommer fra FM-virksomheten. I 2018 ble omtrent 97 pst. av alle driftsinntektene i lokalradiobransjen generert fra virksomheter med FM-konsesjoner, og virksomheter som kun sender i DAB gikk samlet sett med underskudd. Lokalradioer med FM-konsesjon reduserte sine inntekter i 2018 mot året før, og det samlede driftsresultatet for disse radioene ble svekket fra 5,1 mill. kroner i 2017 til 1,4 mill. kroner i 2018. Hovedårsaken var økte senderkostnader. Radiovirksomheter med både FM- og DAB-sendinger har i gjennomsnitt langt høyere driftsinntekter enn virksomheter som kun har FM-sendinger, uavhengig av radiokategori. Det er en nær sammenheng mellom aktørenes inntektsnivå og tilstedeværelse i DAB-nettet. At DAB-sendinger er mer kostnadskrevenne enn FM-sendinger er en nærliggende forklaring på at radiovirksomheter med små økonomiske ressurser ikke har DAB-sendinger.³

Forskning på medieområdet

Et mål for bevilgningen i 2018 var å legge til rette for forskning på medieområdet for å oppnå økt kunnskap om medienes betydning for samfunnsutviklingen.

Tilgangen til informasjon har aldri vært større, men det betyr også at det blir stadig viktigere å kunne skille ut informasjon som er relevant og troverdig. Dette stiller økte krav til befolkningens mediekompetanse. En viktig oppgave for Medietilsynet er å bidra til å øke den kritiske medieforståelsen i befolkningen. Forarbeidet til en befolkningsundersøkelse om kritisk medieforståelse ble gjort i 2018, og selve undersøkelsen ble gjennomført i første kvartal 2019.

I 2018 bidro Medietilsynet til diskusjon om mediemangfoldet i Norge gjennom en rapport om NRKs bidrag til mediemangfoldet. De sentrale konklusjonene i rapporten var at NRK bidrar positivt til mediemangfoldet gjennom å oppfylle allmennkringkastingsoppdraget, og at nyhets- og aktualitetstilbudet fra NRK på nett virker positivt på det samlede tilbudet til publikum. Medietilsynet ønsker å følge utviklingen i mediemangfoldet mer jevnlig og systematisk. I 2018 ble det derfor satt i gang et arbeid for å utvikle et såkalt mediemangfoldsregnskap. Planen er å utvikle et rammeverk som er egnet til å følge mediemangfoldet over tid. Første versjon av mediemangfoldsregnskapet er planlagt å komme i løpet av fjerde kvartal 2019.

Gjennom bevilgninger til Norges forskningsråd bidrar Kulturdepartementet til finansiering av langsiktig forskning av høy kvalitet og styrking av relevante forskningsmiljøer. KULMEDIA skal bidra med ny kunnskap om kulturlivet og mediene. KULMEDIA startet opp i 2014 som en femårig forskningssatsing, og 2018 var dermed programets siste år. KULMEDIA er videreført i en ny femårsperiode fra 2019, jf. omtale på kap. 325, post 52.

Rådet for anvendt medieforskning (RAM) fordelte om lag 3,95 mill. kroner til 16 forskningsprosjekter i 2018. I tillegg til den ordinære støtten på 3,7 mill. kroner til bruksrettet medieforskning, ble det i 2018 også øremerket 250 000 kroner til forskning på dataspill gjennom regjeringens handlingsplan mot spilleproblemer 2016–2018. Norsk mediebarometer, SSBs årlige undersøkelse om massemediebruk, ble tildelt 2,1 mill. kroner. Insti-

³ FM etter 2021 – Anbefaling til Kulturdepartementet om fremtidig analog distribusjon av lokalradio i FM-nettet, Medietilsynet (2019)

tutt for Journalistikk (IJ) mottok 5,1 mill. kroner i etterutdanningsmidler. Landslaget for lokalaviser fikk 0,6 mill. kroner i kurstilskudd.

etableringen i 1933 og fram til i dag. Kulturdepartementet viser til mål for 2020 og omtalen på kap. 335, post 79, for beskrivelse av ny finansieringsmodell for NRK fra 1. januar 2020.

Norsk rikskringkasting

Norsk rikskringkasting AS (NRK) har vært finansiert ved en apparatbasert kringkastingsavgift fra

Rapport 2018

Tabell 4.16 Tall for NRK AS 2014–2019

År	(i mill. kroner)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Brutto kostnader allmennkringkasting	5 432	5 784	5 658	5 874	5 930	5 928
Andre inntekter fra allmennkringkastingsoppdrag	-53	-54	-53	-214	-163	-43
Kommersielle inntekter	-109	-78	-85	-86	-98	-75
Utbytte fra datterselskaper	0	0	0	0	0	0
Netto kostnader fra allmennkringkasting	5 268	5 650	5 515	5 570	5 668	5 807
Kringkastingsavgift ²	5 271	5 412	5 518	5 575	5 684	5 807
Overskudd/underskudd	3	-238	3	5	16	0
Resultat i pst. av brutto kostnader	0,1	-4,1	0,1	0,1	0,3	0

¹ Tallene for 2019 er budsjettall fra NRKs lisensbrev for 2019

² Inntekter fra kringkastingsavgiften og tilleggsavgifter, inkasso mv.

Det er samlet sett departementets vurdering at målet med kringkastingsavgiften ble innfridd i 2018, jf. rapportering nedenfor.

NRK AS hadde i 2018 5,68 mrd. kroner i brutto inntekter fra kringkastingsavgiften. Fordelingen framgår av tabell 4.16.

Antall lisensbetalere var like i overkant av to millioner ved utgangen av 2018, på nivå med 2017. Inntektene fra kringkastingsavgiften økte med om

lag 108 mill. kroner fra 2017 til 2018, mens annen driftsinntekt falt med 40 mill. kroner. Reduksjonen i annen driftsinntekt skyldes i sin helhet at salgsgjinst fra NRKs eiendom i Bergen med til sammen 173 mill. kroner i 2017 er langt høyere enn tilsvarende salgsgjinst i 2018.

Regnskapet for NRK AS viser et overskudd på 16 mill. kroner. Konsernet fikk et overskudd på 29 mill. kroner.

Tabell 4.17 NRKs inntekter i 2018

	(i mill. kroner)	
	NRK AS	Konsern
Inntekter fra kringkastingsavgiften	5 684	5 684
Annen driftsinntekt	283	302

NRK rapporterer hvert år om selskapets driftsøkonomi sett i et femårsperspektiv, med hovedvekt på de to siste årene i rapport om effektiv drift. I tillegg utarbeider NRK allmennkringkaster-

regnskap og årsregnskap, mens Medietilsynet utarbeider en allmennkringkastingsrapport.

I allmennkringkastingsrapporten for 2018 vurderte Medietilsynet at NRK bidrar til det norske

mediemangfoldet og at NRK hadde høy kvalitet og god tematisk sjangerbredde i innholdstilbudet. Medietilsynet vurderer at NRK tilfører en økt samfunnsverdi i det totale innholdstilbudet som er tilgjengelig for publikum, og at NRK dermed bidrar til innholds- og bruksmangfold gjennom sitt brede tilbud på alle medieplattformer. Generalforsamlingen trakk fram at det er positivt at Medietilsynet konkluderer med at NRK dokumenterer god evne til å forene kravene om å bidra til fordypning og innsikt med kravet om å nå ut til hele befolkningen. Videre understreket generalforsamlingen at kravet om 25 pst. nynorsk på alle plattformer ikke er oppfylt. Det er imidlertid positivt at NRK har klart å øke den totale andelen nynorsk fra 22 til 24 pst. fra 2017 til 2018. Generalforsamlingen forutsetter at Medietilsynets anmerkninger om nynorsktilbudet

følges opp. Videre merket generalforsamlingen seg at NRK ikke oppfyller kravet om jevnlig programmer for unge på samisk, men det er positivt at Medietilsynet mener NRK har oppfylt dette kravet i andre halvår 2018 og ser ut til å oppfylle dette kravet framover.

87 pst. av befolkningen brukte hver dag ett eller flere tilbud fra NRK i 2018, to prosentpoeng høyere enn i 2017. Bruken av NRK følger endringene i befolkningens mediebruk: bruken av NRK gjennom lineær-tv synker noe, samtidig som bruken av NRK via nett, mobil og NRK TV øker. Markedsandelen for radio var stabil med 66 pst. i 2018. I Ipsos' årlige omdømmemåling sier 81 pst. at de totalt sett har et meget godt eller et ganske godt inntrykk av NRK.

Kap. 3335 Medieformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
02	Inntekter ved oppdrag		2 838	2 554
70	Gebyr		1 400	1 400
	Sum kap. 3335		4 238	3 954

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter fra oppdragsvirksomheten ved Medietilsynet, jf. kap. 335, post 21. Posten foreslås redusert med 360 000 kroner, ettersom finansieringen av Barn og medier-undersøkelsen foreslås flyttet fra kap. 335, post 21 til kap. 335, post 01.

Post 70 Gebyr

Inntektene på kap. 3335, post 70 omfatter gebyr for registrering og merking av videogram, som fastsettes årlig av Stortinget, jf. § 10 i lov om film og videogram.

Det foreslås at gebyret for merking og registrering av videogram settes til 60 øre per videogram i 2020, jf. forslag til vedtak VI, nr. 1.

Den sterke nedgangen i salg av dvd medfører at det registreres og merkes langt færre eksemplarer nå enn tidligere.

Kap. 337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
70	Kompensasjon	48 030	49 170	50 500
	Sum kap. 0337	48 030	49 170	50 500

Det er etter åndsverkloven tillatt å kopiere åndsverk til privat bruk. Rettighetshaverne skal etter loven § 26 gis en årlig kompensasjon over statsbudsjettet, og denne kompensasjonen gis gjennom kompensasjonsordningen. Ordningen gjør åndsverk lettere tilgjengelig for befolkningen, og den bidrar dermed til å oppnå det kulturpolitiske målet om tilgjengelighet.

Mål og strategier for 2020

Målet med kompensasjonsordningen er at rettighetshavere skal kompenseres individuelt for lovlig kopiering til privat bruk.

Budsjettforslag 2020

Post 70 Kompensasjon

Posten gjelder kompensasjonsordning for kopiering av åndsverk til privat bruk. Ordningen må ses i sammenheng med kompensasjonsordningen til kollektive formål gjennom Fond for lyd og bilde, jf. kap. 320, post 51. Fordeling av kompensasjon skjer som et tilskudd til rettighetshaverorganisasjonen Norwaco.

Mål

Ordningen skal gi individuell kompensasjon til rettighetshaverne for lovlig kopiering til privat bruk.

Kap. 339 Pengespill, lotterier og stiftelser

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	80 292	78 857	86 120
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 151	8 415	5 780
	Sum kap. 0339	86 443	87 272	91 900

Innledning

Bevilgningene under kapitlet bygger opp under regjeringens overordnede mål om en ansvarlig pengespillpolitikk. Dette målet er nærmere omtalt under del III, punkt 6 En ansvarlig og aktiv pengespillpolitikk.

Kriterier for tildeling

Tildeling baseres på kopieringen som finner sted, og i hvilken grad kopieringen påfører rettighetshaverne skade. Kopiering som ikke medfører skade, eller som går utover det som etter åndsverkloven er å anse som «privat bruk», skal ikke kompenseres under denne ordningen.

Oppfølging og kontroll

Kopieringsadgangen er videreført uendret i den nye åndsverkloven som trådte i kraft 1. juli 2018. Etter den nye loven omfatter ordningen også rettighetshavere til litterære og visuelle verk. Departementet vil se nærmere på omfanget av den kompensasjonsberettigede kopieringen og betydningen det får at disse rettighetshaverne omfattes av den individuelle ordningen. Utgangspunktet for vurderingen vil være hvilken skade den lovlige kopieringen påfører rettighetshaverne.

Rapport 2018

Norwaco utbetalte 49,6 mill. kroner i vederlag fra privatkopieringsområdet til Norwacos medlemmer, utenlandske og individuelle rettighetshavere og kringkastingsselskap i 2018.

Mål og strategier for 2020

Målene for bevilgningene til Lotteri- og stiftelsestilsynet er å:

- sikre at pengespill og lotterier skjer i trygge former under offentlig kontroll
- forebygge negative konsekvenser av pengespill- og lotteritilbudet i Norge og ivareta hensynet til dem med spilleproblemer
- legge til rette for at overskudd fra pengespill og lotterier tilfaller helse- og rehabiliteringsfor-

mål, samfunnsnyttig og humanitært arbeid, idrett og kultur

- sikre en forsvarlig forvaltning av stiftelser
- sikre en forsvarlig forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg

Kapitlet gjelder i sin helhet finansieringen av Lotteri- og stiftelsestilsynets arbeid. Lotteri- og stiftelsestilsynet er statens forvaltningsorgan på pengepill-, lotteri- og stiftelsesområdet.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal, innenfor de målsettinger, rammer og ressurser som til enhver tid er fastsatt av departementet, arbeide for å nå målene for den statlige pengespillpolitikken og sikre en lovlig forvaltning av stiftelser. Lotteri- og stiftelsestilsynet er departementets rådgivende organ på disse områdene. Lotteri- og stiftelsestilsynet har også ansvar for forvaltningen av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og for bygging av idrettsanlegg. Tilsynet skal sikre en forsvarlig forvaltning av disse ordningene og være rådgiver for departementet.

Budsjettforslag 2020

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Lotteri- og stiftelsestilsynet. Utgiftene finansieres av avgifter og gebyrer fra lotterier og stiftelser samt overføringer fra Norsk Tipping og Norsk Rikstoto.

Bevilgningen til Lotteri- og stiftelsestilsynet foreslås økt med 1,5 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 3339 post 02. Bevilgningen skal finansiere en opptrapping i håndhevingen av hvitvaskingsregelverket. I tillegg foreslås en økning på 1,5 mill. kroner til Lotteri- og stiftelsestilsynet for å styrke arbeidet med oppfølging av Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken*, jf. programkategori 08.15 Frivillighetsformål og del III pkt. 7 Frivillighetspolitikken.

Kulturdepartementet foreslår videre at utgiftene på 2,9 mill. kroner til kampfiksingsenheten føres på post 01 i stedet for post 21 fra og med 2020. Kampfiksingsenheten i Lotteri- og stiftelsestilsynet arbeider med å forhindre manipulering av idrettskonkurranser. Dette arbeidet ble i 2019 omgjort fra et prosjekt til en fast oppgave for tilsynet. Utgiftene til arbeidet bør derfor føres som alminnelige driftsutgifter framover. Ettersom arbeidet mot kampfiksing flyttes fra prosjekt til

fast oppgave, foreslår Kulturdepartementet også endringer i inntektsføringen, se omtale på kap. 3339, post 07 og kap. 5568, post 73.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteri- og stiftelsestilsynet får i merinntekter på kap. 3339, postene 02 og 04 og kap. 5568, post 71, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Lotteri- og stiftelsestilsynet får reduserte oppdragsutgifter og -inntekter i 2020, ettersom arbeidet mot manipulering av idrettskonkurranser er omgjort fra prosjekt til fast oppgave og utgiftsføres på post 01 i stedet. Bevilgningen på posten foreslås som følge av dette redusert med 2,9 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på kap. 3339, post 07.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteri- og stiftelsestilsynet får i merinntekter på kap. 3339, post 07, jf. forslag til vedtak II.

Rapport 2018

Målene for bevilgningene til Lotteri- og stiftelsestilsynet er å sikre at pengespill skjer i trygge former under offentlig kontroll, forebygge negative konsekvenser av pengespill, legge til rette for at overskudd fra pengespill går til gode formål, sikre en lovlig forvaltning av stiftelser og sikre en forsvarlig forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg. Samlet sett vurderer departementet at målene for bevilgningene til Lotteri- og stiftelsestilsynet er innfridd, jf. rapport nedenfor.

Pengespill og lotterier

I 2018 gjennomførte Lotteritilsynet en rekke tiltak for å sikre at pengespill skjer i trygge former ved å reagere mot pengespill som ikke har tillatelse i Norge. Lotteritilsynet stanset ulovlig markedsføring av utenlandske pengespillselskap på til sammen 239 norske nettsider gjennom vedtak mot 28 selskap. Flere betalingsformidlingsselskaper trakk seg ut av det norske pengespillmarkedet som en konsekvens av vedtak om at banker skal stanse transaksjoner via bestemte kontonummer eid av pengespillselskap og betalingsformidlere. Et samarbeid med politiet om å få stanset ulovlig pokervirksomhet, førte til at politiet aksjonerte mot og stengte fem pokerklubber i Oslo.

Det ble også ført tilsyn med aktørene som har tillatelse til å tilby pengespill i Norge. Lotteritilsy-

net gjennomførte bl.a. revisjon av Norsk Tippings og Norsk Rikstotos markedsføring og avdekte enkelte avvik.

Tallet på organisasjoner som får tillatelse av Lotteritilsynet til å tilby tradisjonelle lotterier og bingo er stabilt. Samtidig var det i 2018 en økning i antall organisasjoner som mistet godkjenningen til å tilby lotterier pga. manglende innsending av regnskapsrapport.

Endring i Grasrotandelen fra 5 pst. til 7 pst. i 2018 var medvirkende til at inntekten til frivillige lag og foreninger gjennom denne ordningen økte med 42,6 pst. i 2018. Tilsyn med Grasrotordningen førte til at ti grasrotmottakere mistet retten til å delta i ordningen.

Lovlig forvaltning av stiftelser

I tillegg til å kontrollere søknader fra stiftelsene, utfører Stiftelsestilsynet en rekke tilsyn basert

både på meldinger og tips som de får inn og informasjon som tilsynet oppdager selv via overvåking. I 2018 fikk tilsynet 225 meldinger og tips, noe som er en oppgang fra 216 i 2017. Stiftelsestilsynet avsluttet 89 enkelttilsyn (mot 74 i 2017), der om lag halvparten fikk kritikk. I 2018 var det også to saker om styreavsettelse (mot syv i 2017) og to saker om nedsatt styrehonorar (mot én i 2017). Tilsynet brukte formelle virkemidler i 14 alvorlige enkeltsaker. Stiftelsestilsynet gir også veiledning til stiftelser gjennom flere kanaler.

Forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon

Det vises til rapport under kap. 315 Frivillighetsformål.

Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
02	Gebyr – lotterier	8 086	6 757	8 253
04	Gebyr – stiftelser	196	161	163
07	Inntekter ved oppdrag	7 570	9 629	6 988
	Sum kap. 3339	15 852	16 547	15 404

Post 02 Gebyr – lotterier

Bevilgningen på posten gjelder inntekter fra gebyrer for blant annet behandling av søknader om godkjenning og autorisasjon av aktører i lotteri-markedet, jf. kap. 339, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 1,5 mill. kroner for å finansiere en opptrapping i Lotteri- og stiftelsestilsynets håndheving av hvitvaskingsregelverket, se tilsvarende økning på kap. 339, post 01.

Post 04 Gebyr – stiftelser

Bevilgningen på posten gjelder registreringsgebyret som stiftelser må innbetale ved første gangs registrering i stiftelsesregisteret, jf. § 3 i forskrift 21. desember 2004 nr. 1793 til stiftelsesloven.

Årsavgiften for stiftelser blir inntektsført på kap. 5568, post 71. Gebyrinntektene skal, sammen

med årsavgiften for stiftelser, dekke kostnader ved drift av Lotteri- og stiftelsestilsynets virksomhet etter stiftelsesloven, herunder driften av stiftelsesregisteret.

Post 07 Inntekter ved oppdrag

Bevilgningen gjelder inntekter knyttet til oppdragsvirksomheten til Lotteri- og stiftelsestilsynet, jf. kap. 339, post 21. Lotteri- og stiftelsestilsynet får reduserte oppdragsutgifter og -inntekter i 2020, ettersom arbeidet mot manipulering av idrettskonkurranser er omgjort fra prosjekt til fast oppgave og utgiftsføres på post 01 i stedet. Bevilgningen på posten foreslås som følge av dette redusert med 2,9 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på kap. 339, post 21.

Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
71	Årsavgift – stiftelser	24 560	24 215	24 094
73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	42 969	41 197	44 366
74	Avgift – forhåndskontroll av kinofilm	4 912	5 500	5 500
75	Kino- og videogramavgift	36 754	32 000	32 000
	Sum kap. 5568	109 195	102 912	105 960

Innledning

Kapitlet omfatter årsavgift fra stiftelser, refusjoner etter kontroll av pengespill, avgift fra forhåndskontroll av film og kino- og videogramavgift.

Budsjettforslag 2020**Post 71 Årsavgift – stiftelser**

Posten gjelder den årlige avgiften som alle stiftelser registrert i stiftelsesregisteret må betale i henhold til § 4 i forskrift 21. desember 2004 nr. 1793 til stiftelsesloven mv.

Post 73 Refusjoner – pengespill

Posten gjelder refusjoner for utgiftene ved kontroll av spillene til Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS. Som følge av endringer i Lotteri- og stiftelsestilsynets oppgaveportefølje og i finansierin-

gen av disse, foreslås bevilgningen på kap. 5568, post 73 økt med 2,9 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 339, post 01, jf. omtale under kap. 339.

Post 74 Avgift – forhåndskontroll av film for visning

Avgiften finansierer Medietilsynets utgifter knyttet til forhåndskontroll av film.

Post 75 Kino- og videogramavgift

Inntektene på denne posten omfatter avgift på omsetning av kinobilletter og avgift på videogram for omsetning i næring, jf. § 3 i lov om film og videogram.

Avgiften foreslås videreført på samme nivå som i 2017, med kr 3,50 per videogram, jf. forslag til vedtak VI, nr. 2.

Programkategori 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering (kap. 350–353)

Utgifter under programkategori 08.45 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda			22 260	
351	Likestilling- og ikke-diskriminering			60 685	
352	Nedsatt funksjonsevne			302 200	
353	Likestillings- og diskrimineringsombudet			48 020	
Sum kategori 08.45				433 165	

Bevilgningene under kategorien var i saldert budsjett 2019 plassert på Barne- og likestillingsdepartementets budsjett.

Utgifter under programkategori 08.45 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020	Pst. endr. 19/20
01–01	Driftsutgifter			22 260	
21–23	Spesielle driftsutgifter			35 710	
50–59	Overføringer til andre statsregnskap			48 020	
70–89	Overføringer til private			327 175	
Sum kategori 08.45				433 165	

Bevilgningene under kategorien var i saldert budsjett 2019 plassert på Barne- og likestillingsdepartementets budsjett.

Innledning

Programkategorien omfatter bevilgninger til likestilling og ikke-diskrimineringsformål. Bevilgningene skal bl.a. gå til drift av underliggende virksomheter, tilskuddsordninger og navngitte mottagere som skal bidra til at frivillige organisasjoner og andre aktører kan arbeide for et mer likestilt samfunn. Kulturdepartementets hovedoppgaver på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet er:

- Koordinering og samordning av regjeringens politikk
- Generell politikkutvikling
- Koordinere oppfølging og rapportering på FN-konvensjonene på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet.
- Forvalte likestillings- og diskrimineringsloven og lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven).

- Styringsdialog med Barne- ungdoms og familiedirektoratet som fagdirektorat for likestilling og ikke-diskriminering
- Forvalte tilskudd til frivillige organisasjoner og andre aktører på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet.
- Styringsdialog med Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda.
- Dialog med Likestillings- og diskrimineringsombudet.
- Utarbeide og følge opp strategier og handlingsplaner på området.

Mål

Regjeringens overordnede mål for likestillingspolitikken er at alle skal ha like muligheter og frihet til å ta egne valg. Kulturdepartementet har det overordnede ansvaret for koordinering av politikken på området likestilling og ikke-diskriminering. Sektordepartementene har ansvaret for likestillingspolitikken på egne sektorområder. Kulturdepartementet samordner innsatsen til regjeringen og følger utviklingen over tid.

FNs kvinnekonvensjon (CEDAW), FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD) og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) legger føringer for lovgivningen og politikken på likestillingsområdet. De viktigste lovene er likestillings- og diskrimineringsloven og lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) og Diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven). Regjeringen etablerte et nytt håndhevingsapparat på likestillings- og diskrimineringsområdet i 2018. LDO gir veiledning om lovgivningen og fungerer som pådriverorgan. Diskrimineringsnemnda er et lavterskeltilbud for behandling av klager i diskrimineringssaker. Målet er mer effektiv saksbehandling av klagesaker, tydelige roller i forvaltningen, og innføring av sanksjoner ved brudd på diskrimineringsregelverket.

En stor del av bevilgningene på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet går til tilskuddsordninger og navngitte mottagere. Dette kan være organisasjoner som jobber for å sette dagsorden på likestillingsområdet, driver med aktivt likestillingsarbeid og bidrar til at personer med nedsatt funksjonsevne blir inkludert på ulike arenaer. På den måten bidrar likestillingspolitikken til en mer likestilt hverdag for folk over hele landet. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er fagdirektorat for likestilling og ikke-diskriminering. Direktoratet skal utvikle kunnskap, ha oversikt over status, gjennomføre tiltak og forvalte tilskuddsordninger

på vegne av Kulturdepartementet. Videre så gis det tilskudd til viktige aktører som er med å frem-skaffe mer kunnskap om utfordringene på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet som CORE – kjernemiljø for likestillingsforskning og likestillingsstentrene.

Departementet har følgende mål for arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering i 2020:

- Et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked
- Færre barrierer mot deltagelse i utdanning og arbeidsliv
- Ivareta rettighetene til LHBTIQ personer, bidra til åpenhet og aktivt motvirke diskriminering
- Fremme universell utforming på de områdene utfordringene er størst
- Effektivt håndhevingsapparat på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet
- Bekjempe rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion

Aktuelle saker

Lovendringer – styrking av Diskrimineringsnemnda og LDO

Stortinget vedtok 11. juni 2019 endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, jf. Innst. 335 L (2018–2019) og Prop. 63 L (2018–2019). Med disse lovendringene er enda en viktig likestillingspolitisk milepæl nådd, og både Diskrimineringsnemnda og Likestillings- og diskrimineringsombudet blir styrket i 2020 blant annet for å kunne gjennomføre de nye reglene.

Endringene i lovgivningen innebærer at Diskrimineringsnemnda får myndighet til å behandle saker om seksuell trakassering. I tillegg styrkes og konkretiseres aktivitets- og redegjørelsesplikten for arbeidsgivere og myndigheter. Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) får ansvaret for veiledning og oppfølging av aktivitets- og redegjørelsesplikten, både for private og for offentlige aktører. I tillegg skal LDOs veilednings- og hjelpetilbud til personer som utsettes for seksuell trakassering styrkes og utvikles. Bevilgningene til både LDO og Diskrimineringsnemnda er økt som følge av nye oppgaver jf. omtale under kap. 350 og kap. 353.

Handlingsplan for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse

Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030 «*Et samfunn for alle*» ble lagt fram i 2018. Strategien skal følges opp med en handlingsplan.

Handlingsplanen skal presentere konkrete tiltak som skal bidra til økt likestilling. Bevilgningene på området er økt som følge av dette, jf. omtale under kap. 352, post 21.

Innsatsen mot rasisme og diskriminering på grunnlag av etnisitet og religion

Det er behov for en styrket og samordnet innsats mot rasisme og diskriminering på grunnlag av etnisitet og religion mv. Regjeringen vil derfor legge frem to handlingsplaner som hver for seg og sammen skal bidra til en helhetlig og målrettet innsats. Regjeringen vil legge frem en handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunnlag av etnisitet og religion. I tillegg er det behov for en målrettet innsats mot diskriminering av og hat mot muslimer spesielt.

Regjeringen har derfor startet arbeidet med en egen plan mot diskriminering av og hat mot muslimer. Samfunnsutviklingen, med økende hets mot muslimer, gir økt grunn til bekymring og sterkere behov for en målrettet handlingsplan.

Kulturelt mangfold

Kulturdepartementet har ansvar for likestilling og kulturelt mangfold. Norge skal være et land hvor alle har lik mulighet til å lykkes, uansett bakgrunn. Kulturlivet og sivilsamfunnet utgjør viktige arenaer for å legge til rette for et felleskap basert på kulturelt mangfold, likestilling, ytringsfrihet og toleranse. Et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for et velfungerende demokrati og danner grunnen for et likestilt og mangfoldig samfunn der det er plass til alle. Veien til deltagelse i utdanning og arbeidsliv går ofte gjennom deltagelse i frivillig virksomhet og opplevelser av felles kulturaktiviteter i lokalmiljøet. Kulturdepartementet vil derfor støtte opp under kulturinstitusjoner og frivillige aktører som vil gjennomføre inkluderings tiltak, øke det kulturelle mangfoldet og bidra til det kulturelle mangfoldet. Innsatsen på området prioriteres gjennom mangfoldsmidler til aktører som bidrar til ulike mangfoldsprosjekter i kultursektoren, jf. omtale under del I.

Kap. 350 Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
01	Driftsutgifter	17 369	19 006	22 260
	Sum kap. 0350	17 369	19 006	22 260

Tallene for regnskap 2018 og saldert budsjett 2019 ble ført på kap. 870 under Barne- og likestillingsdepartementet.

Innledning

Diskrimineringsnemnda er et uavhengig forvaltningsorgan, administrativt underlagt Kulturdepartementet. Nemnda er et kostnadsfritt lavterskeltilbud for behandling av saker etter diskrimineringslovgivningen, og således et reelt alternativ til domstolsbehandling.

Diskrimineringsnemnda består i dag av tre avdelinger som hver består av en leder og to medlemmer. Det er i tillegg oppnevnt seks varamedlemmer. Nemnda har et faglig sekretariat som forbereder møtene i nemnda.

Stortinget vedtok 11. juni 2019 endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, jf. Prop. 63 L (2018–2019).

Lovendringene er en del av regjeringens målrettede arbeid for å bidra til reell likestilling, og Diskrimineringsnemndas budsjett blir styrket for å kunne gjennomføre de nye reglene.

Endringene i lovgivningen innebærer at:

- Diskrimineringsnemnda gis myndighet til å håndheve forbudet mot seksuell trakassering, og myndighet til å ilegge oppreisning i saker om seksuell trakassering innenfor arbeidslivet samt erstatning i enkle saksforhold.
- Aktivitetsplikten for arbeidsgivere og myndigheter styrkes og konkretiseres, og de får redegjørelsesplikt eller dokumentasjonsplikt. Plikten til å følge en lovbestemt arbeidsmetode utvides til å omfatte mindre virksomheter, bl.a. får nærmere bestemte arbeidsgivere en plikt til å kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn.

Mål

Departementets mål er å styrke og effektivisere håndhevingsapparatet på likestilling og ikke-diskrimineringsområdet. Håndhevingsapparatet på diskrimineringsområdet består av Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) som er et rent veilednings- og pådriverorgan og Diskrimineringsnemnda som er et lavterskeltilbud for behandling av diskrimineringsaker.

Budsjettforslag 2020**Post 01 Driftsutgifter**

Posten dekker utgifter til lønn for ansatte og andre driftsutgifter ved Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda. I tillegg dekker posten godtgjørelse til medlemmene av Diskrimineringsnemnda og eventuelle vitner og sakkyndige som blir kalt inn.

I forbindelse med lovendringene i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven som trer i kraft 1. januar 2020, er det i bevilgningsforslaget på posten innarbeidet en økning på 3 mill. kroner. I forslaget er det tatt hensyn til at det trolig vil ta noe tid før effektene av lovendringene får full virkning for nemndas og sekretariatets virksomhet.

Rapport 2018

Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda hadde sitt første driftsår i 2018. Diskrimineringsnemnda har i 2018 hatt 16 nemndsmøter og behandlet 157 saker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 414 dager. Dette er nesten en halvering av saksbehandlingstiden sammenlignet med før 2018, da klagesaker ble behandlet i to instanser med tidligere Likestillings- og diskrimineringsnemnda som klageinstans.

Kap. 351 Likestilling- og ikke-diskriminering

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	10 648	13 868	14 240
70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	23 482	17 977	18 465
72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	11 578	11 914	12 235
73	Likestillingssenter	8 454	15 340	15 745
	Sum kap. 0351	54 162	59 099	60 685

Tallene for regnskap 2018 og saldert budsjett 2019 ble ført på kap. 871 under Barne- og likestillingsdepartementet.

Innledning

Kapitlet omfatter forsknings- og utviklingsmidler som skal finansiere prosjekter av særlig relevans på området likestilling og ikke-diskriminering, tilskuddsordninger og tilskudd til navngitte mottagere.

- Ivareta rettighetene til LHBTIQ-personer, bidra til åpenhet og aktivt motarbeide diskriminering
- Færre barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv
- Bekjempe rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion

Mål og strategier for 2020

Bevilgingen under dette kapitlet skal bygge opp under følgende mål fastsatt av departementet:

- Et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked

Et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked

Yrkesdeltagelsen til kvinner har hatt mye å si for den økonomiske veksten i Norge. En forskningsrapport fra Institutt for samfunnsforskning viser at dersom Norge ikke hadde hatt sysselsettingsvekst blant kvinner siden 1972, ville BNP i Fast-

lands-Norge summert over 40 år vært 3 300 mrd. kroner lavere.

Gutter og jenter tar fremdeles i stor grad kjønnsstradisjonelle utdannings- og yrkesvalg. Særlig i fag- og yrkesopplæringen i videregående skole er flere utdanningsprogram dominert av ett kjønn. Likestillingsmeldingen fra regjeringen slår fast at kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg bidrar til å opprettholde et kjønnsdelt arbeidsmarked, forskjeller i lønn, arbeidstid og arbeidsbelastning. På samfunnsnivå påvirker det kjønnsdelte arbeidsmarkedet rekrutteringen til yrke, næringer og sektorer. Fastlåste mønstre i arbeidsmarkedet fører til liten fleksibilitet og resulterer i dårlig utnyttelse av humankapitalen. Departementet har derfor satt målet om et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked.

Regjeringen planlegger å legge fram en strategi for å bidra til et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked.

I løpet av 2020 vil vi få mer kunnskap og anbefalinger om hvordan andelen menn i helse- og omsorgssektoren kan økes.

CORE

Core – Senter for likestillingsforskning skal fortsatt være et sentralt miljø for likestillingsforskning, med vekt på samspillet mellom familie og arbeidsliv. Senteret skal bidra med samfunnsvitenskapelig forskning av høy kvalitet og relevans om likestillingsutfordringer, videreutvikle metoder og modeller for kunnskaps- og nettverksbygging og forskningsformidling, med ambisjon om å fremme forskningen om kjønnslikestilling i hele Norge. CORE Topplederbarometer gjennomføres annethvert år, og et nytt CORE Topplederbarometer publiseres i 2020.

#UnglDag-utvalget

#UnglDag-utvalget skal levere sin utredning i løpet av høsten 2019. Utvalget skal blant annet foreslå tiltak for å få unge til å bryte med tradisjonelle kjønnsrollemønstre ved valg av utdanning og yrke.

Ivareta rettighetene til LHBTIQ-personer, bidra til åpenhet og aktivt motarbeide diskriminering

Bufdir gjennomførte i 2017 en innbyggerundersøkelse om holdninger til LHBTIQ-personer. Utviklingen går i positiv retning, men det er fremdeles mange som har negative holdninger til LHBTIQ-personer. Funnene viser at det fremdeles er barri-

erer mot samfunnsdeltakelse for LHBTIQ-personer. Departementet har derfor fastsatt målet om å ivareta rettighetene til LHBTIQ-personer, bidra til åpenhet og aktivt motarbeide diskriminering.

2020 er siste året i planperioden for regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020) *Trygghet, mangfold, åpenhet*. Planen er å slutføre samtlige tiltak i handlingsplanen. Regjeringen vil evaluere gjennomføringen av handlingsplanen og vil igangsette et prosjekt for dette i løpet av 2020.

En levekårsundersøkelse om LHBTIQ -personer som er igangsatt i 2019, skal etter planen ferdigstilles i 2020. Funnene fra denne undersøkelsen vil danne grunnlaget for regjeringens videre arbeid med LHBTIQ -rettigheter og levekår.

Færre barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv

Målsettingen har relevans for bredden av ulike likestillingstiltak som gjennomføres, men særlig innsatsen knyttet til å inkludere personer med funksjonsnedsettelse og personer med annen etnisk bakgrunn i utdanning og arbeid. Personer med funksjonsnedsettelse har lavere yrkesaktivitet og lavere utdanning enn befolkningen for øvrig. Dette er et betydelig problem for den enkeltes hverdag og levekår, og for samfunnet som helhet.

Arbeidet med å redusere barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv er en del av arbeidet med handlingsplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse som følger opp strategien «*Et samfunn for alle*» som ble lagt frem i 2018. Det følges også opp i arbeidet med en stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd. Disse dokumentene koordineres med Inkluderingsdugnaden og Likeverdsreformen

Bekjempe rasisme, hat og diskriminering på grunn av etnisitet og religion

Regjeringen vil legge fram en handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion (anmodningsvedtak nr. 69, 2018). Handlingsplanen vil være bred, overordnet og omfatte mange samfunnsområder. Det er opprettet en referansegruppe bestående av aktører i sivil samfunn, som gir innspill til utformingen av planen og som vil gi innspill til oppfølgingen av den. Handlingsplanen vil kvittere ut relevante tiltak i regjeringens plattformen, og den vil også ta

utgangspunkt i den kunnskapen vi har tilgjengelig om spesielt utsatte grupper, samt utvikle ny kunnskap.

Buudir vil videreføre arbeidet med indikatorer for levekår, diskriminering og utvikling av likestillingssituasjonen for etniske minoriteter i Norge. I 2020 vil direktoratet presentere resultatene fra et forskningsprosjekt om kunnskap og holdninger til etniske og religiøse minoriteter i tre utvalgte sektorer.

Regjeringen vil starte arbeidet med en egen plan mot diskriminering av og hat mot muslimer. Målet er å forebygge og hindre rasisme og diskriminering av muslimer og mot personer som antas å være muslimer. Samfunnsutviklingen, med økende hets mot muslimer, gir økt grunn til bekymring og sterkere behov for en målrettet handlingsplan.

Regjeringen vil arbeide videre med å utvikle ny kunnskap om hatefulle ytringer. Et spesielt fokus vil rettes mot digitale medier. For eksempel har Institutt for samfunnsforskning, på oppdrag fra Buudir, satt i gang en studie om deltagere i internettdebatter med hard tone. I 2019 vil Buudir igangsette en studie av hatefulle ytringer i sosiale media ved bruk av en stordata-analyse.

Regjeringens strategi mot hatefulle ytringer går ut 2020. Strategien skal evalueres. Dette som grunnlag for å vurdere videre innsats.

Regjeringen vil støtte Stopp hatprat-kampanjen i 2020.

Budsjettforslag 2020

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Midlene på posten skal gå til å finansiere forsknings- og utviklingsprosjekter med særlig relevans for prosjekter på likestilling og ikke-diskriminering.

Post 70 Likestilling mellom kjønn, kan nyttes under post 21

Bevilgningen på posten omfatter tilskuddsordningen Familie- og likestillingspolitiske organisasjoner. Formålet med ordningen er å sikre drift, bidra til mangfold og skape større aktivitet i frivillige organisasjoner som arbeider med familie- og likestillingspolitikk, jf. omtale i Prop. 1 S (2017–2018) for Barne- og likestillingsdepartementet.

Videre så blir posten brukt til tilskudd til følgende særskilte tilskuddsmottagere:

- CORE – Senter for likestillingsforskning
- NHO for prosjektet Jenter og teknologi

- FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål
- Kilden informasjonssenter for kjønnsforskning
- Norske Kvinners Sanitetsforening
- Stopp Hatprat!-kampanjen i regi av Norges Handikapforbund
- Kommunene som deltar i TryggEst, jf. Omtale i Prop. 85 S (2017–2018)
- Agder fylkeskommune for prosjektet Likestilt arbeidsliv

Alle tilskudd vil bli vurdert på bakgrunn av søknad. Departementet foreslår en samlet bevilgning på posten på 18,4 mill. kroner.

Post 72 Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn

Bevilgningen på posten skal gå til tilskuddsordningen Bedre levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner (LHB-TIQ), jf. omtale i Prop. 1 S (2017–2018) for Barne- og likestillingsdepartementet. Ordningen omfatter tilskudd til tidsavgrensede aktiviteter drevet av frivillige organisasjoner og andre som arbeider for å bedre levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner. Ordningen omfatter også driftstilskudd til de landsdekkende organisasjonene og magasinet Blikk i tillegg til regelmessige aktiviteter for å bedre levekår og livskvalitet for LHBTIQ-personer.

Departementet foreslår en samlet bevilgning på 12,2 mill. kroner.

Post 73 Likestillingsentre

Bevilgningen delfinansierer Likestillingssenteret, KUN – senter for kunnskap og likestilling, Reform – ressurscenter for menn og Senter for likestilling ved Universitetet i Agder. Departementet foreslår en samlet bevilgning på 15,7 mill. kroner.

Rapport 2018

Omtale av arbeidet med kjønnslikestilling i 2018

CORE – Senter for likestilling

CORE bidrar med forskning og forskningsformidling om likestilling og likestillingsutfordringer i arbeidslivet, med særlig vekt på betydningen av samspillet mellom familie- og arbeidsliv.

Det er få kvinner i toppledergruppene i næringslivet. I 2018 har CORE undersøkt hva slags former for likestillingspolitikk og tiltak for å fremme kjønnsbalanse toppledere ønsker å priori-

tere. De finner at toppledere særlig legger vekt på verdien av å iverksette aktiv rekrutteringspolitikk, mens ulike former for fortrinnsrettsordninger og kvotering får minst støtte blant topplederne.

For en omtale av CORE Topplederbarometer 2018, se Prop. 1 S Barne- og likestillingsdepartementet (2018–2019).

Kjønnsdelingen på det norske arbeidsmarkedet er betydelig, men dette er i endring. Yngre arbeidstakere jobber oftere enn eldre i kjønnsbalanserte yrker.

Mange sysselsatte kvinner jobber deltid. Det er stor variasjon etter sektor. I staten jobber 13 pst. kvinner deltid (2017), i finansnæringen er andelen 11 pst. (2018), mens andelen blant kommunalt ansatte innen helse, pleie og omsorg er så høy som 64 pst. (2018).

Forskningsformidling er høyt prioritert ved CORE. De publiserer infografikk og hovedfunn som gjør forskningen tilgjengelig.

Jenter og teknologi

Målet med prosjektet Jenter og teknologi er å få flere jenter til å velge teknologifag for å bidra til et mindre kjønnsdelt arbeidsliv. Prosjektet mottok 2,5 mill. kroner i 2018. 4 000 jenter i 9. og 10. klasse deltok på ulike arrangementer ulike steder i landet. Her får jentene møte unge kvinnelige rollemodeller som forteller om egne utdanningsvalg og studie- og arbeidsdager. I 2018 inngikk NHO og NITO et samarbeid om prosjektet.

Jenter og teknologi anses som en landsdekkende ordning ved at det gjennomføres turneer. Ulike steder besøkes fra år til år, arrangementene strømmes, og det brukes ulike typer sosiale medier for å nå målgrupper.

Antallet kvinner som søker seg til tekniske yrkesfag, fagskole og teknologi- og realfag på høyere utdanning har en svak positiv utvikling.

Likestillingsentrene

Likestillingssenteret på Hamar, KUN – senter for kunnskap og likestilling i Steigen, Reform – ressurscenter for menn og Senter for likestilling ved Universitetet i Agder er kunnskapssentre for å fremme likestilling og mangfold. De er viktige aktører i arbeidet med å nå ut med informasjon, kompetanse- og utviklingsarbeid til kommuner og organisasjoner. Sentrene arbeider etter oppdrag fra Bufdir og andre statlige og kommunale myndigheter.

Arbeidet med likestilling i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Bufdir er et fagdirektorat for gjennomføring av likestillingspolitikken og skal bidra til å styrke kompetansen på likestilling og ikke-diskriminering i kommuner og andre sektormyndigheter.

I 2018 utarbeidet Bufdir den første tilstandsanalysen på likestillingsområdet (kjønn, nedsatt funksjonsevne, LHBTIQ -personer). Analysen konsentrerte seg om utfordringer på utdannings- og arbeidslivsfeltet.

Gjennom samarbeidsavtalen om koordinering av likestillingsrelatert statistikk mellom Bufdir og SSB ivaretas statistikk på likestillingsfeltet ut i fra et utvidet likestillingsbegrep som dekker alle diskrimineringsgrunnlag. Som følge av avtalen er det blant annet skrevet en artikkel om vold, trusler og seksuell trakassering på jobb. Kvinner rammes oftere enn menn, men både menn og kvinner i helse- og sosialsektoren er mer utsatt enn andre.

I 2018 arrangerte Barne- og likestillingsdepartementet og Bufdir en nasjonal myndighetskonferanse om likestilling mellom kvinner og menn. Denne er omtalt i Prop. 1 S (2018–2019) Barne- og likestillingsdepartementet.

Arbeidsgruppe for likestilling i arbeidslivet

Hovedorganisasjonene i arbeidslivet og regjeringen ved Arbeids- og sosialdepartementet og Kulturdepartementet samarbeider om å fremme likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet. Dette trepartssamarbeidet er forankret i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd. Arbeidsgruppen under rådet mottok i 2018 rapporten om likelønnsstandarden på Island, se Prop. 1 S (2018–2019) Barne- og likestillingsdepartementet. Partene i arbeidslivet og myndighetene deler ny kunnskap på feltet og samarbeider om informasjonsmateriell som ledd i arbeidet med å motvirke seksuell trakassering.

FNs kvinnekommisjon (CSW)

FNs kvinnekommisjon (CSW) er en sentral møteplass for å diskutere situasjonen for kvinner globalt. Møtene i Kvinnekommisjonen finner sted i mars hvert år i New York. I 2019 ble den norske delegasjonen ledet av kultur- og likestillingsministeren. Utviklingsministeren deltok også. Ved avslutningen av kvinnekommisjonen kom statene til enighet om et sluttokument om årets tema, som var velferdsordninger, tilgang til offentlige

tenester og nødvendig infrastruktur for likestilling.

Omtale av arbeidet med LHBTIQ i 2018

Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020) kom i 2016. Handlingsplanen redegjør for regjeringens prioriteringer i arbeidet med LHBTIQ. Innsatsområdene er trygge nærmiljø og offentlige rom, likeverdige offentlige tjenester og bedre livskvalitet for særlig utsatte grupper. I 2018 koordinerte Bufdir den faglige og operative gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen. Status for arbeidet i 2018 er oppsummert i en statusrapport lagt fram av Bufdir våren 2019. Rapporten viser at hoveddelen av tiltakene er igangsatt.

I 2018 lanserte Bufdir en nettressurs om indikatorer for levekår til LHBTIQ -personer www.lbtbiqtall.no. Nettsiden, som ble lansert under Oslo Pride, sammenstiller oppdatert kunnskap og forskning, tall og statistikk om LHBTIQ -personer i Norge. Det er første gang det er laget et sett med LHBTIQ -indikatorer som gjør det mulig å følge med på utviklingen over tid, og som belyser hvilke utfordringer LHBTIQ -personer møter i det norske samfunnet.

Bufdir har også igangsatt et forprosjekt om levekår til LHBTIQ -personer i 2018. Forprosjektet skal danne grunnlaget for en levekårsundersøkelse om LHBTIQ -personer som planlegges igangsatt i 2019. Undersøkelsen skal etter planen ferdigstilles i 2020.

Rapporten Levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn i Norge, ved Nordlandsforskning, kom høsten 2018.

Situasjonen for skeive på omsorgssenter og asylmottak ble kartlagt i 2018 i rapporten: *Alene og skeiv*. En studie av livssituasjonen for enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre og asylmottak. Undersøkelsen ble gjennomført av KUN Senteret, i samarbeid med Skeiv Verden og SEIF (Selvhjelp for innvandrere og flyktninger). Det ble også gjennomført kompetanseheving blant ansatte på omsorgssenter og asylmottak i 2018. I tillegg ble det gjennomført en evaluering av Rosa kompetansekurs i barnevernet i 2018.

Bufdir forvalter en tilskuddsordning for aktiviteter og drift av frivillige organisasjoner og andre, som bidrar til å bedre levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Bufdir har fordelt midlene i tråd med gjeldende regelverk og årlige prioriteringer for 2018.

Omtale av arbeidet mot hatefulle ytringer

Regjeringen har lagt til rette for et tettere samarbeid mellom ulike aktører på nasjonalt og regionalt nivå for å øke kunnskapen og bevisstheten om hatefulle ytringer. Sammen med bl.a. Likestillingssenteret har Bufdir arrangert en fagdag på Hamar som omhandlet individuelle og samfunnsmessige konsekvenser av hatprat og ekskluderende holdninger. Bufdir har samarbeidet med Kirkelig dialogsenter i Stavanger om et ungdoms-seminar om hatprat mot religiøse minoriteter, kontrovers og religionskritikk.

Det har blitt utviklet ny kunnskap om hatefulle ytringer. På oppdrag for Bufdir har Institutt for samfunnsforskning (ISF) avsluttet sin studie «*Erfaringer med hatytringer og hets blant LHBT-personer, andre minoritetsgrupper og den øvrige befolkningen*». Rapporten viser at LHBT-personer blir utsatt for det de opplever som hatytringer dobbelt så ofte som den øvrige befolkningen. Også andre minoritetsgrupper er mer utsatt en majoritetsbefolkningen. Personer med mer enn ett minoritetskjenne-tegn er langt mer utsatt enn andre. På bakgrunn av dette arbeidet har ISF utviklet en metodikk som kan benyttes for å studere erfaringer med hatefulle ytringer i andre befolkningsgrupper.

Fafo har lansert en rapport om holdninger til diskriminering, likestilling og hatefulle ytringer. Studien har sammenlignet holdninger til ulike grupper som er beskyttet av diskrimineringslovverket og likestillingstiltak overfor disse. Rapporten viser at det er store variasjoner når det gjelder holdningene til ulike grupper som er beskyttet av diskrimineringslovverket.

Stopp hatprat-kampanjen har videreutviklet ordningen med Stopp hatprat ambassadører. Det pedagogiske grunnlaget har blitt styrket og kampanjen har utviklet deltagernes ferdigheter i å svare på hatprat og holde workshops for ungdom. Stopp hatprat har også videreført praktikernetverket for ungdomsarbeidere og lærere. Nettverket har utviklet sin kompetanse om hvordan man kan lære ungdom om hatprat gjennom menneskerettighetsopplæring. I 2018 har Stopp hatprat etablert en egen e-læringsplattform, Stopp hatpratakademiet. Disse ble benyttet av ambassadørene og praktikernetverket i deres opplæring. Stopp hatprat har også gjennomført konferanser og deltatt aktivt i det den europeiske No Hate Speech Movement.

Omtale av arbeidet med etnisk diskriminering

Regjeringen har videreført arbeidet med kunnskapsgrunnlaget om etnisitet og religion, og arbeidet for likeverdige offentlige tjenester. Forum om etnisk diskriminering har bidratt i kunnskapsutviklingen på området, og gitt innspill til regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion.

I arbeidet med handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion, har regjeringen hatt en bred dialog med sivilt samfunn for å få innspill til planen. I tillegg til opprettelsen av en referansegruppe, var handlingsplanen tema på regjeringens nasjonale integreringskonferanse høsten 2018. Det ble også gjennomført en egen innspillskonferanse i april 2019. Handlingsplanen har vært tema på møte med regjeringens integreringspanel.

Tilskuddsordningen familie- og likestillingspolitiske organisasjoner

Tilskuddsordningen familie- og likestillingspolitiske organisasjoner har som mål å sikre drift, bidra til mangfold og skape høyere aktivitet blant frivillige organisasjoner som arbeider med familie- og likestillingspolitikk i Norge. I 2018 var det avsatt 6 mill. kroner til ordningen og det ble søkt om midler til prosjekter for om lag 15 mill. kroner.

Av 15 støttede prosjekter i 2018 har 10 av dem minoriteter (fra Midtøsten og Afrika) som målgruppe. Tre av disse gjelder likestillingsarbeid knyttet til menns roller. Organisasjoner som mottar driftstilskudd har ofte få andre inntektskilder enn tilskuddsmidlene og er helt avhengig av støtten for å kunne opprettholde aktiviteten. Prosjektene som støttes har i all hovedsak som mål å påvirke holdninger.

Tilskuddsordningen Bedre levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner (LHBTIQ)

Målet med tilskuddsordningen er å bedre levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner, og å bidra til mangfold og skape økt aktivitet blant organisasjoner som arbeider overfor denne målgruppen. Hovedprioritering i 2018 var aktiviteter og tiltak som kan bedre forholdene for LHBTIQ -personer med innvandrerbakgrunn, og/eller er relatert til arbeidsliv, kultur og idrett, samt aktiviteter til støtte for personer med ulike typer kjønnsidentitetstematikk. Bevilgningen til ordningen i 2018 var på 11, 5 mill. kroner og det ble totalt søkt om prosjekter for 19, 9 mill. kroner. Det er gitt tilskudd til fem Pride-arrangementer i 2018. Bufdir anser at det er viktig at det også gjennomføres synlighetsarrangementer for LHBTIQ -personer i distriktene.

Kap. 352 Nedsatt funksjonsevne

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	9 917	15 060	21 470
70	Funksjonshemmedes organisasjoner	213 176	224 358	232 995
71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 718	29 097	29 875
72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	11 853	17 397	17 860
	Sum kap. 0352	264 664	285 912	302 200

Tallene for regnskap 2018 og saldert budsjett 2019 ble ført på kap. 872 under Barne- og likestillingsdepartementet.

Innledning

Kapitlet omfatter forsknings- og utviklingsmidler som skal finansiere prosjekter av særlig relevans på området nedsatt funksjonsevne, tilskuddsordninger og tilskudd til navngitte mottagere.

Mål og strategier for 2020

Regjeringens visjon er et likestilt samfunn der alle mennesker kan delta og gis muligheten til å bidra i samfunnet. Politikken for mennesker med funksjonsnedsettelse skal bygge på likestilling og

demokrati, likeverd, selvbestemmelse, medvirkning og inkludering.

Inkludering og likestilling av personer med funksjonsnedsettelse er en forutsetning for et bærekraftig velferdssamfunn og for at den enkelte skal kunne leve frie og selvstendige liv. I 2013 ratifiserte Norge FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Den forplikter Norge til å arbeide for at mennesker med funksjonsnedsettelse får ivaretatt sine grunnleggende menneskerettigheter på lik linje med andre.

Regjeringen har fremmet en strategi for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse, og det vil bli utarbeidet en handlingsplan for dette i 2019. Bevilgningen på kap. 352, post 21 er foreslått økt som følge av dette, jf. omtale nedenfor.

Regjeringen har igangsatt med stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd, og en ny handlingsplan for universell utforming.

Bevilgningen under dette kapitlet skal bygge opp under følgende mål fastsatt av departementet:

- Færre barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv
- Fremme universell utforming på de områdene hvor utfordringene er størst

Færre barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv

Manglende inkludering påvirker deltakelse og sosialisering. Barn med nedsatt funksjonsevne deltar mindre i skoleaktiviteter og ordinær undervisning enn andre barn. Personer med funksjonsnedsettelse med høyere utdanning har 4,5 ganger høyere sannsynlighet for å være i arbeid enn personer med funksjonsnedsettelse som bare har grunnskole. Det er likevel en betydelig lavere andel i denne gruppen som tar høyere utdanning enn ellers i befolkningen. I 2016 var 44 pst. av personer med funksjonsnedsettelse i arbeid, mot 73 pst. i befolkning ellers. I 2016 var andelen med nedsatt funksjonsevne som står utenfor arbeidslivet, men som ønsker jobb, på 24 pst., eller tilsvarende 85 000 personer.

Departementet har fastsatt følgende mål for arbeidet for personer med nedsatt funksjonsevne:

- Færre barrierer mot deltakelse i utdanning og arbeidsliv

Fremme universell utforming på de områdene hvor utfordringene er størst

Kulturdepartementet har ansvaret for å samordne politikken på området universell utforming. Sektordepartementene har ansvaret for politikk og tiltak for universell utforming på eget sektorområde. Et bredt systematisk arbeid i en rekke sektorer har gitt positive resultat. Universell utforming er innarbeidet som en nødvendig samfunns kvalitet innen blant annet transport, bygg og IKT. Lover, forskrifter og økt kunnskap om universell utforming i offentlig og privat virksomhet gir et godt grunnlag for videre utvikling på mange områder. Regjeringen vil fremover konsentrere seg om sektorer med store utfordringer. Kulturdepartementet har fastsatt dette målet innenfor arbeidet med universell utforming:

- Fremme universell utforming på de områdene hvor utfordringene er størst

Regjeringen tar sikte på å legge fram en ny handlingsplan for universell utforming i 2020 med virkning fra 2021. Den gjeldende handlingsplanen forlenges med ett år fra 2019 til ut 2020.

Budsjettforslag 2020

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 71

Bevilgningen skal brukes til å finansiere forsknings- og utviklingstiltak som er av særlig relevans på området nedsatt funksjonsevne. I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning på 7 mill. kroner for å følge opp handlingsplanen for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2025.

Post 70 Funksjonshemmedes organisasjoner

Bevilgningen på posten skal gå til tilskuddsordningene Funksjonshemmedes organisasjoner og Fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne. Formålet med ordningene er å gi organisasjonene for funksjonshemmede bedre mulighet til å drive interessepolitisk arbeid, yte service til medlemmer og å gi personer med nedsatt funksjonsevne gode ferie- og velferdstiltak, jf. omtale i Prop. 1 S (2017–2018) for Barne- og likestillingsdepartementet.

I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning på 1,5 mill. kroner i tilskudd til TV BRA, en nett-tv kanal av og for utviklingshemmede. Økningen er en del av regjeringens satsing

for å styrke det kulturelle mangfoldet, jf. omtale under del I Hovedprioriteringer 2020.

Post 71 Universell utforming og økt tilgjengelighet, kan overføres, kan nyttes under post 21

Bevilgningen på posten skal gå til tilskuddsordningen Universell utforming – kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon, jf. omtale i Prop. 1 S (2017–2018) for Barne- og likestillingsdepartementet.

Departementet vil gi tilskudd til Standard Norge til utvikling av standarder for universell utforming, Norsk design- og arkitektursenter til innovasjonstiltak og kompetanseheving av formgivere og KS til nettverksprosjekt for universell utforming i kommunesektoren.

Post 72 Funksjonshemmedes levevilkår og livskvalitet

Bevilgningen på posten skal gå til tilskuddsordningen *Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne*. Tiltak som er direkte rettet mot å bedre levekårene og livskvaliteten for personer med nedsatt funksjonsevne kan få støtte gjennom ordningen, jf. omtale i Prop. 1 S (2017–2018) for Barne- og likestillingsdepartementet.

Videre er det under posten budsjettert med en videreføring av tilskuddet til Stiftelsen SOR for prosjektet Helt med – Arbeid for utviklingshemmede.

Rapport 2018

Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030 «*Et samfunn for alle*» ble lagt fram i 2018. Strategien hviler på fire pilarer:

1. Utvikle både universelle løsninger og spesielle tiltak.
2. Jobbe for selvbestemmelse, medvirkning, deltagelse og inkludering.
3. Bedre samordning på alle nivåer.
4. Fire innsatsområder; utdanning, arbeid, helse og omsorg og kultur og fritid.

For å følge opp strategien er det igangsatt et arbeid med en handlingsplan for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2025.

Det er forberedt evaluering av Regjeringens handlingsplan for universell utforming 2015–

2019. Evalueringen vil, sammen med kommentarene fra CRPD-komiteen og innspill fra interesseorganisasjonene være ett av flere bidrag for å vurdere videre arbeid med universell utforming.

Funksjonshemmede sine organisasjoner

Tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner har som mål at midlene skal brukes til å jobbe mot diskriminering og for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i samfunnet, samt legge til rette for medlemmenes deltagelse i organisasjonen, og for at organisasjonene kan drive interessepolitisk arbeid, likepersonsarbeid og gi service til egne medlemmer. I 2018 var det avsatt om lag 193 mill. kroner til ordningen.

Fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne

Fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne er en tilskuddsordningen hvor frivillige organisasjoner og stiftelser kan få tilskudd til å arrangere ferie- og velferdstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne. Det var i 2018 avsatt om lag 20 mill. kroner til ordningen. Søkerne, frivillige organisasjoner og stiftelser, er en variert gruppe. Det omfatter store nasjonale organisasjoner (Norges Blindforbund, Cerebral Pareseforeningen) små lokale fylkes- eller lokalledd av disse, diagnoseorganisasjoner, pårørendegrupper, hjelpeorganisasjoner og organisasjoner med noe annet hovedformål, men som ønsker å gjennomføre tiltak for å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i sin virksomhet (Røde Kors, Den norske turistforening).

Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Tilskuddsordningen *Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne* hadde en bevilgning på 11,8 mill. kroner i 2018. Ordningen har som mål å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Tilskuddsordningen for universell utforming

Formålet med tilskuddsordningen er å utvikle og styrke gjennomføringen av universell utforming som samfunnskvalitet og bedre livskvalitet og likestilling for personer med nedsatt funksjonsevne. Målgrupper for ordningen er statlige, fylkeskommunale, kommunale og private institusjoner og virksomheter, stiftelser, forskningsinstitu-

sjoner og organisasjoner som ønsker å gjennomføre prosjekter innen kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon på området universell utforming. For 2018 var det avsatt 15, 2 mill. kro-

ner til dette formålet hvorav 5 mill. kroner var avsatt til UnIKT. I tillegg ble 2,3 mill. kroner satt av til kommunene i KS-nettverket.

Kap. 353 Likestillings- og diskrimineringsombudet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2018	Saldert budsjett 2019	Forslag 2020
50	Basisbevilgning	42 821	43 843	48 020
	Sum kap. 0353	42 821	43 843	48 020

Tallene for regnskap 2018 og saldert budsjett 2019 ble ført på kap. 873 under Barne- og likestillingsdepartementet.

Innledning

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter som er tilknyttet Kulturdepartementet administrativt. Formål og oppgaver fremgår av diskrimineringsombudsloven. Ombudet skal arbeide for å fremme reell likestilling og hindre diskriminering på alle samfunnsområder på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder. Ombudet skal også arbeide for å fremme likebehandling i arbeidslivet, uavhengig av politisk syn og medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, og alder. Ombudet skal være en aktiv pådriver for mer likestilling i samfunnet. Ombudet skal også gi informasjon, støtte og veiledning om likestillingsregelverket.

Ombudet skal føre tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis samsvarer med forpliktelsene Norge har etter: FNs kvinnekonvensjon (CEDAW), rasediskrimineringskonvensjonen (CERD) og konvensjonen for rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

I juni 2019 vedtok Stortinget å innføre et nytt lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering og en styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten for arbeidsgivere og offentlige myndigheter. Disse lovendringene er en viktig del av regjeringens arbeid for å bidra til reell likestilling. Driftsbevilgningen til LDO er foreslått økt for å styrke ombudets innsats mot seksuell trakassering og oppfølging av aktivitets- og redegjørelsespliktene, jf. omtale under post 50 nedenfor.

Mål og strategier for 2020

Bevilgningen under kapitlet skal bidra til å bygge opp under departementets mål om et mer effektivt håndhevingsapparat på likestilling og ikke-diskrimineringsområdet. Håndhevingsapparatet på diskrimineringsområdet består av LDO som er et veilednings- og pådriverorgan, og som skal følge opp aktivitets- og redegjørelsesplikten etter de nye reglene, og Diskrimineringsnemnda som er et lavterskeltilbud for behandling av diskrimineringsaker.

LDO sitt arbeid i 2020

LDO skal i 2020 styrke sitt arbeid med seksuell trakassering ytterligere.

LDO har selv definert følgende innsatsområder for 2020:

I tråd med mandatet vil LDO i 2020 ha fokus på hvordan en kan effektivisere veiledningstjenestene for å nå flere og de som trenger det mest. Dette innebærer blant annet utstrakt kursvirkosomhet og kurs rettet mot særlig sårbare grupper. Videre skal LDO gjennom fornyelse av nettsidene gjøre informasjon mer tilgjengelig og mer brukervennlig. LDO har som mål å ta flere saker hvor det er behov for rettslig avklaring eller saker av prinsipielle karakter inn for Diskrimineringsnemnda.

Hovedsatsingene for 2020 vil være arbeidsliv, skole og utdanning, vold i nære relasjoner, overgrep, bruk av tvang, hatkriminalitet og hatefulle ytringer. Viktige problemstillinger vil være utdanning og arbeidsliv, behovet for en nasjonal handlingsplan mot vold i nære relasjoner, med fokus på vold i samiske miljø, tvang i psykiatrien og mot

psykisk utviklingshemmede, samt behovet for økt innsats og tiltak for å forebygge fordommer og hat mot muslimer i Norge.

Seksuell trakassering og aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Stortinget vedtok 11. juni 2019 endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, jf. Prop. 63 L (2018–2019). Endringene i lovgivningen innebærer at:

- Likestillings- og diskrimineringsombudets veilednings- og hjelpetilbud til personer som utsettes for seksuell trakassering styrkes og utvikles.
- Likestillings- og diskrimineringsombudet får ansvaret for veiledning og oppfølging av aktivitets- og redegjørelsesplikten, både for private og offentlige aktører.

Endringene trer i kraft 1. januar 2020.

Budsjettforslag 2020

Post 50 Basisbevilgning

Bevilgningen på posten skal dekke driftsutgiftene i Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Som en følge av at lovendringene i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, jf. Prop. 63 L (2018–2019) trer i kraft 1. januar 2020 er det i bevilgningsforslaget på posten innarbeidet en økning på 3 mill. kroner. I forslaget er det tatt hensyn til at det trolig vil ta noe tid før lovendringene får full virkning for ombudets virksomhet.

Rapport 2018

Fra 2018 fikk LDO endringer i mandatet da den nye diskrimineringsombudsloven trådte i kraft. LDO sine håndhevingsoppgaver i tilknytning til likestillings- og diskrimineringslovgivningen ble avvirket. Som en følge av endringene ble antall ansatte i LDO redusert med om lag 25 pst. Det nye mandatet førte til store endringer i virksomheten som berørte samtlige ansatte. I tillegg til dette har det vært vesentlige endringer i LDO sin ledergruppe.

LDOs mandat er nå tredelt: En utvidet veiledningsplikt knyttet til likestillings- og diskrimineringsloven, tilsyn med at norske myndigheter følger opp forpliktelsene i FN-konvensjonen mot rasediskriminering, kvinnekommisjonen og konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne. I tillegg til dette så skal LDO drive generelt

pådriverarbeid for likestilling og mot diskriminering, og følge opp aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Aktiviteten i 2018 har vært basert på LDOs strategi for 2017–2022. Hovedsatsingen for LDO er arbeidsliv, skole og utdanning, vold i nære relasjoner, overgrep og seksuell trakassering, helse, bruk av tvang, hatkriminalitet og hatefulle ytringer. Gutter og menn sine utfordringer er blitt gjenstand for en egen analyse innenfor flere av disse temaene.

Relevant hjelp og hjelp til mange

Antallet veiledningssaker i 2018 har vært på omtrent samme nivå som tidligere år, det vil si om lag to tusen saker. Dette utgjør i hovedsak enkeltforespørsler til LDO om diskrimineringslovgivningen. I tillegg har LDO holdt om lag 200 kurs om likestilling- og diskrimineringsrettslige spørsmål. Om lag 9000 personer har deltatt på disse kursene. Dette er en økning fra tidligere år, og i tråd med LDO sitt endrede mandat, og LDOs strategi om å «train the trainers», for på den måten å nå flest mulig.

LDO har etablert god kontakt med Diskrimineringsnemnda i Bergen og samarbeidet med nemnda sitt sekretariat der det er naturlig. LDO opplever relativt stor pågang fra det offentlige og media om tolkning av diskrimineringslovgivningen, og LDOs veiledningsplikt omfatter også forståelse av Diskrimineringsnemnda sin praksis.

Forebygge diskriminering og informasjon om rettigheter

I tillegg til veiledning av enkeltpersoner er opplæring en sentral del av LDOs arbeid. For å sikre et reelt diskrimineringsvern, er det av stor betydning at folk kjenner rettighetene sine. Behovet for kunnskap er stort. Foredrag er derfor en prioritert aktivitet.

Det er også en del av arbeidet å gi arbeidsgivere, myndigheter og andre ansvarlige kunnskap om plikter og hvordan de skal arbeide aktivt for likestilling og forebygge diskriminering.

I 2018 holdt LDO omkring 200 foredrag og møtte mange ulike grupperinger som frivillige organisasjoner, virksomheter og arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. LDO tar jevnlig imot utenlandske delegasjoner som ønsker kunnskap om ombudsordningen og arbeidet til LDO.

LDOs veilednings- og kursvirksomhet var i 2018 preget av regelverket om seksuell trakassering. Det har vært høy etterspørsel etter opplæ-

ring og kurs om dette regelverket, både fra enkeltpersoner og organisasjoner. Sommeren 2018 lanserte LDO sammen med Arbeidstilsynet en kampanje: *Sett strek for seksuell trakassering*. Denne retter seg mot hotell- og restaurantbransjen og er forankret i trepartssamarbeidet. Det er ventet økt pågang etter kurs og foredrag på dette området også i 2019.

Tilsyn med konvensjoner

LDO skal bidra til å endre strukturene som er med på å opprettholde diskriminering og mangel på likestilling. I dette arbeidet må LDO identifisere barrierene for likestilling og gjøre grundige analyser for å kunne foreslå treffsikre tiltak som er egnet til å fremme like muligheter.

Det lovfestede tilsynsansvaret LDO har for FN sin kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW),

FN sin rasediskrimineringskonvensjon (CERD) og FN-konvensjonen for menneske med nedsett funksjonsevne (CRPD) er et vesentlig utgangspunkt som styrker legitimiteten for pådriverarbeidet til LDO.

I tråd med LDOs tilsynsmandat har LDO i 2017 levert en rapport om situasjonen i Norge til FNs rasediskrimineringskomité og FN-komiteen for personer med nedsatt funksjonsevne. LDOs årskonferanse hadde kjønnsdelt utdannings- og arbeidsliv i Norge som tema. Dette er en av de største likestillingsutfordringene i Norge og LDOs ambisjon var å trekke frem noen nye perspektiver på denne problemstillingen. Inkludert i dette har LDO sett på nye perspektiver rundt problemstillingen gutter og frafall og samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft. LDO gav i løpet av året ut en rapport om hatefulle ytringer, et tema LDO har arbeidet med over lang tid.

Del III
Andre saker

5 Fordeling av spilleoverskuddet

5.1 Fordeling av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS

Fordelingen av overskuddet fra spillevirksomheten i Norsk Tipping AS er regulert i lov om pengespill m.v. (pengespilloven) § 10. Av loven framgår det at 6,4 pst. av overskuddet først skal fordeles til helse- og rehabiliteringsformål. Deretter fordeles den resterende summen med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Midlene fordeles nærmere av Kongen.

Spilleoverskuddet i 2018 til fordeling til de ovennevnte formålene (tippenøkkelen) i 2019 var på 4 777 mill. kroner. I tillegg til de nevnte formålene, tildeles midler til bingoformål og til tiltak mot spilleavhengighet. Det utbetales også midler gjennom Grasrotandelen.

Resultatet fra 2018 til fordeling til alle formålene i 2019 var på 5 523 mill. kroner, en økning på 273 mill. kroner fra resultatet i 2017. Fordelingen av spilleoverskuddet i 2019 er nærmere omtalt under pkt. 5.2.

De siste prognosene fra Norsk Tipping AS viser et resultat i 2019 på 5 550 mill. kroner, som er

27 mill. kroner høyere enn resultatet i 2018. På grunnlag av prognosen fra Norsk Tipping AS har Kulturdepartementet lagt til grunn en anslagsvis fordeling i 2020 med 2 892 mill. kroner til idrettsformål, 813 mill. kroner til kulturformål og 813 mill. kroner til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

De endelige beløpene til fordeling vil ikke framkomme før regnskapet for 2019 er avlagt og godkjent av generalforsamlingen i Norsk Tipping AS våren 2020.

5.2 Fordelingen av spilleoverskuddet i 2019

5.2.1 Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål

Hovedfordelingen av spillemidler til kulturformål fastsettes av Kongen i statsråd etter at generalforsamlingen i Norsk Tipping AS er avholdt. Fordelingen for 2019 ble fastsatt ved kongelig resolusjon 10. mai 2019.

Tabell 5.1 Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2019

	(i 1 000 kr)
	Tildeling 2019
Den kulturelle skolesekken	288 270
Frifond	199 345
Regionale kulturbygg	56 420
Prosjekt- og utviklingsmidler på arkivfeltet	11 965
Prosjekt- og utviklingsmidler på bibliotekfeltet	48 545
Prosjekt- og utviklingsmidler på museumsfeltet	26 255
Landsomfattende musikkorganisasjoner	21 000
Instrumentfondet	15 350
Musikkutstysordningen	40 000
Krafttak for sang	5 340
Folkeakademienes Landsforbund	8 550
Historiske spel	4 000
Norske kirkeakademier	2 100
Aktivitetsmidler for kor	7 645
Gaveforsterkningsmidler	70 000
Sum	804 785

Departementet er innenfor rammen av spilleoverskuddet til kulturformål gitt fullmakt til å disponere opptjente renter av inntående midler til kulturformål og til å omfordele ikke utbetalte midler fra tidligere år.

Nedenfor følger informasjon om tiltakene på hovedfordelingen og fordelt beløp i 2019.

Den kulturelle skolesekken

Tilskuddet til Den kulturelle skolesekken forvaltes av den statlige virksomheten Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge. Tilskuddet fordeles videre til fylkeskommuner og kommuner i DKS-ordningen etter en fordelingsnøkkel som tar hensyn til elevtall i grunnskole og videregående skole, geografiske avstander og infrastruktur.

Det bevilges også midler til Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge over statsbudsjettet, jf. kap. 325, post 01 og 21.

Frifond

Formålet med Frifond er å stimulere barn og unges lokale aktivitet og deltakelse og å bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners og grupper medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Frifondmidlene skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner, frittstående grupper og foreninger med ulike formål og aktivitetsgrunnlag.

Departementet gir tilskudd til paraplyorganisasjonene Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) og Norsk musikkråd, som fordeles midlene videre til lokal aktivitet gjennom Frifond. Den største andelen av midlene fordeles til lokale lag gjennom sentralledet til landsdekkende, frivillige og demokratiske organisasjoner med barne- og ungdomsaktivitet i ordningen Frifond organisasjon. I tillegg fordeles paraplyorganisasjonene midler direkte til frittstående grupper i ordningene Frifond barn og unge, Frifond musikk og Frifond teater.

Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg

Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg gis til kulturhus, flerbrukslokaler eller spesiallokaler for kunst og kultur. Midlene kan benyttes til nybygg, ombygging og modernisering av kulturbyggene, men ikke til vedlikehold eller drift. Midlene fordeles til fylkeskommunene etter en nærmere fastsatt fordelingsnøkkel. Søknader fremmes gjennom kommunen der bygget skal ligge. Tilskudd kan utgjøre inntil 1/3 av godkjente prosjektkostnader for kulturbygget.

Prosjektmidler på arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet

Arkivverket forvalter tilskudd til prosjekter og utviklingstiltak på arkivfeltet. Tilskuddene skal gå til enkeltprosjekter, til landsomfattende eller regionale samarbeidstiltak og til utvikling av fellesløsninger.

Nasjonalbiblioteket forvalter prosjekt- og utviklingsmidler som skal stimulere til utvikling av norske folke- og fagbibliotek. Tiltakene skal ha verdi utover det enkelte bibliotek, og de skal fremme nye tilbud. Utviklingsmidlene finansierer også felles infrastrukturiltak i regi av Nasjonalbiblioteket, til disposisjon for alle bibliotek.

Nasjonalbiblioteket forvalter også tilskudd til ulike bibliotek- og litteraturrelaterte tiltak som finansieres over statsbudsjettet, jf. omtale under del II, kap. 328, post 80. Kulturdepartementet har lagt til grunn at enkelte av tiltakene, som tidligere har vært finansiert av bevilgninger på denne posten, fra 2020 skal dekkes av spilleoverskuddet til kulturformål. Kulturdepartementet har lagt til grunn at den samlede tildelingen til formålene skal videreføres fra 2019.

Norsk kulturråd forvalter midlene som er avsatt til museumsfeltet. Midlene fordeles til sikringstiltak samt treårige utviklingsprogrammer for museumssektoren. Tittlene på programmene for perioden 2018–2020 er *Digitalisering og digital samlingsforvaltning*, *Samfunnsrolle, makt og ansvar*, og *Forskning i museer*. Programmene skal bidra til utvikling av kunnskap, verktøy, tjenester og metodikk.

Frivillig kulturliv

Som del av regjeringens kulturpolitikk er tilskudd til det frivillige kulturlivet et viktig bidrag.

Spillemidler til det frivillige kulturlivet ble fordelt som følger:

- Landsomfattende musikkorganisasjoner, Norsk musikkråd (21 mill. kroner)
- Instrumentfondet, Norges Musikkorps Forbund (15,4 mill. kroner)
- Musikkutstysorsordningen (40 mill. kroner)
- Krafttak for sang, Musikkens studieforbund (5,3 mill. kroner)
- Folkeakademiens Landsforbund (8,6 mill. kroner)
- Historiske spel, Norsk kulturråd (4 mill. kroner)
- Norske kirkeakademier (2,1 mill. kroner)
- Aktivitetsmidler for kor, Norges Korforbund (7,6 mill. kroner)

I 2019 er det også gitt tilskudd fra statsbudsjettet til Musikkutstysorsordningen (5 mill. kroner) og Aktivitetsmidler for kor (3,1 mill. kroner). Fra 2020 vil tilskudd til disse tiltakene i sin helhet bli finansiert av spillemidlene, jf. omtale under del II, kap. 320, post 55 og kap. 323, post 78. Kulturdepartementet har lagt til grunn at den samlede tildelingen til disse formålene skal videreføres fra 2019.

Gaveforsterkningsordningen

Formålet med gaveforsterkningsordningen er å stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur gjennom pengegaver. Pengegavene utløser en gaveforsterkning til mottakeren på normalt 25 pst. av gavebeløpet.

5.2.2 Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål

Hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål fastsettes av Kongen i statsråd etter at generalforsamlingen i Norsk Tipping AS er avholdt. Fordelingen for 2019 ble fastsatt ved kongelig resolusjon 10. mai 2019.

Tabell 5.2 Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2019

	(i 1000 kr)
	Tildeling 2019
Idrettsanlegg i kommunene	1 491 829
Løypetiltak i fjellet og overnattingshytter	28 500
Utstyr	29 000
Nyskapende aktivitetsarenaer	40 000
Nasjonalanlegg	18 869
Spesielle anlegg	8 051
Forsknings- og utviklingsarbeid	33 650
Antidoping, arbeid mot manipulering av idrettskonkurranser og knockoutaktiviteter	50 060
Fysisk aktivitet og inkludering i idrettslag	26 500
Friluftstiltak for barn og ungdom	38 000
Egenorganisert fysisk aktivitet	9 000
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	716 000
Tilskudd til lokale lag og foreninger	372 000
Sum	2 861 459

Departementet er gitt fullmakt til å disponere ikke utbetalte spillemidler til idrettsformål og opptjente renter av innestående midler til idrettsanlegg og allmenne idrettsformål.

I 2019 vil 20 mill. kroner benyttes til styrking av tilskudd til idrettsanlegg i kommunene, slik at totalt beløp til fordeling blir 1 511,8 mill. kroner. Videre er det benyttet 20 mill. kroner til en prøveordning for tilskudd til store enkeltstående internasjonale idrettsarrangementer i Norge rettet mot arrangører med begrensede kommersielle inntekter.

Nedenfor følger informasjon om tiltakene på hovedfordelingen og fordelt beløp i 2019.

Idrettsanlegg – tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Idrettsanlegg i kommunene

Statens viktigste virkemiddel for å bidra til idrett og fysisk aktivitet for alle er tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg. Tilskuddene delfinansierer bygging av anlegg for organisert idrett, friluftsliv og annen egenorganisert aktivitet, fra større konkurranseanlegg til mindre anlegg i barn og unges nærmiljø. Barn og unge (6–19 år) er hovedmålgruppen. Tilskuddene skal

også legge til rette for at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på lik linje med andre, og at inaktive kan komme i gang med aktivitet.

Det er fylkeskommunene som foretar detaljfordelingen av tilskudd til idrettsanleggene i kommunene. Som hovedregel kan det søkes om tilskudd på inntil 1/3 av godkjent kostnad til bygging og rehabilitering av ordinære anlegg.

Løypetiltak i fjellet og overnattingshytter

Det gis tilskudd til bygging og rehabilitering av overnattingshytter i fjellet, i lavlandet og ved sjøen. I tillegg gis det tilskudd til løypetiltak i fjellet, bl.a. opparbeiding og remerkning av løyper og tilskudd til broer mv. Fra 2020 overtar Den Norske Turistforening (DNT), Friluftsrådenes Landsforbund og Norsk Friluftsliv ansvaret for fordelingen av tilskuddene.

Utstyr

Det gis tilskudd til utstyr via Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), både til den ordinære utstyrsordningen, hvor særforbundene kan søke om tilskudd til godkjent utstyr, og til en egen ordning for rekrutte-

ringsutstyr for personer med funksjonsnedsettelse.

I tillegg er det gitt tilskudd til utstyr via Norges Bilsportforbund.

Nyskapende aktivitetsarenaer

Tilskuddsordningen *Nyskapende aktivitetsarenaer* skal bidra til bygging av nye anleggstyper. Kommunene kan søke om midler. Hensikten med ordningen er å stimulere kommuner til å tenke nytt når det gjelder bygging av anlegg for egenorganisert aktivitet og dermed skape nye og bedre muligheter for fysisk aktivitet for større deler av befolkningen.

Nasjonalanlegg/spesielle anlegg

Nasjonalanlegg skal brukes til presentasjon av internasjonal eliteidrett og kunne være arenaer for internasjonale mesterskap og konkurranser i Norge. Det er videre et mål at nasjonalanleggene skal fungere som sentre for de respektive sær-idrettene. Tilskudd gis til investeringer i form av utbygging, ombygging eller rehabilitering. I 2019 gis det tilskudd til Ullevaal Stadion, Kvitfjell, Hafjell, Vikingskipet og Vikersund Hoppsenter.

Tilskudd til spesielle anlegg gis etter særskilt vurdering fra departementet.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Idrettsforskning er en forutsetning for en kunnskapsbasert utvikling på idrettsområdet og for den statlige idrettspolitikken. Avsetningen skal bl.a. dekke tilskudd til fire forskningssentre: Senter for idrettsskedeforskning og Forskningssenter for barne- og ungdomsidrett ved Norges idrettshøgskole, samt Senter for idrettsanlegg og teknologi og Senter for toppidrettsforskning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

Tilskudd til drift og utvikling av Anleggsregisteret og Gode idrettsanlegg dekkes også av avsetningen til forsknings- og utviklingsarbeid.

Spesielle aktiviteter

Antidopingarbeid mv.

Det avsettes bl.a. midler til nasjonalt og internasjonalt antidopingarbeid, som tilskudd til Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO), til Norges laboratorium for dopinganalyse og Norges bidrag til World Anti-Doping Agency (WADA).

Gjennom UNESCOs antidopingkonvensjon (International Convention against Doping in Sport) og Europarådets antidopingkonvensjon (The Anti-Doping Convention) har Norge internasjonale forpliktelser på antidopingområdet. Tidligere kulturminister Linda Hofstad Helleland ble i november 2016 valgt til visepresident i WADA for perioden 2017–2019.

Fysisk aktivitet og inkludering i idrettslag

Det fordeles midler til tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag*. Ordningen skal bidra til å inkludere nye grupper i idrettslagenes aktivitetstilbud ved å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer som hindrer deltakelse. Midlene skal gå til tiltak for barn og ungdom med innvandrerbakgrunn, særlig jenter, og barn og ungdom fra familier med lav betalingsevne.

I tillegg fordeles midler til tiltak innenfor paraidrett (idrett for personer med funksjonsnedsettelse) og til opprettholdelse og videreføring av særegne samiske idrettsaktiviteter.

Friluftstiltak for barn og ungdom

Friluftsliv, særlig i form av lavterskeltilbud i nær-områdene, er viktig for å nå mål om redusert inaktivitet. De siste to årene har dette tilskuddet økt med om lag 60 pst. Tilskuddet skal stimulere barn og ungdom mellom 6 og 19 år til å drive friluftsliv.

Midlene til friluftstiltak for barn og ungdom fordeles til Norsk Friluftsliv og Friluftsrådernes Landsforbund og går bl.a. til nærmiljøanlegg, friluftsskoler, friluftsdager, Barnas turlag, bynært friluftsliv og klatresamlinger.

Egenorganisert fysisk aktivitet

Selv om det er et mål at flest mulig skal få muligheten til å delta i idrettsaktivitet, vet vi at ikke alle ønsker å drive med organisert idrett. Det er viktig å legge til rette for aktivitet også for denne gruppen. Det fordeles midler gjennom tilskuddsordningen *Frifond barn og unge*. Barn og ungdom som driver egenorganisert fysisk aktivitet utenfor rammene av den organiserte idretten, kan søke om tilskudd til aktiviteten sin fra denne ordningen.

Det gis også tilskudd til Tverga, ressursentret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet i Norge. Senteret skal legge til rette for aktivitet i hele landet og ivareta interessene for barn og unge som står utenfor den organiserte idretten. Tverga skal også gi bistand og fremme kunnskap

og kompetanse om egenorganisertes erfaringer og behov. Tverga ble gitt et tilskudd på 5 mill. kroner til drift i 2019, hvorav 3 mill. kroner ble fordelt fra spillemidlene til idrettsformål og 2 mill. kroner ble bevilget fra statsbudsjettet, jf. kap. 315, post 79. Fra 2020 vil tilskudd til drift av Tverga i sin helhet finansieres gjennom spillemidlene til idrettsformål. Kulturdepartementet har forutsatt at det samlede tilskuddet til Tverga skal videreføres på samme nivå som i 2019.

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)

Statens overordnede mål for tilskuddet til NIF er å

- bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig, medlemsbasert organisasjon
- bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud i den organiserte idretten
- bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon og til at idrettslagene er arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap

For staten er det et mål å styrke de frivillige organisasjonene på deres egne premisser. Målene for tilskuddet er formulert på et overordnet nivå. Det er NIF som formulerer konkrete mål og prioriteringer for bruken av spillemidler innenfor de fire tilskuddspostene Grunnstøtte NIF sentralt og regionalt (127,5 mill. kroner), Grunnstøtte særforbund (263,5 mill. kroner), Barn, ungdom og bredde (170 mill. kroner) og Toppidrett (155 mill. kroner). Målene og prioriteringene skal reflektere behovene blant medlemmer og medlemsorganisasjoner.

Idretten har et mangfold av aktiviteter og tilbud der den enkelte kan få brukt ressursene sine i

fellesskap med andre. Ved å legge til rette for bred deltakelse bidrar idretten til at flest mulig kan drive idrett og være fysisk aktive, og til å skape møteplasser og fellesskap av stor samfunnsmessig betydning. Det frivillige arbeidet i idretten har stor verdi, både for enkeltmennesker og fellesskapet. Frivillige er av avgjørende betydning for å få gjennomført større arrangement og er med på å gi både deltakere og publikum unike opplevelser av idrettsglede, samhold og tilhørighet.

Toppidrettsøvere inspirerer og er viktige forbilder for barn og ungdom. Toppidrett er også uttrykk for en positiv prestasjonskultur som har overføringsverdi til andre samfunnsområder. Tilskuddet til toppidrett skal gå til basisfinansiering av toppidrettsatsingen, til stipender og til deltakelse i olympiske leker og Paralympics. Tilskuddet er først og fremst begrunnet med toppidrettens rolle som kulturell identitetsskaper, og den store interessen toppidrett har i befolkningen.

Tilskudd til lokale lag og foreninger

Tilskudd til lokale lag og foreninger, også kalt lokale aktivitetsmidler (LAM), er midler til lokalidretten i Norge. Midlene går i sin helhet ut til idrettslag og foreninger og skal bidra til økt aktivitetstilbud og til å holde kostnadene i lagene nede. LAM-ordningen er en grunnstøtteordning som gir store rom for lokale tilpasninger og prioriteringer.

Departementet mottok evaluering av ordningen i september 2018. Evalueringen viser at ordningen fungerer godt og i tråd med formålet, er effektiv og krever lite administrasjon.

5.2.3 Fordeling av spilleoverskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

Tabell 5.3 Fordeling av spilleoverskuddet til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i 2019

	(i 1 000 kr)
	Tildeling 2019
Norges Røde Kors	254 312
Redningsselskapet	156 933
Norsk Folkehjelp	19 315
Tilskudd som fordeles til øvrige organisasjoner etter søknad	374 225
Sum	804 785

Midlene fordeles etter forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping av 4. mai 2018. Beredkapsorganisasjonene Norges Røde Kors, Redningsselskapet og Norsk Folkehjelp får tildelt en fast prosentandel basert på tilskuddet disse mottok i 2015. Andre organisasjoner som fyl-ler kriterier i henhold til forskriften kan søke om tilskudd fra resten av beløpet til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Det er innført en minstegrense for å kunne delta i ordningen på 10 mill. kroner i søknadsgrunnlag.

Midlene skal bidra til å trygge viktige samfunnsoppgaver som store landsdekkende organisasjoner utfører på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp og støttearbeid, natur-, miljø- og dyrevern, i tillegg til sentrale rednings- og beredskapsoppgaver.

5.2.4 Fordeling av spilleoverskudd til helse- og rehabiliteringsformål

I 2019 er det fordelt 305,7 mill. kroner til helse- og rehabiliteringsformål.

Midlene fordeles gjennom ExtraStiftelsen. Spillemidlene til helse- og rehabiliteringsformål går til helseprosjekter og forskning som fremmer levekår, fysisk og psykisk helse, mestring, livskvalitet og sosial deltakelse. Formålet er å bidra til bedre helse for alle som bor i Norge gjennom innovative prosjekter drevet fram av frivillige helseorganisasjoner.

5.2.5 Grasrotandelen

Grasrotandelen er en ordning som gjør det mulig for spillere hos Norsk Tipping å gi 7 pst. av spillinnsat-

sen direkte til et lag eller en forening, dvs. en enhet som er registrert i Frivillighetsregisteret og som driver aktivitet på lokalt nivå. Ved spill på Multix, Instaspill og Oddsen er Grasrotandelen 14 pst. av spillinnsatsen etter fratrukk for gevinster. De nevnte innsatsandelene skal ikke regnes som spilleinntekt ved beregningen av Norsk Tippings overskudd.

I 2018 ble det fordelt 649 mill. kroner til ulike lag og organisasjoner via Grasrotandelen. Det er om lag 30 000 registrerte grasrotmottakere.

Lotteri- og stiftelsestilsynet fører tilsyn med ordningen. Forskrift for fordelingen er fastsatt ved kongelig resolusjon. Grasrotmidlene utbetales direkte fra Norsk Tipping.

5.2.6 Bingoformål

I 2019 er det fordelt 68,6 mill. kroner til bingoformål.

Overskuddet fra de utbetalingsautomater som kun er tillatt oppstilt i bingo haller (bingo terminaler), kan fordeles direkte til lag og organisasjoner som mottar overskuddet fra de øvrige bingo spill i bingo hallen. Forskrift for fordelingen er fastsatt av departementet. Midler til bingoformål utbetales direkte fra Norsk Tipping.

5.2.7 Tiltak mot spilleavhengighet

I 2019 er det avsatt 15 mill. kroner til tiltak mot spilleavhengighet.

Det foretas en særskilt avsetning til forskning, informasjon, forebygging og behandling i tilknytning til spilleavhengighet. Midlene går til tiltak i regi av bl.a. Medietilsynet, Lotteri- og stiftelsestilsynet, Helsedirektoratet og Norges forskningsråd.

6 En ansvarlig og aktiv pengespillpolitikk

De overordnede målene for pengespillpolitikken er å sikre at pengespill skjer i trygge former under offentlig kontroll. Siktemålet er å forebygge negative konsekvenser av pengespill, samtidig som det blir lagt til rette for at overskudd fra pengespill går til gode formål. Ansvarlighet er det viktigste målet i pengespillpolitikken.

Det regulerte markedet for pengespill består av de statlig regulerte aktørene Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS, den private spillsektoren med bingo- og lotterivirksomhet samt spill på skip. Det uregulerte markedet består i all hovedsak av private aktører på internett, som tilbyr spilltjenester fra utlandet rettet mot norske spillere uten å ha tillatelse til dette i Norge.

Befolkningsundersøkelser viser at andelen av befolkningen som er moderate risikospillere eller problemspillere har vært stabil de senere årene. Antallet henvendelser til den nasjonale hjelpelinjen for spilleavhengige viste lenge en nedgang, men har de siste årene fram til 2018 økt noe. Dette skyldes vesentlig flere henvendelser knyttet til kasinospill på internett, i hovedsak spill fra aktører som ikke har tillatelse til å tilby spillene i Norge. I 2018 falt imidlertid antallet henvendelser til Hjelpelinjen med 15 pst. fra året før. Samtaler om kasinospill, og særlig fra utenlandske tilbydere, fortsetter å dominere samtalen ved Hjelpelinjen.

I mars 2019 sendte Kulturdepartementet et forslag til endringer i kringkastingsloven med formål om å stanse utenlandsk pengespillreklame på høring. Departementet foreslår at det lovfestes en

bestemmelse som gir Medietilsynet hjemmel til å pålegge den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til markedsføring for pengespill i strid med norsk rett. Formålet med lovforslaget er å begrense ulovlig markedsføring av pengespill i audiovisuelle medietjenester som sendes eller gjøres tilgjengelig fra utlandet, av hensyn til sårbare spillere og et ønske om å styrke enerettsmodellen.

Kulturdepartementet vurderer også muligheten for såkalt DNS-varsling, som vil sikre at brukere som går inn på nettsidene til utenlandske pengespillselskaper informeres om at disse spillene ikke er lovlige i Norge.

For å nå målet om ansvarlighet i pengespillpolitikken må det føres en helhetlig og konsistent politikk på området. En konsistent politikk innebærer at det samme ansvarlighetshensynet og de samme risikovurderingene skal ligge til grunn for reguleringen av alle pengespill og lotterier. En helhetlig politikk innebærer at reguleringen av de ulike sektorområdene samlet ivaretar de overordnede målene.

For å sikre en helhetlig og konsekvent regulering, er det besluttet å lage en felles lov på pengespillfeltet og å samle forvaltningsansvaret for all pengespillpolitikk i ett departement.

Norsk Tipping AS legger vekt på å drive effektivt for at mest mulig penger skal komme samfunnet til gode. Dette vektlegger også departementet i eierstyringen av Norsk Tipping AS.

7 Frivillighetspolitikken

Frivillighetspolitikken er forankret i Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivillighetspolitikken* og tilhørende Innst. 254 S (2018–2019), samt regjeringsplattformen.

Kulturdepartementet samordner den statlige frivillighetspolitikken, mens det enkelte departement har ansvar for virkemidler og tiltak som berører frivillige organisasjoner i sin sektor.

Virkemidler og tiltak på ulike samfunnsområder er omtalt i de enkelte departementers budsjettproposisjoner. På Kulturdepartementets område omtales virkemidler og tiltak for 2020 i kategori 08.15 Frivillighetsformål og kap. 315 Frivillighetsformål.

Bred deltakelse

Deltakelse i frivillig aktivitet fremmer integrering og inkludering, hindrer utenforskap og bidrar til å skape et samfunn preget av tillit. Frivillige organisasjoner er derfor en viktig bestanddel i et demokratisk samfunn. Høy deltakelse i frivillige organisasjoner og frivillig aktivitet er avgjørende for det norske velferdssamfunnet og den norske beredskapsmodellen.

Frivillig deltakelse er også et gode for enkeltmennesker og folkehelsen. Gjennom frivillig aktivitet kan man oppleve mestring og tilhørighet. I frivillige organisasjoner kan mennesker dyrke sine interesser i fellesskap. En sterk og mangfoldig frivillig sektor er i tillegg med på å skape robuste lokalsamfunn. Det er derfor et overordnet frivillighetspolitisk mål å øke deltakelsen i frivillige organisasjoner og frivillig arbeid.

I Norge har vi omkring 100 000 frivillige organisasjoner og lag og 3 400 nasjonale frivillige organisasjoner. Satellittregnskapet for ideelle og frivillige organisasjoner systematiserer grunnleggende statistikk om ideell og frivillig sektor og viser frivillighetens bidrag til brutto nasjonalproduktet. Siste satellittregnskap er fra oktober 2018 og viser at verdiskapningen i sektoren var 132 mrd. kroner i 2016, inkludert frivillig arbeid. Dette utgjorde 4,7 pst. av brutto nasjonalproduktet i Fastlands-Norge. Ulønnet innsats sto for om lag 75 mrd. kroner av dette.

Siden 1998 er det jevnlig gjennomført befolkningsundersøkelser om frivillig deltakelse. Den nyeste ble lagt fram i august 2018 og viser at det er et stabilt høyt nivå på deltakelse i frivillig arbeid; 63 pst. av befolkningen over 16 år har deltatt i frivillig arbeid i løpet av 2017.

Det er imidlertid nedgang i timebruk blant frivillige. Tidsbegrenset frivillig innsats er mer fremtredende og de frivillige sprer engasjementet sitt på flere organisasjoner; over en tredjedel er frivillige i tre eller flere organisasjoner.

Utdanning, inntekt og det å ha barn er faktorer som i størst grad virker inn på frivillig deltakelse. Et særtrekk ved den norske frivilligheten er at det er en like høy prosentandel kvinner og menn som er med på frivillig arbeid selv om menn fortsatt legger ned flere frivillig timer enn kvinner. Når det gjelder utdanning er ulikheten mellom dem som har høy og lavere utdanning i ferd med å jevne seg ut. Det er fortsatt flest frivillige blant dem som har egne barn.

Befolkningsundersøkelsen viser en ny utvikling for frivillig innsats i minoritetsbefolkningen. Flere i minoritetsbefolkningen engasjerer seg i flere organisasjonstyper enn tidligere, og de som deltar bidrar med flere timer innsats enn frivillige i majoritetsbefolkningen.

Den største utfordringen for å få til bred deltakelse er likevel at noen grupper systematisk faller utenfor frivilligheten. Dette gjelder i størst grad de som står utenfor arbeidslivet og deres barn.

Et inkluderende samfunn forutsetter en inkluderende frivillig sektor. Grunnene til at mennesker ikke deltar i frivillig arbeid er sammensatte, men vi vet at det er en lettere vei inn for ressurssterke personer med et bredt nettverk og god helse enn andre.

En satsing på å øke den frivillige deltakelsen må derfor sees i sammenheng med det å utjevne sosiale forskjeller og bygge ned barrierer for deltakelse. Innsats må settes inn både av det offentlige og av den etablerte frivilligheten. Det offentlige kan og skal bidra med å skape gode rammevilkår for en bredde av frivillige organisasjoner og bidra med målrettede midler for å nå ut til dem som ikke deltar i dag. Frivilligheten må på sin side

være åpen for å skape et større mangfold i egen sektor, bevisst og aktivt rekruttere fra grupper som i dag står utenfor og skape aktiviteter som mange kan være med på.

En sterk og uavhengig sektor

Statlige tilskudd

Regjeringen anerkjenner frivillige organisasjoners samfunnsrolle og at deres bidrag er med på å løse viktige samfunnsoppgaver i de fleste samfunnssektorer. Dette gjenspeiles i at 13 av 15 departement gir tilskudd til frivillige organisasjoner.

Totalt utgjorde offentlig støtte 22 pst. av inntektene til frivillige organisasjoner i 2013. Egegenererte inntekter utgjorde 63 pst. og private bidrag 15 pst.⁴

Kulturdepartementet kartlegger statlige tilskudd til frivillige organisasjoner. Kartleggingen er avgrenset til enkelttilskudd og tilskuddsordninger forbeholdt frivillige organisasjoner.

Aktuelle ordninger og tilskudd er identifisert og beregnet av departementene. Siste kartlegging, som gjelder enkelttilskudd til frivillige organisasjoner eller ordninger forbeholdt frivillige organisasjoner i 2018, viser at det ble tildelt 9,7 mrd. kroner. Av dette er 2,2 mrd. kroner tilskudd av spillemidler fra overskuddet i Norsk Tipping AS – idrettsformål (om lag 1,2 mrd. kroner), kulturformål (260 mill. kroner) og tilskudd til samfunnsnyttige og frivillige organisasjoner (794 mill. kroner). Tilsvarende tall i 2017 var 8,6 mrd. kroner, hvorav 2,1 mrd. kroner var spillemidler. I tillegg til økte bevilgninger, skyldes økningen fra 2017 til 2018 at flere tilskudd og tilskuddsordninger er identifisert og tatt med i rapporteringen.

I kartleggingen inngår Utenriksdepartementets tilskudd til norske frivillige organisasjoner for å styrke sivilsamfunn i utviklingsland, men ikke midler til bistands- og nødhjelpsarbeid i utlandet.

Av departementene tildelte Kulturdepartementet mest i tilskudd til frivillige organisasjoner i 2018, nær 4,4 mrd. kroner, inkl. 2,2 mrd. kroner av spillemidler. Se mer om fordelingen av spillemidlene i kap. 5. Den største ordningen på Kulturdepartementets område var Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner med 1,4 mrd. kroner i 2018. Merverdiavgiftskompensasjonen går til organisasjoner i alle sektorer.

Nest største tildeling har Utenriksdepartementet med 2,1 mrd. i tilskudd til frivillige organisasjoner for å styrke sivilsamfunn i utviklingsland.

Frivillige organisasjoner mottar også midler via Grasrotandelen, der spillere hos Norsk Tipping gir en andel av spilleinnsatsen til en frivillig organisasjon. Til de om lag 30 000 grasrotmottakerne ble det generert 649 mill. kroner i 2018 og 455 mill. kroner i 2017, en økning på 194 mill. kroner. En del av økningen kommer av økte prosentsetser av spilleinnsatsen fra 2018. Mer informasjon om Grasrotandelen finnes i kap. 5.

I tillegg til midler fra tilskuddsordninger forbeholdt frivillige organisasjoner og enkelttilskudd, kan organisasjoner søke midler fra åpne tilskuddsordninger, der både organisasjoner og andre kan søke. Kulturdepartementet har ikke oversikt over hvor mye midler fra disse ordningene som ble tildelt til frivillige organisasjoner i 2018.

For mer informasjon om tilskudd til frivillige organisasjoner vises det til de enkelte departementenes budsjettproposisjoner.

Frivilligsentraler

Ansvar for tilskudd til frivilligsentraler er fra 2017 overført til kommunene. I en overgangsordning til og med 2020 er tilskuddene fordelt med særskilt fordeling på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd. I 2017 ble det fordelt 151 mill. kroner til frivilligsentralene. For 2020 foreslås det en bevilgning på 200 mill. kroner. Dette er 13 mill. kroner mer enn bevilgningen i 2019, 25 mill. kroner mer enn i 2018 og 49 mill. kroner mer enn i 2017. Fra 2021 vil tilskudd til frivilligsentraler fordeles etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet.

Skatter og avgifter

I tillegg til tilskudd gir staten støtte til frivillig sektor gjennom skatte- og avgiftslettelser direkte rettet mot organisasjonene eller ved å stimulere private givere.

Grensen for fradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner økte fra 12 000 kroner i 2013 til 40 000 kroner i 2018. Grensen for lønnsoppgaveplikt økte fra 4 000 kroner i 2013 til 10 000 kroner i 2015 og har vært uendret siden. Grensen for når frivillige organisasjoner skal betale arbeidsgiveravgift økte fra 45 000 kroner per ansatt i 2013 til 70 000 kroner i 2018, og fra 450 000 kroner per organisasjon i 2013 til 700 000 kroner i 2018. Regjeringen har ikke foreslått endringer i disse satsene for 2019 eller 2020.

⁴ Kilde: Arnesen og Sivesind 2017.

Forenklingsreform

I Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken* har regjeringen varslet en forenklingreform for frivillig sektor. Reformen er forankret i målet om at det skal være enkelt å engasjere seg som frivillig, det skal være enkelt å drive frivillig organisasjon, og det skal være enkelt for frivilligheten å søke og rapportere på statlige tilskudd.

Forutsigbarhet

Langsiktighet og forutsigbarhet fremheves som en viktig forutsetning for uavhengighet, aktivitet og engasjement fra sektoren selv. Gjennom flerårige avtaler om støtte vil organisasjonene få økt forutsigbarhet i planlegging og gjennomføring av sine aktiviteter og innsatser. Det vil også være tidsbesparende og forenkling for både mottaker og forvalter om tilskudd gis for flere år av gangen. Slike flerårige avtaler vil være avhengig av Stortingets årlige budsjettbehandling. Det tas sikte på å sette i gang pilotprosjekt på egnede ordninger for frivillig sektor i 2020.

Digitalisering

I juni 2019 presenterte regjeringen, i samarbeid med KS, Digitaliseringsstrategien (2020–2025) som oppfølging av Stortingsmeldingen Digital agenda (2015–2016). I strategien framgår det at digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor. Ett av målene fram mot 2025 er at flere oppgaver løses digitalt og som sammenhengende tjenester. Frivillig sektor er én av de prioriterte sektorene i dette arbeidet.

Kulturdepartementet har inngått et samarbeid med Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ) om å lage en digital oversikt over statlige tilskuddsordninger til frivillig sektor. Prosjektet består av et tilskuddsregister og en nettside hvor frivillige organisasjoner kan søke etter tilskuddsordninger. Tilskuddsregisteret skal ha informasjon om tilskuddsordninger, tidligere tilskuddsmottakere og tilskuddsbeløp. Tilskuddsregisteret skal utvides til å inkludere alle statlige tilskudd etter prosjektperioden. Kulturdepartementet og DFØ har fått tilsagn om 15 mill. kroner fra medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekt (Difi), se kap. 315.

En samordnet frivillighetspolitikk

Frivillig sektor er mangfoldig. 13 av 15 departementer gir tilskudd til frivillig aktivitet og frivillige organisasjoner. Det er fra statens side behov for en samordnet politikk og dialog opp mot frivillig sektor og regjeringen vil følge opp dette arbeidet i tråd med Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken*. Staten ønsker å støtte opp om en samlende stemme for frivillige organisasjoner og gir derfor tilskudd til Frivillighet Norge, jf. kap. 315, post 78.

Kulturdepartementet har ansvar for og samordner forskningspolitikken på feltet sivilsamfunn og frivillig sektor gjennom forskningsprogrammer i Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Forskningen har både et sektorovergripende og et sektorperspektiv, og er basert på et samarbeid med flere departementer.

8 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kulturdepartementets hovedmål i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kultursektoren er å forebygge uønskede hendelser og minske konsekvensene dersom slike hendelser skulle oppstå. Departementet har stor oppmerksomhet på å utvikle en bevisst sikkerhets- og beredskapsforståelse internt i departementet og i sektoren.

Kulturdepartementets planverk for samfunnssikkerhet og beredskap sikrer kontinuitet i driften av departementet ved en eventuell krise. Medarbeiderne i Kulturdepartementet skal være godt kjent med evakueringsplaner, varslingsprosedyrer og hvor de finner relevant informasjon og planverk hvis det oppstår en krise.

Virksomhetene i kultursektoren er svært forskjellige mht. omfang, ansvarsområder og tilknytning/eierskap, og vil ha ulike roller og ansvar i en større krise. Hver enkelt virksomhet må i sitt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, dimensjonere sine planer, øvelser, kapasiteter og kompetanse, opp mot det samfunnsoppdrag og ansvaret den har og den rollen den kan få i en eventuell krisesituasjon.

Kulturdepartementet følger opp de underliggende virksomhetene gjennom styringsdialogen. Departementet stiller krav om at virksomhetene utarbeider risiko- og sårbarhetsanalyser og krise- og beredskapsplaner og at de gjennomfører øvelser for å teste sin egen beredskap. Departementet stiller også krav om at virksomhetene har internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet.

Kulturdepartementet har utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse for hele sektoren som oppdateres minst en gang i året.

Norsk rikskringkasting AS (NRK) er i en særstilling innenfor kultursektoren i kraft av sine nasjonale beredskapsforpliktelser. NRK er pålagt beredskap for å sikre at informasjon fra regjeringen når befolkningen over kringkastingsnettene under beredskap og i krig. Departementet er i nær dialog med NRK for å sikre at de oppfyller denne forpliktelsen. Det er inngått en egen avtale mellom Kulturdepartementet og NRK som beskri-

ver NRKs plikt til å stille mobil teknisk kapasitet til rådighet for regjeringen, slik at den kan sende ut viktige meldinger uansett hvor den oppholder seg. NRKs beredskapsforpliktelser inngår i den kritiske samfunnsfunksjonen «Styring og kriseledelse», jf. Meld. St. 10 (2016–2017) *Risiko i et trygt samfunn – Samfunnssikkerhet*.

Ny lov om nasjonal sikkerhet trådte i kraft 1. januar 2019. Hovedformålet med loven er å trygge våre nasjonale sikkerhetsinteresser og å forebygge, avdekke og motvirke sikkerhetstruende virksomhet. De nasjonale sikkerhetsinteressene ivaretas gjennom å beskytte grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF). Slike funksjoner er tjenester, produksjon og andre former for virksomhet der et helt eller delvis bortfall av funksjonen vil få konsekvenser for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser.

For å trygge de nasjonale sikkerhetsinteressene, legger regelverket opp til at vi skal beskytte verdier i form av informasjon, informasjonssystemer, objekt og infrastruktur (skjermingsverdige verdier) som er vesentlig for å opprettholde de nasjonale sikkerhetsinteressene. Departementene skal i samsvar med sikkerhetsloven § 2-1 identifisere GNF og fatte vedtak overfor virksomheter som har avgjørende betydning for GNF. I tråd med kgl. res 20. desember 2018 pkt. 3 bokstav e skal dette gjøres innen rimelig tid. Hva som er «rimelig tid», avhenger blant annet av størrelsen på den aktuelle samfunnssektoren, omfanget av skjermingsverdige verdier, kompleksiteten på verdikjedene, og den sikkerhetsfaglige kompetansen i departementet.

Kulturdepartementet tar sikte på å fastsette GNF i egen sektor i løpet av høsten 2019. I lys av dette vil departementet identifisere virksomheter som er av vesentlig eller avgjørende betydning for GNF og deretter fatte vedtak om at loven skal gjelde for bestemte virksomheter der det er nødvendig. Virksomheter som er eller blir omfattet av loven skal utarbeide skadevurderinger med bakgrunn i de identifiserte GNF. Skadevurderingene

vil danne grunnlaget for departementets utpeking og klassifisering av eventuelle skjermingsverdige objekt og infrastruktur i sektoren, samt fastsettelse av frister for gjennomføring av nødvendige sikringstiltak. Kulturdepartementet har gjennomført en del av arbeidet i 2019.

Inntil det er fattet vedtak etter ny lov, gjelder alle vedtak fattet etter den gamle loven. Dette betyr blant annet at objekter klassifisert etter gammel sikkerhetslov også er klassifiserte etter ny lov, jf. kgl. res 20. desember 2018 pkt. 2 bokstav d.

9 Forny, forenkle, forbedre

Digitalisering

Kulturdepartementet har iverksatt strategi for å gjøre kultursektorens data mer tilgjengelig for bruk. Strategien fastslår at kultursektoren skal ha en kultur for åpenhet og transparens der data som hovedregel aktivt gjøres åpent tilgjengelig.

Kulturrådet har de siste årene arbeidet målrettet med forbedring og oppgradering av søknadssystemet, tilskuddsordninger, rapporteringssystem og it-systemer. Det skal bidra til en enklere hverdag for søkere, råd, styrer, utvalg og for Kulturrådets ansatte. Den digitaliserte tilskuddsforvaltningen bidrar til effektivitet, økt kvalitet på saksbehandlingen, samt til gevinstrealisering og redusert risiko. Norsk filminstitutt har også utviklet nytt saksbehandlingssystem, søknadsportal og skjemaløsning for tilskuddsforvaltning, som er innført i 2019.

Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge har siden 2016 hatt det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skolesekken (DKS). Kulturtanken har som mål å sikre en effektiv og god forvaltning og styringsstruktur i DKS-ordningen. Infrastrukturen rundt DKS-ordningen er i 2019 styrket gjennom en felles nasjonal digital portal for utøvere, skoler, fylker, kommuner og andre DKS-aktører. Virksomheten har også ulike samarbeids- og utviklingsprosjekt sammen med tilskuddsmottakere og andre DKS-aktører.

Som oppfølging av målloven skal sentrale statsorgan årlig levere målbruksrapport til Språkrådet. I 2017 inngikk Språkrådet et samarbeid med Nasjonalbiblioteket for å utvikle et verktøy for digital innhøsting av slike målbruksdata fra virksomhetenes nettsteder. Formålet er å forenkle og effektivisere innrapporteringen av data for alle statlige virksomheter som er underlagt målloven. Arbeidet med utvikling og testing pågår i 2019 og 2020.

Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek (NLB) sitt digitale distribusjonssystemet har fra starten av vært planlagt slik at flere innholdsleverandører kan koble seg på. I 2017 ble Statped koblet på distribusjonsløsningen, og samarbeidet er ytterligere tilpasset i 2018. Statped leverer skolelydbøker til

elever i grunnskole og videregående skole. Tiltaket betyr raskere og enklere tilgang til tilrettelagt litteratur for elever og skoler. Utvikling og vedlikehold av én distribusjonsløsning i stedet for flere, medfører redusert ressursbruk for staten. NLB arbeider kontinuerlig med å forbedre og effektivisere løsninger for produksjon, formidling og administrative rutiner, jf. rapport under kap. 326.

Vedlikehold av digitalt skapt arkivmateriale og overføring til langtidsbevaring er ressurskrevende. Arkivverket utvikler metodikk for å identifisere og sikre bevaringsverdige dokumenter. Metodikken skal effektivisere og forenkle arbeidet med informasjonsforvaltning og arkivering. Dette arbeidet er en forutsetning for at automatisk arkivering kan integreres i dokument- og arkivsystemer.

Digitalarkivet er Arkivverkets nettsted for publisering av digitaliserte dokumenter. Arkivverket utvikler Digitalarkivet til en nasjonal portal der både statlige, kommunale og private arkivinstitusjoner kan tilgjengeliggjøre sitt digitale arkivmateriale. Innbyggenes tilgang til digitalt skapte arkiver og historiske data er imidlertid ikke tilfredsstillende. I tillegg er dagens løsninger for langtidsbevaring av digitalt skapte arkiver ikke dimensjonert for den økende datamengden som genereres. Det er derfor risiko for at data forringes eller ødelegges. Med bakgrunn i dette foreslås bevilgningene til Arkivverket økt for utvikling av nye løsninger for langtidsbevaring av digitale arkiver og digital tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet, jf. omtale under del I og kap. 329. Arkivverket skal etablere disse løsningene som nasjonale fellesløsninger. I utviklingsarbeidet med de to tiltakene vil Arkivverket ha løpende dialog med viktige samarbeidspartnere som KS, kommunale arkivinstitusjoner og pilotbrukere. De to fellesløsningene vil bli utviklet parallelt og bidra til å redusere tapet av digital dokumentasjon, øke fleksibiliteten i håndteringen av nye typer arkiver, legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter samt gi økt tilgang til arkivene uavhengig av brukernes bosted. Fellesløsningene for lang-

tidsbevaring og tilgjengeliggjøring er nærmere omtalt under del II, kap. 329, post 45.

Arkivene skal være tilgjengelige for forskere, studenter, ansatte i private og offentlige virksomheter og andre som har behov for dokumentasjon. Arkivverket har standardisert tjenestetilbudet til arkivbrukerne. For å gi enklere og raskere tilgang til arkivmaterialet, vil tjenestene i størst mulig grad gjøres digitale og selvbetjente. Det meste av dialogen med brukerne foregår på Arkivverkets nettside. I 2018 ble det lansert en ny nettside for å gjøre tjenestene enklere for brukerne. Her kan brukerne benytte automatisert skjemaabasert saksbehandling. En brukerundersøkelse viser at 80 pst. av de som benytter skjemaene er tilfreds med løsningen.

Lyd og levende bilder i samlingene til museer og arkiver kan gå tapt fordi lagringsmediene forvitrer. Nasjonalbiblioteket skal derfor digitalisere verneverdig film og lydfestinger med utgangspunkt i en nasjonal plan. Digitalisering vil både hindre at innholdet forsvinner og øke publikums tilgang til det. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Nasjonalbiblioteket for å akselerere digitaliseringen av kulturarvsmateriale som bevarer av arkiver, museer og Nasjonalbiblioteket. Digitalisert kulturarvsmateriale blir i økende grad brukt som kunnskapskilder. Med publisering av digitale versjoner i Digitalarkivet, Nasjonalbibliotekets nettbibliotek og DigitaltMuseum, vil alle få en enklere tilgang på nasjonens felles kulturarv. Budsjetøkningen er nærmere omtalt under del II, kap. 326, post 01 og kap. 326, post 45.

Kulturdepartementet har inngått et samarbeid med Direktoratet for økonomistyring (DFØ) om en digital oversikt over statlige tilskuddsordninger for frivillig sektor. Prosjektets to hovedmål er bedre statlig styring av tilskuddsforvaltningen og forenkling for frivillig sektor. Prosjektet er en del av den varslede forenklingsreformen for frivillig sektor, jf. *Meld. St. (2018–2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken*. Samarbeidspartene har fått 15 mill. kroner gjennom medfinansieringsordningen for statlige digitaliseringsprosjekter. I tillegg vil Direktoratet for økonomistyring og Kulturdepartementet stille med til sammen 17 mill. kroner til prosjektet over tre år, inkludert interne ressurser. I løpet av 2019 vil samarbeidspartene gå i dialog med markedet for å finne gode og innovative løsninger for å nå prosjektets mål.

Medietilsynet satte i 2018 i gang et stort digitaliseringsprosjekt, «Digital hverdag», som har fortsatt i 2019. Prosjektet er kostnadsberegnet til

rundt 10 mill. kroner, og tilsynet har fått støtte fra Difi som dekker halvparten av kostnadene. Målet med prosjektet er å effektivisere og forbedre både interne arbeidsprosesser og samhandlingen med eksterne aktører på nye digitale kommunikasjonsflater. Sentrale tiltak er blant annet å samle alle fagprosesser i ett system, utvikle en «Min side»-løsning som erstatter tidligere skjemaløsninger og å ta i bruk søkbare databaser og nye presentasjonsverktøy for å gjøre data, innsikt og analyse mer tilgjengelig for flere.

Kulturdepartementet har satt i gang et pilotprosjekt for å digitalisere ledsagerbevisordningen. Ledsagerbevisordningen er en frivillig kommunal ordning som gir personer med funksjonsnedsettelse og bistandsbehov rett til å ta med en ledsager på kultur- og fritidsaktiviteter og offentlig transport kostnadsfritt. Ledsagerbeviset er i dag et fysisk kort som lages og utstedes av kommunen. Målet med pilotprosjektet er å utvikle et digitalt ledsagerbevis som er enklere å bruke for innehaveren. Prosjektet vil også vurdere andre tiltak for at flere med ledsager kan kjøpe billetter til arrangementer på nett. Det ble bevilget 5 mill. kroner til pilotprosjektet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2019.

Det er en forutsetning for departementets tilskudd til aktuelle tilskuddsmottakere at alle med ledsagerbevis, som kjøper billett til ordinær pris til et arrangement, får gratis billett for sin ledsager. Tilskuddsmottaker kan eventuelt tilby rabattordninger som gjør at samlet billettpris for personen med funksjonsnedsettelse og ledsager ikke overstiger prisen for en ordinær billett.

Ny, felles lov på pengespillområdet

Dagens lovgivning på pengespillfeltet er fordelt på tre ulike lover, og ansvaret for sektoren er delt mellom Kulturdepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Flere av lovbestemmelsene er ikke tilpasset den raske teknologiske utviklingen på området. Under behandlingen av Meld. St. 12 (2016–2017) *Alt å vinne*, sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag om at det skal utarbeides en ny felles lov på pengespillområdet, og at ansvaret for pengespillpolitikken skal samles under Kulturdepartementet.

Samordning av regelverket under én lov vil utgjøre en betydelig forenkling og legge til rette for større helhet og sammenheng. Moderniseringen av lovgivningen tar også sikte på å gjøre regelverket tydeligere og lettere å anvende for de ulike aktørene.

Grensekryssende portabilitet av nettbaserte innholdstjenester

EUs portabilitetsforordning gir regler som skal sikre at abonnenter av portable nettbaserte innholdstjenester også får tilgang til disse tjenestene ved midlertidig opphold utenfor bostedsstaten. På bakgrunn av forslag i Prop. 10 LS (2018–2019) vedtok Stortinget i 2018 endringer i åndsverkloven som gjennomfører portabilitetsforordningen i norsk rett. Lovendringene trådte i kraft 1. august 2019. Dette sikrer at også norske forbrukere får tilgang til sine betalte strømmetjenester som Viaplay, TV2 Sumo og HBO Nordic når man er på reise i et annet land innen EØS-området.

Forenklingsreform for frivilligheten

Regjeringen la frem en stortingsmelding om den statlige frivillighetspolitikken, Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig – Den statlege frivillighetspolitikken*, høsten 2018. I meldingen, som ble behandlet våren 2019, blir det varslet en forenklingsreform for frivilligheten. Bakgrunnen for reformen er et ønske om at frivillige organisasjoner skal kunne bruke mest mulig av sine ressurser på aktivitet. Se mer i kap. 7 Frivillighetspolitikken.

Forenkling – idrettsanlegg

Kulturdepartementet har gjennomgått tilskuddsordningen til idrettsanlegg i kommunene som finansieres av overskuddet fra Norsk Tipping AS, med tanke på forenkling. Departementet vil i 2019 gjennomføre endringer i forvaltningen av ordningen slik at fylkeskommunene får en tydeligere rolle og større rom for å fatte beslutninger i behandling av søknader. Gjennom å avvikle enkelte vilkår og krav, samt gi fylkeskommunene anledning til å innrette egne prosedyrer for sitt arbeid på forskjellige områder av tilskuddsordningen, vil søkere ha færre instanser å forholde seg til samt kunne oppleve en søknadsprosedyre som er mer tilpasset det enkelte type anleggsprosjekt.

Fra 2020 overtar Den Norske Turistforening (DNT), Friluftsrådernes Landsforbund og Norsk Friluftsliv ansvaret for fordeling av spillemidler i tilskuddsordningen *Løypetiltak i fjellet og overnattingshytter*.

Kulturdepartementet har gitt Lotteri- og stiftelsestilsynet i oppgave å drifte og videreutvikle *Anleggsregisteret*, søknadsportal og fagsystem for spillemiddeltilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og kulturbygg. Registeret ble etablert i 2017 og er tilpasset de ulike søknadsordningene slik at innsending av søknader og behandling av disse blir smidigere. *Anleggsregisteret* finansieres av overskuddet til Norsk Tipping AS til idrettsformål.

10 Likestilling i budsjettet og oppfølging av aktivitets- og rapporteringspliktene

Kulturdepartementet har i 2019 overtatt ansvaret for arbeid med likestillings- og diskriminerings-spørsmål fra Barne- og familiedepartementet. Dette inkluderer etatsstyringsansvaret for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Sekretariatet for diskrimineringsnemnda.

Kulturdepartementets hovedoppgaver på dette feltet er å:

- forvalte likestillings- og diskrimineringsloven og sikre gjennomføring av internasjonale bindinger i form av menneskerettskonvensjoner og EU-direktiv i norsk rett,
- koordinere likestillings- og ikke-diskrimineringspolitikken, og
- bidra til utvikling av en kunnskapsbasert politikk for likestilling og gode systemer for dokumentasjon og analyse av likestillingsstatus.

Likestillings- og diskrimineringsombudets mandat er å fremme likestilling og kjempe mot diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder. Ombudet skal være en aktiv pådriver for likestilling i samfunnet. Diskrimineringsnemnda er et nøytralt forvaltningsorgan som behandler og avgjør klager på diskriminering og trakassering.

Kulturdepartementet er også ansvarlig for å følge opp kvinnekongresskonvensjonen, rasediskrimineringskonvensjonen og konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Kulturdepartementet utarbeider nasjonale rapporter til de internasjonale overvåkingskomiteene. Likestillings- og diskrimineringsombudet har en særskilt og selvstendig tilsynsfunksjon for kvinnekongresskonvensjonen, rasediskrimineringskonvensjonen og FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Departementet er ansvarlig for å følge opp arbeidet med Europarådskonvensjoner og EU-direktiver på disse områdene.

I tillegg forvalter Kulturdepartementet en rekke tilskuddsordninger som skal bidra til å fremme likestilling knyttet til de ulike diskrimine-

ringsgrunnlagene, jf. omtale under del II, programkategori 08.45 *Likestilling og ikke-diskriminering*.

Kulturdepartementet samarbeider med andre departementer for å samordne regjeringens innsats for likestilling og for å bidra til å nå likestillingspolitiske mål.

Arbeidet med kunnskapsutvikling, dokumentasjon og analyse innebærer et ansvar for å medvirke til å utvikle kunnskap om likestilling og ikke-diskriminering ut fra ulike diskrimineringsgrunnlag. Det innebærer også et ansvar for å dokumentere og analysere likestillingsstatusen på ulike samfunnsområder og for å følge utviklingen over tid. Alle departementer har ut fra sektoransvarsprinsippet et selvstendig ansvar for å fremme likestilling og framskaffe kunnskap om likestilling på sitt område.

Departementet har gitt Fylkesmannen ansvaret for å være pådriver for at kommunene arbeider aktivt med å fremme likestilling knyttet til de ulike diskrimineringsgrunnlagene. Alle offentlige og private virksomheter har plikt til å ta hensyn til likestillings- og ikke-diskrimineringsperspektivene, både som myndighetsutøvere og tjenesteytere, og som arbeidsgivere.

Kulturdepartementet legger vekt på at likestillingspolitikken skal gjennomføres innenfor den enkelte sektor, og at den innarbeides som en del av de ordinære styringssystemene og i ordinære tiltak. Denne politikken følger også av de internasjonale føringene som Norge har sluttet seg til.

For nærmere omtale av aktiviteter, strategier og tiltak på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet, se programkategori 08.45 i del II av budsjettproposisjonen.

10.1 Status i departementet og de underliggende virksomhetene for 2018

Nedenfor følger tabeller som viser status i kjønnsfordeling blant tilsatte i Kulturdepartementet og

dets underliggende virksomheter, jf. tabell 10.1. Tabell 10.2. viser status pr. 31. desember 2018 i kjønnsfordeling og lønn på stillingsnivå i Kulturdepartementet, mens tabell 10.3 viser status i kjønnsfordelingen i deltidsstillinger, midlertidige stillinger, uttak av foreldrepermisjoner og lege-

meldt sykefravær i Kulturdepartementet i 2018. For tilsvarende statusrapporter for de underliggende virksomhetene vises det til de enkeltes årsmeldinger for 2018. Årsmeldingene er tilgjengelige på virksomhetenes nettsider.

Tabell 10.1 Kjønnsfordeling i Kulturdepartementet og underliggende virksomheter på kulturområdet. Prosent og tall (N)

Virksomhet		Alle stillinger ¹			Lederstillinger ¹			Lønn ²
		Antall (N)	M	K	Antall (N)	M	K	K/M
Kulturdepartementet	2018	140	39	61	19	47	53	89
	2017	147	40	60	20	50	50	90
Norsk kulturråd	2018	124	36	64	19	47	53	95
	2017	119	36	64	20	30	70	97
Kunst i offentlige rom (KORO)	2018	17	24	76	2	50	50	84
	2017	17	24	76	2	50	50	84
Riksteatret	2018	99	47	53	50	50	50	94
	2017	106	49	51	6	50	50	96
Kulturtanken	2018	40	53	47	4	25	75	105
	2017	45	53	47	4	25	75	106
Nasjonalbiblioteket	2018	420	49	51	31	58	42	94
	2017	420	47	53	28	59	41	92
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	2018	42	36	64	5	60	40	86
	2017	47	33	67	6	67	33	77
Språkrådet	2018	35	42	58	6	29	71	98
	2017	35	43	57	6	33	67	105
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	2018	56	52	47	4	75	25	99
	2017	61	51	49	5	80	20	93
Arkivverket	2018	295	49	51	25	52	48	93
	2017	294	48	52	27	48	52	92
Norsk filminstitutt	2018	107	48	52	14	36	64	103
	2017	94	45	55	14	43	57	100
Medietilsynet	2018	40	43	57	4	25	75	105
	2017	46	46	54	6	50	50	100
Lotteri- og stiftelsestilsynet	2018	68	49	51	5	40	60	94
	2017	67	48	52	7	43	57	90
Likestillings- og diskrimineringsombudet	2018	39	31	69	1		100	100
	2017	53	32	68	1		100	100

¹ Kolonnene viser andelen menn (M) og kvinner (K) og antall stillinger totalt for henholdsvis alle stillinger og lederstillinger i de ulike virksomhetene under Kulturdepartementet i 2018 og 2017.

² Kolonnen viser andelen av kvinners gjennomsnittlige årslønn i pst. av gjennomsnittlig årslønn for menn i virksomhetene under Kulturdepartementet i 2018 og 2017.

Tabell 10.2 Kulturdepartementet (kjønn, lønn, stilling) per 1. oktober 2018. Prosent og tall (N)

	Kjønnsbalanse			
	Menn	Kvinner	Antall (N)	Lønn ¹
Totalt i departementet	39	61	140	89
Toppledere	43	57	7	97
Avdelingsdirektører	60	40	15	99
Fagdirektører	64	36	11	84
Underdirektører, kontorleder og arkivleder	13	87	8	98
Seniorrådgivere	43	57	70	97
Rådgivere	20	80	20	100
Første- og seniorkonsulent	0	100	9	100

¹ Tallene i kolonnen viser kvinners gjennomsnittslønn i pst. av mennenes gjennomsnittslønn.

Tabell 10.3 Kulturdepartementet (deltid, tilsettingsforhold, permisjon, legemeldt sykefravær, kjønn) per 1. oktober 2018. Prosent

	Deltid ¹		Midlertidig tilsatte ²		Foreldrepermisjon ³		Legemeldt sykefravær	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i departementet	1,9	8,1	2,6	5,3	0,7	5,3	1,8	3,6

¹ Andel av hvert kjønn som var tilsatt i deltid

² Andel av hvert kjønn som var midlertidig tilsatt

³ Andel av hvert kjønn som har hatt uttak av foreldrepermisjon

10.2 Kulturdepartementet

Kulturdepartementet har som mål å være en likestilt og inkluderende organisasjon. Departementets personal- og lønnspolitikk skal bidra til like lønn og Kulturdepartementet jobber aktivt med å oppnå bedre kjønnsbalanse i ulike stillingskategorier og utjevne lønnsforskjeller mellom kjønnene.

Kvinner utgjør den største andelen i stillingskategoriene som er lavest lønnet. Ved rekruttering til slike stillinger er det lagt vekt på å vurdere flere mannlige kvalifiserte søkere. Departementet bruker det lokale lønnsforhandlingssystemet for å utjevne lønnsforskjeller mellom kjønnene.

Departementet legger til rette for å øke kvinners muligheter til å avansere i stillingskategori via etterutdanning og tildeling av nye oppgaver og ansvar. Dette kan føre til at flere kvinner vil være aktuelle for mellomlederposisjoner og ledende fagstillinger i tiden fremover.

Ved rekruttering legger departementet vekt på øke andelen mannlige ansatte i den grad det er

mulig i henhold til kvalifikasjonsprinsippet og annet regelverk for ansettelser i staten. I 2018 var 46 pst. av søkerne til stillinger i departementet menn.

Kulturdepartementet skal ha et mangfoldig arbeidsmiljø, og alle skal være inkludert og få like muligheter uavhengig av etnisk, religiøs og kulturell bakgrunn, livssyn, alder, kjønn, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering. I stillingsutlysninger for departementet vektlegges dette. Departementet legger til grunn prinsippet om moderat kvotering av underrepresenterte grupper. Kulturdepartementet har utarbeidet en egen mangfolds- og inkluderingsstrategi som inneholder en rekke tiltak som skal bidra til å nå regjeringens mål om at 5 pst. av alle nyansatte skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Departementet legger stor vekt på å tilrettelegge for at personer som har eller får nedsatt funksjonsevne, skal kunne fortsette i fullt eller delvis arbeid. Departementet samarbeider tett med bedriftshelsetjenesten og NAV med mål om

at tilretteleggingen tilpasses den ansattes behov på best mulig måte.

Per 1. oktober 2018 arbeidet 1,9 pst. av mennene og 8,1 pst. av kvinnene Kulturdepartementet deltid. Stillingene er i hovedsak begrunnet i departements IA-arbeid og personalpolitikk om å legge til rette for arbeid i ulike livsfaser.

Departementet følger den generelle målsettingen i norsk arbeidsliv om at bruken av midlertidige stillinger skal være begrenset og evaluerer årlig bruken av slike stillinger sammen med de tilknyttede. Prosentandelen menn med midlertidig stilling er 2,6 pst., mens det tilsvarende tallet for kvinner er 5,3 pst.

10.3 Virksomhetene under Kulturdepartementet

Nedenfor følger en kort omtale av status med hensyn til kjønnsfordeling og lønn i underliggende virksomheter under Kulturdepartementet. I alle virksomhetene arbeides det aktivt med å tilrettelegge for en arbeidsstyrke som speiler mangfoldet i befolkningen. For ytterligere detaljer om likestillingsarbeidet i Kulturdepartementets underliggende virksomheter, viser vi til de enkeltes årsmeldinger for 2018. Årsmeldingene er tilgjengelige på virksomhetenes nettsider.

Norsk kulturråd, KORO, Kulturtanken og Riksteatret

Norsk kulturråd og KORO har en større andel kvinnelige enn mannlige ansatte. Kulturrådet har også hatt en høy andel kvinner i ledergruppen. Kulturrådet har arbeidet aktivt med kjønnsbalansen i ledergruppen, og har per i dag lik fordeling mellom kvinnelige og mannlige ledere. Kulturtanken og Riksteatret har som helhet jevn kjønnsfordeling. Riksteatret har også jevn kjønnsfordeling på ledernivå, mens Kulturtanken har flere kvinner enn menn i ledelsen.

Gjennomsnittlig lønnsnivå for menn i Kulturrådet ligger 3 pst. over gjennomsnittlig lønnsnivå for kvinnelige ansatte. En del av forklaringen er at tekniske og administrative stillinger i hovedsak bekles av menn, og at kvinneandelen er høyest i stillinger som er rekruttert fra kunst- og kulturfeltet. Sistnevnte er en bransje hvor lønnsnivået generelt befinner seg i den lavere delen av lønns-sjiktet i arbeidsmarkedet for arbeidstakere med høyere utdanning fra universitet og høyskole. Kulturrådet arbeider fortsatt med å motvirke strukturelle ulikheter knyttet til kjønn. I KORO og Riksteatret har menn høyere gjennomsnittslønn

enn kvinner, som i hovedsak skyldes at topplederstillingene i de to virksomhetene er besatt av menn.

Nasjonalbiblioteket, Arkivverket, Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek, Språkrådet og Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Kjønnsfordelingen i Nasjonalbiblioteket har jevnet seg ut de siste årene. I 2018 økte andelen kvinner i lederstillinger noe. Den lønsmessige forskjellen mellom kvinner og menn har også blitt noe mindre sammenlignet med 2017.

I Arkivverket har kjønnsfordelingen for lederstillinger og øvrige stillinger har vært i god balanse. Denne utviklingen fortsatte i 2018. For gjennomsnittlig lederlønn er det ikke forskjeller mellom kjønnene. For øvrige stillinger er gjennomsnittslønnen for menn høyere enn for kvinner. Denne differansen ble redusert fra 2017 til 2018.

Dersom en holder ledergruppens lønninger utenfor, tjener kvinnelige ansatte i Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek (NLB) om lag 95 pst av det mennene gjør. Andelen kvinnelige og mannlige ansatte i NLB har vært stabil sammenlignet med 2017. Ledergruppen i NLB består av tre menn og to kvinner.

Andelen mannlige og kvinnelige ansatte i Språkrådet har vært stabil fra 2017 til 2018. Om ledergruppa holdes utenfor, tjener kvinnelige ansatte i Språkrådet 93 pst. av hva mennene gjør.

Ved Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) er kjønnsbalansen totalt sett god. I lederstillinger er det imidlertid overvekt av menn. Totalt sett er det tilnærmet ingen lønnsforskjeller mellom menn og kvinner i NDR. Virksomheten melder at dette blant annet er et resultat av bevisst fokus på likelønn og oppfølging av dette i lønnsforhandling

Medietilsynet, Norsk filminstitutt, Lotteri- og stiftelsestilsynet

For Medietilsynet, Norsk filminstitutt og Lotteri- og stiftelsestilsynet er det jevnt over god fordeling mellom kjønnene både totalt og i ledergruppene. Dette gjelder også i hovedsak lønsmessig.

Ved Norsk filminstitutt (NFI) er kjønnsfordelingen blant alle ansatte god, men i lederstillingene er det en overvekt av kvinner. Gjennomsnittlig lønn pr. årsverk for alle stillinger er 3 pst. høyere for kvinner enn for menn, mens gjennomsnittlig lønn pr. årsverk for lederstillingene er 13 pst. høyere for menn enn for kvinner. NFI har arbeidet

strategisk for å styrke kjønnsfordelingen i norsk film i mange år. I 2018 var kvinneandelen for prosjekter som mottok utviklings- og produksjonstilskudd fra NFI 51 pst. NFI utarbeidet også en egen handlingsplan for diversitet og representativitet i norsk film og filmkultur i 2018. Handlingsplanen introduserer tiltak innenfor alle virksomhetsområder og utvider arbeidet med å styrke kjønnsfordelingen til også å gjelde etnisitet, urfolk og nasjonale minoriteter, alder, seksuell orientering, funksjonsevne og sosial bakgrunn.

I alle virksomhetene arbeides det aktivt med å tilrettelegge for en arbeidsstyrke som speiler mangfoldet i befolkningen.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)

LDO arbeider aktivt med å fremme likestilling i egen virksomhet. Ombudet har alltid hatt flertall av kvinnelige arbeidstakere. Pr. 31. desember 2018 var 31 pst. menn og 69 pst. kvinner. I ledelsen er det en mann og tre kvinner. LDO ønsker ansatte som fremmer mangfold og variasjon på alle nivåer i virksomheten.

Alle stillingsutlysninger fra LDO inneholder en mangfoldserklæring som anmoder kandidater om å søke jobb hos LDO uavhengig av alder, kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne. Det var totalt 132 søkere til LDO sine utlyste stillinger i 2018. Av disse var 33 pst. menn og 67 pst. kvinner. LDO er oppmerksomme på kandidater som oppgir nedsatt funksjonsevne i søknaden. Ingen av kandidatene til stillingene har aktivt opplyst om nedsatt funksjonsevne og/eller minoritetsbakgrunn. I 2018 rekrutterte LDO tre menn og to kvinner. LDO fant heller ikke i 2018 personer med «hull» i CV-en blant søkerne, jf. regjeringens inkluderingsdugnad. LDO vil fortsette å se etter kvalifiserte søkere som har «hull» i CV eller funksjonsnedsettelse under rekruttering.

LDO har fokus på likestilt rekruttering. Satsingen har to hovedmålsettinger: 1) Sørge for at LDO sin rekruttering er profesjonell, likestilt og ikke-diskriminerende og 2) Sørge for at LDO kan gi bedre veiledning om likestilt rekruttering eksternt.

Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda

Diskrimineringsnemnda er oppdelt i en nemnd og et sekretariat. Nemndsmedlemmene er utpekt i statsråd og er ikke tilsatt i Diskrimineringsnemnda. Det er totalt 15 nemndsmedlemmer, 9 faste og 6 varamedlemmer. Blant disse er 7 menn og 8 kvinner. Det er totalt 15 personer som arbeider i

sekretariatet. 14 av disse er tilsatt i Diskrimineringsnemnda og direktøren er ansatt i Kulturdepartementet. Det er 14 juridiske saksbehandlere i sekretariatet som er kvinner og direktøren er mann.

10.4 Institusjoner som mottar tilskudd fra Kulturdepartementet

Kunstinstitusjonene

Departementet har ansvaret for styreoppnevninger i de nasjonale musikk- og scenekunstinstitusjonene. Det legges vekt på kompetanse, kapasitet og relevant mangfold, herunder forskjeller i erfaringsbakgrunn når departementet foreslår personer valgt inn i styret. Departementet følger opp kravet til kjønnsrepresentasjon i styrene og arbeider for mest mulig lik representasjon mellom kjønnene.

I musikk- og scenekunstinstitusjonene som fikk tilskudd på kap. 323, post 70 og 71 i 2018, var fordelingen av årsverk for kvinner og menn henholdsvis 48 og 52 pst. Institusjonenes styret, inkludert varamedlemmer, hadde 52 pst. kvinner og 48 pst. menn. Andelen kvinnelige styreledere var 60 pst.

Museene

I museene som inngår i det nasjonale museumsnettverket, jf. omtale under del II, kap. 328, post 70, var andel kvinner og menn i faste stillinger henholdsvis 57 pst. og 43 pst. i 2018. Museenes styret, inkludert varamedlemmer, hadde følgende kjønns sammensetning: 48 pst. kvinner og 52 pst. menn. På styreledernivå var 33 pst. av styrelederne kvinner.

Idrettsområdet

Departementet støtter opp om likestillingsarbeidet i idretten. Sentrale verdier for norsk idrett er frivillighet, demokrati og likeverd. Likestilling mellom kjønnene er spesielt ivaretatt i lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). I § 2-4 Kjønnsfordeling heter det bl.a.:

«Ved valg/oppnevning av styre, råd, utvalg/komité mv. og ved representasjon til årsmøte/ting, skal begge kjønn være representert.»

Undersøkelser viser at barn og ungdom med minoritetsbakgrunn, spesielt jenter, i mindre grad er medlemmer av idrettslag enn gjennomsnittet i

befolkningen. Det er et mål at flere jenter med minoritetsbakgrunn skal delta i idrett. Inkludering av minoritetsjenter i idretten prioriteres gjennom tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag*.

Frivillighetsområdet

Undersøkelser i perioden 1998–2014 viste at det totalt sett er flere menn enn kvinner i frivillig

arbeid i organisasjonene. I 2017 var det imidlertid ingen forskjeller mellom kvinner og menn når det ses på frivillig arbeid samlet sett. Kjønnfordelingen varier innenfor de ulike delene av frivillig sektor.

11 Omtale av klima- og miljørelaterte saker

Regjeringens klima- og miljøpolitikk bygger på at alle samfunnssektorer har et selvstendig ansvar for å legge miljöhensyn til grunn for aktivitetene sine og for å medvirke til at de nasjonale klima- og miljømålene kan nås. For en omtale av regjeringens samlede klima- og miljørelevante saker, se Klima- og miljødepartementets fagproposisjon.

Museumssektoren

Museenes bevarings- og formidlingsarbeid bidrar til å spre kunnskap om og opplevelse av sammenhenger og endringer i de natur- og kulturbaserte miljøer som omgir oss. Museumssektoren forvalter kulturminner i form av bygninger og anlegg. Museene rapporterer om ca. 5 000 kulturhistoriske bygninger i 2018. Et stort antall av disse er mangelfullt vedlikeholdt. Ikke minst har flere museer udekkede behov for ekstraordinært vedlikehold av sin bygningsmasse i lys av de globale klimaendringene. Dette ble også påpekt i *Rapport om museas møte med klimautfordringane* (2017) utført på oppdrag for de faglige museumsnettverkene Byggnettverket og Handverksnett.

Norsk kulturråd forvalter tilskuddsordningen for sikringstiltak ved museene. Over ordningen ble det for 2018 gitt tilskudd på om lag 8,9 mill. kroner til 52 sikringstiltak ved 29 museer. Det gis tilskudd til å forebygge ødeleggelse ved blant annet brann, tyveri, hærverk og naturskade.

Kunst i offentlige rom – KORO

KORO har rutiner som ivaretar kravet om grønne og sosiale anskaffelser i forbindelse med produksjon av kunst.

Når det gjelder produksjon av kunst, inngår miljøkrav og totale livssyklus-kostnader i malen for konkurransegrunnlag til leverandør og tildelingskriterier. Miljømessige hensyn blir vurdert og ivaretatt i forbindelse med kunstproduksjoner.

Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Departementet forutsetter at mottakere av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet følger bestemmelsene i plan- og bygningsloven og aktuelle forskrifter, også når det gjelder klima- og miljørelaterte saker.

Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Staten har hatt bygningsansvaret for Nidarosdomen siden gjenreisningen av domkirken ble påbegynt i 1869. Nidarosdomen og Erkebispegården har en enestående verneverdi og er blant landets viktigste kirke- og kulturhistoriske bygningsverk. Kontinuerlig sikring og vedlikehold av bygningene er nødvendig for en forsvarlig forvaltning av den kulturarven disse bygningene representerer. Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR), som har forvaltningsansvaret for byggene, har også en overordnet oppgave i å holde ved like og føre videre unike håndverkstradisjoner, og å utvikle disse.

12 Oppfølging av FNs bærekraftsmål

Agenda 2030 med FNs bærekraftsmål ble vedtatt av FN i 2015. Rammeverket består av 17 mål og 169 delmål og utgjør FNs arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene er universelle, det vil si at alle land har ansvar for å følge opp målene nasjonalt. Målene skal fungere som en felles global retning for stater, næringsliv og sivilsamfunn.

Kulturdepartementet har ansvar for oppfølging av tiltak innenfor flere av delmålene og har det nasjonale koordineringsansvaret for hovedmål 5 «*Oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling*».

FNs bærekraftsmål nr. 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg bidrar til å opprettholde et kjønnsdelt arbeidsmarked. To tredjedeler av yrkessegregeringen i Norge i dag er en direkte konsekvens av kvinners og menns utdanningsvalg. Dette gjenspeiler seg i arbeidsmarkedet og er med på å begrense både den enkeltes valgmuligheter og arbeidsmarkedets fleksibilitet. Det er derfor en stor likestillingsutfordring at mange jenter og gutter tar kjønnsstradisjonelle utdannings- og yrkesvalg. Regjeringen vil stimulere flere til å velge utradisjonelle utdanninger for å bidra til et mindre kjønnsdelt arbeidsliv. Regjeringen planlegger å legge fram en strategi for å bidra til et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked. Arbeidet skal baseres på UngI-Dag-utvalget, som blant annet skal foreslå tiltak for å få unge til å bryte med tradisjonelle kjønnsrollemønstre ved valg av utdanning og yrke. Regjeringen vil også stimulere flere til å velge utradisjonelt gjennom å gjøre satsingene *Jenter og teknologi* og *Menn i helse* landsdekkende.

FNs bærekraftsmål nr. 5 Oppnå likestilling og styrker jenters og kvinners stilling.

Kulturministeren overtok ansvaret for koordinering av regjeringens likestillingspolitikk, herunder

koordineringsansvaret for oppfølgingen av FNs bærekraftsmål nr. 5, fra 22. januar 2019. Hvert departement har ansvar for å likestilling innenfor egne sektorer. Alle offentlige myndigheter har et lovpålagt ansvar for å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling. Næringslivet og sivilsamfunn har også et viktig ansvar for å fremme likestilling. Regjeringen arbeider sammen med sivilsamfunnet, næringslivet, partene i arbeidslivet og andre aktører for å styrke likestillingen.

En samlet framstilling av regjeringens arbeid for å nå bærekraftsmål nr. 5 finnes i Nasjonalbudsjettet.

Norge har investert i universelle velferdsordninger som gjør det mulig for mødre og fedre å kombinere arbeid med omsorg for barn. En god foreldrepermisjonsordning og lovfestet rett til barnehageplass med maksimalpris er sentrale ordninger. Økningen av kvinners deltakelse i arbeidslivet har vært viktig for den økonomiske veksten i Norge de siste tiårene og vi har kommet langt når det gjelder likestilling mellom kvinner og menn. I World Economic Forum's Gender Gap Report 2018 blir Norge rangert som nr. 2 av 149 land.

Likevel har Norge fortsatt likestillingsutfordringer, for eksempel vold mot kvinner, et kjønnsdelt utdannings- og arbeidsmarked, få kvinner i ledelsen i næringslivet og lav yrkesdeltakelse blant en del grupper kvinner med innvandrerbakgrunn.

Delmål 5.1 Gjøre slutt på alle former for diskriminering av jenter og kvinner i hele verden

Regjeringen vil jobbe for likeverd og like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering eller kjønnsidentitet. Videre vil regjeringen styrke likestillingen i samfunnet og legge til rette for at alle skal ha mulighet til å kombinere familie- og arbeidsliv.

Norge prioriterer likestilling mellom kvinner og menn i utenriks- og utviklingspolitikken. Satsingsområder er jenters utdanning, styrking av kvinners økonomiske og politiske stilling, frihet fra vold og skadelige skikker og seksuell og repro-

duktiv helse og rettigheter. I 2016 lanserte Norge programmet Likestilling for utvikling (LIKE). Formålet med programmet er institusjonssamarbeid med partnerland som ønsker å lære av norske erfaringer. I 2018 ble programmet utvidet med LIKE-light for å øke antall land som kan dra nytte av programmet. Det vises til Utenriksdepartementets budsjettproposisjon for nærmere omtale av likestillingsatsingen i Norges internasjonale arbeid.

1. januar 2018 trådte likestillings- og diskrimineringsloven i kraft. Loven håndheves av Diskrimineringsnemnda. Sammen med Likestillings- og diskrimineringsombudet utgjør nemnda et lavterskeltilbud for personer som er utsatt for diskriminering. Våren 2019 fremmet regjeringen forslag om å styrke aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven. Samtidig fremmet regjeringen forslag om å etablere et lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering for å gjøre rettsvernet mot seksuell trakassering mer effektivt. Forslagene ble vedtatt av Stortinget i juni 2019 og vil tre i kraft 1. januar 2020.

Delmål 5.2 Avskaffe alle former for vold mot alle jenter og kvinner

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets og Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjoner for omtale av regjeringens oppfølging av delmål 5.2.

Delmål 5.3 Avskaffe all skadelig praksis, for eksempel barneekteskap, tidlige ekteskap og tvangsekteskap samt kvinnelig omskjæring

Vi viser til Kunnskapsdepartementets og Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjoner for omtale av oppfølgingen av delmål 5.3.

Delmål 5.4 Erkjenne og verdsette ubetalt omsorgs- og husholdsarbeid gjennom yting av offentlige tjenester, infrastruktur og sosialpolitikk samt fremme av delt ansvar i husholdet og familien

Norge har en god og fleksibel foreldrepengeordning som er med på å «fremme delt ansvar i husholdet og familien». Det er innført tredeling av foreldrepermisjonen som gir begge foreldre verdifull tid med barnet det første leveåret og stiller kvinnelige og mannlige arbeidstakere likere på arbeidsmarkedet. Vi viser til Barne- og familiede-

partementets budsjettproposisjon for mer detaljert omtale av foreldrepengeordningen.

Delmål 5.5 Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene i det politiske, økonomiske og offentlige liv

På politisk nivå er kvinner godt representert. Andelen kvinner på Stortinget er 40,8 pst. og andelen kvinner i kommunestyrene er 39 pst. Tre av de fire regjeringspartiene ledes av kvinner.

Selv om Norge er ett av verdens mest likestilte land er det fortsatt langt færre kvinner enn menn i toppen av norsk næringsliv. I de 200 største selskapene i Norge er bare en av ti av de øverste lederne kvinner. I toppledergruppene i de samme selskapene er kvinneandelen 22 pst. Næringslivet må selv ta ansvar for å rekruttere gode kandidater fra hele befolkningen. For å understøtte dette ha regjeringen i samarbeid med næringslivet laget en beste-praksis-liste *Hvordan få kjønnsbalanse i toppen av næringslivet*. Denne er distribuert til de 500 største norske virksomhetene med råd og tips om de viktigste grepene for bedre kjønnsbalanse på toppen. Regjeringen satte av 2 millioner kroner i 2019 til tiltak som kan bidra til å øke andelen kvinnelige toppledere i næringslivet.

I statlig sektor er andelen kvinnelige ledere økt fra 46 pst. i 2013 til 53 pst. i 2017.

Delmål 5.6 Sikre allmenn tilgang til seksuell og reprodutiv helse samt reproduktive rettigheter

Regjeringens strategi for seksuell helse *Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017–2022)* samlet for første gang arbeidet for seksuell helse i en felles strategi. Regjeringen satser på bedre reprodutiv helse og vil vurdere å utvide ordningen med gratis prevensjon for kvinner opp til 24 år.

Vi viser for øvrig til Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon for omtale av regjeringens oppfølging av dette delmålet.

Delmål 5.a Iverksette reformer for å gi kvinner lik rett til økonomiske ressurser samt tilgang til eierskap til og kontroll over jord og annen form for eiendom, finansielle tjenester, arv og naturressurser

Det er et uttrykt mål i landbrukspolitikken at kvinner og menn skal ha de samme mulighetene til å drive næringsvirksomhet i landbruket. For nærmere omtale og statistikk vises det til Landbruks- og matdepartementets budsjettproposisjon.

Delmål 5.b Styrke bruken av tilpasset teknologi, særlig informasjons- og kommunikasjonsteknologi, for å styrke kvinners stilling

I Norge er tilgangen til hverdagsteknologi, som mobiltelefoner, høy og relativt lik for kvinner og menn. Resultater fra mediebruksundersøkelsen i 2016 viste at 98 pst. av menn og 97 pst. av kvinner hadde tilgang til egen mobiltelefon. 89 pst. av mennene og 88 pst. av kvinnene hadde tilgang på smarttelefon.

Regjeringen samarbeider med kommunenes interesseorganisasjon KS for å få etablert lokale lavterskeltilbud innen veiledning og opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter i alle landets kommuner. Regjeringen bevilger årlig 3,5 millioner til den frivillige organisasjonen Seniornett Norge slik at de kan drive opplæring av eldre i over 220 lokale foreninger rundt i landet. Svært mange av deltakerne på disse kursene er eldre kvinner med liten eller ingen erfaring med bruk av informasjonsteknologi. Vi viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjettproposisjon for nærmere omtale.

Delmål 5.c Vedta og styrke god politikk og gjennomførbar lovgivning for å fremme likestilling og styrke jenters og kvinners stilling på alle nivåer

Norge har kommet langt når det gjelder likestilling. Kvinner og menn har de samme formelle rettighetene og pliktene. Gode velferdsordninger støtter opp under de formelle rettighetene. Norske kvinner er i dag i flertall i høyere utdanning og kvinner har lønnet arbeid i nesten samme grad som menn. Dette har i løpet av de siste tiårene bidratt til økonomisk utvikling og store samfunnsendringer.

FNs bærekraftsmål nr. 10 Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2 oppstiller målsetningen om å «innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.»

Organisasjonene som fremmer likestilling, organisasjonene for funksjonshemmede, LHBTIQ-

organisasjoner, innvandrersorganisasjoner, religiøse organisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige arenaer for utvikling og demokratiopplæring. Organisasjonene fremmer synspunktene til medlemmene overfor lokale og nasjonale myndigheter. Departementene har kontakt med organisasjonene i utforming og gjennomføring av politikken og gir støtte til en rekke sivilsamfunnsorganisasjoner. For mer informasjon, se budsjettproposisjonens programkategori 08.45.

Personer med funksjonsnedsettelse er omtalt under flere av bærekraftsmålene. Prinsippet om at ingen skal utelates («leaving no one behind») er et grunnleggende prinsipp i Agenda 2030.

Personer med funksjonsnedsettelse skal på lik linje med alle andre ha mulighet til deltakelse i utdanning, arbeids- og samfunnsniv. Norsk politikk følger prinsippene i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. I 2018 la Regjeringen fram «Et samfunn for alle – Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020 – 2030». Strategien vil bli fulgt opp av en handlingsplan med konkrete tiltak i 2019.

For å kunne måle utviklingen for personer med funksjonsnedsettelse er det nødvendig å ha god data og statistikk også for denne gruppen. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har samlet statistikk og analyser som belyser levekårssituasjonen til personer med nedsatt funksjonsevne og gjør det mulig å følge utviklingen over tid.

FNs bærekraftsmål og bibliotek

Gjennom IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) bidro bibliotekfeltet til forhandlingene om bærekraftsmålene i FN. Bibliotekenes arbeid er synlig i alle hovedmålene, særlig når det gjelder offentlig tilgang til informasjon, tilgang til teknologi og livslang læring.

Bibliotekene er viktige bidragsytere til mange av målene i Agenda 2030. Bibliotekene befinner seg i skjæringspunktet mellom kultur, utdanning og livslang læring, folkehelse og sosialt arbeid. Dette gir et godt utgangspunkt for å jobbe aktivt med bærekraftsmålene. Med 24 millioner besøkende bare i folkebibliotekene, har bibliotekene en unik mulighet til å nå befolkningen med kunnskap om 2030-agendaen.

13 Oppfølging av anbefalinger i årsmeldingen for 2017 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter

Stortinget behandlet 4. desember 2018 årsmeldingen for 2017 fra Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM). I forbindelse med behandlingen av årsmeldingen vedtok Stortinget følgende anmodning til regjeringen:

Vedtak nr. 93, 4. desember 2018

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå anbefalingene i årsmeldingen for 2017 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med hvordan anbefalingene er fulgt opp.»

Fem av anbefalingene i NIMs årsmelding for 2017 falt innenfor Kulturdepartementets ansvarsområde. Nedenfor følger en redegjørelse for hvordan disse er fulgt opp.

Myndighetene bør på en grundig og egnet måte innen rimelig tid følge opp NOU 2017: 7, herunder de problemstillinger som berøres og de tiltak som foreslås Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid*, ble lagt fram 29. mars 2019. Meldingen inneholder en bred og grundig gjennomgang av statens økonomiske virkemidler på mediefeltet, og vurderer blant annet problemstillingene og forslagene som ble drøftet i Mediemangfoldsutvalgets NOU 2017: 7.

Stortinget bør få utredet de ytringsfrihetsproblemstillinger som har oppstått i kjølvannet av den teknologiske utviklingen, og innføre ny lovgivning der det er behov. Arbeidet med nye medieansvarslov bør prioriteres, og myndighetene bør ta stilling til hvilke virkemidler som er tilgjengelige for å supplere multinasjonale kommersielle aktørers makt over det digitale ordskiftet

Kulturdepartementet sendte 9. mai 2018 på høring et forslag til ny teknologinøytral lov om redaksjonell frihet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier. Lovforslaget innebærer en oppdatering og samling av gjeldende særregler om

rettslig ansvar på medieområdet, herunder det strafferettslige redaktøransvaret, og introduserer også enkelte nye lovregler. Blant annet foreslår Kulturdepartementet å pålegge redaktøren enkelte plikter knyttet til tilbud av brukergenerert innhold, og en regel som klargjør når redaktøren og andre som handler på hans vegne kan holdes ansvarlig for brukergenerert innhold som er publisert i mediet. Departementet tar sikte på å legge en lovproposisjon fram for Stortinget i løpet av 2019. Spørsmålet om hvilke virkemidler som er tilgjengelige for å supplere multinasjonale kommersielle aktørers makt over det digitale ordskiftet, må løses i en større sammenheng.

Regjeringen bør, i samråd med Sametinget, iverksette tiltak for å følge opp FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne og hindre diskriminering av samer med funksjonsnedsettelse

Regjeringen la i 2018 fram strategien *«Et samfunn for alle. Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030.»* Strategien skal følges opp av en handlingsplan for personer med nedsatt funksjonsevne i 2019. Handlingsplanen vil inneholde konkrete tiltak på flere sentrale departementers områder. Handlingsplanen vil også omfatte forhold som berører den samiske befolkningen. Sametinget er involvert i dette arbeidet.

I juni i år behandlet Sametinget en likestillingspolitisk redegjørelse fra Sametingsrådet om mennesker med funksjonsnedsettelse. Redegjørelsen bygger på nyere forskning og anbefaler blant annet tiltak for å øke kunnskapen om CRPD innenfor de samiske områdene. Sametingsrådet ønsker å følge opp redegjørelsen med en egen sametingsmelding om likestilling hvor personer med funksjonsnedsettelse er et av innsatsområdene.

Regjeringen har igangsatt arbeidet med en stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd. Det er identifisert en rekke utfordringer knyttet til utviklingshem-

mede med samisk bakgrunn og et samarbeid er etablert med Sametinget. Sametinget vil utvikle en tiltaksplan om hvordan ivareta samer med funksjonsnedsettelse sine rettigheter og motvirke diskriminering.

Mangel på informasjon og kunnskap hos tjenesteytere som jobber med utviklingshemmede er en utfordring både i samiske og ikke-samiske områder. Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming (NAKU) skal bidra til å spre informasjon og kunnskap. De har utviklet filmer som kan inngå i opplæring til alle som yter tjenester til utviklingshemmede i Norge. Noe av materialet er teksten på nordsamisk. NAKU slutfører høsten 2019 produksjon av åtte filmer som tar opp sentrale temaer for å forstå innholdet i CRPD: selvbestemmelse, samtykkekompetanse og beslutningsstøtte. Filmene er produsert for personer som yter tjenester til personer med utviklingshemming og vil bli vurdert oversatt til samisk. Filmene vil legges ut på nettet og kan fritt benyttes.

Regjeringen bør initiere undersøkelser av befolkningens holdninger til de nasjonale minoritetene rom/sigøynere og tatere/romani. HL-senterets forskning om holdningene til jøder og muslimer er en god modell

På oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Utenriksdepartementet

leverte Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter i desember 2017 rapporten «*Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017. Befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie*». Rapporten er et tiltak i regjeringens handlingsplan mot antisemittisme.

Deler av rapporten er en oppfølging av en tilsvarende undersøkelse fra 2012 «*Antisemittisme i Norge? Den norske befolkningens holdninger til jøder og andre minoriteter*».

Begge de nevnte rapportene inneholder spørsmål om holdninger til rom (sigøynere). Det vil være naturlig å følge opp med flere, lignende studier på senere tidspunkt for å følge utviklingen over tid, herunder vurdere om andre grupper skal omfattes.

Myndighetene bør styrke og finansiere klagemekanisme hos Likestillings- og diskrimineringsombudet og Sivilombudsmannen, og iverksette tiltak for å gjøre klageordningene mer kjent blant de nasjonale minoritetene. Dette bør skje på minoritetenes egne språk

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som følge av omstrukturingsprosessen av håndhevningsapparatet på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet ikke lenger lovhåndheveroppgaver. All klagesaksbehandling ble fra og med 1. januar 2018 overført til en ny Diskrimineringsnemnd. Det ligger til nemndas oppgaver som forvaltningsorgan å opplyse om klagemuligheter.

Kulturdepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2019–2020) om statsbudsjettet for år 2020 føres opp de forslag til vedtak som er nevnt i et framlagt forslag.

Forslag

Under Kulturdepartementet føres det i Prop. 1 S (2019–2020) statsbudsjettet for budsjettåret 2020 opp følgende forslag til vedtak:

Kapitlene 300–352, 3300–3339 og 5568

I

Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Administrasjon			
300	Kulturdepartementet		
	01 Driftsutgifter	176 100 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	1 210 000	177 310 000
	Sum Administrasjon		177 310 000
Frivillighetsformål			
315	Frivillighetsformål		
	21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 290 000	
	70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 700 000 000	
	72 Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 540 000	
	75 Herreløs arv til frivillige organisasjoner	8 168 000	
	76 Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge	10 000 000	
	78 Ymse faste tiltak	13 220 000	
	79 Til disposisjon	6 810 000	
	82 Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	194 500 000	
	86 Tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge	26 000 000	1 969 528 000
	Sum Frivillighetsformål		1 969 528 000
Kulturformål			
320	Norsk kulturråd		
	01 Driftsutgifter	187 800 000	
	51 Fond for lyd og bilde	43 960 000	
	55 Norsk kulturfond	1 008 060 000	1 239 820 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
321	Kunstnerformål		
	71 Statsstipend	10 410 000	
	73 Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	208 680 000	
	74 Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	154 780 000	
	75 Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	220 120 000	593 990 000
322	Bygg og offentlige rom		
	01 Driftsutgifter	23 750 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 470 000	
	50 Kunst i offentlige rom	12 500 000	
	70 Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	290 600 000	
	78 Ymse faste tiltak	3 960 000	368 280 000
323	Musikk og scenekunst		
	01 Driftsutgifter	99 135 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 190 000	
	22 Forsvarets musikk	48 750 000	
	60 Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	22 200 000	
	70 Nasjonale institusjoner	1 548 890 000	
	71 Region-/landdelsinstitusjoner	817 730 000	
	73 Region- og distriktsopera	64 870 000	
	78 Ymse faste tiltak	329 069 000	2 995 834 000
325	Allmenne kulturformål		
	01 Driftsutgifter	74 550 000	
	21 Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 800 000	
	52 Norges forskningsråd	14 155 000	
	71 Kultur som næring	65 940 000	
	72 Kultursamarbeid i nordområdene	11 860 000	
	75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	78 Ymse faste tiltak	51 220 000	
	79 Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 01</i>	10 600 000	
	82 Nobels Fredssenter	32 890 000	
	86 Talentutvikling	39 250 000	365 265 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Driftsutgifter	722 180 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 055 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 800 000	
	73 Språkorganisasjoner	32 310 000	
	74 Det Norske Samlaget	19 195 000	
	75 Tilskudd til ordboksarbeid	11 830 000	
	78 Ymse faste tiltak	63 475 000	
	80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	49 055 000	966 900 000
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	01 Driftsutgifter	79 350 000	
	70 Utenlandske krigsgraver i Norge	3 710 000	
	71 Tilskudd til regionale pilegrimsentre	6 100 000	89 160 000
328	Museum og visuell kunst		
	70 Det nasjonale museumsnettverket	2 076 125 000	
	78 Ymse faste tiltak	128 520 000	2 204 645 000
329	Arkivformål		
	01 Driftsutgifter	392 100 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 582 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 200 000	
	78 Ymse faste tiltak	12 015 000	457 897 000
	Sum Kulturformål		9 281 791 000
	Medieformål m.m.		
334	Filmformål m.m.		
	01 Driftsutgifter	115 150 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 540 000	
	50 Filmfondet	527 160 000	
	72 Incentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	71 360 000	
	73 Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	110 210 000	
	75 Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	18 670 000	
	78 Ymse faste tiltak	9 170 000	858 260 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
335	Medieformål		
	01 Driftsutgifter	53 220 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	2 420 000	
	70 Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
	71 Mediestøtte	415 230 000	
	73 Medieforskning	22 706 000	
	74 Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	20 400 000	
	79 Norsk rikskringkasting AS – NRK	6 413 342 000	7 062 318 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70 Kompensasjon	50 500 000	50 500 000
339	Pengespill, lotterier og stiftelser		
	01 Driftsutgifter	86 120 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 780 000	91 900 000
	Sum Medieformål m.m.		8 062 978 000
	Likestilling og ikke-diskriminering		
350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	01 Driftsutgifter	22 260 000	22 260 000
351	Likestilling- og ikke-diskriminering		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 240 000	
	70 Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	18 465 000	
	72 Lesbiske, homofile, bifile, transepersoner og interkjønn	12 235 000	
	73 Likestillingssentre	15 745 000	60 685 000
352	Nedsatt funksjonsevne		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	21 470 000	
	70 Funksjonshemmedes organisasjoner	232 995 000	
	71 Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 875 000	
	72 Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	17 860 000	302 200 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
353	Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50 Basisbevilgning	48 020 000	48 020 000
	Sum Likestilling og ikke-diskriminering		433 165 000
	Sum departementets utgifter		19 924 772 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Administrasjon			
3300	Kulturdepartementet		
	01 Ymse inntekter	88 000	88 000
	Sum Administrasjon		88 000
Kulturformål			
3320	Norsk kulturråd		
	01 Ymse inntekter	4 334 000	4 334 000
3322	Bygg og offentlige rom		
	01 Ymse inntekter	139 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	31 832 000	31 971 000
3323	Musikk og scenekunst		
	01 Ymse inntekter	345 000	
	02 Billett- og salgsinntekter m.m.	28 772 000	29 117 000
3325	Allmenne kulturformål		
	01 Ymse inntekter	2 170 000	2 170 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Ymse inntekter	21 018 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	16 310 000	37 328 000
3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	01 Ymse inntekter	30 710 000	
	02 Leieinntekter m.m.	4 103 000	34 813 000
3329	Arkivformål		
	01 Ymse inntekter	6 804 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	5 104 000	11 908 000
	Sum Kulturformål		151 641 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Medieformål			
3334	Filmformål m.m.		
	01 Ymse inntekter	5 969 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	6 870 000	12 839 000
3335	Medieformål		
	02 Inntekter ved oppdrag	2 554 000	
	70 Gebyr	1 400 000	3 954 000
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	02 Gebyr – lotterier	8 253 000	
	04 Gebyr – stiftelser	163 000	
	07 Inntekter ved oppdrag	6 988 000	15 404 000
	Sum Medieformål		32 197 000
Skatter og avgifter			
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet		
	71 Årsavgift – stiftelser	24 094 000	
	73 Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	44 366 000	
	74 Avgift – forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	
	75 Kino- og videogramavgift	32 000 000	105 960 000
	Sum Skatter og avgifter		105 960 000
Sum departementets inntekter			289 886 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 2
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 327 post 1	kap. 3327 postene 1 og 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	10 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	768,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 15 000 mill. kroner med varighet inntil 1. mai 2021.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2020:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk- og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk- og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2020 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.

2. avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner

VII

Fullmakt til å benytte åremål

Stortinget samtykker i at det gis adgang i henhold til statsansattelovens regler å benytte åremål for kuratorer som forestår utvikling og gjennomføring av kunstproduksjoner i KORO. For disse gis det mulighet for åremål i en periode på fire år for konsulentene og inntil seks år for leder, med mulighet til én gangs fornyelse.

VIII

Fastsetting av langsiktige rammer for mediestøtten

1. Den direkte mediestøtten, jf. kap. 335 Medieformål, post 71 Mediestøtte, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst.
2. NRKs økonomiske ramme, jf. kap. 335 Medieformål, post 79 Norsk rikskringkasting AS – NRK, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst, minus et effektiviseringskrav på 0,5 pst.

Andre vedtak

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 694, 7. mai 2018 oppheves.

Vedlegg 1**Oversikt over tiltak på 78-postene**

(i 1 000 kr)		
Tiltak	Tilskudd 2019	Forslag 2020
<i>Kap. 315 Frivillighetsformål</i>		
Frivillighet Norge	7 405	8 600
Vikersund skiflygingsbakke og Lillehammer bob- og akebane	4 500	4 620
<i>Sum</i>	<i>11 905</i>	<i>13 220</i>
<i>Kap. 322 Bygg og offentlige rom</i>		
A.C. Houens Fonds Diplom	300	300
Europan Norge	860	885
Oslo Arkitekturtriennale	935	960
ROM for kunst og arkitektur	1 765	1 815
<i>Sum</i>	<i>3 860</i>	<i>3 960</i>
<i>Kap. 323 Musikk og scenekunst</i>		
Akershus Teater	7 275	7 470
Aktivitetstilskudd for kor	3 075	
Amatørteater- og frivillige teaterformål	26 520	22 230
Applaus	2 000	2 055
Arne Bendiksen talentpris	100	100
ASSITEJ teaterkunst for barn og unge	1 615	1 655
BIT Teatergarasjen	9 315	9 565
Black Box Teater	7 210	7 405
Danse- og teatersentrum	4 880	5 510
Danseinformasjonen	5 065	5 200
Den internasjonale Ibsenprisen m.m.	4 565	4 685
Det Norske Kammerorkester	9 840	10 105
Det Norske Solistkor	10 465	10 745
Dramatikkens hus	16 790	17 240
Dronning Sonjas Internasjonale Musikkonkurranse og Prinsesse Astrids Musikkpris	3 235	3 320
Edvard Grieg Kor	7 450	7 650

(i 1 000 kr)		
Tiltak	Tilskudd 2019	Forslag 2020
Figurteatret i Nordland	6 965	7 150
Foreningen norske kordirigenter – ordning for kordirigenter	3 070	3 150
Grenland Friteater / Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	6 395	6 570
Grieghallen – rehabilitering	3 620	3 930
Kirkemusikk i Nord	500	515
Molde Internasjonale Jazzfestival – husleietilskudd	1 035	1 060
Music Norway	24 690	26 355
Nasjonal Jazzscene	10 320	10 600
Nordic Black Theatre	7 075	7 665
Nordland Teater – husleietilskudd	2 505	2 570
Norsk musikkråd	5 085	5 220
Norsk scenekunstbruk	16 400	16 840
Norsk Skuespillersenter	2 035	2 090
Ole Bull Akademiet	5 990	6 150
PRODA profesjonell dansetrening	2 695	2 765
Riksscenen – scene for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans	19 680	20 210
Scenekunst Østfold	8 490	8 720
Skuespiller- og danseralliansen	21 860	22 450
Stella Polaris	1 050	1 080
Stiftinga for folkemusikk og folkedans	13 485	13 845
Studium Actoris	515	530
Teater Innlandet – husleietilskudd	6 025	6 185
Teater Manu	16 175	17 610
Teaterhuset Avant Garden	10 480	10 760
Teatret Vårt – husleietilskudd	2 705	2 779
TrondheimSolistene	5 070	5 205
Valdres Sommersymfoni	2 075	2 130
<i>Sum</i>	<i>325 390</i>	<i>329 069</i>
<i>Kap. 325 Allmenne kulturformål</i>		
Artica Svalbard	2 620	2 690
Balansekunst	1 500	2 300
Dissimilis kultur- og kompetansesenter	5 130	5 560
Fargespill Bergen	1 000	1 030
Finsk-norsk kulturinstitutt	150	155

Tiltak	(i 1 000 kr)	
	Tilskudd 2019	Forslag 2020
Foreningen Norden, nordisk informasjonsvirksomhet	6 145	6 310
Fransk-norsk kultursamarbeid	640	660
Kulturalliansen	1 000	1 025
Kulturtiltak på Svalbard (Longyearbyen lokalstyre)	170	175
Leveld Kunstnartun	420	430
Melahuset, drift	10 000	9 060
Noregs Ungdomslag	1 645	1 690
Norges Døveforbund ¹	2 040	
Norsk kulturforum	1 000	1 025
Norsk-finsk kulturfond	360	370
Norsk-islandsk kultursamarbeid	1 675	1 720
Protestfestivalen, Kristiansand	310	320
Scene Finnmark	2 865	2 790
Stiftelsen Sound of Happiness, Kristiansand	515	530
UKM Norge	12 240	12 570
Voksenåsen – kulturvirksomhet	790	810
<i>Sum</i>	<i>52 215</i>	<i>51 220</i>
<i>Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål</i>		
Den norske Forfatterforening – ytringsfrihetspris	200	225
Kristelig Pressekontor (KPK)	410	420
Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte (KABB)	3 500	3 595
Litteraturhuset i Bergen	2 160	2 215
Litteraturhuset i Fredrikstad	1 075	1 105
Litteraturhuset i Oslo	4 830	4 460
Litteraturhuset i Skien	320	330
Litteraturhuset i Trondheim		1 500
NORLA – Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet	26 240	20 650
Norsk barnebokinstitutt	12 095	12 420
Norsk Forfattersentrum	16 125	16 555
<i>Sum</i>	<i>66 955</i>	<i>63 475</i>
<i>Kap. 328 Museum og visuell kunst</i>		
Astrup Fearnley Museet	1 070	1 100
Bergen Kunsthall	9 730	9 990
Bomuldsfabriken Kunsthall	4 880	5 020

(i 1 000 kr)		
Tiltak	Tilskudd 2019	Forslag 2020
Designtreff BeyondRisør	275	285
Det Internasjonale Barnekunstmuseet	4 500	4 620
Håndverksutdanning – samarbeid med KD og KLD	2 245	2 305
Jødisk Museum i Oslo	7 015	7 200
Jødisk museum Trondheim	2 385	2 450
Kistefos-Museet	1 070	1 100
Kunstneres Hus	9 655	11 010
Kunstsentrene i Norge (KiN)	5 900	6 060
Nordisk kunstnarsenter Dale (NKD)	3 940	4 045
Norsk Skogfinsk Museum	3 045	3 125
Norwegian Crafts	3 890	4 490
Office for Contemporary Art, Norway (OCA)	18 545	20 045
Fullriggeren Sørlandet	10 780	11 070
Skoleskipet Christian Radich	7 765	7 970
Seilskipet Statsraad Lehmkuhl	8 530	14 760
Skibladner	2 620	2 690
Statens Kunstutstilling, Norske Billedkunstnere	5 035	5 170
Vestfossen Kunstlaboratorium	3 840	3 945
Årets norske museum	70	70
<i>Sum</i>	<i>116 785</i>	<i>128 520</i>
<i>Kap. 329 Arkivformål</i>		
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	7 535	7 735
Misjons- og diakoniarkivet, VID	2 985	3 065
Stiftelsen ASTA	1 185	1 215
<i>Sum</i>	<i>11 705</i>	<i>12 015</i>
<i>Kap. 334 Film- og medieformål</i>		
Internasjonalt Samisk Filminstitutt	5 765	8 420
Kulturdepartementet sin nynorskpris for journalistar	300	300
Nordiske Mediedager	440	450
<i>Sum</i>	<i>6 505</i>	<i>9 170</i>

¹ Tilskuddet er overført til kap. 326, post 73.

Vedlegg 2**Oversikt over tiltak på kap. 326,
post 73 Språkorganisasjoner**

Tiltak	(i 1 000 kr)	
	Tilskudd 2019	Forslag 2020
Det Norske Akademi for Språk og Litteratur	120	125
Norges Døveforbund		2 100
Noregs Mållag	5 590	5 740
Riksmålsforbundet	1 610	1 655
Kainun institutti – Kvensk institutt	6 675	6 855
Landssamanslutninga av nynorskkommunar ¹	1 545	2 785
Nynorsk avissenter	2 905	2 980
Tilskuddsordning for innsamling av stedsnavn	840	1 365
Ruijan Kaiku – kvensk avis	1 230	1 265
Stiftinga Nynorsk Pressekontor	6 175	7 340
Årets nynorskkommune	100	100
Sum	26 790	32 310

¹ Det ble i tillegg bevilget tilskudd på 1,2 mill. kroner i forbindelse med revidert budsjett 2019, jf. Prop. 114 S (2018–2019) og Innst. 14 S (2018–2019).

Vedlegg 3**Oversikt over tiltak som mottok midler i 2019
på kap. 326, post 80 Tilskudd til tiltak
under Nasjonalbiblioteket**

	(i 1 000 kr)
Tiltak	Tilskudd 2019
Bibliotekteneste i fengsel	26 915
Døves tidsskrift	450
Finsk bibliotekteneste	425
Norges blindeforbund – Punktskriftrykkeriet	5 250
Lyd- og videoboktiltak	1 000
Norsk Bibliotekforening	500
Tiltak døvblinde	4 950
Døves media	6 750
Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde	300
Leksikon	5 500
<i>Sum</i>	<i>52 040</i>

Vedlegg 4**Omtale av ledernes ansettelsesvilkår
i heleide statlige foretak**

Den Norske Opera & Ballett AS – administrerende direktør Geir Bergkastet

Årslønn	Kr 1 639 609
Lønn i oppsigelsestiden / etterlønn	Ved oppsigelse fra arbeidsgiver gjelder seks måneders oppsigelsestid og rett til etterlønn i seks måneder etter utløpet av oppsigelsestiden. Lønn eller vederlag fra annen arbeids- eller oppdragsgiver opptjent i perioden etterlønnen utbetales, kommer til fradrag i etterlønnen krone for krone.
Pensjon	Administrerende direktør omfattes av den til enhver tid gjeldende pensjonsordning i DNO&B.

Nationaltheatret AS – teatersjef Hanne Tømta

Årslønn	Kr 1 381 106 Inkluderer arbeid som instruktør for oppsetninger ved eget teater.
Lønn i oppsigelsestiden	Daglig leder er ansatt på åremål og har en avtale om ventelønn på to måneder for hvert år hun arbeider som teatersjef, maks 24 mnd. Ventelønnen avkortes mot annen inntekt og opphører helt dersom teatersjefen går inn i arbeidsforhold eller engasjement som enkeltvis eller samlet gir en høyere lønn enn ventelønnen.
Pensjon	Daglig leder er omfattet av Nationaltheatrets ordinære pensjonsordning.

Norsk Tipping AS – administrerende direktør Åsne Havnelid

Årslønn	Kr 2 551 351
Lønn i oppsigelsestiden	Ved ufrivillig fratredelse er det avtalt etterlønn på inntil seks månedslønner. Ved frivillig avgang vil det ikke utbetales sluttvederlag eller etterlønn.
Pensjon	Administrerende direktør har en pensjonsalder på 67 år. Ordningen gir rettigheter til pensjon med pensjonsgrunnlag på inntil 12 G i samsvar med reglene i Statens pensjonskasse. Utover dette har administrerende direktør ingen pensjonsordning.

NRK AS – kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen

Årslønn	Kr 3 084 008
Lønn i oppsigelsestiden	Ved fratredelse ved åremålsperiodens slutt er det avtalt tre måneder med etterlønn. Ved fratredelse før åremålsperiodens slutt er det avtalt lønn i oppsigelsestiden på seks måneder, samt tre måneder etterlønn.
Pensjon	Kringkastingssjefen omfattes av NRKs kollektive pensjonsforsikringsordninger. Det er innbetalt 141 500 kroner i pensjonspremie til selskapets kollektive pensjonsordning i 2018. I tillegg har Eriksen en pensjonsavtale der det årlig avsettes et beløp som tilsvarer 25 pst. av lønn over 12G.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: 07 Media AS – 10/2019

